

אוצר שירת ישראל בספרד

פרק שמיני

Copyright 1928 by „Dvir“ Co. Ltd. Tel-Aviv.

על שם המנוי
שאול רוזנבלום ויל פיטסבורג

שירי משה בן יעקב אבן עירא

פקובאים על-פי ספרות וכתביות
סדריים ומונחים על ידי

ח. נ. ביאליק וי. ח. רבניצקי

בצורת הערות ובאוריות מאת המסדרים
עליהם הערות נספוח מאת ד. יליין

ספר שני

הערות ובאוריות למספר ראשון
מאת המסדרים

הווצאת "דברי" תל-אביב
ירושלים, תרפ"ג

לְפָנֶיךָ

הערות ופאניזם
ראשי תיבות

142—3 . . . . .
143 . . . . .

זהירות ובראים
לשידי משה אבן עוזרא

א

נמצא בדרכו ב"א ס"י קפ"ט, ובראשו רישמה ערבית שתרגומה: "לו על ר' אבן", ובראשו
אתכנו כתוב השור בזמן שהוזכר בפ"ע ר' אבן ירדו רחיקות וזה מות
שרהה 1-4. ומה זו עלי וכו' – ב"ל מה תועל לי הברת האיש במראה פ"י אבן
אם אין רוחק ממנה הבית הראשון של שורה זו מובא ע"י רמ"ע בספריו הערבי חנן וכו' – ב"ל
ן החבמה אשר לר' אבן שתא נחמד למתה והוא מומין לבל את מנשי תבונתו וכו' הנה בינו
וביט נתן להט החרב וכו' לבל נקרת – בן הנטה נקרת, ב"ל שהוא פקרת וממציא את פריו
tabonuto לבל חרש (מל' "וחקריהם לבס" – בפ"ה ל"ת, י"א); ובפ"א: "לבל נקרת". נולוי וכו' – ב"ל
חחדר והצדק הם ביריה ומלךש לנו חבמתה, שמה י: חור וכו' – עדרהש איבר ג', יג'
שי 5-7. ב מה וכו' – אקוה מן הזמן שירחם עלי ויבואנו לנו חבמתו של אבן אך הוא
מתנרגה כי ומגע ממי את הצעי, בתשׁ צוי ובין נ' עדינו לחמי חרב (עדהש דרא ג', כר),
שלא אהודה אוריה ומלקת את פריו, גפן סדרות וכו' – תחתן חמוות של אבן נטע הזמן
על צדי גפן סדרות הפוריה ומאניה שרשי ואט (עדהש דב' ל"ב, לב' ושם כ"ט, יז), והכוונה
כראה לאנשים כורעים, שהתנזר או בתוכם, כמו שיחאין על זה המשורר במנה משיריו, ועי'
בשור המופיע.

ב

נמצא בדרכו היל קפ"ט, ובראשו רישמה ערבית שתרגומה: "לו אל ר' אבן ול'",
שרהה 2-5. ניחון וכו' – ב"ל עני נזולות דעתינו בחרות הנדרלים, ובזה בשעה יעלה מתחרי
ען מהמת מוקרות צלען. קצתי וכו' – אמאם בחיות בראותי את הבקה, ב"ל אנסם שלדים,
(והם "בני החוץ" שלטמות) אשר לא לארם מלמד וכו' והם דשני ארץ ומתחננים על רב טוב. לניר
אבן – ב"ל לשדה אבן הגכו מן הקצאים ולמן שושניה, "לניר" – בן הנטה ערדהש "נירו לך ניר" וכו'
(הושע י, יב), ומלאכת ההרתו לאחרון, וכן מליצת השיר הקודם שי' 2 הוא סעד נדול להנחה זו;
ובפ"א: "לניר", ולפי נסח זה יש לפירוש בהתק ערדהש איזוב ט"ז, ה; ב"ל לעיד שפטוי של אבן.

ג

נמצא בדרכו היל ר"ב, ובראשו רישמה ערבית, שתרגומה: "ובחוב אל אחד אהו יידידי"
אשר עובד, לאמר" – והוא על אבן, כראתה מתוך הבית השני.

שורה 1-6. לפ"ז של ווי – ערה"ב מש' י"ב, ח, ז מהלך ווי – כלו' שניב מאיד מחללו
וזמי נאלתו מלספה, וטרם בצל חברו (האשבח) יאחו בקצת מחללו בצל דבירות, שלא עינן
עליהם לסתוק שבחותו, ראשיו פסילום – הומכבים. ומ"ג נבר ווי – מי החיש שמלאו לבו
לנצח את הכפיר אשר שאנותו הפהו (על „אטאיהם“ – רבי י"ב, ח, בלו') הפיש לבל רוחה את
הלבאים. וחייבים וש" – בזאת קרב אמר, כלו' בזאת מלחמת דברים בחכמה ובשידר הוא מדריך
את כלם ומאנחים בנוראות בשורות, ואעפ"ז שהוא אחד יניס רבבות (ערה"ב שם י"ב, ח).

ש' 7-10. שר צבאו – של הבין, בלו' ראש לבל בני ביתה, ישמו יד ווי – ערה"ב
אויב כ"ט, ט, כא, בחר לראשו – שהוא מלך לבני הארץ, ומר ברונו ווי – בלו' מדבריו של
אבן הם טבעתו של הומן, שקובע בהן את חותמו על הומן כלו. ובשרודך ווי – הומן צינוק
לו על ראשו לבודד את שרווק נעליו ותקשט בו (הציד שאל ממאחד ח"ל), מה שעשתה עונה
עקב ווי) ומרקחותו של הומן נעש מקוב פעמו שהוא לוocabkt רובל, והבונת, שאיפלו הקמטות
שלו – נזרות לבני אהדים. ובמלצתו זה השתרטש רמ"ע נס בשיר „לקחי שפת משיט“, ש' 27.

ש' 11-17. ממ לא ווי – ערה"ב י"ח, ג, טה, ולכד ווי – ערה"ב שופט ג, כח, ומלאה
זו לעין כוה נמצאת נס באחד משדריו רשב"ג בזברו ווי – אף כי הוא שוכן בארץ מולדותיו
ירנו לשמו ולוכדו נס הרחותיקט לפ"ז שחדריו ופעלי הגוזלים ייעש למראה; והלשון נראית לנו
במנומנת קצחת, ואילו תי „מגאי“ צ"ל (פצחוי). סמור ווי – ריחו מתחפש ונאחו בכל ארבע פנות
העולם במור עבר. עוזר... ע בר – לנעל, שחי ידו ווי – בהתנדבו שני ידו שופעת
חסר בענום ואכבעות נבליה שחיקות (ערה"ב אום לה, ח). חס רוחם ווי – הוא מרעהו קינה
חסדים נפלאים, בלו' מרות תרזויות, להוטף ווי.

ש' 18-21. זמן חברה ווי – בלו' במלחוטוי על לב ומון שבתנו ייחד בחברה אהת, בלו'
בתרטט נפרדע זה מות, ובזכות עיניך את האטיות גועניינו של הלב למים שבערו. ואאת
ראשי ווי – בלו' ליבורו אתן אתראשי מקור מים (ערה"ב י"ט) ח, ב) לגוניך ולשטוך את נהרותינו
דרך עינך והבנוי „נהרותינו“ מושב על הראש. „להנחות... נהרותינו“ – ערה"ב אויב ג, כ, וחו"ל, ב.
ב"ענין – כן נקדין, ובכ"א: „בעיני“, ויש מקום לפארש בחוק נס לפ"ז נסחה ווי ואילו תי „ואת ראשית"
צ"ל: „אתן ראש" ערה"ב י"ט ח, כ, שרש רת מים – אויב ג, ה, ש בר... ימר – ערה"ב
ישע ב"ר, ט. ענבי רוש – רבי י"ב, לב.

ש' 22-27. יבל ימי ווי – ערה"ב תחל ע"ת, למ. בלו' פניו – של אבן, זמן
חברה – שבתנו יחד. בחקיע מחלום – ערה"ב שם ע"ג, ג, נעד ימותינו – מלת „ימותינו“
כבר נמצאת ביציאת החורן הקורט, וצ"ע. ווי' למותה בחורותינו לש' 31-36. בזוקן – ימים אשר
אין בהם חפץ, והם ווי – בלו' שערכו עלי כל ימי שורותינו (מושב על „הלוויין“ במו ווקן, באין פנו יידידי עמי)
והרבאים נראים כמנומנים קצת לעז פ"ז זה, זמן פתח ווי – בלו' ביום החברה, בערדי סנור ווי –

עדה"ב יeshu כ"ז, ב' ו-איין נוח ווי' – שיעורו ואין נוח ומרפה ללכ רגע, להבש עצבותיו – עדה"ב תחלה קמ"ג, ג'

ש' 29–34. זנחם וויי–כלו, הומן אבל התחרת על ימי המובה לזרק הניבל (הוביל) השח ושם תמיד (בפניהם בפיו, "שש" מחק ומתקין בוגלוין, "שב", אין הברית) לקחת תורה את מתנותיו, והפק את מעון חברה לרבת שמה. חברה ה – בן מותקין בוגלוין, ובפניהם: "חבר", חברה ערבה – לצעל בהפוך האותיות (שאותות ע' קרובות מבטא לח). התנהה באנחה – לעיל, וסוסי הנדוד – שבאו לשאת את הזידר למחוקם. וחרדו ווי' – עדה"ב חפ' א/ה, באשון לילה – הסוסים רצו באישון הלילה, שנרצה באפלתו השורה אבל לבש כתנת שק להח Abel על צרת הנודה. עקבותיו – של הברך.

ש' 35–36. ביד האל וויי–פרקתו את הרע הנודד ביד האל, כלו אני מתפלל עלי, להשkont את מחנותיו במים הולמים בשפע ממטר עיני. וכן אמר רשבג' בשירו, "ירידי שע' מני" ש' 29–30: "וישקם בכל מנה ממטר מי עיני" (ובברכה זו מליט העربים את תוריזום המפליגים למדבר). ויהיו מובאי, במותם תצואתיו, כלו בייא וצאותו, יהיו על רצין נפשו, כלו בחפות וכמושאלות לבו, והוא שמש לשון עיד הערבית. כמי עינויי–בן הגנום, ובכ"א: "במי עינוי", בן ש' 34 ובן 35 בא בכ"י בית זה: "זמן נועט צוף היה לחבי, אבל מני מי טער יומותי", שאין לו שום קשר עם שלפננו ושלאחרינו, ובכלל זה מעורר השדר ע"י הבבלת הציאה של התהוו, "וימותו" – שבבדר באה למעלה, بش' 22, והכפללה בנון זו הוא, כידוע, נס דרכו השיר המקובלם; ולפי שבית זה הוא בכ"י תחלתו של דף חרט, יש גם מקום להזכיר שמא במקרה ישaban המשמת עמיד שלם באמצע והוא סיפו של שיר אחר; ואפילו אם לא כך, אפשר שבית זה הוא נ"א לאחר הבטים, שנתרחב ממקום, או מצד הולין, והובנים שלא במקומו, עכ"פ אולי לקי' ישaban, וצען, ואנחנו המכנסנוו בטוניות אחר הבית 23, שם ויבורו מקומו יותר.

ש' 37–40 ותא ווי' – והנה בן האהבה, כלו, מכתב תירוזות; ואולי הבונה לשליח או לבעל האנרת עצמן, הלק' וטפף ווי' – עדה"ב יeshu ג', טה, יצפה – יראת, לחוק מיתרי ווי' – עדה"ב יeshu ג'ה, ב' ווידמ' ג', ג'

ד.

נמצא ברוי' כיא ס"ה, ובראשו רשימה ערבית, שתרטיטה: "ולו אל ר' אבן ואל ר' יוסף בן מנען, והלל את שנייהם ויתלון על הפרידה". נדפס ע"י בר' במונייש"ר 1896. שורה 1–4 בין החדסים ווי' – כלו מה הריח הטיב אשר עליה באפיט לשובב את רוחנו אחרי שנחשב כמו מזור צער הפרירה וועשייט? האם נשבה הרוח בין החדסים וחוילת עלינו את בשמייהם, או הביאה לנו שלם מאתינו הרחיקום, או שעברה על פנ' ידיו מרוחקים אבן וויסף וצרה ריחם הטיב בכנפיו; לשון הרכבים שבבל השור באה ת' ייחוד, בנהוג לרום בשיריו הספרדיים.

(הבית הראשון של שדר ותעלת השני נמצאו בספרו העברי של רמברג, ושם הוסיף: "בין הדדה... יוסף ואבונן"). אחריו מות-חסר הסומר, והוא עפ"י הפרשה היהודית בסינקרוא. פ' נס'...

פנו - לעיל. ובנתחינו - כל' בין בתרי לבנו ובארינה.

ש' 5-8. חדריו טעפים - כל' הם שיבטים בחדרי רועינו. ואם נטיף וכו' - כל' כנזכר וניבור את זכרם הגעים נפשנו מתעוררת לערוף לך (עדח' ב דפ' ליב, ב) ולרבך שיר או (סע' נז') - אפילו בסעם יפיצו עלי אורם מרתק להדרך את החשך אשר יסכנו ויקחנו (עדח' ב'). יקחו אףלו איזוב נז. ולשונו ומלקו ח'ינו-עדח'ב-עלשו מרבך מלכיה" (תחל' ב', טו). ריח ב שמיינו וכו' - הטעיות לא דוקא, והבוניה: ריח הבשומות יין הרקח הבאים אליהם בכל רגע

שלוחים מהם; ואילו יש לך רק: פל' "חתקן... רקחן... רענ'ל בחפרק איותו".

ש' 9-10: עם וכו'-בל' נעם לו מפתח יוזיהם בשידור יותר מעינם הרוח של בעריש (מל' "בערים") - שהש דאי תחפוחת. אך על חזות וכו'-חונן נבר אוותן על דאותן תමוד את פניהם וולתם, מבלעדיו אבן וווקף, כל' זו תימה בך שאנת הנקום מהם. אין: חרד וכו' - כל' כל' ומן שהם קומיטים בעלים אין לו לפחד מאף מעת ימות, לפי שהם מסעד וכו'. או נפחד וכו' - אין נפחד משוד אם מעיצית שבלם לו פקרים וברחים של המשמן, כל' מבוצר חוך.

ש' 11-16. שבלם ייחלנו וכו' - עדח'ב תחל' ב', ב' "שבלם" - בן הנחנא, ובכ"א: "שבלהו", לא ר' וכו' - כל' עד שדרבו הם בכווצים במדה (עדח' ב' מלח' ב', יז) לא רם לכט המורה ולא יכול להתחנאות על המערב. לא רם" - כ"ה בכ"א, וב"ר תקון: "אָרֶם", והוא טעות מובהחת. שרנו וכו' - בל' בפקודין בין שבלי את אנשי החסד והחס, שמחת בא לנו כל שללנו ומוקומם, כל' כל רבעון: כל' החוב שיט בע, או נאה וכו'. חסד וחתם - בן הנחנא, ובכ"א: "חסד והם".

ש' 17-21. נג'ת וכו' - כל' את מתאים על הזמן באחבותם, אבל הפריר הוא הוא אשר ישחה נפשנו בקרבתנו (עדח' ב' "ישחק בקריבך" - מטבחו, י), אותו - את הפרירות. ב' ח' א' נז' וכו' - עדח' ב' איזוב נז. ים. מה לו מן וכו'-בל' מה היה לו לזמן זה, שהוא דרכו לשיט קע לכל תלאת, ואעפ"י שיכאים ס"ס מהבש (עדח' ב' איזוב ה', יז) וכו', יאותו כאלו שבח למורי, שם קין וכו'-עדח' ב' תחל' קו"ט, צו' מלבד קבוץ וכו' - טהרא בלבד לא הנימעה עוד שעתה. ז' מדוחנו - כל' פור נדחינו.

ש' 22-25: ש' נז' וכו' - אלו יושבים שוממים בגין רע לנו, ואם נחמד ונתחיה לאח שיהא מנוט לנו בזום צרת, הוא יזהה לנו לפח ולמושך ואין בו מבטה. נשים" - כ"ה בכ"א בליך נקורה, וב"ר העתיק בטעות "נשים", והניחה בלי נקורה. עתמוד" - בן נקרנו, ובכ"א, וכן אצל בר/, מעוקד בטעות: עתקוד". "דוקט" - בן נקר בר/, ובכ"א מתקד: "דוקט". ואם עת וכו' - כל' אפילו בעה שנאמר לדבר ולשח עם רועינו (עדח' ב', עם לבבי אשיתה) - תחל' עז, ג' עלית לאזק דומות.

ש' 26-28. בני פרוד וכו' - אלה שנורה עליהם הפרירות. בני - בן הנחנא, ובכ"א: "פני", וב"ר תקון: "על". וזו נצחנו - עדח' ב' ישע' ט", ג' כל' שהרמעות מסוכות בלב. ומי

ו-תנ' ווי) – בלו' מיוון ושבו אלינו ומי התרבות והקרעים ונשמי הדריבות וטללי הברכה של הרעות הנדריכת ילו' עלינו להפריח כימי קדם את עצמותינו הובשות ולהחזרת את רוחנו. כי כל רגעיםנו ווי – כי לסתת אורך ומי התנדדים הם בעינינו הרוועים בשנים והשנים בונגה; בלו' קטרה נפשנו בעמל הנדרדים. ש' 26-27. מי ידעה ווי – מי יודע אם יש עוד במצפן לבבו ומחשבתו של החמן להבטיחו שיבן על שדי התרבות (עדה"ב תחל' ב"ב, ז) ולהזכיר מברכת מובן או אם יתמהמה מלהדר ווי.

.ו.

נמצא בדיו' ב"א י"ב, ובראשו דshima עברית שתרומה: «יקון על מות ר' אבן ויל». שורה 1-5. אל טל ווי – עדה"ב ש"ב א, ב"א. לאצמאן – יהוו לzech ולצמאן. אם תיר ווי-בלו' רוצה אני להסתיר בפניהם הקטל את מבתו על מות אבן אבל הוא תנלה במשאון (עדה"ב מש' ב"ה, ב"ג). ושבה ווי – שם טו', י"ה. יקרים ווי – עדה"ב וכ"ה י"ה, ג

.ו.

נמצא בדיו' ב"א עז', ובראשו דshima עברית שתרומה: «יקון על ר' אבן ומכתם עצמו על מותו». אבל מתוכן השיר אין הכרע גמור לך, ואולי נכתב לבני או לקרויבו של הנפטר. נdfs ונתבאר עז' בר' במנישר הניל.

שורה 2-5. בזוזין ווי – רעותו של החמן הן זרונות והשחתה שהוא מביא אינה אלא בשגגה שיצאה מלפניו, והוא מלצת מציה בשיריו הספרדים. מחרמות ווי – עדה"ב תחל' נ"ה, ב"ב. וכי חקו ווי – דרכו לשמר את החצר, בלו' את הנקלים ושפלי המדרגות, ובנות ווי – עדה"ב ובנה אשר נטעה ימינך ווי" (תחל' פ' טו, י"ז); בלו' נטעי גענים ואנשי הסדר בסוחרים וכלים באש המתות. וו-מיינו טפחים – עדה"ב שם ל"ט, ג.

ש' 6-10. לו אתה ווי – לואת אין לך להשליט את "הוים" עלך, כי לא נכל לעורך ולעומת את כחך לנתק, לפי שהם יסודם שקר ואין לשקר רגליים, ומתק, שאתה איש תבונה, נדרש להחות נבותות, ועליך לחוק לך כנדר פנוי החמן. «געלך» – ב"ה ב"א, ובר' מינקר: «עֲבָךְ», ואין הכרע. ז' ח' ווי – אל הבנע איפוא לימי, ואו יהו הם לך עברים ווי, ואתה ברוח בונך ובחמתך הרבה תורה ותלמודי תעודות (תורה וחכמה) שניתנו לך במדה תורהthon, «סורה העודף» טלח, בלו' יתרונך הרב, על כל החכמים בני דורך. ז' מ' נ' – ב"ה אצל בר' ובכ"א: «וממען», ואילו הוא העתק, והבונגה על אנשי המתחסה והחכמה שבדור. ודר' ווי – שירות של אנשים השואפים לדעת עברו ארחות חיים לבודא לרמן (גרינטה) בשוטטם למאניא שם דבר אל – ומצאי ארון וכו' לותות הקרשן בלו' נוף הנפטר.

נמצא בדרכו כ"א י"א, ובראשו רשימה ערבית, שתרומהה: «אפק על קבר אבו זבריא בן יקי עלי חשלום שמת בסלע שנות תט"ט». ונזכר בעי' ברכ' במעשיהר היל'.

שרה 2-3. מגבר ומי - עדח"ב קהיל' י', ג' בעזן הדור ומי - ע"פ דרשת חיל על החותם «מפני הרעה» ומי (ישע' נ"ז, א). באלו אל ומי-באלו בראeo אל לפיו תאות לבו (של הנברא) ומושאלותיו בתבלויות השלומות, והוא מליצה שורה בשורת הספרדים. להר ומי-עדח"ב תחל' ס"ה, י"ג, ויח' ומי - שעירוז; ושה נבהו ושיא בדור שאון (עדח"ב שם מ', א). ז' קבר ומי - מליצה מצויה בקשות הספרדים.

שי' 2-3. מוחה בן מוחה - ע"פ תלמיד ברכ' ביה' כל' נדול בן נדול. הנוחנן אמריו שבר - ברא' מ"ג, בא. יוֹעֵץ נָזְבָּן לחשים - עדח"ב ישע' ג', ג' תחכמוני ראש להשלישים - עדח"ב שב' ביה', חדורש טוב לעמו - אס' י' ג' צינה וסוחרת - תחל' צ"א, ה. וחומרת - ומי עדח"ב ירמ' א', י'ת. נקצרו ומי-עדח"ב תחל' פ"ט, מה. ועלה ומי - עדח"ב שם ק"ב, כת' נס בן ומי - קהיל' ד', ת. מעדר ומי - שם שם, ה. ואל יחר ומי - שם שם, ג'. אבל ההוא ומי - עדח"ב איזב' ג', ג' תשבען ומי - שם שם, ה. ואל יחר ומי - שם שם, ג'. והקיפה הזעקה - ישע' ט', ה. זינדרל הבא בלהב - עדח"ב איזב' ב', ג' ותקול ומי - עז' ג', יט. הוא מרומים ישבן - ישע' ל', טה. זבשחר ומי - עדח"ב הווע' ד', ג' וממעל ומי - ישע' י'ד, י'ג. יקיין-עדח"ב «וישנו אדמת עפר וקירות» (רכ' י'ג, ב'). בבואה כל ישראל אל - אליו ציל: «בבואה נואל ישראלי» או «בתוך כל ישראל».

ה

נמצא בדרכו כ"ע ק"ע, ובראשו רשימה ערבית, שתרומהה: «והшиб (לאבו אפק (אברהם) ابن אבו אל-בצלאה ואמר'». וענינו: תלהנה על הפרידה.

שרה 1-2, רבבי ומי - אין זאת כי אם רבבו הנזרדים (כינוי שנור בפי מושורי ספרד בדרך מליצה לבחתת הרכיבת, הגאלים והפרודים, הבאה להסיע מקומות ומובית מנותחים את היהודאים בדרך רתוקה ומפרחת עי' קר' בון יודודים) גם הם אשו (מלחה), והנותנים אציהם - שם' ה', י'ג בידודיהם וזרוזם למדר ולהפדר זה מות, כי אז לחם הדרך, א', מה שהוא קשה ורעה מות, כי הם, רבבו הנזרדים, רצוי ומהרו להפדר בין הנפשות הקשורות זו בזו ולתנקן זו מזו בהנטק הנשמה מן הנוף ולמען אבדם (מוסב על היידידים) מצער הפרירה, ודמיון צער הפרירה לצער יציאת הנשמה מן הנוף אף הוא מליצה שורה אбел' משורי ספרד, «בידודים» - כן מתיכון בכ"א מתחת לשורה, ובפניהם: «בידודים», או חבלו ומי-או שבאו לחתת את «הגופשיות» לרביבון, (עדח"ב «כ' נפש היא חובל» - דבר' ביה', ג' יין חבלו (חבלו... בחלו... בחלו) - לנעל בחזק איטיות) וקשי לאר בפנוי נפש והחותם היו עליהם למשא.

- ש' 3-4. התעברו ווי – פניו הומן התנדנו עם בערה ובק馥 כדי שיפנו לכל עבר
וגם פרצוי בהם ביצים (התעברו... בעבור... עבר – ליעיל). «התעברו» – כן הנותן, עדיף
הטעברת עם משיקך תחל פ"ט, לט, ובכ"א «קעקוץ». סוד הערימות ווי – אכן פניו הומן
הערימות סוד עזמה וחבלו החבילות, ועל מ"ז על סוד (חבר) אהבים ורעים, והתיישן להרחיק את
הקריבים. «סוד הערימות» ווי – עדחיב שס פ"ג, ד.
- ש' 5-6. היו בהתחרו ווי – הזרדים בשבחם יחד שבת אחים הוא תחלה קבוצה
אתם בכובני בימת, ועתה לאחר שנפוצו הם זרים לילוי עיש המפוזרים. ד פ"ז ווי – מרום צער
הפרידה רפה בה ידיהם של הזרדים, אלא שהמן הדעות מפין מעט את יונם ומחוק לבם,
יעזרו במעט – עפ"י הบทום דס פ"א, לה.
- ש' 7-9. יגר ווי – בלה' אבל נס או אין הרמאות מעלה ארובה לצער, כי ככל אשר
ירג זול נדה דעתך כן יתגנבר עליו באב לבן, ואלו הם נצחים ומרובים והם זה עלה, וזה
מי תחוק לחץ איזו וללבוחן (זגד... יתגר – ליעיל). ישתוונו ווי – כליזות (רשות) אהבים
ישתוטש (עדחיב תחל ע"מ, כט) וחלבויות יתנדדו יתחטטו וישתוונו לאמר: איך יחולקו הנפשות
אשר חברו יתדרו ואלה שניצרו להוות מאחדים ומוחבים איך יקנץ וברדו זה מות.
- ש' 10-11. פקח ווי – כל ימי נעדריש פקח הומן את עיני שמחותיו עלינו לטובה לפקדנו
בגיל ומשוש, ובית חומן, בלה' פנען, עזיו ועטמו עיניהם (מלח"כ: עצה עיני-מש ט"ז, ל), ככל' לא נתנו
במי את עיניהם לזרען, אבל עתה לעת ונימה ושינה ערנו והתעדרו בנות הומן לפנינו בנה, ולא בנו
ווי – בלה' לו את מי שאלו כי עתה יעצמי להם כי ישנו שנות עילם ולא יערנו. ערנו –
כן יקנץ, ובכ"א מניך: «ערן». ישנו שנות עולם – עדחיב ירמי נ"א, לט. הזקצז – קפעל
מן יקען.
- ש' 12-14. עפ"ו ווי – ימי שבת החברים יחד עפו מהר, אבל שני העברה והוועם של
הפרידה נשבו בפשעי הזרדים שלא נרצו ונתפסו (מעין הרבוור: «בעינויו הרבים»). «חברה...
עברית – ליעל בשווי קולות. ילדי זמן ווי – פניו הומן איזו ותרקו בלחש לשות (=לחשאות)
את משכונותיהם, ולא זו בלבד אלא גם לפאות (בלחשאות, מלח"כ «אפאיהם» – דבר, ל"ב, בו) ולחשין
לכל פאות עילם את שוכניהם (שכוניהם, מלח"כ «השכני באלהלים» – שופט, ח, יא). בית זה מובא ע"י רמב"ע
בספרו הערמי. על ארמנותיהם ווי – על ארמנותיהם ומשבנותיהם של יידידי שנותו אותם באפס ילדי הומן,
על – כן הנותן, ובכ"א: «ערן». ישות ווי – עדחיב ירמי י"ט, ח; כל>User ישומן וירושוק על משכונותיהם
ששנתו מאין ישב אחורי נרד שוכניהם. ולתחלו איזה הם ווי – בלה' על חלם ושרעם שורענו לפ
אדם (עדחיב לערין אנט – תחל י, יח); ואולי ציל: «לצאי או ערכו».
- ש' 15-17. קווד א ווי – המשכונות האלה בחרבנים ובשםותם היו כן ומעון לעופות ולהיות
מרבד – לקודא אנט רעד ולאיים, וכי שקדא אלהם, בחתבו שיט שם בני אדם, יענוו מיט הקודא
ההווער ורוביין על הביצים בקנו והאים מרכצם (עדחיב קוודא רעד ולא ילדי – ירמי י"ז, יא; גענעה איזים

באלמנטיי" – ישע' י"ג, כב); ובצד הגלוי בבי"א מובא בקשר עם "לענות" חשי הכתוב "מען אתה הוות לנו?", ובנראה פרש "מען איזס" – ושכנו איזס, מל' מען, "קורה... קורה...", וענה... לענוט" – לנעיל, בלחתי ווי – בלעדיו פניהם של חורדים. הכו ווי – הלא נשוי קמה בחזי אידי צאתם מעלי".

ש' 18–20. א חוי ווי – אחו ומרעי הוא בצל נטוי (תחל' ק"ב, י) לסת מתוי עד אשר לילות בתהוות (כלו) שעדרתו השתרוות נמי ועפו ממי בלי צין ובונפים (עדח"ב "תט צין למואב" – ירמ' מ"ח, ט"ז וגנו נס נער) – איביה ד', ט). שבתי ווי – אוי וקנטוי וחלבטי שעדרות, אבל רועו ללבבי קדרו ושהרג, "שחררו" – בן נקרינו, ובכ"א מעוקד: "שחררו", ואין לה שלה, און חoil ווי – ערחה"ב "מעי אוחוליה" (ירמ' ד', יט). ש' חחוי ווי – עדח"ב "שחו נבעית עילם" (חכ' ג, ז) "שחררו" – בן נקרינו, ובכ"א: "שוחחרו".

ש' 21–24. הבוי ווי – הבוי יתקלטו ילדי הום ובאקרת החוגים (שנאמר עליהם "ורוזנים משחק לו") – שב, א"י יקרני נס איזו? וואס בן נבר הרבר שירעאו וויס ירוצאו ברו לבב במויעו ואמנם הרכם של ילדי הום תמיד בך, שהם עיניים ומתחסיט באיבה למותי חסר יונתגים בהם עין תנוותה עצמה, בלי מבקשים עליהם תנוותה להברותם מאיש, ובן אראת תמיד כי לקרה אאנש ערמה ותבונה (עדח"ב "אי חכמה שבנתי ערמה") – מש' ח, יט) ירעמו "הוינס" פניהם ("רעמו... ערמה" – לנעיל), ולהיפך בראותם את הפתאים יוציאו וושמחה, "הביב" – בן הנטהן, ובכ"א: "הביב", איבוי – בnalין "אבדו", והוא תקון מומעה, "Ճצוי" – בן הנגהן, ובכ"א: "Ճצוי".

ש' 25–26. שלום פנודריהה – של הפתאים הניל; ולא חתיכ כלו ווי – עדח"ב "ויתנבלו אותו להמיתו" (ברא ל"ג, י). ולא חרצוו – מל' אוו תחרץן (ש"ב ה, כט), כלו לא ימחרנו לחכירותם. יתניפלו ווי – כלו חיים מתנפלים ומתנעלמים רק על אלה שיפיל עצם במי צדק להתרחץ ולהתקזזות בם.

ש' 27–29. מירום ווי – מירום אשר פטע הום באברחים (הוא אבו איסחא נושא השיר חות) להרע לו (בנראה קרה לרידוז אברחים איזה אSEN שתגולחו מבוית), מאו קל' מעשיהם הנמרצחים של ילדי הום; כלו, תכפו לבוא זה אחר זה בקלות ובמהירות (וואויל צ"ל: ונס נמץ). אם בעצי ווי – עד' "אם באורות וווען, כלו אם נש פגע הום בנחלים מבחו איך ירונו הקטניים" צ'זו – בן הנגהן, עדח"ב "מצמיה חצזר לבהמה ושב לעבורת ארט" (תחל' ק"ה, יד); ובכ"א: "גרא", אשר שקצוו – אנשים משוקצים; כלו, אאנש מעיבת.

ש' 30–32. באשר אבויו ווי – באו שפאו (מלח"ב, "הפוצה את הור" – תחל' קמ"ה, י) ודרימו את אבותוי מותק יתר הנכירויות להקריבם אליהם. ממדראדרו ווי – בוים שביל היקום קרע מחרם האדמה, קרע הוא מפור דרור; והוא מליצה של הפלגה מצויה אצל משוררי ספרד

בשבח אדם המעלת בוט הוחם ידרו יוי – בעת אשר כל אצילי התעודה נטה ממנה רק מען, מalgo הקומי, אוף ובוט הוא את כל נצחי התעורה מכל מקומות פוריותם.

ש' 37–38. פה... קפאו – עדרה'ב אויב ח', טו, 1 ח' ז' נ' – והאוני, מלחה'ב "שקר מון" (מש' י'ג, ד) בגורת נהי עין, ועצת ווי – בלומר במאסם. בעאת עצם בחור בעצת, לו ל' ב' ווי – יש לו לא אשר רועיתתו נעלם על הבדוקים ומוחציט את ראש ילווי הומן בתהנו ברעו עליה, לו מזעצת ווי – לו מיעצות תבונה שיטבל בין את עצת השיטים (ויה מאשפט מסודר, ואילו ת' ועצת ציל "לעצת") באופן שהם מתמלאים עם או רבין כבי חפוא, שבין מה להבעתם ולזאתם, הר פו ווי – בן חדרו המתופפי כל הומים בחדר ובקון (ערדה'ב ישי' י'ה, ז) כל מתי דרכ' (לנעל, מל' "בימי תרבי" – אויב ז'ט, ז), ופיריחס של המלדים ("מתי תרבי") תלוי בפירושו של המשורר בדבריו הכתוב היל, שאית ידוע לנו, ולפי העין אילו התבונת לאנשים וזריהם וחריפם בחמות, ואילו לאנשים רשים וזכירים לעורו.

ש' 38–42. ח' ז' ז' – רעניינו יקדו, לו ברכען וחברו (ערדה'ב "מה יקרו רעד" – תהל' קל'ט, י). ומלה'ה זו ממש שינה בשיר הבא בבית השני, "רעינו וקרו... מלצוי" – בן תחנו, ובכ"א: "רעינו... וקרו... נמץיא". "רעין – רעין", "מלצאות – מלצוי" – לנעל. על מה ווי – על מה אפוא ווי נעצב על הומים אשר השיבו רעה על נפשו ("פראצי בה פרען, הן בימי קדם רבו העבדים אשר עברו על מצות אדוניהם וחתפרכו מפניהם" (ערדה'ב ש'א ב'ה, ז) ואין להמתה אם הומן, שהוא תמיד עבר לך, מרדך בך הפעם, כי בן דרכם דרכך בפניהם וחתפם פעמי שער לא איש לא יתנו בלבו אם יומו תחללה לחושש לבסוף, ובאהם רעים למקום אחד הנה כבר השבו עליהם גזע הומן מהשבת הבדורה, והם הם אשר יבכו תמיד לאסן פושעים וושתפי בצערים, אבל ישמעו לבכיהם ולילליהם של החפיכים מפשען, ג'ל – קר' נקדון, ובכ"א מונקה: "אלא". ווש להעיר, כי הסינר של ש' 39: זה דלת של ש' 40: נשמנו בפנס והשלמו בכתם אדרן הנצר.

ש' 43–46. אם ר' ח' ב' ווי – ואולם רחבי הנפש והשבל לא יער מעולתם מאומה אם יאלצנו ביד הומן לבוא בפניך, באשר לא יחרשו ולא יברכו (ישברו ויקרען) נשות המשש ע"י שיחילך מעלתו ברקיע. פ' צ'ו – בן נקרון, ובכ"א: "פְּצַחֵךְ"; בין קר' רבין קר' נראית לנו מלה זו במשמעותו. או מוד ווי – או שם הומים כבושים החותם וטמן, שריתו הנאותו בכל צד מברון עליז בלי פה ושפתותם.

ש' 46–47. ג' נ' נ' ווי – הומן נלגל התעורר הוא בעולם ובונת הומן יסבבו תמיד את תקופותיו מחפונו. א' ב' ווי – ע"י לעיל הערתנו לשימושה של מלת אבל; כל' ווי, אלא חדשינו אשר החצנו (הקדבים) הבלתי ואפס הם.

ש' 48–50. ה' א' לך ווי – את הדברים האלה אומר לך ר' שענתונסה בפנוי הומן, ואת נטע תלאותינו הרבי והנדי לו עד הווים בעזים עבותים, ותחת זה נכרתו לאט לאט כל עני תחולתו;

„תלאותינו... תחלותינו“ – ליעיל, ומעט יותר – ונס יתר הפליטה שנשאר לו אף אללו יגאו בו הימים נחלצו הנושאים להזיהות בו אט הקרבן ש' וט-ט. יגאו לנו – בלהי אחריו שלקתו וחמסו ממנה את כל טובו בהזו בו והרכבו להרעה לנו, ועתה יגענו וככל הנודים את כהה, אבלו קשו בלבו נחשים ושרפים נשבים ובשרגים שם ישלהנו בו את ארם דמתם; ואילם בכל הטעימות הממלאות את לבו מרירות ערד אבם מקום – הנה ליהודים ורעו הרחיב בלבו את אהלי ירושה ואהבתו, שלא יהוו צרים ואצחים (רתקים, מל' "כ" אין לך הר" – ירוש' י"ג, טו) לעילם, וקורות הברית של אהלי היודאות חוקים מנוטות והחותמות יסודותיהם לא תערערו (עדה"ב "ונללה יסדו" – יחו"ג, יד). וشد-בן נקרני עדה"ב ישע' ט"ג, י"א; ובמקורה: "שׁדָּה". ש' טט-טט. נגידוי שור – עדה"ב "נדודים אדר" (מש' ח, 1), וכוכבי מאמר – רבדים מאירום בכוכבים, שנחלצו ונעתקו ממקומות מושבם בשמיים. "קְלַצִּים" – בן מוניך בכ"א, עדה"ב "חלוץ מהם" (הישע' ח, 2). נחו יטו – סובבי השיר בנבלים מגן מינחת בזוק חסן, כי נועד דבריו השיר לך ולשمرك, ואילם בזרק מחרצתם יספחו לקצח TABLET, ויעטך כתנות תחלות שארכנו אונן ידו אמן ושבצוי בוחה אהבתה, ואולוי "קח נא" שלמעלה מוסב נס על החרטו האחרון, בלהי קח נא נגידוי שור ובנתונות תחלות יטו.

.

נמצא בדוי ב"א קמ"ת, ובראשי רשימה ערבונות שתרומותה: "להי שיר יתאר משתה של אבא אפקח אבן מאט", ונזכר במחהיט ע' קללה. שורה 1-ה קראני וכו' – הגבר קראני לברונו בעת שהקדיש את שאר קראווי (עדה"ב צפ' א, ט) והקראי (חומרני, מלחה"ב "נקריות – ש"ב א, ט) עם רערעו יודיזין, לדודים וכו' – לשבת ייחד בשבת יודים שמתכו אל פ' אהבתו יודיזין, "קראני..." וחקרני, "דורים..." בדוריו – ליעיל; הראשון מל' דוד נ בע והשני מל' "טבבים הדורי" (טה"ש א, ט); "הרעים... ברעין" – ליעיל, הראשון מל' העם התרבים, והשני מל' "ולוי מה יקרו רעיך" (תהל' קלט, יז) וכו' בשיר הקודם. בן ב'itan וכו' – מקום המבסה ליפוי מהג העربים בן בין עצים ופרחים. ל ארבעת רבעיו – לאربع רוחותנו (יחו' מג', טו). מל' בש וכו' – הבונה למבדין הצמחים והפרחים של כל מיני צבעוני, בלהי רוקם וכו' – אלא בירוי התבש, ומכלעת פקעיו – מ"א ו, יה. מעשה מורה – שם ז, ב"ט, עפ"י הบทיב "זורה..." את הוותב" (שם ז, לט); בלהי שהאור זורף ומתהדר עליהם בוחב, ושתי העצים הם ברקיעם לו.

ש' טט-ט. וממיין גטו – מימי המורוקות בן יולו ארצה כרמען על אותו רעני שנעדרו ממנו, ותורו – יונת, "ותור ותור", "וסיט ישיש" – ליעיל. ירנן וכו' – הסיטים ירנן בין עצי שורק של הגנים, ושורק (מצפץ) ומחרון יחר כשבור, עדה"ב תהל' ע"ה, טה. "שורק..." – שורק – ליעיל. ועוזו וו – הגזרים פרצו (פיטר) ובאו לשכון בכל הפלצות והבקיעות שבן ולבקע שם את בזיהון; בלהי لكنך: "פרצוי..."

פרצויי", «בקען... בקען» – לעיל, פ' ז' ציוו – עדת' ב' חתמי ד', א, ובפ' י' בז' מלא ו', ובו
תקן לתוכן את הנקוד בקמן תחת הרויש, וכן הנקוט «בקען» ח' «בקען» שפבי' אין
בזה צורה.

שי'–ז'–א'–ג'–ז'–ז'–ז'–ז' – בז' צ'ו – גם – מל' בשעה שישנו ניל התערורו לשמהות ולחומרנות והוון
עכש בשעה זו את עינו (עדת' ישע' ל'ג, ט) ופניעו נתרחקו שלא להשבית את השפהה; בזרק
המסובים במשחה, שמתמברים לניל ומפיקים רעם מדאנתה היה. ועת' וו' – מלת עתו כאן
מקבלת למלת רגעו שבמונע, ובאה באן, כמו גם בלשון בעל' ההבנה, להזאת חלק רק מן השעה;
בליה' כל העתם הדקוט והריגעים של הוון מטהדרים כלם להומן ולהבן לעיפז (הבנייה מוסב על
הוון, בליה' היעפים מפניעו הוון) עליצות ושמחה ולחבאה בכל רגען מרענןפשים; בליה' אין שעה קללה
בלי' הגאה ותענוגות. ואילו, רגעו' מל' רגע' אד' – (תהל' ל'ה, ב). ועת'... לעות', «ולרניע רגעו'–לנע'ל.
לעotta עיפויו – עדת' ישע' ג', יד; עינע לפי פירושם של כמה מהמדרשים ל' הבנה והמנה
(על מנת עת, بما פג', חצ'ן מן "זקן").

שי'–ז'–ז'–ז' – זה של ח' – ווי'–השלthon העטל, שהמסובים יושבים לנו, חומה למלג' הרקיעו,
ואן היין (המורק והבד) רומה בצדרכו העטילה ומוורר ישי' ללבנה; בין הגביעים המלאים אין אrosis, בסיבובם
בידי המסובים, נראים כבוכבים הפלגים במלג' הרקיעו; ודמינו והנמצא לרוב בשידורי משהרדי ספרד
ונשנה במה פעמים גם בשידורי רמבע'. «ואן بما סחר' – עדת' שח'ש ז', ג' קערותיו ישי' –
עדת' שמי' ב'ח, כט.

שי'–ז' – ו' כ' וו' – כ'וט' הובות שኒצת בוכוב ביר המשקה את המסובים ובמעיה
(בקרב החוט) יארדים היין באן אודם, ונמצא אודם ולבן משערבים יהה, וחדרי זה רומה לחישק
שרמעיו קפא על הלחי בשעה שהחש שערת בצלעותיו, ואך מליצה ווועין ומציה לרוב בשידורי
משדרי ספרד. בית ז' נשתט אלל בז' במאה'ש. ז' קצ'ן ווי' – בשעה שהמשקה מזוז את הבוטה
מתק' הבד נראים קלוחי היין על' זדו בפתחים מקוציצים (עדת' וקצ'ן פטילים' – ט' ט' ל'ט, ז)
מוחב אופיד שטנוציזים ומארידים את ורויעו של המשקה. להסידר – ע' שתייה היין, ולרנווע וו' –
ולחשקם את פצעיו ומכאיין. «ולרניע' – מל' רגעו' הוס' (ישע' נ'א, ט) בקהל, ולהתנס תקן בר' –
וילגניע', שכבר נמצאה למעלה בש' ז' בסוגו. «רגע' – צעם מוד מל' «עודי רגע' (איוב ז', ח),
שענני, לפ' דעת המפרשים, נסדק או נקמת. «ולרניע... רגע' – לנע'ל.

שי'–ז'–ז' – לאט ווי' – היין בהשתפכו רומה לאט (מל' "ובזוניט האה נרגה" – ישע' נ'ט, יא)
ובוצעות קויל, והוא בסופו געה (יבאים את הראש) וכן ישנה באחבותו לשווין, שהוא משאח לבט
ומבדח דעתך, והבצעים שהוא נורט להם מרוב שתייה נאמנים כמשפט בעציו אוחב (עדת' י' מש'
ב'ג, ז; ועי' בשידר "אט קרחה באפיז" שהשתמש שם הפייטן במליצות מעין אלו לנבי היין, "יהגה...
ויה" ווי' – לנע'ל וחרונו פנימי. כארה המ במלללו – כליה' לחמורותו של היין אין קץ
בשם שאין קץ למחללו ולדעתו הרחבה של אברהם. ומעבר לתהומיו והמשבח היין למלחת יודע

אברהם היה צירת שיבות ירעה, שקראת תפארת המעלמה. יול ווי – עלהב דב' לב', ב'
וחסיד ווי – בלה' בבל מקום שהוא חוגה ונוטע החחד עמו.
שי 23–24. רח' ב צעד ווי – כשהוא חילך להזיטו הוא מדריב אערדו ומלה, ואילך
לדע פשען (רביט מן "בפצע ביט ווי" – שי"א כ', ג' וצערו צרו מאה; כל' שונגע ומתעכט מלעשות;
רחב צער" ווי – עלהב מלאל ית' ל"ה מש' ל', פמ' אהבה ר', ית' ולבטו ווי – עלהב
מייה ז', ג' וchap'את צנו עוי – עדה'ג מש' יא, ג'
שי 25–28 זלאובד ווי – הוא נטע את אהלו בראש ההר בתורן למשוך את הטעה ואת
האבד באפלת חונין, והוא מליצה מציה בשדי הטעדרת. ינ'ג' שוו... נ'ג' ש'ם – לנעל
פ'הו – דבריו הנחותי. הפ' ר'בו ווי – לרבי רבטה תמיד בשמן לחתם את המדברת. וו'ט
אמ' ווי – בשמינעה עט לזרב' ולזראות בח פטי יפוצין סלעים במדבר. רב' – אצל בר' בטעות "קמ'".
שי 29–31. א'ג' ש'ם ווי – יט' אושטם שרבש' להם עבדים במקף, והוא נט – בני חורין
נדצעים לו בל' הון נבל' מחרון. ערי בז'ו ווי – בלה' נדעתן ידי מדריבות משמעי ענטט
קוזא ל'פ' ווי – עדה'ג השע' י', ג'

*

ונא בז'ו ב'א קז' ובראש דשיותה שלבות שתרתתנו. ואה' בשעה השד תבזיל אן
אטחן (אברהם) בן מתגער רצ'ן (א' עלהב חטלים לאמד').
שרה 1–6. ל'ק' הי' ג' – חמשור בבי'ו לזרום ולחלל את השד החטם והנדים אברהם
בן מתגער, שהה בזחוב לבי'ו וביריבות רוחו למעון ולמחפה ולישע רב לבני דורו, פחה' עד' יפי'
התיחתה בזיה' תחלת ומן האביב, שטבאה שמה' ורעה לעולם, ויעיר מיר, עד' יפי' המערב, לספר
בשנתו של השם, ל'ק' הי' ווי – הנה ערפו הוות במא' ל'ק' שפט משוש, כל' מומורי ניל, ונטפו
כט' דברי' שיר זבלני שמתה התפשטו על פני ארין וועליהם רוחות ניל מרתפתו, והוון כל', כל'
בל העלם ומלאו, אבל' מןן בל' לשון, והשעות, שהן בכנות חומן, אבל' מזעפות מרזב ניל ומשוש,
וככל' או'ו פרהאם עם בוא האביב שוי' עני' של הוןן אחר שחטטו בימי ההורף והסערר, ופנוי
שועטו קווד' צהלו ומסביב נתנו הדשאים והפרחים את ריחם, אבל' השחקים يول' בושם ארץ והעניות
רעפו על האדמה מורה עיבר, כי (כאנ' הוא עיבר' פתאם לתהלה השם) אבל' אב' המון ניט' (היא
השר אברהם) קרב לביא ביחד עם גניל' מהנותו המתנויפות ברוח והם הם אשר נטפי' להיל
בבגופות מטפסותיהם מדק'ו נ' וריהות בעמ' על פני האדמה (ומעבר' פתאומי כוה' הוא צירה' פיזית
ירעה נדהנה בשורי' משורי' ספרד). ארצה – מלחה זו מטושטשת בכ'.' ל'ק' הי' – עדה'ג דב' לב', ב'
"בעלות חטפה" – תחל' ס"ה, פ'.

שי 7–10. ש' מ' ש' ווי – אין זה כי בהזעינו ורוח השמש והבחיק' כיבבי השמה' באור צה
וחצעיפים השודרים של מחשבי היענים נשפו והוסרו. וקר' מ'יס – בן הנקו עדה'ג "מים קרים"

ונוי- משי' ביה, כה; ובב"א: "חומר מיטם" וכו'. יצא לישע עט – ערלה"ב חט' ז, יג. עם אַלְמִינוֹ – בן הנגרש ונקיין, ובב"א: "עט אַלְמִינוֹ" ולבוארה נס נסח האב"י מתישב יפה, שיצא לישע מהללו ובאהלוי, אבל אחריו העינו נראה שינפללה באן טעות, והיגבן מהחתנו, והמליצה מיסודה על הכתוב "עט אלהו אברהה", שהיה שם חסר המהיל בשורה. בחרוזת ווי – כלוח יצא לישע עמו בראותו שהיהם אכפו עליהם מה (מש' טז, ב) להרעה. על זו בור ווי-שעריהם, כמעט אספוא אספוא על בור השבי (ערלה"ב ישע' ביה, כב). (כמ"ע – את המוקף השלמוני, ובב"א שמי האותיות הראשונות מוטושטות. אקיפה אספוי) – כן נקרו ערלה"ב הנו, ובב"א מונקו: "אֲקָפָה אַסְפּוֹ", ובנראת נשל במשמעותו של השם כמה בני ארם ממאמפר וענות הרינוי.

ש' 11–13. במו עצות ווי – הבונה לפיו חעין במיעות חוקות ומיקמות בל כך עד שהשתකם שהם מיציקות בראש נאים ביזופטים מרד (ערלה"ב איח' ב', יא). עצות יולדות ווי – עצות מהירות כברך, שהדרויניטים ילודים מבלי הרה (כלוח בלי הבלתי הרינוי) ועוטפו על גוףם כרוכם במלאי ישע. בס נחל ווי – הן העצויות הוו מוחלי צופים לחופים מפשע להשבע נפשם מעדרים, אבל למתי על הוו נחל איתן, שהמון מימי נרפו וכבלעו אותם בלי פה, לחקים – בן נקרנה, ובב"א "לְחַפִּים", מוי מם – ח' "מִימִיחָם" לשמה"ש.

ש' 14–18. כדק ווי – עם בויא נשקה הצדק (ערלה"ב תחל' ביה, יב) והדרה רמי אין (ערלה"ב ישע ד, ד) אשר טנו נאות משפטן. חלאת ווי – שעורה אמרה מהרה חלאת בוי חונף. עברו תורות – ערלה"ב ישע ביה, ה, ותורת חם סוו-ערלה"ב יחו ביה, זה, ותחתיות ווי – ערלה"ב ישע ביה, ה. חפויו ראש ווי – ערלה"ב אס' ז, יב.

ש' 19–20. מש ברוי ווי – בnarאת הבונה שבידיו מות לצוררין וחיים לאותבי. ודמיון ידי נדיב לנחלי מים ולNELים ולענין מתר מצוי לריב בשורי הספרדים. עין ווי – כל עין אשר תשבר לעין אודם (ערלה"ב איזוב ליה, יא) ומרתם, ידו יזרו עליו (על האקווה) בטרם ישאל בפז' מי זהב (ברא' לנו, לט) ונרבת בסקפ' להזב מתר טוחף; והצדיר שאל מנש אוד בשעת ורחת החמתה, והבונה למנתת יודם בהזב נדיבח ובען יפה.

ש' 21–25. גן אל ווי – ערלה"ב יחו ליא, ה, ינו עי' ווי – ערלה"ב איזוב ז, יז. "גְּנִשְׁנָה" – לעיל בהפק אחותות, שמט ווי – הוא נהג שמטה בפזרו ושותם בחנס לכל הבאים לאורות וללקט בנ מנדני שלב וחתם, והבל קומפפים בו מפרי המומה מבלי מהירה. לאודרויס – בן מתיקון בכשי למעלה, ובפנסים לאיזובו, אין הרבע בתקון זה. ג' ר' – סטראם ריבים מן פז' מעין ווי – ערלה"ב ישע' ניה, יא. הוו לכו ווי – ערלה"ב "הוו כל צמא ווי (שם ניה, א), ואכחח בין ווי – ערלה"ב שם ה, יי; כלוי' הגמאים לבניה יתחלפים במצו אלו; ואולץ' צ'ל'; וגצ'ה. מוסר – המלחה מוטושטה קצת. ש' 26–29. ובסיל ווי – הוא מאיר בזיכם הבסיל. לא פל ווי – לאלה שנחרפו לאבל וחשה. "לְאַקְלָל" – לאויפל, זהקדן ובן המליצה של הפטור לשמה"ש. ר' ק' ה ווי – המלכים חוקות רקחי בשיהם מאבק רלווי ושריך נעליו הוא בענף עטירה למסבים, עד מה שאמרו חכמים:

מה שעשתה עתה עקב לפולחנה" ונו, והויא הפלגה מורהית. "ראשית... ראש" – ליעל. דובר נמי ד' ס' וינט-בל' ביחס שאשי הדבר נקפים וונדרתים בפה חרב השתקה, בהעתק מלים מפייהם, הוא ידבר נגידות. "באדריה... יגקרו" – ערחדיב ישען יי', לה.

ש' 30-32. ת מיר ירו צ א זי-בל' אפלו בעת שהוא הילך לאט וונדרתים אחריו כבוק בל' הפסק, הם ייעפו להשיג אבק הנղמָה. מארכיוו אלפו – ערחדיב מש' כ"ב, בת' כמו שחר ונו – ערחדיב יואל ב', ב' תחל' קל"ט, ט' שח"ש ו', ז.

ש' 33-38. נש א זי – ערחדיב ישען מ', יא. וחנותין – כל'ו משפטיע עליהם רב חנינה וחסה. חומם ונו – ערחדיב שא' כ"ה, טה. חבל – בן הנחתה, ובב"א: "תבל". ק צו... חרפבו ערחדיב ישען ייח' ג' וועל – בן הנחתה, ובב"א: "תבל". אבן בעז ונו – יין כי ברוב נדולתו זוממותו יטרפו הטלאות של את הבפריטים, לחוף מן הנחתה. וחוון ונו – בל' צרクトו ערבת ירד מנות עלינו יגד פחרבות שנשלפו מתען.

ש' 39-45. אמרו זי – אלה הדברים שיר תחלה לבני אדר וטלין, אמרו להר שתויעת הם וסלפו צדק, רופאי אליל זי – ערחדיב איב' י"ג. יה. ולא יוציאל זי – בל'ו כל ימיהם רדרוי אדרוי לא יוציאל. קה נ זי – אתה משיח אל לבך ראי לתחלה, וכח את עק אום, בל' מחרות שר תחלה וו אשר על הור פנוי נפשך ומעלה רוחך נסיך עתה יתלווי חרויו בלחיות חן לארך. וב' טורי השיר מעילאים ומשובצים בתרשי כבודך וספרוי שבקה. נטע אה ביך – הבונה על המשורר עצמן, אשר עליו זי – שעוזו בך: אשר עליו (מל' עליים) יציצו חלפו יעברו במי חסדר (ערחדיב "יציך וחלך" – תחל' צ', ט.) זי מיו זי – מימי פלן חסדר שטפי בלאת ובמפתדים את מבניו ושרשת. זירזאה בטלך – המלה הראשונה באה בבי"א מתייששת בל' נקור ומצוקה בפלחת הקילומים. ולמעלה תקן המתוקן צמאה לטלק', אבל נס התקון לא העלה איזמת לחרו וו, ואנחתו השלמנא את המוקף, והוא פירשות הווא, נטע אה ביך, רואה בטליך בעין וודר המשמש. שב' במצראך זי – ערחדיב תחל' ר' ב', ז, זט' ז, ז.

ש' 46-50. מ א זי גי – מימים רבים יחלה פז אל ונפשו ויעט דלפו (ערחדיב איב' ט' ז', ט) לאלהים שיזכה איזה להזות הרוך עד כי הפיק מזבאת את זממו על אף הזמן ועינו ראו את מאוי לבן. "עד" – בן הנחתה, ובב"א: "עד". בושו זי – בני הימים שבעהו בו קדם על לא עין התבישו והתחילה לדבר אליו רכוב. תדרום זי – בל' بعد בני האדם שואפים לתנים (ערחדיב זרמ' י"ד, ז) אליו רוח נדיבתך, אבל עוד הם מגבצאים בענין ומשמעיות את שירותך על חסדר וטוקך, תרים ומפאך יהיה נכין. ב עודם – בן הנחתה, ובב"א: "בעודך".

נמצא בדרכו ב"א קע"א, ובראשו רשותה שתרטטמה: "ותמת בת הניגר אברהם ויקון עליה".
שורה 1-4. היעמד... ות חזק ווי — עדח'ב יחו' ב"ב, יד. ו אר גע ווי — האובל
למצוא מרנען לנפשו בנדי (אול' מל' מנדראש ובער) אם היען מינ' ומטלטל אוית ומתריד מונחתי, ואיך
חרבר פשא לעני אם התונה מקיצה אוית ומנדחת שנתי; ובאה באן "מקיצה" כפ"י, ע"ד "מקין נרדמים"
בחפלת "נשמה", "ואריגע... מקיצה" — בן הגהני, ובכ"א: "ואבגען... מקיצה". ואם תיר ווי — איך
asmתיר ימני אם בעני יש מופת חתק וערות נאמנה עלי, הוא הדמעת, באמור למתה, ואיך אשיקט
את שאון נפשי והמיתת, אם הדמעת מאיצה וזוקחת ללוות את המינה. לכ ב בית ווי — ואיך אובל

לכבות שביבי אם להב בקדבי מלחת נס מלכ פנימה וגס מהוצה לו.

שי' 5-8. ווי ש נו זונַי-עדח'ב אובי' ח', יא. מ צ ד י-בן נקרנו, ובכ"א: "מייזו' זאoli הוּא הגבונ", ואס
בן יש אפוא להגיה נס "מקיקי" תי' "מקיקי". אקו ה — בן מתוקן בכ"א גלליין, ובפנום מלחה מטופשת.
אנ' ח-בן הגהנו לפוי החדרו, ובכ"א: "אנקה". "הנחה... אנחה"—לנע'ל. חיו תי-אולו'יש לקרוא בכ"א
"הוית". ויח פ ע ווי — חפץ האדם נהבק להבל בעה'ו" ותוואו נברחת. "ואבל... להבל" — לנע'ל.
שי' 9-11. התשנא ווי — האם האדרמה שונאת את כל אנשי הבינה והתמונה ומואפת בחכמה
המציאה ומוחרת כשםשי' ולכון השפיטני ונantha לי כפיטה קומה כפי' מדה קומיות ערבי
ונזוקים ווי' — את המזוקות האסף ותכביר עלי ואת הניגל והشمחות הפור ותורחיק ממן. "גולים" —
בן הגהנו, ובכ"א: "גולים".

שי' 12-14. בקמיים... וקמיים—לנע'ל, הדאשון מל' מתקוממיים, והשי עומדים. ל ה גו ש — בן התהנת
עדח'ב ישי' מ"א, בא, ובכ"א: "להשין", "עֲצָמִים"—בן יש לנקר לשמה"ש, ובישע' טס "עֲצָמוֹתיכֶם". מל'ה
ח מוץ' ח — את שתי המלים האלה הנחנו בלי נקור, כי לא רעד לבון פרושן, ב ת מלכ'ים —
הבוינה לנפרת. ונצל עד'ה ה-עדח'ב שם' ל"ג, ו, בל' ללקחת מהם את פאר הבית (ו"עיזות)
במו "פריקס" — עמ' ט, יד).

שי' 15-19. ו שרת ווי — מי שהותה שרת נבירות וצרת מאורים (כל'ו) מתחרת את מאורי
השמיים בוחרה היא שלוחה ואצה לאפלת קבה. ות מה ווי' — עדח'ב שח'ש. ו, א, ג, ב מ'י
חן ז ב ש-ת-מליצת מציה בשירוי הספרדים, ורמ' ע' משמשת בה להוב בשירוי, והוא שאלה מדראה
הארדומות שעהלה בלתיו הנערה הגזועה והבישיות ונראות בעכוות בצעע ודר. ב, ג, ח ווי' — שעודה בודה
מקורות ומוצא (מל' "זומצא מיט" — יש'ו' נח', יא; כל'ו מעין) לפעען. ז ע א ד ה ווי' — היא פארה,
נצר, כל'ו מטע פאר אבן פודחת, על נבי המכובדים. ופדרה... ז ע א ד ה — לנע'ל.

שי' 20-21. ז ז' מה ווי' — בלו' היא בבדה ונאה מבפניהם (עדח'ב תחל' מ"ה, יד) ונחתת
בעונה בבדות נטבות. ט ב ש ה ט' ט' — הוא הויתה מבישת בזביה את פאר הלבנות (ו' מן לבנות,
ז' ח) והוא שרה עבירה לפל הבנות (לבעית... לבנות" — לנע'ל). ל ש מ ר ווי' — כל'ו היא עליה
על כל הבנות לעין שמידת אמינה ידק והברת עסק ומרזגה.
שי' 22-26. ל ש ד ט' — על האסן החול שבא במוות הכת ב תלשוש הפסנאות מזרות את

חילציתון מדריך וקיים את חתימת הארגמן מעלהון ח' מוצאה – מל' "חטוע בנדיהם" (ישע' ס' ג', יא). מפעריד י"ג – בית זה אין לו קשר לא למללה ולא למסתן, גם לא שתרבבה שורה זו ממקומן אשר בשורה זה (ובאמת אחותה העיון אין לו מקום בין יתר הบทוים), כי עתה קרוב לשעה שחרר כאן בעין בית אחר או יותר, ששם מודבק על המותן, וזה נושא של בית זה, שהוא מפעריד בין האמנויות והמנוגלים על מיו אמונה, כל' בין אמונה דוקים נאמנים, ואהבת עזרה, כל' אהובים יהודים, נסזזה על יהודים, "אמניות, אמניות" – לנעט, חכל ווי – בין הדמיון, כל' בעל דמותה, אחר חיל נבש מאסח וקצת בחיות, ומיוק ביןין על שוקמה כל' עת צויגת הן אשר פרחה עצמה בין אליען. וחל' – קומתומה מלאה זו בפי' א' בטנו, ולמעלה נספה "באמצע, והמניך נקד' קקל'" – אין צורה. ב' ע' פר' י"ג – כעופר במדבב המכבה ניד החוצה אשר נטלחה פרחים מבין וחושתו. ב' ח' ע' – בן תחנו, ובכ"א: "בפתח".

שי' 27–33 ב' שיר ה' נחוץ ה' ווי – בשורה השלווה מחר לאבי (בחממה). וזה לא בילו נוי – כל' שאן בכם לתקינות איז מתרבב, ז' איב' ח' אינחס ווי – אך יכול אי' לנחת ארוי עז במתה, שהוא בעזם לסת חמונת ותשומת (עדח' ז' אנה כל' איש ישנה) – מש' י"ב, כה; כל' שהוא מ��ב את תונתך ח' להיק ווי – כל' הן לא לדיק לך מה חממה נוי והשליל לרעת נום ילמד בינה את הנמהדים ברוחם ואות האנויות קקובליות על נורת המת, היא הווד הנשיה והעה היוצאה על כל הארץ (עדח' י' ישע' י"ד, ז), שידע ויבינו ז' כל' זו עמר להרין ובלין לפלח ווי – עדח' שם ז', כה.

שי' 34–38 ש' ק' ט' ווי – א' אם נם לך לחנות שוקט ולא לבוכות יותר מראי, ז' הטענו ווי, א' י' נד' ווי – כל' על מה יש לךון ע' על זה שהחומר נון בירן כו' כו' פר' ה' שיטה וווצה את שמו (עדח' ז' אל' חביבנו ווי – ר' ר' ב' ב' ז'), ואחיה מטאות בבל ע' ומתחפל בלבנו מוי יון ל' נס' נז' ואעוף להאפק. ז' – ב' ב' ב' ב' י' ואילו ציל' "נד' ר' ב' ב' ז' נד' דאי' לנדה ווי – שיבורות את בינוי הפרוזה, כל' שיבור את הסבות הרעות התרומות לו לנחדים וטלטליות מקומות למקומות, כעוף נודד ממקומות; ז' ש' י' ז' ז' – שייעזר או תחשוניות חרדמים: כל' שישיב אל' את עתונות המשמה שעברנו וחלפנו. י' ק' ז' ח' – ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' – נקד' י' מהוק, ומתיקן מלמתה: "חקצה", מצורתה ההפועל, שהוא בניין רקען של פעל וו' גונבע' בדרכו במרקא, אבל בעינינו נראה יותר להשתורר שם זה בזורת קל ותפקידו נסח דאשון, וזהו אם המאי בוחר בנסיבות חומן החואן.

ב' :

מצא בירן בירא קא'ת, וביאשו דשימה ערבית שתרכזת – יונת את אחד אחוי על מות אחוי לאמר', ואם חמונת לאחוי מיטש יונת השם (אתחו'ת), שבא בשיד זה (ש' 28, ז), בירן של הבה זו אחוי, אבל נון יונת שחשם אחוי זו הוא שיע'ם, ותקינה בתיבה לאחן מיזידון שמו אחוהה ליחמו על אחוי או על ידיד משוטף שטוף.

שי' 1–8. ח' ז' א' ז' ווי – חומן ישים מטאות ל' כל חומוט במו'ו כמו בראשון כל' לא ידע רגע, ובבר הלאני נס' בטוכו הגדומות ונס' במדרוות�ו. ונס' י' ווי – נס' י' כל'

עליה הומן וימי הבלתי ומצאתו שאפילו דברון, בלא טיבותיו, אין אלא ככחש ובנד; ואולי נפון לנקר "הבלתי", ופירושו: נסחוי בימי הבלתי את פעוליו של הומן ומצאתו וכו. ובכל יום ולילה בכל יום על יום אפשר כי עברה, ובכל לילה על האמש, בלא על היללה הקורט, לפחות שכל יום רעהו מרווחת משל חזרתו הקורט. ואם תרש וגוי—אם ילדיו הומן בחפצם לזרני ולהפליאני גראני (בח'א הפעיל נספח) דבר חדש, אין הוא מתחמיינו בכך, לפחות שסביר היה חדש זה וכבר ראייתו, ערחה'ב קחל', אי, ומאז יחוליך וגוי—כללו והרבות מהן שחליפות ותומרות עמה, וו' כי נ' וו'—את פעמי איש הסכלות יכין ויתמך, וליד המש Biblical יתחש וו', וו' שוח וו'—בלי' איטי מבחין בין נקללה לנבלאה אל נביישו אל נביישו — לעיל, בלא אובי אלנבייש, שהן נסות ונקלות, לאובי נגייש היקרות: חרוו וו' מובא בספרו הערבי של רמב"ע.

ש' 9–12. וו' ר' א וגוי—את ירא האלוהים והתרד לדבריו אוועו יחלוש הומן לפחות הרבה, וו' תוי וגוי — הפתני בהיותו אך להעיר יחשוב רגע ליום וווע לחודש, בלא דוחק את השעה. ולא בן וגוי — ולא ישים אל לבו, כי הונן אשר קנה נחל מודי אחר, בלא שההונן היה עצמו היה בירוי אחר ויעכווה לאחריהם, וגס הוא סופו לך', וכי כספו יפלימהי בעני אליהם בתיו, בלא' בז' איטרן כאשר יבישו התמות וווכחה כי לא יועל הין חבל ביום עברה. «קינה»—בן מעוקר בפי, ואולי נפון לנקר «קינה», ומיסב על הומן, וש להעיר כי כל הפונר של שי' 12 מטעוטש קט', אבל יש בו כדי קריית נינה, ובצדו הופכל שוב בכתב אחר ברור כל צרכו, ואעפ'ב יש להטיל ספק אם המלים «בעין צורו» אין משובשות, לפחות חלשתן מנוגנת; ואולי «צורו» מל' «וְצַרְתָּ לְבָלֹתָה» (תחל' מ"ט, טו), וכבר השתמש רמב"ע במלת הוואת לזרוראה זו.

ש' 14–17. ות ב ל וגוי—העולם היה דומה לפחות בעני מבקשו וכל איש יער, בלא יתגבר בורוע לככוש לו ממענו נתח טוב ושמן, וזה ירך וויה בתף (יחוי פ"ד, ד). אבל יש איש שבחלקו נעל פדרו ופרשו של הפניר, ובעודם טרודוט בחלוקת-המות מרף וגוי. «לזה»—ת' «לזה» לשמה'ש. י' קח בנו שו — ערחה'ב «וְהִנֵּה שָׁה בָּא לְקַחְתָּ» (מ"ב ד/, א).

ש' 18–20. לך התחם וגוי—אתרי הפתיחה הכללית על ההפכות הומן ועל יום המת הוא שובר לדברי תנומין. יש להזכיר שתרו זה בא בפי' א בראש הרצף, והמעבר מן פתיחת השיר לבאן איטו עליה יפה, ואולי חסר באמצעו. א' שר ח' לה וגוי—בלוי טניו כואבים מכואב אחד, ולטיפיך מצאנו גם איטו יקוד לבו ואשו (ערחה'ב «צרה וווען אמצעא» — תחל' קטני, א' בלא' אש צעד אחד להחתמת לבבנה. ב' נטוף י' ע' ב' ו' ר' ו' ח'ו)—את המוקף השלמוני לפחות העין והמשקל. ח' לה ט'—ערחה'ב תחל' י'ה, ט.

ש' 21–28. א' פ' י' ק' י' ס' וגוי — נחל הדמעות, ערחה'ב מי יתען ראש' מים וגוי, ו' ק' ר' ע' וגוי — בלא' ואיך יתיה זה שקרע סנור לבו. ל' מ' ע' — ת' יען, ערחה'ב נחמי, ו', ימ' ו' מה' לביבות וגוי — מה לנו לבבות, הרי המות זה דרכו לקחת לו תמיד לשלל את נפשות הטעבים והמעילאים. ומוט רען וגוי — המות רע' לשוטש בפבוד יערו ובמללו (ערחה'ב יישע, י', יה') ולא נח עד אשר טרכ את הארו שביעיר; גענדי אברפ' — בן נדרני, ובפי' א' מעוקר: «גערדי טרף», וויה אפוא לפחות פירושו בחוק נדול, שהמות טרכ' את מברה

הפרף וחפאתו, את הליש וילשו תי „לישו לשחט“). בין כך ובין כך הלשון נראות כמנימנתה, יהלימת – עשה שלום, או עוב שעמם, את העצים הקטנים (בא „יהלום“ תי „ישלים לשחט“, והוא עד המשל היורע של הארו והקנה, וזה אפל וו – רק המאורות הנගולות מתקדרות, אבל לא הקטנים ככיסיל וועש, שי ۲۹–۳۴. א. חייה – עי למעלה בראש העזרות לשיר זה, א. חייה... חייה – לנעל, אנו שוו – מוסף על הלב (מלחיב רומי יי, ב), כלוי אל ירך לבך במקאוכו האנוש. ה כי – הלא, ל ח ר ז – לבליון, גג ל גל וו – גלגול החזרה בעילם ותבל סובב חילך למקום שיצא משם, ומhalbיו וררכיו של הנגלל ליש האדמה ולחרש פניה עי שהזיא מסיע את היישיש ומביא את הילד לעילם, דור הולך ודור בא, ואפילו אם יש בני אדם שהאמינה ונקרה כליה מלכם וגס טפוח אין לה, עדין שרשה לבך ומירך נאבל את השחטים (עדח'ב ישע ל, ה).

ש' ۳۷–۳۵. ז. ח ת מ יי – אך זה יקרא תם, מי שבבש את הצער ביד השבל: מישל בהוחה וחזוא – הטע. ז. מ ת ז – ע – כליה לבית מיניהם ב – ת ז א – ש – איש באנז – וילשין המשנה לשם המשקל).

ג

נמא בדרכו ב"א קב"ב, וביאשי רשיימה ערבות שתרטיטה: „ובכתב אל אבו אלפתח בן אורה“ (זהו אלענור בן נחמן), ולדעת נדע הוא תלמידו של אלפסי. נזכר בפ' הרמב"ע מאה דוקט ע' ۱۳۰. ענייני דבריו שבח ופוזים ערוביים לאלענור בן נחמן, מופיעים לעקור את הטמיון שעלתה בלבו של זה ונדר הרמב"ע בעיטם של הילפי רכבל ומייצאי דביה, החשי בתיב בלשון רביהם, והבינה להיז – למשורתו; והוא מנהג ידוע בשירה.

שרה ۱–۴. ל פ נ ז – מ נ יי – חומן בבל העשוי אין זו כת להשתיקם, ואנחנו נשיר לפניו בטובי מלחיותינו ורחשו לבבנו. רחשות... להחרישנו – לנייל בחוץ האיות. צר ר וו – חומן הנברר לאנשי החכמה טומן פה לרחליהם ללחודם בטיחותהו, אבל אמרנו התהברנו עלי זה והוא נלבד במרקשינו ק מ נו בא ל ע זר וו – בבחנו של אלענור ובונורתי קמו להלחת בנורו ילהו של חומן, כלוי בפצעינו הקשים ביותר, עד אשר טבו להזת בחלשים לפניהם, ולא יכלו לעמוד בפניהם אפיקו רגע במלחתינו עמה, יען כי שמעו שהז, אלענור, שר אבאנז ונבהלה.

ש' ۵–۶. ז. ב ע י ס וו – אנהנו מביעים את פניו חומן בוברו של אלענור, עד שהם מתיאשים לשלטם מלחהפיישו באפר של בז (עדח'ב איכה ג, טו), במו שופכו משביוחו כל עמל, ואפילו זה שאין התויש משביוחו (עדח'ב עט טבר וו ישחה וו ישכח רישוי – מש' ל, ז). נ. ש ב ח – רביהם בה"א נספתה.

ש' ۷–۹. ז. ב ל ו – פנוי חומן, בציילת צוק – במאולת מצוקה ימשנו – מן המאולת, א. נ. ת אב ה וו – איך נחאו לעלות לבית מקדש אחר אם אתה וו, א. רזון ק ר ש ז – דבריו התרות. ש' ۱۰–۱۱. אם מצדקות וו – כליה צדקך לברת דיה להלביש את כל בז הדור העזרומים מצדקה, ואם מבסי לו ת וו – אם נתמאות כל העזים מבעזרות, די כי שבך להוות עלייהם מעט לטרם מטומאות.

- ש' 13-16. א מירוי בינו-ענפים של עץ הרעת ; כל' תלמידיך ושוטי דבריך. ב שמא לך
עו שר-עדחה"ב מש' 5, טן זיו רנו ווישעיהו בר' יורי ומלקוטנו (רב' ייא, יד) גמישך מימינך.
ח לך ק וו - כל' יתרון לך על כל האנשים ביתרונו לגברים על הנשים. ווין מליצה מעין זו-בשירו
הרבשיג' ברך א' שיר זו ש' 22, ז מאדרע ב אוב - עדחה"ב ישע' כ"ט, ה
ש' 17-22. נ ח ס ב ב נ נחמן - לניעיל. על אבוד בקהלנו מסנער וחרש
(מי' כ"ז, יד), הם החביבים, נתנים בבן נחמן, בנות עשנו - המכובדים. לא נח זה וו' - לא
נראה לנו ימי נעם וניל בכל תבל כ"א ביום פגשו את הור תארך, ווים זה היה לנו כוים מעמד
הר שני, כי יצאת להורוישנו כבוד עולם. נח זה-ה-כון הגהנו, וככ"א : "וחזו", וקשה להניח שבנה המשורר
נעול מן "חווז". י מיום א חד ים וו' - הומים האחדים של הפנישת יקרים לו עד כי נתן בפראם
ותמורתם ימי חן וחדשה. לא : מ צ או וו' - כל ימינו בעילם אינם כי אם ימי צהרה ומוצקה, והם, ימי
הפנישת, היו ימי המנוחה והנופש מן הצרפת.
- ש' 23-28. ב יום וקרת ה ג'י-שעיהו בר' : ביום יקירה נפשנו אצלך בחתורה. א צ ע ק וו' -
ענק חמס על האנשים אשר אמרו להטיל שנאה בינו וביקש השר ודמו באולותם להוביוני מתוקות
בר'. ח ט י וו' - איי כל ימי וזרע חיטים של יידירות בתוך لكم של האנשים ההם והם יעלו באשם
(עדחה"ב "חתת חתמה" וו' - איזוב ל'א, ט). ה צ י ס וו' - הקשר עם הקורות רפת, ולא רעד לשבב בית זה
בראוין. א מ ת-מלחה זו, כמו מלה "הבר", באה ע"פ רוב להשליט את המשקל, ומשמעות לצורך זה
יסודות עבריות. ב מורה ש' 20 - מל' "מודשי לבבי" (איזוב י'ג, יא), ובכ"א "מלחה זו חסרה ז'"
ב נשי א וו' - שעיהו : להבאישן בנשא הנשאים. לה ש ר י ש' 20 - להש��ות את שרכי
במי טובו.
- ש' 29-33. ח מ ד ג וו' - ראו זאת מושגים וקנו בו על זה יתיעשו יחד לנדרני מנהלת האל,
לא ארד ב זו וו' - עיקר מזימות ומארבם, בהתגלתם לענו, איי אל לא-עליז ארת העב אשר נשאה מיי' יידות,
באמורם להובייש (לונקס) אותו, כל' בדי למגע ממען את ברכת יידיך, ובמגע חיבוא את ראשי עדחה"ב דז
אי, י לפני שיר ישראל בדרבי עתק אשר בר' מלכט עד אשר נרמו שירעם אל' פנים וואריך לשון
כגדי, אבל לא נכוון לדבר לשמייע בקהל מלשיניהם ולחרוניין, כי לא אנשים ממען ישימו טוב לרע
ווחפהו דבש למלה. ח מדו - קנו, ובפעול "חמד" בהוראה זו, על דרך העברית, השתמש רמב"ע
בשיריו כמה פעמים.
- ש' 34-37. ש' ב ל וו' - בפניהם הכ"ז של הרו"ה באה מלחת "שפלה", שא' אפשר לנו לשבב כל
בעינין, ובגילוין מן הצד תחוב "שפלה", ואף בזה אין כדי תקנה שלמה, ולפי הגנין יש לפארש בדורות
נדול, שתבחן המשורר בדרך שלל לومة, כי בהתבוננו בכל חליפות חיינו ובעורך לבבنا, לב ארי, את
ימי הטובה הקדומים אל ימי חרעה של עבשו הביאו עזות השפל ותנפישי לירוי הברת אפסותם של
כל קניינו עוזה", אין בבחם של אלה להטווoso מדרך האמת והוושר, כי לבנו, לב בפדר וליש, לא ינד
בקונה לכל רוח וARTH רוח וחוק להתגבר על כל מהותי שוא, לעז שבעינו הימים הקודמים שלחלפי
ועברנו עליו בעשר שווים בערכם בימי הירש שלאחר בר', ווועפי העילם: מעדרני נס הם אך הווש

ונמברודים הם. מעין זה אמר רשב"ר בפ"ז שיר "הפרש לילדה": "בגדעת האדמה לך בטעות, והש חומן עמי בטעות". בז' ערך ב' וט'—להבנת שימוש המילים בבית זה של העדר שוכן מה שהעדרו כמה פעמים, כי מדרך משורורי ספרד להשתמש, במנוג העربים, במקומות הרבה כל' רכיבים תייחיד ובמה פעםם כתובים "לבית" תי' "לב". וזה אפוא לפי זה כוונת החוויה כאן: בז' שיערך לבן, לפ' הפטיר והליש, את ימי חייו אלה לקראת אלה, ישוח בעינוי את ימי הקדם אשר חלפו בעשרו ווראה אותו כימי רישוי כל'ם, הטוביים והרעים, טוים בעינוי. י' ערך ב' ל' ב' ות-עדת'כ "מערבי ל'ב" (מש' ט'ג', א). ול ל' י' ש' נ'—כל'ם הלב אשר לליישן, והמונה על לב המשורר עצמן: י' קוד' "ילליישן" תי' "ילליישני" בא לשחמי"ש. ערך ב' – מל' "יערך לך" (תחל' פ"ט, ז): כל'ם דומות זו לזו, בפ' נדפס "ערבי" והוא טעה"ה. יכול לבל חיל וויז'–מוסב על העילם של מעלה: כל'ם אמן כחו של חומן גROL לנצח כל חיל (יכול לבל' מל' לא יבל' ל' – שם קב'ט, ב) אבל אין במו ובכח פניעי לפשיט מעלי את גנדי אקחן, ערך המליצה "אדק לבעת'" (איוב פ'ט, יד): כל'ם להשתוני מדרך האמת אל דרך השקר. ז' ב' – בן התגען, ובכ'יא: "שבל'".

ש' 38–42. ק' 8' עץ' – את הヅט' 38–40 לא נצ' ליעש, שחרר לפי חענין, בנהר חדוד משני חבותים הבאים, נבקש המשורר מאת ר' אלעוז להסביר אליו את אהבתנו, ואיך יתישבו לנו וו הדבוי הדרון, שם פען קרייזא של מרירות בחצר הבינה הניל', וכמי שאמר: קום שעשה כי בקנאך ובאפק, נוד את חאנש הקשורה באחבה לשיטים יעקר אויז' מלבי' עיטה, מי הוא הנען השלישי שמדיבר עליו בשלוש חבותים גויל? הייש באן זמו לאיש אחר, שר ונחול, שדרמבע מבקש את ר' אלעוז להסביר אבוי, אל רטב'ע' את אהבתו לאחובתו ל' ה נ' ש' –ילקאנע שב אל אהבתנו: ז' ש' ח' י' – עץ'–כל'ם את חמיין אשר העלה בלע' עלי און נחבות ונדפא בשטן הטע של דבריך הרבים אלינו (עדת'כ ישת' ל'ה, בז' – תחל' נ'ה, כב). אש ת ש' – קותך – אש התשובה, שאנו משותיק ויכסף אליך. ו' א' ח' ז' ע' – נ' ק' וויז'–דבוי Shir התהלה שהוא ענק לעזארך. מ' ט' ב' וויז'–כל'ם משב המלצות היוטה. ל' שא' ז' ז' ות' ר' ש' – ש' ז' – בן התגען, ובכ'יא: "לשטן יתרשיינע".

ז'

נמצא בד"ז ב"א י', ובראשו רשימה ערבית שתורגנמה: "קיינה על אבו אלפתח בן ואנורת, עליו החלום, לאמר"; ולדר' נрак הוא דואן אבן אודהר (עי' רדי' ח'ד ע' 180 בהערה).

שורה 2–4. ל' ש' מ' ע' וויז'–אללה שמשעו שמעו, ואולם המכاب נרול ביוטר להרואים. ב' א' ר' ז' – ע"ד מאמר הר'זיל: "אם באירועים נפלחה שלחbatch" וויז'. ב' ב' ר' מ' – איוב י'ח, יג.

ש' 5–8. ע' על ע' ז' וויז' – עדת'כ י'ה' ל'א, ט. ו' ע' ר' פ' ר' וויז' – הוא היה רך ונעים בשופר, אך בז' מלחתת הכתמים בחרבות לשונם, הוא מרדף את חיל' מתנדי כדרך הארוי את הגבאים; ומפני שקרא לו עופר השתמש בממלת צבאיין, שהיה ר' מן צבוי וום מן צבא. ו' ש' ח' וויז' – חומן באלו אמר שבן, בנדטה, לבך ר' להיות לפטריה על כל חטאינו (של הומן). ו' ט' נ'ו – בטנים ה'כ' בתוב ו'כ'ו', ולמעלה בין החטאים מתוקן ו'פנוי', ובנראה הוא הנבון, ותהי הבונה: פניו של הגטפר הפיקוק יופי רב,

עד כי מודה פוני לרוצי נס נבאי של חומן תלמידים מבורם של זהה זהה. ותפקידו לסייע לטעון "תעלומות" שיש במשפט העדות "תעלומות במשפט" (שנאמר י"ד, יט) גם "תעלומות נזבנה" (אלווב י' י"ג). נלפי נסח הטענות בכ"א "בפניו" יש לפארש שבען חומן בלהלו יוציאו את

ש'-13. ב' פ' ג' ע' ח' י' י"ג—ככל' עט' דמיון יעת קיוש לרבד הא שמהה לירדיי וועצט למישנאי. ע' ח'... ניל' ת-טבניט בתיב' עט'... ניל'... ניל'... אלמעלה מן השורה נמצאו תקון שבעהטוק הפטוינטקו שלפנינו הוא מקיטט ווארם בזען "עט", ניל'... ניל'... ניסוח זה תפנסו בפניהם ולפניהם בארטו, אבל תקון "עט" מסוקבק, ואילו יש לתיכון: "אטו", בלה' עט, וזהא מלת "היא" מוסבת על "עליה", בלה' רק עט' לבה, בחברתו הוותה שמתה יידידי, ואילו הוא, שמתה הידידיים בה. היהה ברקב בעצמות משנאות ומKENיאת' צמלהה בען' ע' מטש בעין חומן לוה מצויה לדוב בשירוי הרמב"ע א' מ' י' י' י"ג—פעליו הוא תפארת לומני, אבל' הם גמידוים על זיך חומן וחלאים על צוארו (מליחב' ברא' שח"ש י' י"ג). ו' ע' א' י' י"ג—דעתי תפצל את עשות חומן ברגע אחד. מ' קורר שב' ל' י'—הוא היה מזכיר שב' ג'ם מתקומות להורות את הגמאו, והנו אחדרו י' י"ג—וונגה אחדרו מותו לא נשארו במקור בכ"א מ'ם מלחוזום ונבאי מימיו לא ירפאו עיר לנכח (עדח"כ מ"ב ב', כט).

ש'-15-17. ז' א' ד' י' י"ג—מאורחות השנויות האבאים לסבול במקומו, והיא הפלינה מליצית. מ' ח' ח' י' י"ג—מי שמקווה להוציא נבר בפהו, עמר' ואל תיחל לשוא, כי בבל תקפה יש נבאו שלה. ויש לפארש עט', כי בבל יתדר חמבי הדור אינס אלא נביאו של היפטר הנדור, ושני הפטוריושים עדח"כ "אדרון אחדר יתוה נביאך" (טמ"ז י' א). ז' א' ל' י' ת' א' מ' ח' י' י"ג—ושמא תאמיר שעיל' חומן בדמונו אל תאמר כך, כי לא בבל יומ' געשת פלא.

ש'-18-20. ל' ב' ב' י' י"ג—רוב הדרות מוטשטש וקוריאו נס דראות לט' נבאה; בלה' לבבי אחדרו מותו צרו לי בבל יתדר האדרמתה והם בטהו מלא לנו. פ' ר' א' י' י"ג—דראי מדרת. מ' ש' מ' י' י"ג—טיב לי קבר המת מקרבת החווים, שזיניהם אויש משימות ופְּרָזִים ועל זה פון קבוץ עם דראן אמצעו נעל ושלחה לנפשו; יבל' זה על דרכ' הפלינה הערבotta.

ש'-21-24. ע' ל' י' י"ג—עלותה השחר מערורי לונזר אהון, את המת, שהית ררכזו להשכים לקראת שוחריו פוני (ליעיל) ובאי ברכ' ובעיב' להקריש את קרויאו למשתה מוסך, בלה' לשיחות חכמה ומוסך, ל' ב' ברו'—בן אטקר בבי"א, יט'ן עתרה; ל' ב' ברו'—בל' לך לך ברוךך, דרכ' בל הארץ, ותדרמה במויתן בשמש חטוקט, שורי'ם בטחיר' אמת' הויא השמש ומראך הויה כמראהו, שדרכו ומונגו היה לעלות ולבוא כשמש.

ש'-25-27. ו' ד' ע' י' י"ג—מליצה זו לקויה מראש שורה רבב"ג (בז'ן יקוחיאל), בלה' אם איש במויך מת, זה אותו כי חומן נצער לבולות את הכל, ובבל הדריות מומנים לשאל' ולקבר. ל' א' ח' י' י"ג ו' י' י"ג—עדח"כ ז' א' ח' י' ח' ק' ברך י' י"ג—בל' אין צדר' לקבר' לקויה לעני מרים להשகענו ולא ישאל מטר מנשייא (עבוי) הרקייג, כי הויא ירזה ברמעת כל חסדי אל' ובדם הלה' של וראני. י' ב' ג' י' י"ג—בן נקרמי, יוככי' "ירוזה", ואילו הויא הנכון, ע"ד כי דקהה בשמיים הרבען (ישע' ל' י' י"ג).

ממצא בדרכו בירא פ"ב, ובמאנש רשותה ערבית, שתטרומה: «קינה על ר' ברוך עליו השלום שמת בקרטוגה שנת תחפ"ז», והוא לרעת החכמים ר' ברוך בר' יצחק אבן אלבללה, ונדרס ע"ז שרל בל"ש ע' 64 וע"ז ברכ' בספר זברון לרשותה פוננסקי ע' קפ"א עפ"י כ"ז שוח"ה, בכ"ז שני ות באו הרבה חלופי מקומות של הכתים ושינוי נסחאות, וברכ' בטירשו שם עמר עלייהם ברוחבה, בדרומו. שורה 1-4. ע"ננות ווי-הדרמות על מות הגטפר נשבכות בשפע רב עד שנדמה שאין אלו דמויות ע"נדים אלא מימי עיניות (ליעל) תחומי רבתן. מקום ומי - עדיהיב ישע' ל"ג כא: בקעו נבלוי ר מעו ת-נאורי דמעות, רל עני דמעות, והמליצה עריהיב נבקען כל מעניתו ומי (ברא"ו, יא). «גבלי שמיים» (איזוב ל"ה, לו), «גאותם בלים ומבקעים» (ויחוש ט, ד). ל ע"ר ז-פ - כ"ה בכ"ב, ובכ"א: «מעירך». יב לו... בב"ז... בן הנחמן, ובכ"א: «יבלו... בנוין, ובויש בתקון זה לנסת בכ"ב. המליצה הוא עריהיב רבי ל"ה, ח (נחתמו ימי בפי אבל), ובן המליצה שלאלחריה «בעל בעשן» (ביב"ב: «בעל בעשן») הוא עריהיב תל"ק"ב, ד. וברכ' גורם «יבלו» בשני המקומות, הרראשון עפ"י בכ"ב, והשני עפ"י בכ"א. ולדעתי גם «בעל» הוא עטור קדרמן «בלה», קל"ז אני אבליה ואבחור, ואילם ימי בבי לא בעל ערד מלחות ביבגי שמיים, יהויה «בעל... בלא... בלא... ליעל».

ש-ט-ט. רעת אשר חלה עליו - ברכ' ביב"א, בהלין מיטמאת. יש"ל מורה: «צערו ת-צער», אבל אם מתקון זה לא הדיטו את מיטמאו לשליטה יזר: בן נקר חיקת, בהלין הוא עריהיב ריב"ז רעה תל"ז (ביב"ב, ז, יט) מיטמא מה ר' אביה: גדו לשודמיין עד עין אציז מא"ז (ד"בעז ט, ט). ולבני זה אין שוך בדעתם כי «בעל» או «בעל'ה» או «בעל'ה» האחים, והבעל מתחשים יוכיח: המשיר קדריא ואצזר: זה רעה צולג (מבחן אנטיש) רעלן יון אשר לא יקי (הטליל) לזרות שדה געגועין, עריהיב ריב"ז לאדר ואין אולדרה בפעגוי שדה (איזוב ט, ח). ט-ט-ט - ביב"א: «שקרין», יסודיל בלשוש גויה; «שחרר» ובין זה לנטע פ"ט. ח-ח-ח: זה לה - מוטב לרעה שלמעלה, עריהיב מון יון, בן ג'וזו א-ה-ע-ע-ע - היגול: שט מיטמא אל הגז. ב-ט-ט-ט פ-ט-ט-ט ע-ע-ע - ליעל; ב-ט-ט-ט מיטמא מון פ-ט-ט-ט. מיטמא העדרי של דמבע מונא בות וו, ישם מן"ה ק"ה. ש"ט ע"ר ע"ט - המילות וביבגי הלהבות. צ ע"ר ע"ט - צה בלא... צה בלא... ובכ"א: «סעיף».

ש-ט-ט. ז-ט-ט שחקים ע"ז - עריהיב ישע' ג, ז לבודש בירוקם - לבוש אפר, י אוק... ז-ז-עריהיב יחו ב"ה, ז: «אָנָקְךָ - בֵּית בַּלְשׂוֹן, וְפָעָו בִּזְוֹן דֶּרֶה - עֲדָה-יעש' פ"ט, י. ז א ט י-ל-ב-ו - עריהיב מ"א פ"א, זן ב-ל-ב נ-מ-מ ו-ו - עריהיב מ"ז ב"ג, י. א. צ-ט-ט צ-ט-ט - שני הכתים 12-13 הם עפ"י ב"ב, ובכ"א לקו שני הכתים בחסר נתחבזו לבית אחד. צ-ט-ט ס-פ-ת-ה - ליעל, קל"ז המדר הופר; ישאר מליחות הכתים הן עפ"י הכתובים ישע' ב"ה, א; ל"ב, יב; נ-מ-מ ב"ה, י-ז-ע-ה ו-ו - יתאטבו בחרומן להרבות קניין. ל-א ב-ו-ו... ה-צ-ב-י - ליעל. וברכ' מינקר «לעגא» (ללהגביה), כמו «הפטגא» מ"ב ב"ה, יט, ואולי הוא הגבען. ועט ה-ט וו-ו - בירתם עם ירושלים תרונה גם עשויה של ערת עינם דמויות רם ולא תתן דמי ומי. ע"נ-ם, שערויו,

עד י' ח' ס—כלם שמות ערים (יהושע ט"ז, לד; ש"א י"ד, יב; יהושע ט"ז, לד). עי' נ"ט, עי"מ, "שעריו שעיריהם", ר' מ. ה, ורומו ז", "עדים", ובעד ח'ם" — כלם לנעל. יש להעיר כי "בעדריתם" הוא מתכוינו של בר, ובכ"א הנוסח "בעדריתם" ושדרל נקר "בעדריתם" בשינוי מקור

הכתוב לשם המשקל, ואילו הוא הנכון.

ש' 17–19. א ר ח — נחלת: "ארת... מורת" — תרו פנימי, ונוי לוני — ערחה"ב "ערבה כל שמחה" (ישע' כ"ה, יא). המ עבר ב ר ב — לנעל. ולמת אנגליים — ערחה"ב שם ט"ג, ח, ורמו על אנגלי דמעות. יתר פרקו וניי — ערחה"ב שם ל"ב, ג ית פרקו באפריקאי — לנעל. יה י ח ב ל — ערחה"ב מ"א כ, לא. "ביבלי... יבל" ו"אדום... תודס" — לנעל.

ש' 20–22. א ס ספרדי — בנראה בניו לקרטובה, שהוא עיר ואם בספרה, מירד ה', וניי — ערחה"ב ישע' מ, ב אנו ט ח חי'ה — שם ג, כו, ולברוי ח-מן הנהנו, וכן מצאוו אח'ב אצל ברה ערחה"ב דב' ג, ה, וה' ובכ"א: "ולבניה". וכ עיר פרוצ'ה וניי — ערחה"ב מש' ב"ה, ו ה' א וניי. הנפטר היה לה בשתי חומות.

ש' 23–25. ברוך — שם הנפטר. והמליצה: "אורו... ברוך" — הוא הקבלה של נינה. אבל — שימושו של "אבל" זה הוא עד' הערבי לחוסף על הקורם ולהפליין, מעין לא זו אלא נולה מו; כלו לא כדי אני צריך לומר אלא כך. שם ש וניי — ערחה"ב עמ' ח ט. ח' ש ר וניי — ערחה"ב אויב נ, ה, ל היות יומיים — להצטרף אליו להווות לשני ימים. שרר וניי — משל ווינו לנו בראש הורו, וכל המושלים וולתו כאן נדה.

ש' 26–30. ב ל י ש ל ח — בל' תרב, אלא בתקמת פין. בינום ל ח ס — מלחתת-דבריהם. באוש בינום — ביגליה; בל' נבור ענק. מ בון ב ל י אמר — ערחה"ב "חכין בל' מות" (תחל' י, יד); בל' מכיע כל איש מריה באמרי פין. אמר, מ מ ר — חרוו פנימי. וווט ריבות-ובות וצotta דבריהם: "ריבות..." ל ר בות ים" — לנעל; והמליצה ערחה"ב דב' ל. אימרה... יתנרו — עד' תחל' סה ימ. יתנרו עד' יתנן ו-ש"ב כ"ב, מו; תחל' י'ת, מון, ולדי מה מפרשים. יתנרו מל' צער, כלו עד אשר יהוו לפתחים. יתנרו... יתנרו — לנעל. מ ב ל י שנ וניי — הוא משביר מלתעות כפורים ומנדע קרי ראמים; כלו נוטל בכח חכמו מיר הרשעים את כל יונם. המ של וניי — את נאן חכמו המשיל על תאותו. ומושל וניי — ערחה"ב מש' ט"ז, לב.

ש' 31–36. שח וניי-אע"פ שוממו חחבו שלדים על במו שחק (בל') הרקיעו בנדלים ועצם לבתו מרים, והוא הפלגה שירות מצויה) בכ"ז נהג בשפלות ובעה עם כל אדם. נשא וניי-לבו ארון לארון העדות, שני הלוות נגומות בו; כל' התורה כללה חורתה על הוחות לבו. נאו וניי-כשהיו רוחקים הוו בעיני עצם כנדולים, אך וניי. ראו וניי-ראו בו יותר מאשר שמעו, ח מ דו וניי — כלו אלה שנחשבו לראשונים במקומות חמדו להיות אצלו אחרים או אחרים. כ ב ד וניי — כל' אם הוא והם ישקו יחר היה בכדורו בכדורו והם קלים בקשוא; אמר "כבד כבورو בו" לרבותה יתרה, שהכבוד כבוד ורב משקל בו, על ידה כל' שהוא, ר' ברוך, מוסף משקל לכבודו, ולא להחפה, והוא הפלגה שירית. וקרוב להזה פרוש גם ב"ר, כבוד בבודו — לנעל, ובכל כבוד וניי — ערחה"ב שופטן י'ב, ה, بماי אפסים-יחוימין, ג. כל' אףלו במום מועטם.

ש' 37-38. כל מה שבות ווּי – כלו הוא משל עצמו. הומן ומימוטיו להטוטם לחפותו, ונמן מתוך פה לzechק ושם רון השתקה על שפט השקר; ומלאות התבטים הם ערבה יורה י'ת, נ ד; ישע, כה. ביד-כן הניה ש"ל, ובכ"א: "בעדר". עט י ז ווּי – בפי עתו נמצא רוש לשיטים וגולויו דרך; כלו ששפך עליהם מרורות בפיזע עטעו החדרים, ולהפוך, על חך היישרים ושפטיהם היו דבורי מתחקים בעוף. שט י ס-כן נקרנו, ובכ"א: "שיטים".

ש' 42-46. נא ס ה... המאסף – לע"ל. עזה – בפניהם מוקד בשעות: עזה, ובעצדים – ערדים "גלאות ברב עצידי" (ישע מ"ז, יז). מ מ ז ווּי – כן הוא בשני כה"י, וזהו לפיזו פירושו: ממי תשאלו לחם להסביר הנפשות אם הרוחים הטוטנים חදלו (= נשארו בלהי) מים; אבל יפה העיר בר' כי הציר הזה בודר הוא בשינוי הספרדים; ואנו מוסיפים, כי גם מזור ותמה הוא, ואף אין מתחשב יפה על הלשון, ולפיכך אין ספק בעינוינו, כי ההרו נשחש ווּי. מים חרלי' רחים צ'ל: "ומם קבלו רחים", עדח"כ: "לא י ח ב ל ר ח ים... כי נפש הוא חובל". (רב) כ"ד, ו, והכונה פשוטה: ממי תשאלו לחם להסביר הנפשות אם מהם, מן הנפשים, חובל (=לקחו) את הרוחים, והוא הנפטר, שהוא "מארו דהטיא". וההבר נראה לנו פשוט. יר ד ה – כן הניה ש"ל, ובכ"א: "אלף", מ מש י ל – מי שמשמיש הדרו אל שימוש הרוחו באיש שמדמה לסתור מאותים בליך אחד. ואולי תי' "בלוי... ספרו" צ'ל: "אל... ספר"; ובציר כוה משתמש נס רשב"ג בכרך א' שיר יז' ש' 70: "במושה חמשה לחשימים". "משמעות" – כן הניה ש"ל, ובכ"ה בכ"ב, ובכ"א: "משמעות". מ ערי יך ווּי – המעריך את דעתו לדעת כל אדם ומהו איפוא את יתר בני אדם אלו הרוחו כמו שחוש האיפה למאותים.

ש' 47-55. ל ש פ ל רות ווּי – לשפלות ידים (עמ"י הכתב קהיל' י, יח), כלו איך רפהה ונתרשלה הדר שהיתה רצה ומהורה כברק בכתב (עד עט סופר מהור' תחל' מ"ה, ב), ומצינו "יר'" שימושה פעם לשון וכבר במקרא. יותר נכוון להגיה "יריע" תי' "ירוע", והכל מוסב על האיש, כלו וזה אשר יריד ידו ווּי (עדח"כ תחל' כ"ת, לב), איךה סר עתה לשפלות ידים ווּי. ה ר ב י ק ל מ ל ק ו ח ים – עדח"כ תחל' כ"ב, טו. איךה אנשיים ווּי – איך אנשים, נשאי מטהן, סבלו על שכם ובקפתיהם הדר נдол כסini, שנתנה לעילו התורה – והוא כבוד לנפטר לרוב חכמו ותוורתו – והמ לא התרשו במשא הבבנה. צרה א ד מ ה ווּי – כלו בהיו הותה כל האדרמה צרה מנושא שיאו ונדרלו, ועתה נקרא מאמות הפסיט של היכל בבורו (או מאמות האדמה למלא רחה) אל השאל, לאמתים מצומצמות של הקבר; וכן ניל לפרש בית קשה זה; ויודעים אנו כמה מן הדותק בפירושנו, ואולם פירושו של ש"ל וגהחו של ברי. נעאים לנו רוחקים יותר. ערד פ געו ווּי – עדח"כ ברא' ל"ב, ב. בכ"א קדם הבית המשיך (ט) לבוות זה, ובר' העך את הסדר, ונוראים דבריו. הקו בר ים ווּי – כלו אלה שפטלו בקבורתו – אין זאת נאחו ונקלט בהם מריח עפר או שמלאו חפניות מבשימים, ונתבשו אוף דם; והוא הפלנה שירית בשבח הנפטר, שייצא מן הולם בשם טוב, הדרמה לשמן טוב, שב הנונע בו מתבשם. ש' 55-57. י עטו... י עטו – בשתיין צ'ל הי"ד פתוחה (ובפניהם באה הדרונה קמוצעה, כמו בכ"א ואגאל בר, והוא מעתו); הדראונת מלושון "ועטך עטה" (ישע כ"ב, יז) והשניה מלשון "עטה אוור בשלמה" (תחל' ק"ד, ב), והכונה אם הטילו (הקוברים שלמעלה) ונללו את פניו לאפלת הקבר.

הלא תחת זה, או בבל ואות, עד ייעשו ויעטפו (פנוי) קרניות מזו פועלו ומעשי התופים. שוניוו את אורם לנצה. ולדעת בר "יעטוף" השני מוסב אף הוא על "הקוברים" של מעלה, כל' אף הם יעטו קרניות מאור פועלוי, אף שיעטו (הדויח) אותו לאפלת הקבר, ולא נדע איך "יעטוף" נגוע, בדברין, משרש "עיט" (שהרי מחראו היה ליהות או "העיט" בהפעיל עבר או "יעטוף" בעיתר) ח' א ר וני – תkolll האדמה כי תפחה את ילדות (בנ' האדם) ותחזם בעפעריה (ערה"ב מש' י), כה) ותנהג עמו שלא כשורות היושר והדרין, ובשעה שהיא תחニア תרבותה על נבוח את הסיגים, כל' גאנקלט, הנה את הבה פרויזם, כל' אנשי המעללה, תחכיא בבטן שאול. י. ל ב' וני – ערה"ב ישע' מ"ג ב. ו' לא יכח וני – ערה"ב ישע' מ"ג ב'ו, ז. כל' אינס והירם בנחלי איש ונקויס (בר), י. ר ב' ע' ש' ה וני – ערה"ב חבק, ב', ג. י. מ' ל' ט' וני – אובי י"ט, ב.

ש' 58–60. איך ח' פ' וני – איך יהי חhil (הזהן) קף ונקי יותר מהט, מבעל' הדון, והוא נס הוא במוחם אין תוכנו בכיבו, וכפני י' טוה חוט אהבה דק מאד, אבל בלבו יארן להם כלאים, מעת טוב מעורב ברעה רבת, ואולי צפן המשורר במלצתו זו נס רמו, שההן לבعلוי הוא בכוחו כלל וכפול ומכופל, ו'כלאי'ם' הוא רבוי ווני מן "בלא" (עפ' בר), ואולי רמו, לבור הקבר. ד. מ' ג' – בנ' האדם. ויר' מ' ת וני – כל'ו המות רופף אותן על ציאר ושומר עקבותם. י. ש' ק' ה וני – המות ישקה בס' אחות נס את השוכב בכתי שנ' ונס את השוכב בין תוד ובירום.

ש' 61–62. איך ת' ח' ה וני – כל'ו במוותו של הנספור אבדו לתבל עינה ואוניה, ולא תוכל לדאות ולשםו. ג' דולו וני – אין ואishi חבלן חבל (ערה"ב מ' ב', י) במשועהם וברכובם; כל' מפני רעת הדור נאפק חזידיק, "חבלו חבלו" – בל'ש: "חבלו הבל", ובכ'יא: "חבלו חבל". ובר' מנך: "חבלו חבלו, עיר יהוי יה", ט'ו, ואולי הוא הגבן.

ש' 63–67. צר לי וני – צר לי נס על המת ונס עלי, ועל כל יידידי שהוו לי בחיויהם לעיניים ועתה כלם "ספו" שבס אחד (בעצ' בפניהם, ולא כמו שנרפס בטעות "יום אחד"), ובכ'יא לא על זה בלבד יתרד לב', אלא מיציר אני וחדר כי יעקבני הומן פעומים (ערה"ב בר'א, כ'ו, לו) והכפיל את צרכי נס בקחו ממי את יידידי הנדרולים ונם הרע לעשות מוה, שאחרי שנטולק האיש הנדרול יתפרק אתריו עברים (ערה"ב ש' א' כ'ה, י), כל' נקלים ושפליים, שטנוו קודם על בור (ערה"ב ישע' כ'ד כב) והיו אסורים בנסיבותיהם ביראותם את חרון אפ'ו, ואלה אשר הלבו אתחמול מהחרוני שחוחים וככופרי קומה, עבשו נשואו ראש וдолיכים לפניו בקומה זקופה. ובר' פריש בית 64 כ'ז: "אחרי שמתו כל אתי לא אירא עוד כי יעקבני הומן פעמים, כל' עוד פעם, כי מה לו לקחת עוד מני ולא לך?" – ואולי הוא הגבן.

ש' 68–70. ד. ל' ת' א' ד' מ' – הקבר. ב' ב' ו' ר'ו – כ'ה בל'ש, עפ' המתוון גנליון ה'ב' י' ושם רשום לעין בסוף שיר "על הרמי תפחה", שבאה שם מליצה זו: "ען בדור ירו"; ובפניות "נדור ס'". ו' ח' ש' ר' ת' מ' י' ב' – של המתה. י' ר' ג' ע' – כל' ינוח בשלום על משכבו.

נמצא בדיו כ"א ע"ת, ובראשו רשימה ערבית, שתורנזה: "וכتب אל ابو אלוליד (ח'יא) בן פראג בחלתו".

שורת ו-ט. יליד שורק-יין, נעים אביו - נעים מראהו. יש בחרה אובד-ערה"ב מש' ל"א, ג. להב ונוי-מראה הין כליה ואולם בשחו מזק ונשף בפי המזרק נופו נויל כלו הוא ממי פרת בלבדר; ואולי מוסך על המזרק העשווי וכוכית וכיה, והין נראה בתוכו באש בתוך הימים. צדור זה, וכן קשת מהציפורים הבאים להלן מציהם לדוב בשורי הין של הספרדים. חלש ונוי-הין נראה כחלש ברוך חמדנו הנול, ואולם בנכורתו והרימתו יכח בשבי נס תלויזי הקרבן הגבורים, שדים נועשים כמו אסורים וקצרים ידים משברון. י א ח' ז ונוי-ערה"ב תhalb' ע"ג, ה, כל' אחורי השთיה נופלת תרומה על השתיה ושמורות עניינו נאותו, עניינו של הין יתעלם. ור' א י ז ונוי-ערה"ב איב' כ, ג. ש' 6-10. לא א ד ע ה ונוי - בשירה העברית והספרידית נמשל הין בבדים לנפש חייה בנות, ואומר המשורר, שאין להבחין, אם הכל' נושא את הין או להפוך. מיד ונוי - צדור מציז בשורי הין, שהנארבים יושבים בעת אביב במסבה בן על מרבדיו רשא ופרחים בצל הדרים ושושנים ומתעלמים באדרבים ובין לקול צפרים ווננת כל' ומר; וזהו שאמר כאן: מיד הצבי, הוא תרע' והיריד, עליים ענפי הדם שהוא אותו בס לשועשים ולריה טוב, והם נראים כצומחים מבין שושני לחיו האדומות בחום דודים ומשתה יין. א גן - אן הין. על גן ונוי - בן אשר לבש רקמת החיצים והפרחים ומרבדיו הרשא שנאים כמשי, ופתח בצמא את שפתיו לקראת מלkos השמים (ערה"ב שם כ"ט, כב), ובהתנסכו ברפסי המתר נראה בשוק למול בכ' מטר השמים, ומעין שחיק וה היה נס השחיק של בני הבינה בשמהם על חיות חיה מחליו ועל רפואתו. ומעבר זה, שהמשורר עבר תחאם מתוארהטיבו לעיקר נושא השיר דרך הנשר של הציר האתרון (שוק מתוק בבי), הוא הנקרא "יפוי המעלב". שתק... שתק, "רוֹא... חיה" - לנע' ל.

ש' 11-14. ש' גנו ונוי - ערה"ב קhalb' ח, א. חסר ונוי - החסר חרד בחלין, לפי שהוא היה איש ההפה. נח ל - בן ננדנו, ובפינויים: "נhalb'". ונצל ונוי - שמיל'ג, ג. ח לבו ודמו ונוי - חלבו ודמו שנתמעטו בעקב מחלתו הרי הם כלו הקريب לאלהים קרבן נרבה, אבל איןם בקרבן הטעאת, לפי שלא בחטא באהו עליו המחללה, כי נקי הוא מהטה. שי א ל' - בן הנגן, ובפ' א': "שואל". ר ח ס ונוי - אלהים רחם עלוocab על בני ולא פקר עלוocab לאספו בעין הרור ובקשות לבן.

ש' 15-17. ברת ונוי - אלהים ברת עמו בריות שלום ועשה את השחר לספר הבריות ואת הלילה לעדר החתומים על הספר, בריות שלום אשר לא יופר עד אשר יוכל הר תבור גדול (ורמי מ"ז י"ח) ועיבו של ההר יהיה טפח (ערה"ב מ"א ז, כט), כל' עד עילם. בו י ח ס מ'ו ונוי - ע"י ספר ברית וה יקפאו מכנאי פיהם והזמנ הבוגר יבלום ערכיו (פי, לפי פירושי הקדמונים בתhalb' ל"ב, ט).

ש' 18-22. ה כ ח י ר ונוי - פרודו אבל מ hatchit לבי ומ hatchito השניה אברה מחלתו. ג ט ע -

מוסב על הלב. ה' א ווי – מוסב על חיים יידרו, שהוא ראשית תבאות נ' אהבו וראש פניו. מ' ב' ל' י' קר ווי – הוא, לב המשורר, בחר בו, בידיו, למת חלון מכל יקר חבל, ואמר לעצמו, כי זו ל' בוה ואין לו חפץ עד בשות יקר זולתו. י' קר א ווי – המשורר מתפלל לפני האל, שאם יידרו חיב שיש יהא הוא בפכו מרע והוא ישלם את חובו; כל' שונעת תחתין, א' ח' ג' ווי – אלהים יתיה את יידרו אחר לעדר, ואם גנור שיקרה פגע, יבוא העונש עלי והוא ינצל, כמו שהיתה הרבר בשני האחים ענו ואחינו, שהראשון מת והשני נצל (ש"ב ו', ג-ה, "אהי, חי, יתיה, אחוי" – לנעל).

ג.

נדפס ב"אוצר טוב" תרמ"א – תרמ"ב, ובכ"א ספר, והוא כעין הكرמה לשיר ולאנורת הבאים, שליח המשורר ביד יודוי היה ליחס השער הננאלי ברי ישועת, והוא הנקרא בכך אלון בהפטן אוטות, לשם ההרתה.

שרה 1-8. לוביל – תי "להוביל". י' ש ב ... ב צ' ווי – עד"ב תחל' צ"א, א.

יה.

נמצא בהרוי כ"א ח', ובראשה רשותה ערבית שתרונמה: "תשובתו לקצת אחוי במורה במחובר ומספרד (כלומר בשיר ובפרוזה) כמו שיבור להלן, אם ירצה השם", והבוניה לאנרתת "לנבר רשות" שבאה אחרי שיר זה, ונדרס ב"אוצר טוב" עפ"י כ"א אבןדרש ובכ"ח ח'ה.

שרה 1-8. א' מ' ווי – המשורר בהפלגנו בשבח ידרותו של הננאל ובאמרו לתאר עד במו היא יקרה לי, אומר: עבשו לאחר שחובאה אליו יידתו (אנרתת שלום) להשורה מוכן אני לסלוות לזמן את כל חמותיו בנדי, ושוב אין לי כל תלונה עלי, כי ברבר הטוב הזה הביא בפרט על כל הרעות אשר עלה לנפשי. ב' נ' ו' ח'ו ווי – בניית הזמן מלאות לאט לאט את כל חפציו. הרימותו ווי – כל' יודו רמה על כל המוני המזקוקות והשואות אשר נבר עלי, ואחריו אשר חיו נמאסו ונשנו עלי קורם מפני התלאות, עכשו נהפטו להיות מזוקם לי.

ש' 9-10. ו' מ' ווי – מה אני חסר אם הובאו אליו להשורה ולמשאות (למתנות, מל' ווישא משאת) – ברא"י מ"ג, לד) הרוץ ואהבו של רב הננאל, היא אנרתת הידורות, ואולי הבונה כאן לברית הידירות שנכרצה בין ובין רב הננאל ע"ז רב אבן, כאמור להלן, נ' ב' ר'ו ע' לי – בכ"י אבן רשות: "חבירו עלי", ואולי הוא הנזכר, "ודודו", ער"י – כ"ה באוצר"ט, ובכ"א; "ודודו... עדרו"; ובכ"י אבןדרש שורה 8 קורמת לש' 9. נ' ב' ר'ו נ' צ' ווי – מוסב על רב הננאל, אבל נברא לפאי חפציו ורצונו (של הנזכר) על צד השלמות והשבול, ולפי הגנן והנאות לה, ומיליצה מעיטה הוא בזמנים מושורי רמב"ע זולתו, ו' מ' א' ר' ווי – בראות המשמש נונה אש פניו יחת לבבו מרוב קנאה, עד"ב חמוטי ראייה אוד" – ישע' מ"ד, טו: "חם לכבי בקרבי" – תחל' ל"ט, ד; "עבר עלי רוח קנאה" – במד' ח', י'ר; "ונמאור" – כ"ה בביב"א, ובאוצר"ט: "ומאdry", שלא לפהמייש, י' עידזה הו – מל' "מה עיריך" (איכה ב', יט); כל' ידרנו לך רק ארונות, והבוניה שהוא נורא לשונאיו באריה ונתמר לאוּרְבִּי צבע).

ושבח זה של יוזונג ארי וצבי באיש אחד מאי לרב בשורי הספרדים. «יעודו» – ביה בכ"א ובכ"א אCONDשף, ובאוצט' חנהה; «חמהחוין» ונקרא וני – הואאמין אבניא ארץ, אבל מהלכתי נמצאים דרכי בני עליון.

ש' 11–16. ב פיר וני – הוא-careי בנבורתו בנצח דברים וכל המשפילים סוגרים את לשונותם בפהם כנדנו. ירד פ – ביה בכ"א אCONDשף, ובכ"א ובאוצט' : «ינוחה», ומלצת בוי מש עין לעלה בשיר טז' שי 48. ואלו י הינו וני – לו הינו חם, המשכילים שלמעלה, שדי שירות, כלוי שירות קתנים, היה הוא לשך רבבות. ב שאנו וני – כשהוא שואן בספר אומר אני כי הוריו לבאים, ואולם לנדרן אדרן, עלינו להעיר ולהנידר כי הנכויות היו אומני ותגביאות אומנותיה. נגיד – באוצט' : «גנור».

ש' 16–18. עצתו וני – עצתו רופפת ומבלת נורת המולות בנהרו שמים (עדיה'ב אווב כ"ג, יא), ובנות עצתו, כלוי ילדי רוחן, מניאות ומפרחות את עצת החמן. ב שם ש כלו וני – כלוי נקראות על שמו ונחלות בו ובדרעתה הרחבה. ונפ שו וני – אף כי נפשו דרכה על מפלשי עב (עדיה'ב אווב לא' טז) בכ"ז געה ומאמה נאנן וגאותו געל – ביה באוצט' ובכ"א : «געלה».

ש' 19–23. י מיננו וני – את נפוצות הבינה והחכמה תקבע ימינו, וכונר זה תחרה ותחוק ימינו להפיע לכל פאה («להבאות» מל „אפאיהם“ דב' ל"ב, ס) את אלה אשר הרדיפה אהרי ההן וביצוע דיא שקבצתם יתה. י מיננו כל פזררי בין – ביה באוצט' לפ' נסחת כ"ז אבן רשות, ובכ"א המלט מטופשת ונאית שכותב שם: ....תנו פזררי כל. תק בע – ביה בכ"א, ובאוצט' : «מקבע». ותחר – ביה באוצט' ; ובכ"א המלה מטופשת קצת ונראית בעין „תברא“. לה פאות – ביה לניבור בכ"א ; ובאוצט' : «להבאות», מלה שניית נס להלן בש' 27. ב ענור וני – רבים מצגתפים כענור (עדיה'ב ישע' ל"ח, יד) ומספרים את חסרו ולקחו להם למנת, כלוי בחזרה להקלם, לומר ולשיר את מהללו. ו מה ללו – ביה בכ"א ; ובאוצט' : «ומפעלו». מנאות – ר' מן מהנה (חמי י"ב, מד). ב נוי ל וני – שعرو רך : פיות בני שלם מלאים ניל. מ שו אות – ביה באוצט' ; מל' שואה ומשואה, ובכ"א : «תשואות».

ש' 24–27. רמי זרע וני – מי שורע חדרים הוא יאוסף תבאות מהללים. קר או שמו פ לא – עדיה'ב ישע' ט, ה. ולו חסיד וני – בן מניך בכ"א עדיה'ב : כי עם הי החסר (תחל' ק"ל, ז) ; ובאוצט' מניך : «ולו», ואולי הוא הנכון, ופירושו: אם יסופר על מעשה חסר לדור אחרון יהיה הוא למשל ולמפת בפי ההורות הבאות. ב יום ר פיוון – ביטוי רפויין יד ורות. חומר – מקנא, עד הל' הערבית.

ש' 28–30. אמר ר מוד וני – כל איש אשר צר לו המקום במעינות וכל הארץ מקיאות אותו ואין לו מנוחה, אמר לו שימחר לבוא לבית חניאל הפוחת לרוחה ושם ירגע ושכח תלאותיו ומלט אל האهل אשר מeahל (מל' «לא יהלַי» – ישע' י"ג, ס, כלוי נתון מהות, להלך, וולך אל הרועה המתחש נחלאות. מ א ח ל – ביה בכ"א, ובאוצט' : «מאסק».

ש' 31–34. ב נוי א ר ח – כלוי הילבי דרך. אורחן. משתו – ביה באוצט' ; ובכ"א :

„אורות... משקו“. וּמְאַכְלֵיו בָּרוֹאֹת – עֲרָהָב חֶבֶק^א, מִן לְבּוֹ וְנוּי – עֲרָהָב יְשֻׁעַי נִתְהָ^ב, אֵחֶב – כָּן הַנְּגָע, ובכ"א : „קְרַבְתִּי“, וּבָאָצְעַט^ג; „לְקַבְשִׁי“. וּמִשְׁמָן וְנוּי – עֲרָהָב תְּהָלָה^ד, כָּבָה.

ש' 85-41. אֵחֶד הַמִּלְאָךְ – מִלְאָךְ „אַהֲרֹן“ (תְּהָלָה ב"ח, ז). לְנִבְירָא אַבְזָן – כְּנָרָתָה הוּא הוּא שהביא את המשורר ברית עם השם הנגאל. חַמְדָת בְּרִיאָוָת – מִבְּהָר הַיּוֹרֶה, הוּא השה. יִסּוּד חַבְמָה וְנוּי – הַרוּדוֹן וְמַנְדָלוֹן (אַבְזָן וְאַמְדָה) הם מזע נשיים ואצלים. נִשְׁאָה הוּא וְנוּי – עֲרָהָב בְּמִילָה^י, יְבָה „נְשָׂאָרָן, נְשָׂאָרָת“ – לְנָעַל, וּמִרְאָל וְנוּי – המרמה משליל אַהֲרָן בְּמִרְמָה דִּיבָל קָרְשָׁאָל בְּמוֹתָתָלָוֹת (עֲרָהָב יְהָזָה ט"ג, טו) או את האודם לְרַבָּד אָרָהָמָה פְּשָׁוָתָה וְנוּי. „וְהַאֲדָמָה... לְאָדָמָה – לְנָעַל, וְכָל חַבְמָה וְנוּי – צִוְּרָמָה זה הוא מן המליצות העבריות, והכוכנה, נִכְרָאָת, שְׁחָסָר בְּלָדָרָיו הוּא בְּנָפָה נְשָׂמָה, שהוא רוח החיים בעמישׁ החדר, והוא בעינים ואוזנים, הראות והשמעות את האנשים הרואים לך. וְאַבְזָן לוּ וְנוּי – מִלְצָאתָו כְּבָר נִמְצָאת לְמַעַלָּה בְּשִׁיר, עִנְיוֹת תְּהָמָה^ו. ש' 60. המלה האחרונה בש' 40 מוטשת בכ"א. אֵם תְּאָו – כָּה בְּכִיָּא, וּבָאָצְעַט : „יּוֹם תְּאוֹרָה, אֵישׁ – כָּה בְּאָצְעַט“, ובכ"א נראת מלאה זו כללו בתוכם „חיש“. ופירושו של בית זה וקשרו עם הקודם אינם מחוירים לנו.

ש' 42-46. תְּקָרָא – כָּה בְּאָצְעַט, ובכ"א : „גָּא קְרָא“. אֵם וְרָא – לְוּ וְנוּי – הוּא אומר לכתוב (האנדרה) : אמרו לחנאנאל כי ראיותיו בעין שכלי, שהרי השכל משמש כמראות וכאפקקלריא לחווות ברוי לב. בְּעֵת יֵצֵא וְנוּי – בցאתו לדורש בתורה במדיניות רחיקות (עֲפָרִי דִרְשָׁת חַוִּיל לְלִכְתּוֹב בְּמִשְׁלָחָה, ל), ומור שדרומבי השתמש ברמות אגדיטים כאלה בשיריו חול. ואולי יש כאן בינה אחרית שנעלמה מעתינו, גִּצְא-בְּאָצְעַט מנוקד : „גִּצְא“. והעת וְנוּי – בשעה שאתודה ידי את כתבו עלתה פלאים (עד „ירדה פלאים“) על כל ייד וולתי, כמו שמחוק אבן חן בירוי. כתוב חַנְן וְנוּי – אותו הבטב חיקר שאליו ושבילו עני מצפות תמיד ליד רוך (עֲרָהָב ש"א ד, יט) ותלאות לדאותו ; כלוי שαι מחהה לו תמיד בקוצר רות, בעדו – כָּה בְּכִיָּא, וּבָאָצְעַט : „בְּעָרֵי“.

ש' 47-52. שְׁעָפָי וְנוּי – אמריו ועינוי העומקים יש בהם כדי להבהיר את רעיון בכחם. הַרְגָּמָותָיו – את הכתוב. לְהַתְנוּסָס וְנוּי – עֲרָהָב תְּהָלָה ס, ג נִתְתִּיהָו – והוא שעשויה בהקץ ונס בתנות לילה בחלומותיו. בְּנוּס וְנוּי – כָּה בְּאָצְעַט, וכן בכ"א בפנים, ומן הגדר שם יש נ"א : „בְּלָל נִס בְּמִרְאָתָה“. עַל הַוְיָה – כן מזאנו בהעתק רדייב ולא נדע אם הוא מתקינו או שמזאנו נסח כו. עכ"פ הנוסח „הייה“ שבאצ"ט לא נראה לנו, ובכ"א המלה מוטשת – ברוח פה להשאות – להחרים ברוח פה, עֲרָהָב יְשֻׁעַי י"א, ה. כָּאֹתָות וְנוּי – לאות ולמופת לכל הבאים אחריך, כמו שאתה אותן בומן הות. כָּאֹתָות... אַת בָּזָן – כָּה לנכון בכ"א, וּבָאָצְעַט משובש.

ש' 53-62. לניבור דעתות וְנוּי – נמצא בכ"א ט, ונדרפס באותו המקוורות של השיר הקודם. זה היא אנתרה מליצה בחרוזים לר' חנאנאל, שהשיר הקודם הוא בעין הקדמה לה, וחסן ישותות-ישע^ל ג, ג, וחוותה

ש שגה – שם לו, ימ זאל סלע כבד וו – שם ליב, ב' איש חמדות – דט י, יא צור ווועי – תhalbּ ל"א, ג' אבן העוזר – ש"א ד', א' הר המור ווועי – שה"ש ד', ג' משכילה בכל חכמה – ערה"ב דט י, ה' נבורה ווועי – ישע י, ב' וכסא כבוד ווועי – ש"א ב', ת' הריס י – פצחו ווועי – ישע ניה, יב' יער ווועי – שם מ"ר, גג' אבן מקיר ווועי – חבק, י, יא יתרועעו ווועי – תhalbּ ס"ב, יד' ערך – שמאם.

ש 62–62. לאחו זאו ווועי – אירוב' לחט, ימ' TABLE – כיה באציגט ובכ"א חסר, ותבוניו – כיה בכ"א, מל' בתבונם עצבים (הושע יג' ב'), ומואציגט: "ותבונתו", ומליין כושל יקומו – ערה"ב אירוב' ד', ה' חילוי מחלמיים – לנע"ל, דבר עולתה ווועי – ערה"ב יהוי כיה, טו' ודרעת ווועי – ערה"ב מש' ח', ג' בחר – כיה בכ"א, ובואציגט: "נבחר", לדרכו ש ווועי – קהלה, א' ימ' ווישר אליה ווובלל – הוועש ייב', ה' וימלאו ווועי – שם' לה', לא' ומעל ווועי – ישע ייך', ימ' ולא נבה לבו ווועי – תhalbּ קל"א, א' נואלו – כיה בהעתיק רד"ב, ובכ"א: "נסכל", לעמתו – כיה בכ"א, ובהעתיק רד"ב: "לפניו", נסכלו – כיה בהעתיק רד"ב, ובכ"א: "נואל". כ פ' ווועי – ערה"ב אירוב' ב', ט' ובחנבים ווועי – ערה"ב במ"ר י, יא למ' ולא מצאו ווועי – תhalbּ ע"ו, ג'

ש 72–72, כל – כיה בכ"א, ובהעתיק רד"ב חסר. ואחריו הודייע ווועי – ברاء מ"א לט' איז... בקרבו – כיה לנבען בהעתיק רד"ב, ובכ"א: "איך... בנפשי", ואמר – כיה בהעתיק רד"ב, ובכ"א: "מְאֹמָר", בחייב ווועי – הוועש ייא', ד' נ בבדות ווועי – ערה"ב תhalbּ פ', ג' אבואה ווועי – ערה"ב שם ק"ט, ית' ולשוני ווועי – שם לה', בת' כשמן בעצמותיו – שם ק"ט, יה', ב' בואוי – כיה בהעתיק רד"ב, ובכ"א חסר. להלאות – כל' למספר אותן עד תומם. נפלאות – נסתירות ממיין, ולהזוק את התבוננה – חפצתי לתאר את התבוננה. אין קצה ווועי – נחום ב', ג' צפונ' תעיר ווועי – ערה"ב שה"ש ד', טו' ישיר – כיה בהעתיק רד"ב, ובכ"א: "ישור", שמו עה טובעה ווועי – מש' כיה, בת' והקורא ירווע – ערה"ב חבק, י, ב' מ פנינוים יקרה – ערה"ב מש' ליא', ג' ב מה חונגת ווועי – ערה"ב ישע' מ"ה, מנ' מכל פלי חמדה – נמי ב', ג'

ש 80–80. כנופת צוף מתוקים – ערה"ב תhalbּ יט, יא. וכבראי מוצק חזקיס – אירוב' ל', יה', מל'יו כשמן רכבים – ערה"ב תhalbּ ניה, כב' שלג' ביום קציר – מש' ב'ז, ג' ונחלים בעדרו ממנו – תhalbּ יה', ט' בתרישיש ממולאים – שה"ש ה', יד' בנו פרך ווועי – מבאן עד "עטמי" חסר בכ"א. מפאח שערכו – כיה בהעתיק רד"ב, ואלי ציל': "שירו", נולו בשמיו – בדי' בכ"א: "וְמַנוּלִי בְשָׁמֵיו", נרדוי נתן ריתחו – לבן, והוא ציר מצוי בשיר רמבע. נתן פרויו – ערה"ב תhalbּ א', ג' מה טובו ומה יפיו – יט' ט', יה' אדרותי מורי ווועי – שה"ש ה', א'.

ש 87–95. וארבע פעםותיו – שם' כיה, יב' מל'א על ווועי – יהושע ג', טו' על פני

ונוי – עדרה"ב ש"א י"ד, כויכו, שם הבדלה ונוי – ברא"ב, יב, לכו לחמי ונוי-מש' ט, ה, וינגד לי ונוי – איזוב י"א, ג זובניטוי ביתו ונוי – מא"ח, ח, ג.

שי 97–103, לננווע בקצחו – שמי יט, יב, אין לאל יד – עדרה"ב ברא"ל, א, כתם.

שמתי נפ' שיר בכפיו – שופטן י"ב, ג, לך נפ' שוו – בכ"א חסר "לק", לדאות ונוי – עדרה"ב תחל' י"ת, יא, ה' נב' חוו – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "אליהם נסחו", ולא נאמנה ונוי – תחל' ע"ת, ת, דור מה ונוי – מש' ל, ג, לרנלי – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "לפשמי", והנחילני ונוי – עדרה"ב איזוב ז, ג, ולילות עמל ונוי – שם, למ שחתת ונוי – עדרה"ב רט י, ת, וצוקי – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "ווצקן", וחמתם ונוי – איזוב ז, ד,

שי 106–111, בינה ש ונוי – עדרה"ב מש' כ"ג, לב, ברקב יבל – איזוב י"ג כתם, כבלי ונוי – ירמי מ"ת, לת, מה הלכיו – של המן, ואלה קצחות דרכיו – איזוב כ"ג, יד, כביך מצאה ידר – שם ל"א, כתה יעשה לו בניפים – מש' כ"ג, ה,

שי 112–118, ואשא בשרוי בשינוי – עדרה"ב איזוב י"ג, יד, וגנס נבנו ונוי – מלא"ג, טה, ב"י טח מראות – ישע' מ"ה, ית, רדו אותן – עניות. דלו מאנוש געו – איזוב כ"ח, ד, אנק דומס – עדרה"ב יחו"י כ"ה, יז, ומעם החצ'ל העתק רד"ב, מל' – "ועסותם רשעים" (מלא"ג, כט); ובפניהם נדפס בטעות: "ומעשת"; ובכ"א: "ומונסה". רע עלי המש – קהלה, ב"ז, וזה משבי לירדום – עמי' ה, יג, כי מה ההארם ונוי – קהלה, ב', יב,

שי 119–126, תוחלתמי עד בוש – עדרה"ב שופטן ג, כתה, ואדע כי לא אבוש – ישע' ג, ג, זה החוספה ביה – עדרה"ב שם נ"ג, יט, "בה" – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "בו", ובכל עוזי ונוי – מלא"ג, יט, באשר ייחמול ונוי – שם שם, יז, ואף על פי בז – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "בק" – ולודענו צ"ל; ואף כי על בן ונוי, כלוי כל שכן על בן סגולת ונוי, ובפניהם נדפס בטעות: "בן". במדתוו והיחיד – בהעתך רד"ב חסר. רבני אבונ – לטי השערת צניע יתכן שהוא ר' אבון בר' שאל, שמזכיר הראב"ד בעל האשכול בשם החסיד ר' אבון מירוקא, ואשררו לא תם ערד – עדרה"ב תחל' ל"ג, לא, ודلت – בהעתך רד"ב חסר. באפ' לא – כ"ה בכ"א, ובהעתך רד"ב: "באחל". בשמי יפי' חוו – עדרה"ב שה"ש ד, טו, על מסכמי – שה"ש ג, א, מארץ מרחק ונוי – ישע' מ"ז, יא.

שי 127–132, אם יויטב ונוי – עדרה"ב אס' ה, ה, ה א חוו ה – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "אהבה". נטה לטמה באה ביט – מש' ז, ית, בשמי ימיס עדרי ונוי – איזוב טז, יט, ומתחורתה – מל' שור, כל' מתקוטה לראות את פניו נולת דמעה יתרה מעניין, ואין לה מעצורה – ש"א י"ה, ג, וחבל... ירתך – עדרה"ב קהלה, י"ב, ג, לחבר ונוי – טמי לאי, טו,

שי 133–140, פצ'ו שפתחו – עדרה"ב תחל' סי' יד, ואשר נדרתאי אל מה – יונה ב', י, ויבלה ונוי – עדרה"ב איזוב כ"א, יג, וכחול ירביה ימיס – שם כ"ט, ית, יתרבר בו בו נזירים – ירמי ד, ב, הייש א – כ"ה בהעתך רד"ב, ובכ"א: "חנשא", ומענלה

ל עקר ב – שם מולות : ענלה בצפון ועקרב בדרום (עיר) נו). „ומענלה“ – כיה בחעתק רד'ם ובכ"א : „ומענלה“, זה סרים אל מ שמעתו – עדה'ב ט"א ב"ב, יה ורב שלום וו – מהל ע"ב, ז ל מ ע נ ה, אלהיך ונו – ישע' נ"ה, ת

ו. יט.

נמצא ברדו' כ"א קמ"ט, ובראשו רשותה ערבית, שתמונה : „המליצה אשר התחליל שורה באמת על הזמן“ (הוא השיר שלמעלאו) והפרזה החרוזה „לביר דעתה“, והוא המשך השיר, אמת על הזמן, שהוא אחיו (מידידין) במורה, ונתקללה בים, או חור וכתבה, וחוסיף עליה כאשר יבוא להלן, והוא אחר משיריו היפטים ביותר בעניין זה.

שרה 1–5. ל ב ב י וו – לבבי ימה למן אשר ישפחו לבלו ואשר יקופחו בשאון משבריו העוים ; ואולי „עו משבר שאוניו“ הוא הקבלה ל „המה“, ומוסכ על הלב, כלו שאון גלו של הלב עוים ועצומים, יعن כי הזמן הקופחו מסביב לאין מפלט. ומלה „שאן“ בהוראת רגשות הלב והנפשמצויה לרבי הספרדים. יעופף וו – הלב מעופף בין צלעים, כלו יתר ויתר ממוקמו באלו הוא צפור הנטה מפני פרם הרודף אחריה. ואם ירוץ וו – ואם הלב ירוץ אל אהל השמחות (עדיה'ב „ירוחו האהלה“ – יהושע ז, כב), כלומר, אם יאמד לנוח מעט מעצבו ומעמלו, ילדי הזמן מעכבים וקוראים לו : „עד מי לך פה“ (עדיה'ב בראש יט, יב). ב ה ע צ ר וו – ואפיול אם נער נשם הרממות, הנה רוח הינוים תניפה את הנש (עדיה'ב תחלה' ס"ה, י) בקב אשר תרייך לאט וחתפתה בתחלית הנשים, או (וכאן הוא עבר פתואם, ע"ד „יפוי המערבי“, לתחלת השר) בידו הנורבה של הנanal, שהוא נפתחת מלאיה עוד בראשו מרוחק את הבעל העי המתקרב לבתו.

שי' 6–12. ל ב ל חרד ויר א – לכל הרוא מנשת אליה. ואם ימד ר ה וו – כלו הוא מושל על הזמן, ר א ש י ש ו פו – עדה'ב ברא' ז, טו. כ ס י ל י ס – כוכבי שמיים. ו ש מ ש וו – הנטש אסף את מארו מפני פני הנכיה. ותחסח כ מו פ נר – ציריך בראשו נוף, ואם החדר הוא על הזמן, שי' 39, ועי' ביפורשנו שם. והוא ראש וו – הוא לחדר בראשו נוף, ואם החדר הוא בראש החנאל הוא איננו ועתרתי. מ כ מ ה וו – כלו איש נאמן מכסה סוד, אבל סודות התורה עהכמה ינלה לעין במו חושף מים מנגא (עדיה'ב ישע' ל, יד). ו ל א י ש נו וו – הליכות מפעלהינו אין משתנות מתחלתן לסתון. וידו הנורבה לא תעוף ולא תגע, ומה תחלתה ברצון ובען יפה אף סופה קר. י ש נו – כן מותקין בכ"א מן הגז, בפניהם כתוב : „ישוע“. ו א ג י ש נה וו – כי איז יכול להשתנות והב אופיר וכחם (עדיה'ב איכה ד, א) שצרכו אל במצפה האמונה, ואולי צ'ל, „ושנא“ כמו שרווא במקרא.

שי' 13–18. ק ר א נ י וו – פרטיו. הרברים הרמוניים בחרוזים הבאים אינם מחוררים לנו כל צרכם, ובדרך כלל נראה שהמשורר שלח את שירו ואנרגת מליצתו ליד ר' החנאל ביד שלחת, שהוא כנראה אחר מידידין, צער לימי, שיר באניה בתקופה להביא את האגדת בשלום למתחו חפזין, אולם האניה נשברה בים ברוח סערה והאנרגת טבעה, וכנראה טבע נס נשוא האנרגת. [ה] ש ר – כן

הנהנו (ובדפוס נסמטה ה�"א בטעות), ובכ"א: "שר" ובל' נקור, ובשולי הנלין באה' באן בערבית מל' "כטף", להורות על הקושי או על השבוש, ומתקון שם: "שיר או שר", אבל נס תקון זה אין בו מועל. ואנו תקנו ער"ב: "שתים הנה קראתיך.... ה ש ד זה שבר וו"י (ישע' יא, יט). יותר נכון להניה: "שְׁבָר", והכוונה על האסון שקרה באבן השלה נושא שיר ואנרת מליצתו, ועל זה בכה עדר בלוט הנטה. מננו של פ"ו – ער"ב איוב כ', כ"ה. מבר – נס בית זה נראה לנו כמנוגנים, ואולי מוחבר הוא לבית הקודם והכוונה, שהמשבר כי האנרת שדרך תלה בשלם בלב ים – רום טרפה, הוא הוא שהביא אותו לעיר בכ"ג עד כי שלפ' את לבני מני, ואולי חסר כאן בית אה' והיו לו וו"י – רום היה לצי אריך לאומן והוא, הצי, נשא כיונק על כתפו של רום (ער"ב במ"י יא, יב).

בש' א – בן נקרינו, ובכ"א: "עַשָּׂא". ול' עמד וו"י – ער"ב איזוב מ"ז, טו.

ש' 29–32. לר' ע נאמן וו"י – בית זה ושלabhängig מוסבים בנהה על השלה שנאה בידו את אנרת מליצתו של המשורר, תעודת האבוי, אל החנאל. תוכו נג פ"ו – "חובו" מל' תוך ומרמה, ומוסף על רום, שנגפ' במרמה את הרע הנאמן על האbabים. ידי ר'ך וו"י – כוונתו על עצמי, כל' המשורר, שהוא ידיו של החנאל, נתן ביד השלה את פרי אהבתו והענפ' משתייל דורין הוא שיר ההדריות ואנרת השלום שליח בידו לחנאל. ירייך ר'ך – בן הנהנו (ובן ציל, ובפניהם נרפס בטעות "יריך"); ובכ"א: "ירידיך". בן – בן הנהנו, ובכ"א: "בין"; וייתר קרוב לשער שבן אהבו"ו, כאן פירשו ענפ' אהבתם, כמו "בן פרותה" (ברא"מ י"ש, כב), והוא מקבל אל "ענפ' דודיך" שכטנו. יס' הת הלו – בן – כוונתו לחנאל שהוא כליל תhalbות. חמלהו וו"י – אין זאת כי אם קנא בו רום (וחמד בהוראת קנאת), עד הלשון העברית מצוי הרבה בשיריו הספרדים) ומקנתמו שלל את מכתב תhalbות של ים תhalbות. ובדור וו"י צנפ' – ער"ב יישע' כ"ב, ייח; והכינוי של צנפו מוסב על שיר תhalbת, ואיבחה "חמד וו"י – כל'ו"ו איריך יקנא רום באיש אשר כל אחת מידיו שופעת נדירות כים, ונמצא שהוא באלו כולל בתוכו שני ימים. ואיך יתחר וו"י – כל'ו"ו ואיך יתחר רום באיש אשר רחב לפניו ממנו (ער"ב איוב י"א, ט) ויאמר כי נצחונו. ור' פ' ש וו"י – רום יגשרו מימי רעש וטיש, אבל ידו של זה פולחת לחותמו מור ואדרם (בן יקרה). המלה "מר" מפוקפקת בכ"א; ואולי צ"ל: "דר" מל' "דר וסוחרת" (אט' א', ז). ומשבריו של רום מרם, אבל ימינו של זה מזיאת צוף דרבש.

ש' 28–32. וזה גר' זון וו"י – ער"ב יישע' י, טו. שר פ"ו – את רום. ולו ב' מאנו ש וו"י – כל'ו"ו אלו בא חנאל מבני אדרם להתגרותם בים. היה שוטטו במ' נדבת יהו. אי' ח' ל וו"י – אני מקה עוד לזמן שיאר אליו עוז הפעם את פניו וישלח לפצעי תחבותה את כתב ידו ויהיו אפוא מעשי של הזמן נסות ורופא (ער"ב יישע' יט, כב); כל'ו: הוא הנונפ' והוא הרופא.

ב:

נמצא בדרוי' כ"א ס"ה, ובראשו רשימה ערבית שתרגומה: "וכתב אל אבו אלפרג' יאשיה בן בזאו עליו השלום", והיא תשובה על מכתב שליח לו יאשיה, ונרפס ע"י בר' במנש"ר שנות 1896–1900. שורה 1–6. אל נא תר' יב וו"י – אל תרדן להובה את הבואב (היא המשורר). על קל' צעקו

כִּי אֶל וְנוּי (עדח"ב אַיּוֹב כ'ז, ב'). יְחִיל וְנוּי – כִּי בָעֵת יְהִיל וְנוּבָבָב לְכָבָב הַמְשׁוּרָה, בּוֹ, בְּכָבָב, לְכָבָב מְבֻטָּחוֹן, שָׁהָא יְבִיא לְרוֹתָה, כְּמִפּוֹרֶשׁ לְהַלְׁן בְּחַרְבוֹתִים הַסְּמוּכִים. יְזָה נְצָחָו – עדח"ב יְשֻׁעָה ס'ג יְנָגָן וְאַוְלָי יְשַׁלְּקָדָר: «נִזְהָה». יְזָצִי אָאוֹתָם וְנוּי – יְזַוְּצִיא אֲתָת הַדְּמָעוֹת, כִּי הַן, הַדְּמָעוֹת, בָעֵת צָר חַרְבוֹ וְכָלִי – יְזַוְּצִיא בְּנֵרְדָה הַוּמָן הַרְעָע, אֲשֶׁר עָתָה דְרָכוֹ וְנֵרֶד אַרְתָּה בְּלִי נִוִּית (עדח"ב אַיּוֹב ג', ט). לֹא יְרַף וְנוּי –

עדח"ב אַיּוֹב ז', יְמָן, לֹא יְתַן וְנוּי – עדח"ב שֵׁם ט', יְתַן.

ש' 2–10. בְּחַלְמִישׁ וְנוּי – עדח"ב יְשֻׁעָה נ', ז; הַוּמָן הַקְשִׁיחָה לְבּוֹ וּכְמַעַט רְגָלָיו שֶׁל הַמְשׁוּרָה הַכּוֹאָב נִטוּ (עדח"ב תְּהִלָּה ע'ג ב'); בְּלִי כְּמַעַט חַטָּא לְאֱלֹהִים לְהַתִּיאָשׁ מִן הַיּוֹשָׁעָה. חַזְקָה מְצֹורָה וְנוּי – עדח"ב יְחִי ג', ט. מֵהַ אֶל וְנוּי – עדח"ב אַיּוֹב ז', יְתַן, אֲחִי וְנוּי – הַזָּא פָנָה אֶל אֲחִיו וְשָׁוֹאָל: הַאֲמָם לְבּוֹ שֶׁל הַכּוֹאָב יִם וְנוּי (עדח"ב אַיּוֹב ז', יְב). לְבָנָו – בְּבָה אַצְלָבָרָה, וּבְבָיָא: «לְבָיָה». יְצַעַק חַמֶּס – עדח"ב שֵׁם י'ט, ז, לְרַגְנָעִיו – בְּנֵן הַיְהּוּתָב בְּכִיָּא בְּפָנָים, וּמְתַקְּן מְחָקָאת הָאֹות וּוְנֵקֶד «לְרִגְעִי», אֶכְלָה הַנוֹּמָחָא שְׁבָפְנִים נְבֹנָה יוֹתֵר לְפִי הָעָנִין.

ש' 11–15. יְלִד יִמִּים – פָנָע מְפָנָע הַוּמָן. שֶׁפֶה עַצְמָו וְנוּי – עדח"ב אַיּוֹב ל'ג, כא, וּשְׁמָם כ'א, כה, וְלֹא נָדַע לְפָרֵשׁ לְפִי הָעָנִין, עַל מַיְסָבִים הַרְבָּרִים אָסָם עַל יְלִד יִמִּים אוֹ הַמְשׁוּרָה. «שְׁפָה» – כִּן נִקְרָטוּ בְּבִנְיָן הַכּוֹדֶר צְבָרָתוֹ בְּמִקְרָא וְלֹא «שְׁפָה» בְּכָל נִקְרָטוּ בְּכִיָּא וְאַצְלָבָרָה. כָּל עַת וְנוּי – בְּכָל עַת רָנוּ שֶׁל הַמְשׁוּרָה, וְכָרוּ שֶׁל יַאֲשִׁיחָו לוֹ לְמִנוֹתָה. בְּוּכְבָב וְנוּי – הַזָּא עַל הַמְעָרָב וְהַגִּיה אַוּרוֹ עַד לְמִוּתָה בְּלִשְׁוֹן סְפָר – הַיָּא הַאֲנָרָת, עַרְבָב וְנוּי – עדח"ב תְּהִלָּה ק'ד, לה. מַלְקוּחִי – חַכִּי, זֶךְ לְקָחָו – אַיּוֹב ז'א, ד. «מַלְקוּחִי, לְקָחָו – לְנַעַל».

ש' 16–20. טְרַפִּי צְמָחָו – עדח"ב יְחִי י'ג, ט. נְרָדִי וְנוּי – עדח"ב אַיּוֹב ל'ג, ז. דְעִי נְתַן וְנוּי – כְּלִי הָאָנָת אַת רְעִוִּי לְמַלְכוֹת לָה. בְּגָבוֹר וְנוּי – בְּשָׁעה שְׁנוּבָר עַל לְבִי הַעַצְמָה הָאָמַץ אֶת הַמְכַתֵּב נִנְדוּ לְנֵיל וְלִשְׁמוֹחָה בָוּ. בְּגָבוֹר – כִּן הַגְּנָתָן, וּבְכִיָּא וְאַצְלָבָרָה: «כְּנַבְּרִיר». ש' 21–24. מֵי קָמָו וְנוּי – מֵי שְׂהַתְּקוּמוֹ נִנְדוּ הַוּמִים (וְהַכּוֹנָה עַל עַצְמָה) אֶל תּוֹכִיחָהוּ עַל וְהַשְׁאָחָר מְכַתֵּב תְּשׁוּבָה. אַתְּ רָ – בְּךָ נִקְרָבָר, וּבְכִיָּא מִנְקָרָק: «אַמְּרָר». חַוָּתָם צָר – אַיּוֹב מ'א, ז. נְסָנָר – אֲשֶׁר נִסְנָר. הַנְּזָעָן עַז וְנוּי – אֶכְלָב בְּכִיתָה בְּלָא וְגָנָה עַז (עדח"ב שֵׁם ח', יא) יְדִידָתָךְ. נִשְׁמָתָבָר הַזָּא וְנוּי – מִיּוֹתָן וּוְנִינָּתָרָיו עַל עַז נִשְׁמָתָבָר (עדח"ב תְּהִלָּה ס'ח, ז) שֶׁל רַעֲשָׁת, נִסְמָתָבָר יְרַעָה. יְנַשֵּׁב עַלְוָו רָוחָו (עדח"ב שֵׁם ט'ז, י) לְהַרְטִיבוּ וּלְחַדְשֵׁשׁ כְּתוֹ.

כָא.

נִמְצָא בְּדִירֵי כִּיָּא ע'ת, וּבְרָאשׁוֹ רְשִׁימָה עֲרֵבִית שְׁתְּרָנוֹמָה: «וּכְתָבָב אֶל אָבוֹ אַלְפָרָג יְאַשְׁיָהוּ בָנָוֹי, וּנְדַפֵּם עַזְיָבָרָבָר בְּמִוּנְשָׁרְתָה הַנִּילָן».

שׂוֹרָה 1–6. הַרְבָּרִים מִן הַחַתְּלָה עַד ש' 15 אִינָם אֶלָּא פְתִיחָה וּגְלָנְלָיִדְרָבִים הַבָּאִים לְשֵׁם יְפִי הַמְעָבָר שְׁבָחָרוֹן 16, וּהַמְשׁוּרָה פָנָה אֶל נְפָשָׁו הַשּׁוֹאָת תִּמְיד לְמַרְוּמי הַדָּרָע עַם הַיּוֹתָה נְרַדְּפָת עַזְיָה הַוּמָן, וְאָוֹרָם לְעַצְמָו: «אֶל הַשְּׁחָקִים וְנוּי – מַה לְךָ בַּיְתְּרִיעָנָפְשָׁךְ לְשָׁחָקִים, אוֹ תּוֹפִיעַ מַהְרָרִי (עדח"ב דְבִי ל'ג ב) הַמְזָמָה וְהַדָּעָת לְקָרְאָת הַיְקָר וְהַתְּהִלָּה, וְמַה לְךָ כִּי תְּחַזֵּק מַצְחָק כְּבָרָול וְתְּבָרָר.

חילום בלי לאות ורפעון להתרומות מעלה עד שיזו נבי הכוכבים יציע ומעון לך? תינע
ונוי – תעמל בלי הרף עד הוותך לאיש מופת וירך תמצא לך לנצח לשמש דום (ערה"ב יחו"י,
יב) ולו עבר בקפיצה אחת מום למורת, אבל רך בנה קטן כעין סדק בינויהם; וממכוון שבתקה הרים
על נבי הכוכבים יקמן כדור הארץ בעינך אבל איננו בכ"א כבר לחם והם רך מביע מלא משקה.
הייא – כן הנהנו ובכ"א: "הוא". רך לך ונוי – כלום לא רך מה שהשנת עד עכשו, בהוותך
אות ונוי, ואב ונוי – ערה"ב דמי ד/, ט.

ש' 7–11. א"ד על זמן ונוי – אף אם בכל יתרון נשך וחמתך רוץ לך הזמן מהר, אל
תתלון עלי, שהרי בן דרכו מעולם להצדיק מתי שקר ולהרשיע דורשי אמת, להתנאות על יליד
שבל ולהבניע נבחו לפניו פתאים, לפיכך אין להושן לא לטובתו ולא לרשותו של הזמן, כי כלן
שיותה הן בעין ואלה כמו חלום יועף וכקש לפני רוח. ממך רוך יש כי ע – ערה"ב איך
ג, טו. ב א"ו ב – ערה"ב ט, יה. כחלום צדר – בן נקדנו ערה"ב איוב כ, ח, ובכ"א: "זבד".

ש' 12–16. ידו ונוי – ילדי הזמן דומים לאביהם כמו נהש מולדיך צפע (ערה"ב ישי' י"ה,
כט). צפיע – מליל "חצאנאים והצפיעות" (שם כ"ב, כד). צפיע – לנעל. זבו ב מות ונוי –
ערה"ב קהלה, א. מי יאמין זנו – או אפשר להאמין בילדיו הזמן בשם שאי אפשר להאמין
שהוויה העפרה לאירוע או שאדם יסיק ווعلת שחוקים או שהכוכבים יציעו שאל (ערה"ב הלהי קלט
יח), או (ובאן הוא עובר באופן פתאומי ובהפלגה יתירה, ממשפט יפי המעבר, לתהלה השר) כשהם
שאן להאמין כי אלו ישקל מאור המשמש ואור בן יעקב (הוא בן בואו) והכנד זה בכתות מאוניות
יהיא אור המשמש מカリע את אוד בקייעקב; ובזה נתבען המשורר לומר, שאורו של זה עולה על
אור השמש.

ש' 17–20. ארן ונוי – מוסף על בקייעקב, והוא המשך תהלת ירידיו. יונקו תיו...
שלח – ערה"ב הושע י"ה, ג. שלח – בן נקר בר, ובכ"א מנוקד: "שלח". ראשו לעב
הנו ע – ערה"ב איוב כ, ז. דובר נגידים ונוי – ביום אשר כל בעליך השקייע בתבל
הרומה (ערה"ב שם מ, כה), הוא דובר נגידים (ערה"ב מש' ח, ז). דובר – כ"ה בכ"א, ובכ"י
תקן: "לבר"י בבניין הכלב עפ"י הכתוב, ואין הכרת, ב שיר – כ"ה בפנים בלי נקר, ולמעלה
מתוקן: "תשיר", ולחטנו יותר נcoin הנוטה שכפניהם, כי רך על השיר אפשר לומר "מאורו יחו נצח",
וזוא דיבור אל החזו הקודם: דובר נגידים ונוי בשיר ונוי, יעוף בין רשות – ערה"ב איוב ח,
ג. יח מוד – הרעיון.

ש' 21–25. מקדש ונוי – ערה"ב שם ט"ז, י. על אדרני ונוי – ערה"ב איוב ל"ח, ג. אל יו –
אולמו (חו"מ, כת). ו מבית ונוי – את משכנות האל הקצע מוכית (ערה"ב ויק'
י"ד, מא) כלוי הרם ונתקן אותן מתוכם. "ומכית" – כ"ה בכ"א. מנו רוי – בן הוה כתוב, ניראה, בכ"א,
ואיה מתקן תקן "מנורי", ובר' שתתיק בתקן וזה הוסיף ותקן "ומכית" תי "ומכית" והזיא את הרבירם
מכחות האמתית. יס ר זמן – שעשבד הזמן לרצונו. ב ניו ונוי – בני הזמן הזרע (מל "וירדע בהם"
שופטן ח, טו) ויפר, עד שהמן שב ונעשה בידי כחמר ונוי (ערה"ב ירמי י"ח, ד), ובו, ככל עלי פין

ויטיב ונוי, לו טל ווינ – כלוי נס הפלע יולד ויצמיה פרי ברדה עלי רגע אחד טל חסרן, והוא הפלגה שורית מצהה בשיריו הספרדים.

ש' 26-21. ד ב ר ווינ – בום שהומן שנה פנו אליו (ערחה"ב איוב י"ה, ס) וראשו אחרי הניע (ערחה"ב ישע' ל"ג, כ"ב), כלוי בום שנחנק על הנלנלו (כידוע מפכו העברי, שהיה רמב"ע שעיר מתחלה ונתירוש) ובאים רעה שהבטה לכל עבר ואין מפניע בערדי (ערחה"ב ישע' נ"ט, טז) פנו כי מלacci דודיו (ערחה"ב ברא"ל ל"ב, ב). יוֹפְנָעַי, מִפְנָעַי – לנעל. ברק ווינ – המשורר פונה אל הרברק המבהיק במורה ובוקע את חשק הלילה ומבקשו שיא על נפאו ב מהירות את שלומו לדודו יאשיהו ויספר לו בלי עט עד עצם רגע נש האבטחו ואחוות הצפונים בלבו, ובדרשו בלבד את שלום נפשו של יאשיהו ישביע אותו בחוי האהבה כי יחויש לרפא בצריו מכתבו את לבו הבוא והחולת של המשורר באחבותו ובנענוו של זה אלין, אל יאשיהו; והוא מילצת שאלת מושרו האהבה העבריים. שהמשילו את דמות החושק, הנמלית בחלום הלילה לחשוקתו הרחוקה ממנה – לברך השם ועובר מרתקים רבים ברגע אחד. שלומו ת – כן תקן בר/ובכ"א בפנים כתוב "שלמוני" ומתקון למלعلا "שלמוני", ואולי הוא תנקון, כדרכו של המשורר בכמה משיריו לבנות את עצמו בלשון רבים.

כב.

נמא בדיו כי"א ק"ת, ובדרשו רשימה ערבית, שתרגומה "כתב אל אבו אלפרג יאשיהו בן בואו (יעקב).

שרה 1-5. יוּס ווינ – כאשר רתמו ידרוי את המרכבות להפרד ממי, לא שערו הם בעצם את אשר יעלו בוה לנפשן. ל בֵּי ווינ – בזאתם נשאו עם את לבו בשבה, כי מרוב דבקותם בהם לבי הילך אחריםם, ואני לא ארע אם מוחצם לסרני חמסו את לבו ממי או מרחםם ומהוסס עלי, שלא ישאר לכבי בילדיהם שעיה קלה, لكن הוליכו נס את לבבי עם להלחות עליהם ולהיות תמיד בחברתם, ובחצאי לעזרם התהנתי לפניהם בלשון דמעת – ען נאקווי כבר דמו ופסקו וגונתי בשעותי – ובקשתוי: לאט עלי (ערחה"ב ש"ב י"ת, ה), כלוי התעכבו מעט, והם נתנו עירף וצעמו עינם מלחתיט בפני ולראות בצעיריו (ציר מזוין בשיריו הפרורה של הספרדים), ولو ידעו מה פועלו לנפשי בהפרדם מעלי או כתרו (מליל "בתר ל"ג – איוב ל"ג, ב) מעט ולא גמלו לי את הרעה הנדרלה. ש' 6-10. ק ש – כן הנטנה, ערחה"ב שמות ט"ז, ז, ובכ"א: "אש". א ב לו – כן נקדנו, ובכ"א: "אבלו". ב מ י פ רוד – כלוי בדמעות הפרורה, כ ע בים זר מו – ערחה"ב תהלי ע"ג, ית. מ"ם ווינ – העינויים שואות את הדמעות מרים כבדי, כי אדרומות ולחותות הן כדם, וначילתן יהמו יחרמו (תהל' מ"ג, ד). ושת להעיר כי בימי המשורר נחשב הכבדר למקור הדמעת, ב – אויל צ"ל: "ב". ה ה על ווינ – הה איך חרבו ואשמו (=שממי, ערחה"ב ייח' ו/ו) בשטף הדמעות אותן המשבינות אשר אהלי מירידים צעטו (ערחה"ב ישע' ל"ג, ס) ונדרו מהם; והוא ציר שאלל משיריו הפרורה של העربים הנודדים, ומזוין בשיריו הספרדים. כ פֵר ווינ – נכון אני לחת את נפשי כפרם, כלוי נפשי יוצאת אל המיקומות ההם, מקום שבתנו שבת אהים יתיר (והוא דבר של געניעים מצוי לחוב בשיריו הספרדים, וכן משמעו של פחדות בחרונו הספרוני), שהרי בתוך האהלים ההם בחברת היורדים נעמו

עליה מאר הימים בימי הנערוים ונראו בעיני בקצרים (עדה"ב "והיו בעינו כימים אחרים"—ברא' כ"ט), וכן נפשי כליה וככספת לאותם הלילות הנעימות שעברו עליינו בmeshcnot הירידים ונראו כמאורדים ומהיריים והוא ציריך מצוין), ואולם עכשו בשאנטו בלעדיהם, כלוי נפרדים מהם, גם מאורי הרים נראים בעיני בנסיבות (מל' "ונעם הארץ"—ישע' ט, יד) ואפלים.

ש' 11-16. ים ים ונוו — אותן הימים חלפו מורה כמו צל והם עתה ברעינו בחלומות, כי תכפו עלי ימי הדעת, וללו אשר ילדי הנפנום (គוסות היין) חלשו (כלו הבניין והכרייעו, מל' "ויחלש הושע"—שם י"ג, ז) את פגען החמן אשר חזקו עלי יושטמוני איז כבר אל ברי בכור מות (עדה"ב איזוב י"ח, יו) ותבליל שאל נלמו (מל' "וינלם"—מ"ב, ח) ונללו בעפר את נפי. כן נראה לנו לחקן ולפרש ברוחך את שני החרוזים האלה שנשתבשו בכיר'א, ושם כתוב "פְּנִי... נופו", שאין לו מובן כלל. ואולם גם עכשו לא עלתה לבתים האלה אורה שלמה, כי לפה פירושנו היה צ"ל "אכל" ביחס (כלשון הכתוב), ולא "אכלו" ברבבים, אך אם נבוא להנאה כך ישחת המשקל, וצ"ע; ואולי יש לנקר "אכלו", וחיה השמוש כאן עד': "הריב תאכלו" (ירוש' א, כ), או שבא רבים ת' ייחיד לשמהיש. הם דברו ונוו — מוסף על ילדי נפנום, שהם דברו על לבי דברי תנומאים והלב שקט קרנע ומורשי התהנתמו, וירדפו (ילדיה הנפנום הנ"ל) אחריו המן מצוקות עדר אשר נסחף (ההמון) ובלי יד הלאו את ראשו (עדה"ב שופ' ה, כו וישע' ב"ת, א) של הינן, ד מ' ונוו — ילדי הנפנום שארמו מעצם פניהם (עדה"ב איכה ד, ז) דמו בכם הוכחות הוכח לאור שם בזום. "רמו... אדרמו" לנעל).

ש' 17-20. חולו ונוו — ילדי הנפנום החלימו חולו לבבותם כמו אחרי אשר נברא עליהם מלחמתם עד כדי לתאב כל אוכל (תחל' ק"ג, יח) ולוחם להם (עדה"ב איזוב ל"ג, ג). ת ע ב —וכן הנגנון, ובכ"א "תשע'", ז ב מ — בן נקרונו, ובכ"א מנוקד: "זקומי", כ ב ונוו — הלשון בסוגר נראית לנו כמנוגנתה — והכונה נקרה: ילדי הנפנום כבו בלבי את רשיי אש הונן והצער שלא יכול לבבותם נחלידמעה — אותם הרשיטים שבסלהבת אש העזומה יחומו ויחממו, כלו יולכו את אש הנגעים, ונתבעו המשורר בצדור זה נם לשם הפלגה פעילת הין ונס לשם הפלגה עצם יסרוו וצערו הפנימיים. لكראת ונוו — ילדי הנפנום יצאו להלחם (ואלו תחת "לחם" צ"ל: "לְחַם" או "לְלַחֵם", ויהו "לחם, לחם" לנעל) עם הינוינו ולהחזרם בלי חרב, ומקדמים את הנורדר והאמלל בלחם ניל (עדה"ב "בלחמו קדרמו גדר"—ישע' ב"א, יד), מפני שימושיהם את עיניהם ומשמחים את לבם. מ צוֹף ונוו — ילדי הנפנום מתקו לחיק השותה מרbesch וחולב או (וכאן עבר המשורר לתחלת ידו) שנעמו לפויות שותיהם מחתם נעם דורי בן יעקב ומתק אהבתו שנגטרפו אל משתה היין; ובזה ממשיע המשורר אנב אורחה שידירות השר העימה ברכיש וחולב.

ש' 21-22. נעלמו — בדרך המכובדים הקטנים לאור המאור הגROL, תויו בראשים — עדה"ב מש' י"ה, ל. ע על יד שמו עה — מפני השמועה, עוד קדרם שראותו. נא למ' ונוו — נקשרו, מן "מאלים" אלומים" (ברא' ל"ז, ז); ואולי צ"ל: "אָלָמוֹ". עינוי ז מ' ונוו — בעיני וממי, כלוי ברעינו לבי חמratio שבלו מרתק ועלתה במחשבתי להתחבר אליו ולעקב אהבתיו בארכתו, והתאוחתי להקרימנו בשלום במכתבה, אבל, אהה, רבות הן משאלות הלב שלא נתמלאו, עד אשר באו אליו כתבי בשעה

טובה על, שלבי עיר באהבתו ואישונו מן הרע נרדמו והוא הרפה ממי רגע, שאלות היה עיר הומן, השוקר על רעתו תמייר, היה מונע מפשי טבה זו. ויד פקו ונו – דלותות היידרות שנתקחו לפני (כלוי) דלותות אורת היידרות, ערלה"ב „שלש דלותות“ ירמי ל"ג, כת) דפקו על נפשו לעוררה. והמליצה „וירפקו דלותות... עלי נפשי היה עפ"י הכתוב שופטי י"ט, כב וירמיה שפ, ובחולוף הנושא והמשלים וצורי המליצה כלם שאלים משרי האהבה, המתארים את גענוני החשוכה לדורה בלילה על משכבותן, בשלבה עיר ושומריה ישנים, והנה הוא שומעת קול דודה דופק ומלהש אליה דבריו אהבה בשור, וכיצועם בציורים אל המזינים בשיריוorsk.

ש' 28–30. שיר ח' פרו ונוי – כל בני המאהר, כלו כל אנשי המליצה, יתחרו ויבשו לפניו חמודות השיר וידמו למם עצתו (ערלה"ב אוב כ"ט, כא). ולמו עצותיו – כ"ה בכ"א, ואולי צ"ל: „ולמו עצותיו“. ח' פרו – בן הגנה, ובכ"א: „ח' רפואי“. מ"ע ונוי – תמציאות התבוננה ומופת השיר, עצרו במליחם – ערלה"ב שם שם, ט. טוריהם ונוי – טורי השיר מושכחים בספריו אמרים. מלאו – בן נקדני, ובכ"ו: „מלאו“.

ש' 31–34. ידר' שם – במקום סוף הסונר החסר באו כאן בכ"ב המלים „ופתחם חכמו“, שנשתרכבו לבאן מסוף הסונר הסמור, ואנחנו המשטנו; ואולי יש להשלים „עליהם מל' עליים ר' קומו“ א' לו פת א' – בן הגנה, ובכ"א: „סבל ופתוי“, ואין ספק שהמלים „ופתחם חכמו“, שבכ"א נשתרכו עלי סוף הסונר הקורט, בא תחללה בסוף הסונר הוה, והמעתיקם בלבלו וקלקלו את שני הסונרים אחד; וכל הבית (ש' 32) בא בכ"א בכתב אחר בעין הוספה והשלמה, ב' לחמו... לח מ' – ערלה"ב משלו ט.ה. הוי קראו ונוי – שערו בר: קראו הוי אל ונוי (ערלה"ב הוי כל צמא לכ' למים – ישע נ"ה, א).

ש' 35–41. ח' שואלים ונוי – השואלים על תומת אבותיהם של השר בן יעקב וذرתם, כלו' על מוצאו ויהשו – דעו לכלם כי הוא בן נברים אשר נברו חילם. (ערלה"ב קהלי י, י) ונוצר חכמים אשר חכמו פתאים; ו„קרומו“ פירושו אבותיהם הקדומים לו, „נברים... נברוי“ – לנע'ל, „נצר“ – בן הגנה, ובכ"א: „עוצר“, וכל הבית הזה אף הוא כתוב במקור בכתב אחר. ילדי תודתם – כלו', רעונותיהם ילדי רוחם מתפשטים בעולם, כי רבים הם ובבר יחלמו (ערלה"ב אוב ל"מ, ד). ארזי... לא עמו – ערלה"ב יחו' ל"א, ת. אישים ונוי – אלה שיצאו להלחם אותו התהייבו בנפשם ונוי.

ש' 42–45. לא ט ונוי – כלו' נברוי עלי דבריו חכמתך ועצמו ממי, ע"ב לאט לך, כי דל חי מחייבים. ב' אה ת שורתו ונוי – באה אל' אורת השיר לחוק את ברית אהבתינו אשר המן פנוי ומני רעמו וסערו בסערת ים לנגרם (מוסב, בראה, על נלי התבוננה שבחרוז הקודם) להחיקם מעלי; כלו' פנוי הומן התיצבו לשטן בינו ובינך. ואולי צ"ל „לנגידו“ ת' „לנגרם“, ממוקח מן החרוזים הסמכים. והכונה שבאה תשוביך בשעה שטערו ונוי. מאנו ונוי – בר רכם של ילדי הומן מאו מעלים: אוחבים הם לשנו ולצורך את ילדי החסדים, כלו' את הנדריכים והאצילים, ומכל בינו איש יועמו את בינו החודדה – אשיה הדעת וה התבוננה. מר א' ש – מאו ומקדם. ו' מ' נוי ונוי – כלו' את כל רעםם ונקמתם יכלו' ב', א' ר' ב' ז' נוי – אולם בין צלע' יש לב חוק מצור אשר ילדי הומן משתק לו, ובמלחמותם עמי

יהיו לפנֵי כאישים נדהמים. שׂוֹן וּנוֹי – בעין הכל שווה: בין שם שלפיטים חרב נגיד ובן שירומו אלְ עיניהם לשיטת בחלוקת לי; כלְ רעתה הומן ושובתו הָן בעין באחת והוא מליצה מזיה בשיריו הרמבי"ע. מודָה וּנוֹי – כלְן דרכיו תמיד להודות ולברך על הרעה בשם שני מודה ומברך על המובה, כי במנוע בו אליהם אין זה אלא פרי החטאינו וענותי אשר נכתמו לפניו (עד"ב ירמי ב, כב) והיוורום מכפרים. ובשור גבורי וּנוֹי – ועתה כשהבא אמרת שיר גבורי אליו עוד הווטפו ידי אומץ ושברו את נאותיהם (של ילדי הומן) ונירמו עצם (עד"ב במד' כ"ד, ח). החיה וּנוֹי – עד"ב ייחוי ל"ג, ב, ו תחלה, נ"א, ג. ויש להעיר כי שני הบทים 50–51 כתובים בכ"א מן הצד בכתב אחר, ולפי הענין כנראה כאן מקומם.

ש' 52–55. הנה נגידי וּנוֹי – מכאן עד הסוף הם דבריו של המשורר בLEFT שיר האנרגת של עגמו, פרוכו בכמה משורי הידירות של, והוא אומר: הנה דברי נגידים של שיר הידירות אשר אלו ערכו לנדרט כל דובר צחות נאלמו מבושה, ולפ"ז נקודת הפסוק שלאחריו "ערכו" מיותרת, ואולי כי "ערכו" צ"ל "ערבו", כלְוּ נעמו, ומוסב על דברי נגידים של השיר. לנדגֶם – לנדר נגיד השיר, והוא לנעל. כוב ביב... דר בזו – עד"ב במד' כ"ד, י. התוֹן וּנוֹי – מרוב יפים ראים הם להיות חרוטים על מצח הלבנה, כלְ שיעמדו לדורות עולם. תלה תם-הקלם ואורם. פ נינה מס- של הכוכבים, והמליצה היא עד"ב יואל ב, ג, ולמ"ז חתמו – עד"ב אוב ב' כ"ד, טז ושם ט, ג. ממש נינים צהלו – כלְ אוחבי יצחלו פניהם בשמהותם לכבודו (עד"ב תחלים ק"ד, טו). ו פ נ"י... ר עמו – מקאנתם בז, עד"ב ייחוי כ"ג, ל"ח.

ש' 57–61. מי יערך וּנוֹי – המעריך את הדברים לפפירים ממשוה דבריו נבואה לרבי קוסמים. אלו תמודתם וּנוֹי – מי שיתן תמורהם כלְ פו ישאת במקחו ולא יתחרט. הנה ש תילו וּנוֹי – טורי השיר הם כמו שתלי אהבה הרוויות ומסוקים במי השק, ע"ב יתנו תמיד פרים בעתם, ובזום אשר כל נני אהבים שממו הנה עד יארה וילקסט מהם המלקט בזוניהם את מנדי הירידות. ב שמו – בן קראנו בכ"ז, והמללה מטופשת; והכוונה שדבריו שיריו ידנוו (יתנסאו) בשמו קוסמים. אלו תמודתם וּנוֹי – מי שיתן תמורהם כלְ פו ישאת במקחו ולא יתחרט. הנה של יאשיה (עד"ב תחלה, ב, י) על כל האמראים של וולתי וּנוֹי. במור ש כלְ וּנוֹי – מכתב זה שכותב לבכור שמו אמריו נכתבו במור שכלו (של אשייה) שלמדורי מהכמתו (ו"מו"ר) הוא בני מצוי בשורי הספרדים בדרך ציורית לדיו של הכתב) ונחתמו בטבעות המיסר של ספריו, ולפיכך יתרון לשיריו זה על כל שיריו זולתי. ולפי פירוש זה מלת מוסר נסמכה ל"ספריו", והכוונה של "ספריו" מוסב על השיר יאשיה, ובטעבות "מוסר ספריו" מקובל אל "במר שכלו". אבל יותר נכון לפרש, ש"ספריו" מקביל אל "אמריו", ומלה "מוסר" מנוקדת בקמע (כמו שהיא בכ"א) והוא נפרד, והמלים "בטבעות מוסר" מקבילות אל "במור שכלו" (ואולי באממת צ"ל "במור שכל" בל"י בכ"י), ותחאה הבונה פשוטה, המכתב (כתב האנרגת) אמריו נכתבו במור השכל וספריו (עزم דברי האנרגת) נתחתו בטבעות המוסר.

נמצא בדו"ח כי"א מ"ח ובראשו רשימה ערבית שתרטמה: "נוחמים לאבו אלטרן יאשיה בן בואו (על מותה) אחותה".

שורה 1-5. ד מ עה ונו - הדמעה מאנת לירית פן לא יהא בכחה להניד ולהביע את כל העשר הצעון בלביו; אמונתעו כאב עורר אותה לעrown (לטולו) על פאות פניו, והוא בכו"ז עמדת מרדה; כן יש לפריש עפ"י המוקד בכ"ה: "מורדת" בחולם; אבל לפני המשך העניין יותר נקבע לזכור "מורדת", וועל, שמתחלפת מאנת הרדעה לרדרת, ואולם עז האב עורר אותה והוא תרדה בעל ברתתו, ואו מ רה ונו - ואומר אולי תבהה הדמעה את אש קרבוי ותקל את כאבי, ואולם הוא עוד תוסיפ להבעיר את האש. עי עי-כ"ה בכ"א, ואולי יש לנזכר: "עינו". כ"ס-גנרט-ישע' נ"ז, כ. ובבתיה ונו - בכתה העין בקמנת נראית כרפסודת בית הדמעות (עדה"כ רהי"ב ב', טו). פ ל ג ונו - כל"י עינו כמו פלן אלחים מלא מים (עדה"כ תחל' ס"ה, ז) או שלמרה בכ"י (עדה"כ ירמי ט', מט) מנוול עינו בן יעקב, והוא יאשיה בן בואו (ראה למלعلا שיר כ"א, ש' 16), המבכה את אחותה, (היא) - כן השלמן לשמה"ש והעינוי, ומוטב על העין, ובכ"ו א חסר.

ש' 6-11. ה תם ונו - הוא התם אשר נפש צללה, כל"י חרדה ורתתה (עדה"כ "לקול צללו שפתוי-חבק", ט, טו) להוות, כל"י לצרות, הבאות עליו הוה על הוה, בעזף חורך ת-עדה"כ יחרדו נצפר" (הושע י"א, יא). ב א ל ונו - עדה"כ איזוב ג, כה. אה אה אחות - עדה"כ ירמי כ"ב, ית. ומי לא ונו - מי האיש אשר פיחו לא יאללה ולא יקונן על אבן טובה שאבדה? "אללה" - כ"ה בכ"א בפינס ובצ"ל, והתקoon "יאלם" שבא שם מתחת לשורה קלקל הוא. ת ה י ה - כ"ה שם בפינס ומתקון מן הגזר "נחיותה" ללא צורך, כי המשורר לא חש מלתני את השוא במלחת שתריה. ת ת א ונו - נשח האח תחאו לעוף אחריה, מ דרך ונו - הלשון מנומנתה ונראית כמשמעותה, והכוונה לפוי העינוי-וכנראה מן התהוו הבא-שהווים מדרך צעריה למשכנן קבירה שמספר או שנעשה בעודה ואתמול היהת צודרת על המכובב בסיל; אבל המלים "למשכן בעדרה" אין מתייחסות על בוניה זו אלא בדוחק נדול, ואולי יש להניהם "למשכב צעריה", כל"י למשכב הקבר, והוא מקביל אל "רביה ערשות" של אחרים, רבדה ע ר ש - עדה"כ מש' ז, טו.

ש' 12-14. א י ד ח מדת ונו - איך בתרה לתבוע בטעון (עדה"כ איזוב מ, י"ט), כל"י לדביא בעפר הקבר את פניה היופום, אלה שהלבנה קנאה בוזרים; וועל "חמד" להוראת קנאה, על דרך הערבית, מציע ללב בשיריו רמב"ג. לא א י ד עה ונו - אך היום אהדי מותה נעדר לי כי הארע היא מלכורתו לפונבי מעלה, כל"י כוכב כמו נלכדר בראשת קברת, תזרת ונו - עדה"כ מש' ל"א, כו.

ש' 15-16. ש מ ש אחותה ונו - כל"י המשמש, שהיא אחותה ליטופי, אספה ננהה למותה ועמדה על-חותן השמים, בלי תנועה. צד הלבנה ונו - היא היהת בחיה צד' הלבנה (מל' "לצדדים"-שופט' ב', ט), בהתחרותה עמה ביפה, אך הלבנה בכ"ז היהת בוחרת למודר לה קבר בצרה ולתתאדר אתה בקבורתה, כל"י הלבנה אספה ננהה אף היא על מותה; ודמיון אסיפות ננהה של המאות והתקורותם בעבים למיתה וקבורה-מצוי בשיריו הספרדים. "צד... גדרה-לנען".

ש' 17-19. ח ש ה ווי – הדلت בכיו"א לכתה בחסר, ואנו השלמנו את המוקף לפני העין. וב ת מלך ווי – עדיה"ב תhalb' מ"ה, יא. ב נדרי ווי – הוא פשתה בנדי השרד והשש, כי לא מצאה אשה שנשאהה בלי שק וחבל, כלו הכל קשו עליה מספה. „שדר... שורדת“ – לנע"ל, ו ע ל לב ה ווי – עדיה"ב נח' ב, ת.

ש' 20-22. אל לו פ נ עורי ה – בעלה. ל מ ב טח אהלו – זו אשתו. ל בו ווי – עדיה"ב יואל ב, ימ כי לא ווי – שלא בנהה באחבות, כלו נאמנה הותה לבעל. „בנדו... בונרת“ – לנע"ל, י ד ווי – עדיה"ב אויב בם, ב כ צדק ה ווי – בן הנגנית, עדיה"ב אויב ביט, יד, ובכ"א: „צדקה“, „כברת... נבדת“ – לנע"ל.

ש' 23-26. אל ט ל ווי – עדיה"ב ש"ב א, כא ; כלו אורה הארץ הנולת מבני אדם את המוחספים והתמיימים שבם. י לד י – בן הנגע, ובכ"א : „ילדה“. ה מ ו ת יו ג ה – כהמות יונה. ב גג בודרת – עדיה"ב תhalb' ק"ב, ת. ת נוֹד ווי – לפי מרת אהבותו, שהיא, נפשו, עונחת אותה לכבוד ולהפארת עז על נערנותה (כלו שהוא מתיקת ומתחפרת באחבותו) בן ירבה צערת וושתתפותה באבל. א תאו ווי – ברצוני לדבר בו פא"פ לחמו, אבל התבבל מרבה עלי מעיצרים בלו פשע וקיים את פעמי מהלך אליו.

ש' 27-30. עורה ווי – המשורר פונה אל לב התבונה ואומר לו : עורה והעיר את אחרים לראות תבל ברוע מנהגה, כי יוסדה כלה על עות הדין, מרעה לטובים ומטיבה לרעים. ה י א אם ווי – היא, תבל, يولדה את הבל והוא אשר תשבל את נשאה ותאכל את ילהה, נוקדתה – מל. „הוה נקר“ מ"ב ג, ד.

ש' 31-39. ג א דברו ווי – דברו לו לנתחו ואל תהי רגלו מועדת (משל ב"ה, יט) מדרך האמת, להטיח דברים כלפי מעלה. ומה תדברו לו ? שהעולם חלומות לו ולכל עת, ואין מנוס לאדם מן המות בباء עתה. ויש להזכיר כי שני הבטים האחרניים נתנו כאן לפי נוסח מאוחר שנוסף בנוף כי"א בין השתיים בבחב אחר, ובנוסח של הכתב הרגיל נפלת ערובוביא ע"י הרכבת מליצות שני התרומות בכתוב אחד : גא דברו לו עת רקור נס עת ספור מאו עת למוח עת לדתת". ג פ ש ווי – נשו החינה בין צלעותיו אשר לקרה בחכמתה כל מעברות המוסר וה התבונה (עדיה"ב שופשי ג, ב"ח) מהראוי לה שתעتمر איטן, כבירה ומצוקה בחר תבור (עדיה"ב ירמי מ"ג, יח) אפילו בעית נוע תנווע תבל ותתנווע מפע פניע הומן, ושתחה לעונת לכל יונן ותהא רודרת תחת פעמי רגילה את כל שאוני הומן ורונשנה נלי. ה מה לכת נכו חוו – כלו הנפטרת, עדיה"ב ישע' ג"ז, ב. ב זבד ווי – עדיה"ב ברא ל, ב ; כלו חלקה בע"ע. ת פרח ווי – מליצה זו באה על פי רב בסיסומי הקיונות של המשוררים הספרדים.

ש' 40-48. ה א לך ווי – הוספה כנונן זו בשבח שיר עצמו אחרי סיום הקינה כבר נמצאת נס בסוף קצת קינות אחרות לדמ"ע. אחות אומר ווי – כינוי לשירה. אשר ש מ ש ווי – המשמש בראשותה את יקר השירה ויפתת מדלנת על כמה מעלות (ישע' ל"ת, ח), כמנורת לברות ולהטהור פניה מבושתת ומקנהה. פועלות – בן נקרנו, ובכ"א: „מעלות“, ולפי נקור זה יש לפרש ברוחה, שהמשמש

מתהמקת מעלה מרובה קנהה. לא נעם ה ונו – הלשון מונמנת קצרה, וכנראה נתכוון המשורר לומר להשר כי שום און לא התעננה עד לשמע שירה זו, כי מעת הכתבה חדרה רק אליך לתהט את לבך; ואולי תי "רוודת" צ"ל "נווערט" או "מווערט", כלו יעדוה ומומנת, לנחס לבך – כן תקן המתכן בכיא בכתב אחר, ובפניהם השורה: "לוּ הַס לְבָרֶר". תלוות ונו – בת שירתי שמכרת את ערבה הולכת קוממיות, אבל בראותה אותך תפל אפים לרגליך בהשתוויה ותשאל מעיך כי בהגע חורם של שירוי התדרלה לעלות ולכוא לפניך חוכה שירתי להזות מופקדת בין השפחות, ומליצה יסודה בכתובים (אסתר ב, יב; ש"א, כ"ה, מא). בראותך – הרבה פעמים כינוי הנתק המצורף למקור משמש בשיריו הספרדים לא להוראת נוף עשה הפעולה אלא נוף מקבל הפעולה, כלו בראשות (הרואה) אותן.

כג.

נמצא בדיוו' כ"א ס"א, ובראשו רשות עברית שתרנומה: "תנחים לאבו אלפִרְן במוות עליו אמרו". נרפס ע"י בר' ב'תחלת משה".

שרה 1-8. באיבת לב ובצדקה – ערה"כ במדרי ליה, כ, כא. קשמה – כן קראנו, והמליה מוטשטשת בכ"א; כלו "תבל" שמה ותבל פעליה. ושית זונה – ערה"כ מש' ז, ז. וסורתה הומיה – שם שם, יא. ותת ה פך ונו – ערה"כ איזוב ליה, יד. לב ב ארוי – ה-בלוי חזה טופת. ענלה יפה פ ה פ ה-ירם מז' ב. ווינחלו ונו – נטילוי התבבל (כלו פגעי הזמן) אף הם נחלו דרכה לסתות אנשים באמרי שוא. לא ח מדדו ונו – כלו יוזמן יתחרו מבני אדם ורק את השוונים ועברי החק להטיב עמם. פ ק ו פלי לי – ישע כ"ה, ג בנו ונו – את מעין העיל יבנו, ואת מבני הטע יקרו לחורב ולשאה; וכל כרך נלה הוללותם עד שהיעו להרים ונו. מ כווני ת-ס-כן הנחנה, וכן צ"ל בפנים, ובכ"א: "מכוניהם" וכן אצל בר'. ובטעו של המסדר נשמטה ברכוף הנחתנו.

שי' 9-14. פ געו ונו – פגעו באמו שהיתה חרומיה (יח' מ"ח, יב) לאליהם מכל הנשים, שוננה – מל' "בארז... ישנה" (תחל' צ"ב, יט), כלו נדרלה. הולך ונו – ערה"כ תחלי לה, ד; ובצדקי הגלין נ"א: "בוכה עלי אמו". לה ח ל – הבן, נה ייה – נשבר, מל' "נהיות" דמ' ח, מ"ט שלי שיה – שלישית לעיש ולכימה, לא שנבה קרייה – ערה"כ דברי ב', לנו.

שי' 15-20. בנווי לתל פיה – שחה"ש ד, ד. ז ליטוש ונו – דבריו תנחים ע"ד "נתיב היא משחת ימי בראשית ונו" שכרכת אבלים. עצה יעוץ ה – המות. מי ייה ה ר ב ונו – כלו מיריב בעצת רב העלילית, הוא האל. "רב... רב" – לנעל. ב עץ ח – בין הנחנה, ובכ"א: "בעדרם", לא נבצרו ונו – מוסב על היוקם של מעלה, כלו לא ימלטו בני אדם מיר שאל ולא יועלם להם כל כל זין שביעם במלחמות עמה. עירום נולך ונו – ערה"כ איזוב אי, כא. וזה עפר ישוב ונו – ערה"כ קהלי ייב, ז.

כח.

נמצא בדיוו' כ"א ס', ובראשו רשות עברית שתרנומה: "ואמר על אחד התלמידים

הצרכתיים". נדפס ונתבאר ע"י בר' במונש"ר שנת 1896 ע' 168, ועננו דברים של חוק הלב לאיש משכלי שלו ידריעו, אשר צרכו ומרחו אויביו מבערי העם.

שרה 1-5. הלעד וני – שערו כך: הלווע יד החומן נטיה והויה (מל' יד ה-הויה – שם ט', ס עלי חמדת מתו השבל; כל' האמנס נורה היא שורף החומן כל הימים רק את המובים והזוקרים מאנשי השבל ואלה נדשו על ידו לכלות את כל ימיהם בין הבוערים הקויים לחבמתם; הנעך שׁו וני – כלום נטו היכובים ממפלותם ונשתנו סדרי הטבע כל כך עד שהכלבים קמו על האבים וני; כל' הנקלים והשפלים מרכאים ומשפילים את הטוביים והגולים. נחווי ה – נהוג, ומושב על החמתה, לה תנויר ר – מל' יתנוירו (חושע ז, ד). על נבי כסיל – על פְּנֵי כוכב כסיל; כל' איש רם המעלן.

ש' 6-11. נביר וני – נביר אשר נפשו והבינה הן בשתי אהיות או יתר על כן: כתחמי צביה, ואמ ת תא אemer – ואם מצחה אמרו. תוי מי – חפר א' כמו "תומים" (ברא' כ"ה, כד). ועוזר נכסף וני – הוא אין מסתפק בירושת הנדולה מאבותיו אלא עמל ומשתדל. לקנותה לו בcomes עצמו עיי' יניעתו בחמתה, ורביר וני – שערו כך: ורביד וחליה על גרון מוסר. ת עוד תוי וני – ברב חמתתו הוא בעק על צורון בני הדור ולויות חן לראשם (ערה"ב מש' א, ט). צוארני – מהיר וצ'ל "צולני", ו מ היר וני – ערה"ב עז' ז, ג. ותוא הרasha שׁו וני – הוא ראש לנופה של החמתה, ובבלעדיו היה כנוף בלי' נשמה.

ש' 12-15. לד עתו וני – דרש את השם ידעה: ידע יה. ובמ הו וני – כל' איש אשר במותו עינו חרדה לראות וני. ואל יועף וני – אל יתمرמר על הור המלבש בכנירות – כפולים, כל' מרובים, עם זה הוא ערום מכל סגולות החמתה. כפל – בן מתוקן בכ"א בין השיטין, והוא ערה"ב אJOB מ"א, ה, שבאו בו שתי מלים אלו סמכים ול"א ובפניהם: "קסל", מה שaina מוסיפה טעם לרורו.

ש' 16-22. ותונגה וני – ביד רעתק ותבונתק תקחה התונגה מלך. לה תאנו ת לי מיס – לקבול ולהתאונן על החומן, והגנגל וני – כל' אי אפשר לשנות את גוירת המול ולמנעו מהשלים חפצא, וכן היה וכן יהיה כל ימי עולם, וא"א להלחתו כנורו בשום כליזון, בחרב וחנית וני – ערה"ב אJOB מ"א, ית. מעגנותיו מ פ ני ס – כל' בינוי קדמתה, וראו להעיר כי מליצות אלה וציאנה בהן אצל משרדי ספרד מקורן במליצות העברים המתאימים בנירה קדמתה, והמושדר העברי הוסף כאן "בפי האל", לומר, שנם הגנגל תלוי בנירות אליהם. יורייש... ויעשר – ערה"ב ש"א ב', ג. ב פ י-כ"ה במונש"ר, ובכ"א: "בפה", עצה וני – ערה"ב ישע י"ד, כו.

ש' 23-26. קח ה וני – קח מהחומר הקמצן, שעינו צרה בבני אדם, את המעת שהוא נתן וסתפק בו, כמו שהחוללה רוי לו לסער לבו בבריה קללה (ערה"ב ש"ב י"ג, ז). יע מירדיל בז – יחוק לבו, ערה"ב יחו כ"ב, יד. ה כי תבל וני – ציר מאיו לריב בשורי הספרדים. ועלות הנזירות וני – את העולם הנפנוי הנשמי שם החומן רק לנשות בו את בני הארים, והתמים האמתיים הם בעולם הנשימות, הוא עולם האמת, אשר נתנו אליהם לבני אדם למחותם. ושם יארה וני –

שם ילקט איש את פניו הנטע אשר נטה ימינו ויאכל את פת הלחם אשר נאפהה ביד חבלו ונורלו ; כליו שם יבוא האדם על שברנו בצדוק ואיש את פניו מעללו יאלל . „נטען... חבלו... כ'יה בכ'יא... וב'ר קרא בטיעות „נטען“ ; ואלו יש לך ר : „חבלו“, כליו נורלו .

ש' 27-28. ודוידינו ונו'—כליו ואתה דודו שוב וקח מוסר בכל המוצאות אוטו ובנורו וגולתו בארע אפלה, כליו בין בערים וכוכבים, שאנו צמא בה לדבר אמרת, ותחת זה כספי רוחה מדברי שקר והבל שלמה . „שקרם—אולי ציל : „שקרה“, זה היה חם ונו'—כליו לפנים היה הומן עבר ליל' לעשות רצוני, ועתה נהפרק ליל' כמו קשת רמיה (ערהיב תחל' עית, נו' ודורש ז, טו), והמנוי מוטל בין הבוערים כאבן יקרה באשפה ובכונע הרט בציה, שלא יובל לפורה שפם . ולינזון ונו'—כליו לא ריל' בגזרותי אני אלא שכאבר מוסף עוד על באב נפשי, שמח ונו'—עליך לשמות, כי ברוי לבב מכורים בזרקטר וחומרים אותך . ורומן ונו'—והתרומם לעדר ונפרש היקרה תדי פדוה מצר בנפשו ; כליו מאשור יקרה נפרש בעני אני נכון לפרוחה מיד צר בנפשו, כמו שאומר : נפשי תחתיך .

כ.

נמצא בדורו כ'יא יין, ובראשו רשימה ערבית שתרנומה : „לנהם אבא יהי' בן אלרב ע'ה על מות אשתח“. ומתקף השיר (ש' 21) נראה שהוא שמו העברי יהודה .

שורה 1-8. פני ונו'—פינה של טמהת מתי תבל פנ' דאנה הם; כליו כל טמהת תבל—הדראה עוברת לפניה בראשו, וחותמציהם (=אחרותם) של כל משושי תבל תלאה ; ור'ל, האלהת הומן ראשית דאנה ואחריתה תלאה . ת שואה — כליו שואת, ואולי ציל : „אשואה“, ותבל ונו' — רעה התבל הן זדונות ומעט הטובה אוינו אלא בשנה ; כליו הרע יתмир והטוב בא רק במקורה . ומשוררי ספדר הביש את הרעיון הזה בפנים שוונות, ילדייה — בני אדם . בריא אה — הבריות . ומ' קוה ונו' — כליו בשם שאין יכולות שהאש תהא מעוזה במים, אך אין לאדם לקות שיהיו חייו ברצון לבו . ונפ' ש ה ונו' — כליו אם היא משבלת את נפשה מילדות, שהרי כל החולכים למות בניה, בני תבל הם, איך חום על אהדים, להביא חיים לאחובי נפשם . ור' פ א ונו' — הרופא שאינו יכול לאבחן את פצעי עצמו, איך ימגנא רפואה לאחרים ?

ש' 9-13. בצרות — כשתו נשים צרות, אחת אהובה ואחת שנואה (ערה'ב דב' כ"א, טו) ; ובן הום ונו' — אבל הום עזה את משפטו והוא נותן לשניאת, כליו למות, פ' שינם . „לשניאה—כ'י, וכן ציל, כל' הכתוב הניל' ו היל' לות ונו' — לילות החשך של הום כמו הרות, כליו והרוי عمل לבני אדם, ואין מבין רודיע מרראש את הגזoon בקרכם, כאשר לא ידע איש מה בבטן המלאה (ערה'ב קחל' י"א, ח) במי עיני — בדמעותיו, לעבר ה ונו' — כליו לחוי צמאה לדמעות ולכבי על העירה והעירה שעברה (לנע'ל) על התפשות, ובמה נפלהה ונורלה העירה והעירה הוותת לכל שומע ורואה .

ש' 14-20. לבנה ונו' — הלבנת, היא האשת היופה לבנה, עקרבה ושקעה בעקבה (כליו בשורה הקבר ובעפרו) וחפרה ובאה (שקעה וחשכה) בענן שחת . ודמיון הען בקבר למאורות מצוי בשידי

הספרדים. „ערבה“, בערבה, „מושחת... נשואה“, „עפר... עפרום“ – לנעל. ינו דון – יתאבלו למותה, ואם ונוי – אף ששהמש קנהה בפייה, לבש – בחיה, בבלוא ונוי – הנפשות כלאות בכלל הונן על הברכת הכלאה בכור קבר. בבלוא אירמי ניב, לא. „לברכת בבוריקבר“ – לנעלן ש' 21–20. אמר ונוי – המשורר כאלו פונה ברוך מלאיצה לשלח וואמר לו : אמר לאיש שיקרה את השיר הזה באוני יהודת – ואלו אני מכין את קרייאתי ואתה : לאט ! כלוי, הנה לו מעט וחממו – מיננו, כי נפשו קשורה בנפש המתה, ואכן נ дол כאבו מדר ; ובכל זאת ראיו לאיש להתכבד ולמשול על יונען, ואל לו להשתקע באבלו עד כדי כך שהתו תಡא את רוחו והניא (חפר) את כבוד נפשו, שכן הביבה המרובה ראייה לרבי לב ולא נאה תלינה יתרה לנבר, כי אין מועל בתלונות ובתנויות כלפי הומן הסכל שדרטו דרך בסל. סבל – בן מתוקן בכ"א מן הדעת, ובפניהם : „סבל“, ואלי הוא התבונן ; כלוי תלונות והtanיות אין מועילות להקל את הסכל והצעה. יותר נראה לנו להגינה : „תבל“ (ואלי בן לקרו באמת מלאה וו, שהוא מושחתת קצת בכ"י), ותאה מקבלת למלה „זמןן“ שבדרת. ואם בן הוא, ואלי יתוהה אם יותר נכון להעביר לבאן, אחריו ש' 24, את השורה 28 : „ויהיא תבל“ ונוי. ומ"י יובל ונוי – ערחה"כ מש"ז, יג. י. פג ע ונוי – כלוי המות הוא פגע ומרקחו של כל אדם ואין נמלט ממנו. „ופגען“ – בן נקרינו, ערחה"כ קהיל ט, יא, ובכ"א מניך : „ופגען“. ומרע ה הוא – שמרעינו, כלוי שמונינו, חזיר. וכן אומר רב"ג בשירו „שונה בחיק יולדות“ (ברך א' שיר ע) : הנה אנו שעי, ואוכל חציר שרת, ימות כמו אוכל אילים בני בשן. והי א' תבל ונוי – כלוי הרוי לך נוצרנו טנות, והלא הרא תבל המבלה (לנעיל) את אنسיה ותביאם למקום קאת מדבר, כלוי לשדה קברות ; וקאת מקיהה" לנעיל. ק א – הטה"ר, וכיה בטעות בכ"א, ואנו הנהנו „קאת“, ובדרות נשמטה ההגהה, זה והוא – המלה מושחתת בכ"י, ואלי טיעו בקריאתה.

ש' 36–35. וזה שבייל ונוי – האיש המשכלי הוא וזה אשר און וחקר ושם לב לחות את הכאב, כלוי לראיית את הנולר והוא عمل לאסota את כל הרבדים המרבבים ומחזקים את הקות נשע ולהפיע ולהפאות (מל' „אפאיהם“ – רבי, ל"ב, כו, כלוי לפור אל כל רוח) את כל נהורי האסונות ומהנותיהם המתרננים ובאים לעין, ווירה את כאב ליבו ואת מנגו ירמס בכף רגלי. „וההורה“ – ב"ה במקורה, ותמהו שבנה המשורר „הפעיל“ שלא לצורך, ולא השתמש بكل או בפועל, כמו שבא בראש וורה" במקרא. ובכף רגלי מחרואה – ערחה"כ יחו"כ"ה, ג' ו' לומ ונוי – כלוי לא תהיה למן כפרה על חטאינו אלא אם כן יחווף מעתה שלום על יהודת, והצור אשר הפליא מדר את אידו ואסונו, הוא יצוח להפליא עמו חסריון. „איירו“ – כך כתוב בכ"א לעלה בין השטין, ובפניהם : „שודו“, ואלי הוא הנכון, ות מה – בנוו לנפטרת. ה מה לבת נבחו – ערחה"כ ישע' נז, ב ; והוא בנוו של כבוד נהוג למתים. וצור ונוי – הצור ירודה את קבורה במ"ען.

כו.

נמצא בדורו בכ"א קצ"ג, ובראשו דרישה ערבית שתרגומה : „יברך את אבא יחי (יהודיה) אבן אלרב (בן הרוב) זל על ביתו“, והוא שיר לכבוד יהודת שנשא אשה חרשה אמרי מות אשטו הראשונה.

שרה ו-ק. לא פצעו ונוי – הימים (כלו הום) אינם מוכנים תחבותה. ובן זה ש – כלוי מיד לאחר הנטישה מקוממים בנין חדש. ומשמעותו (וכן) במשמעותו זה נמצא אצל הרמב"ע כמה פעמים. לא יומו ונוי – הימים בטרם וממו לאורך ליהודה את שך הימים על מות אשתו חבשו לו פאר (עדת' יחו כ"ה, יז) תחלת, כלוי שהקרימו רפואה למכתה. התנה חמו ונוי – הימים התחרטו עדרין הם נכלמים על הרעה אשר יומו לעשות לו בקחתם מעליו את אשתו האהובה. סמכו וגנו – סמכו את הלב (ובאו „לבבות“ ברבים תייחור עד' העברית) אשר יצא וכמעט מש (כלוי במעט ערך הלב ומתח) על השדר בצל עverb. ואנן בירינו להזכיר אם „כצל עverb“ מוסב על הלב או על השוד. לחוק ונוי נתשו – ערה"ב יש' לג, גנ.

שי 7–11. גרו ונוי – שעורו בר: כאשר בנות השיר חשו לשורר (בימים חתונתו החדרה) נדו ורחקו אלה אשר נועדו ונאספו לנוד לאבל ולנוחה עמו נה. „גרו... נדו... גרו... נועדו“ – לנעל, וגנו"ו הוא בעל מן ערה; ואולי יש לנתק: „גרו“ (בכל, מושך נדה, בהוראת „גע ונדר“). הר אה ונוי – הראה הום את השונאים (עריסים, מל' „וירוי ערך“ – ט' א"ת, טז) מה שלא קוו ולא חפצו לראות בו והרבעים ראו בו את אשר הרשו וחפצו לראות בו, כלוי בחמתו ובשתחו. „עריס... רעים“ – לנעל בחלוּף האותיות. נשאו וגנו – כל אלה אשר מתוּך פנוי הום הרעים היו מתרחשים ומתלחשים, כלוי משפליים קולם בדרכ החונים נכאים, עתה ישאו קולם ברינה. „התחרשו“ – כן הגהנו (מל' „ויתחרשו“ – שופט ט' ז), ובכ"א: „התחרשו“; והכינוי, אלה אשר התחרשו עליו להרע, עתה נשאו קולם ברינו. (עד' „ויבחשו אויבוריך לד“ – דבר' לג, טט). לרן לך ונוי – ערה"ב „נחותי ויבכני“ ונוי (ברא' ל, כו).

שי 12–14. ארו ונוי – האهل אשר נתק לך (בmonths האשה הראשונה) ארו עתה כל פניו וקצתו שוב, כי עשו (=חסו, מל' „עשו ובאו“ – יואל ד, יא), להאר בו בנות עיש. „פאות“ – כהה בפניהם, ומן הצד מתוקן: נאות, ואין הכרע בוה; „יעיש... עשו“ – לנעל. מס בתק ונוי – כלוי מפני רום מעלהך ראייה שתהייה מסבתק בשמיים, שלתוכה נועדו והתקרצו (מל' „הקדיש קרואין“ – צפ' א, ז) כל מאורי מרום. ואולי יש להניא „מסבתק“ תי' „מסבתק“. ערה"ב יחו כ"ה, זג ואס וגנו – או שיש להשוו את התחרויותם לפניותן צדק ושלום (ערה"ב תחל' פ"ה, יא) שאתם הסמל שלהם בבני הארץ.

שי 15–17. ד לה ונוי – ערה"ב משל' ה, טו. ד לו – מל' „דלו עני למורום“ (ישע' ל"ה, יד); כלוי שעלו בשפעתם למלחה (להיפך מן הכלובים „דלו וחרבו“ – ישע' יט, ז). „דלהה... דלו“ – לנעל. מנן בחוריים – הכניה לאשטו הצערת עד' שה"ש ר', טז; ה', א. אחריו ונוי – כלוי מדנות האהבה ונעמיותיהם שבושו לבוא באחוריו מן בוגון שני. ח – כן הגהנו, ובכ"א: „חן“. עד' נתק ונוי – ערה"ב „אחרי בלוטי“ ונוי (ברא' י"ח, יב).

שי 18–22. הת ב שר ה ונוי – כלוי התבשר ודע לך שהוּן בידך בוחמר אתה מושל בו כחפץ, ובני, ילדי הום, יתרדו וינסו מפניך. „ובנו“ – כן מתוקן בשולי הנילו; ובפניהם: „ובכו“. זר עז וגנו – ערה"ב הוועת, ז. הורו ונוי – נס העבים, מקורי השפע, מודים ומיכרים כי ירך עלה עליהם בשפעת נשמי נדיבותה, וכן ירו בוה כל הנדריכים העשירים, בין שבא להם עשרם דרך קינזוביין

דרך ירושה, כלו ונוי – עדח"כ תחל' ל"ג, ב. ואינו יומו בעת בקשו – עדח"כ ירמי כ, ב.
 ש-28. ת שורת דוד – כלומר של המשורר עצמן, והבינה לשיר הזה. פ צעיו
 ונוי – עדח"כ איזוב ט, יג. ולא זרו ונוי – עדח"כ ישע' א, ג. ימים ונוי – פנוי הוםן טלטלהו
 מקומו על לא פשע לא יהי נושא ונוי – עדח"כ ירמי ט"ז, ג. און הת בונה ונוי – אעפ"י
 שידוי רשו ודלו ואין להן הון, לעימת זה מצאו אין התבוננה (עדח"כ הושע י"ב, ט). אין לו ונוי –
 אין לו אלא לשון ועת שהתחברו יחד לספר את חסידך הקדושים. זרע פרודות ונוי – עדח"כ
 יואל א, זו; כלוי תחלתו של המשורר לבחון העדרנה לדורות ולא תשכחנה, והמלות "אט בר" אין
 בוננת מהותת לט כל צרכן; ואילו בוננו לומר שהמלחלים מוחנים הם לפני ערך השיר, שהמשורר
 נהג והורות ומתינות בשירו, ועל כל ב מתי ונוי – דב' ל"ג, כת. וי ענו רבות ויתרונו שיר –
 כלוי נראים בעיניהם המדברים החנינים, עדח"כ מש' י"ח, גג בעוד חוג יהלך – איזוב כ"ב,
 יד; כלוי בעוד סוכב נלגל השמים. נראה בש מחרך ונוי – עדח"כ ישע' ס"ג, ה.

כח.

נמצא בדרכו כי"א ל"ז, שיר זה כחוב לאיש אחד ששמו יהודיה (איל) ר' יהודה הלוי, ועי בשיר
 זה שי-35 (36), וחרפה ראשיתו.

שרה-1-3. א חלי ונוי – כלוי מי יתן וייחיו הימים נוכלים, כלוי צרי עין ורعي לב, ולא
 יתרפה, אלא ימחרו וישבו לנול מני את אשר העניקו לנו, כי אין מתהמת לי אלא צרות ופצעים.
 ואל: ♫ לו – מל, ♫ אל תשלא" (עדח"כ כ"ט, יא); כלוי אל יתרפה, ♫ ש לו – כן מנוקך בכ"י מל, ♫ נים
 רבים ישליך – חבק, ב, ח. ♫ ישלו וינשלו – לנעל. על מי ונוי – עדח"כ ירמי ו, ג. לש אול
 צערדו – עדח"כ מש' ה, ה; כלמי מתהו, ול א נייל – ולא אחריה מל, ♫ ובמריו עליו ייל – הושע
 י, ה, לפני פ"י הקדמונות. זה מסנו ונוי – כלוי נלו ונוי ממקומם והתעתדו לרוח נגלי הקברים
 (עדח"כ איזוב ט"ז, כח). «אניל... אניל... נלו... נלים – לנעל».

שי-4-7. פ ליטזהם – כלוי אנשי שלומי שנשאו בחיים. ש חקו ונוי – איכה א, ג. ולא
 חרדו – לזרתני. בנדנו ונוי ולא נחלו ונוי – עד' הכתובים איזוב ו, טו; עמי ו, ג. ו תם
 שברוי – בלהה תקותני, ולא ס לד ו – מל, ♫ אסלהה בחילה" (איזוב ו, י), ונמצא بكل בלה חכמים.
 ♫ מל... נחלו, ♫ שברוי... שברוי – לנעל. ב' נ ה כו י' ד – עד' הכתובים איזוב י"ט, יט; תחל'
 ק"מ, ג. עד ר חקו ונוי – שעורו כך: עד אשר הלבבות שנוצרו להות אחרים, כלוי מוחברים יתה
 רקען וזה מות והתאזרו (מל, התחזרו) – יהו כ"א, כא, לפני פ"י הקדמונות לעין מלחמה ושליטות
 תרבויות, כלוי מתנצחים ומרים זה מות, «חזרות... והתאזרו – לנעל».

שי-8-11. אשר תוכה ונוי – בתוך ארץ נורי ינחו ילדי הוםן בעקבה ובמרמה את עקי
 (עדח"כ בראי מ"ט, יט). «בעקבה... עקי» – לנעל. א ר ע ונוי – בית והשלאהו אינם ברורים לט כל צרכם.
 ואילו תחת «אחריך» ציל «אחריך», כלוי איני מוצא לי מחסנה בארץ ונם אלה האנשים אשר יתמסו עמי
 ויתחסדו (עדח"כ תחל' י"ח, כא) הם חלו (מלח"כ תלה ה' בה) – דב' כ"ט, כא, כלוי החליאו את לביו,

אשר נם בלא זה יהול ויכאב במלחיווע ער אשר מרוב המכאובים בברו ונהלו נבי כבורי מנשווא' כלוי קרבו נלאו מנשווא את רוב מכאבי לבו. ולפי נוסח הפנים, שהוא נוסח כי"א, יש לפреш בדוחק: אריך, היא ארץ נורדי חניל, אשר לא אחשר בה כי אם אנשים אשר יתנהנו עמי בתום ובמחסן, אבל לפי פירוש זה אין ישוב לחריו הבא. תלו – בן נקיין, ובכ"א מנקך: "חלוי". ב מחלויו – בן הנגןו, ובכ"א: "חלו... יחול במלחיווע", "ביב"א מנקך: "קברי"... קברוי – לנעל. חכמו וני – כלו אלה האנשים החכמים בעיניהם (ערה"ב ישע' ה, כא), ועם הבוערים אשר פקרו, כלוי שהם מהם ממנונים עליהם, ישאו ראש ויתגנא, בן נראת לנו לפреш, אעפ"י שהלשן נראת במנגנת קטצת.

שי 12–18. א יג ע וני – כלוי יניתהי היא להם למנהת (ירנייע מלחה"ב "לא תרנייע" – דבר' כ"ת, סה). וזה ייחמדו – יקנאו בדרכי, בעוד שני אשנאה וני, בן נראת לנו לפреш בדורותק, אבל הדברים נראים במנגנמים. עצבו וני – כלוי מה שנותן שמהה בלבי אוי יעיב את רוחם הם, ואשר הם יתקרו וישמחו בו זה נתן דאגה כלבי. אהל משושי שי וני – בזים שצען אהלי (ערה"ב ישע' ל"ג כ; ותאיהלי) הוא כל' הכתוב יהושע ז, כא) ונעקר ממקומו והשוכנים בו נדו למתקדים החירב הומן את אהל משושי. עם מ וני – בהיותו עטם יחר נראו השנים בקצרות (ערה"ב ויהיו בעינוי כבאים אהדים באחבותו אונטה – ברא"כ יט, כ); אבל בנורם למרתקים בפניהם: אהדים באחבותו אונטה – ברא"כ יט, כ; ועי' למטה Shir כ"ב שי 9, אבל ערך שלא שבן, ארמו והתמודרנו, כלוי מתמשכו לילות הנורדים, והם, לילות הנורדים, נשמכו כל' ערך שלא שבן, כלוי לא סרו, ולא נעדרו אפילו בשעהair השחר. והמשורר השתמש כאן במלחת "נורדים" בשתי הוראותיו: נורדי דרך ונורדי שנה. וזה תמודד דו – בן הנגהו ערה"ב יותמודר" (מ"א יג, כא), ובכ"א בפניהם: "ויתמודר", ומן הצר: "ויתמודר", ואולי הכנון כמו בפניהם. שי בו – מל' "בשוב איבי אה/or" (תחל' ט, ד). ב א/or – מקור קיל, כמו "הבקר אור" (כרא"מ"ד, ט, כלוי) בשאיר. פ קדו – מל' "ולא פקדנו מאומה" (ש"א כ"ת, טו). אמר ד וני – כלוי כלום נקשרו הכוכבים אל השמים ונעקדו בעבות הנורוד – מלחמת גענוי פרידה – וליפיך אינם געלמיים עם שחר, או שהם נוכחים ותוועים מבלי דרך במלטים ממכובת נפשי בתלאותיו או שנגהו (מל' "וינהו" ש"א ז, ב) ויתמודרו עקרו ובעאו נורדים נורדים) כדי לנחות ולפסוף עלי ועל קשי יומי, ועיב לא ימושו ממקומם. "גהנו... נחות" – לנעל.

שי 19–22. א ח ש וני – בכל התלה אה מצעתניacha בכ"ז ואთאפק, כי הלא כן משפט כל השוקרים על שעורי מוסר ותום להתפרק ולשאת את מנת נורלים בדורות, כי איך יתהלך פגעו הומן ואני יודע כי סופם לכלות יחו כאשר נולדו ובאו. ד עה וני – הדעה וההשכל הפקדו והועדרו, כלוי אנו והזומנו עלי, לבתיו איזת לפעולתם של פגעי הומן. שי אוי וני – כלוי הדעה וההשכל העלו את שי אוי (מעלתא) למרום, עד אשר הציעו מטה להרגלי על הכוכבים; והוא הפלגה שירית. שי טני – בן לדעתנו לקרוא מלה זו שהוא קצת מטופשת. וכן אמר רמב"ע בשירו: "על אף משטינינו ומקאנינו". לרנלי – אולי יש לנקר: "לדנלי".

שי 23–26. א שנא וני – אשנאה ואתעב את אשישי הענבים (לסתות היין) הדולקים באדרימותם ובחרמס כאש (בן פירשו קצת הקרמוניים מל' "התאושש" מל' אש) ואמאס במרקבי היין הדולקים; כלוי לא יערב לחבי משתה היין מעוצר רעה ווינן, ובשותותי כום יין ערבי יהף בפי

ללענה וראש, ואני שואל את האיש המשקה אותו: האם הפקדו (תנו) בכלל? זה יין נפן סדרם (עדת'ב רבי, לב', לב) וראש פתנים (פס שמ', ל), שבבה ימר לחבי? «אשיותו... יתאותו» – ליעל, מה לוי ווינו – ביתה החדרו, איה מהחרות לט כל ארבה, ובדרך כלל הבינה היא כנראה כך: מה לא בטעונית אלה אם לב כי אלה יוסוף בשמשו קול שירם, ותחת זה יכללה וויכסוף רק לקול מסדר נהג, ואمام עתה בכל תעוני הומן ולא אחר בלתי אם ברכרי הרים וחרדות קדומים (עדת'ב מש' א', ו), שכבר נפקחו ונודרו מארץ החיים.

ש' 27–28. או מכתבי ווינו – כאן עבר המשורר בדרך גלגול דבריו ותפארת המערב לרבר בשבח המכתב (אנרת השיו) קיבל מורה, ומכתם ווינו – עירחים תחל' י"ט, יא. נפ' ד – שחזור טורי האותיות על לובן הנליין באלו נקלט וונكبש מעשה שכותב ابن הגפן, שעשו נומה לשחרורית, על שהם, שעשו בחור, או במור, שהוא שחור, על הכפר הלבן; וכן הוא אומר בשיר «טפי רמעות» שי 22: «טוריו למור על הכפר רמו ואם נעד עלי שם ביר קלשׁו». ורמיון שחזור האותיות על נמי לובן הנליין לנופך על שהם, או למור על הכפר, מצוishi הספדים. ק ל ע – בן נקדני ומוסב על יהודה; ואולי יש לנקר «קלע» ויהא מוסב על הנופך בתקבילה אל «הקרדו». ובכ"א בפניהם מנוקד «קלע», ובצדי הנליין רשום: «וקלע [מקלעות] מ"א ו, לב). הזרדו – בכ"א רשות מן הצר וירדר על הברוכים" ווינו (שם).

ש' 29–30. מד בר ווינו – בלו' מרבו עמוק וחכמה רבה צפונה בו עד שהשרים נאספים לפתח סטומיו וניסדים. יתדו לחקור ולהבין את הטורות אשר בפיו. «סודות... נסודות» – ליעל, די' מה טדור ווינו – יש ברכרו שבל ותבונה לרוב די מהصور השאננים היושבים לבטה בכוונותיהם וכפי להצעיד בו לעברי דרך בארחותם, כלוי בצעאתם בדרך, ימ' חאו כפ' ווינו – עירחים תחל' צית, ת.

ש' 31–38. הם נלחמו ווינו – כלוי השירים לנחים ומתחרים בדוממות ערכם ובויפעת אורים את עש ובניה (עדת'ב איזוב ל"ח, לב), בלו' את כוכבי השמים, אבל לא יתפכו עורף לנווט מפניהם, אלא להופך יתפכו ראשם נדר והתחברו יחד עם להקבע כמושם בתוך יתר המאורות ברקען. נלחמו – בן הגהנו, ובכ"א בפניהם: «נהלמו», והמעתיק רשות מן הצר ברוכבו «יכשף», לאחרות על הקשי' ושותמלה בצע'ע, ואחר תקן, שם מן הצד «נתבורי» להקביל אל «וותכלרו», ש' מ ע' ווינו – כל שומע תרוי השירים הנעלים יאמרו במתפלאים: ראו איך בני איש צרו בלו' יד וחורידו כוכבי מרים. איתן ווינו – לו' רעוינו משורי הלוים היו מתפארים ומתחזקים בהם, בזו מבני ווינו – בבעל השירים הוקרים האלה היהת ודם של איתן והימן רמה ומתנשאת מכל יתר בני לי המשוררים, כי לפניו רפדו יצועי המאמר והשיר הנבחר; כלוי כל חמורת השיר רפודה ליגלו והוא ימשל בה; ומעין זה כתוב הרשב'ג לד"ש הנגיד בשירו: «קומה הומן». לדעתנו יש למצאו בחרוזים אלה אמכתה שחשיר במתיב לריה"ל, או שב לו ווינו – אלו השבילים אותן הרים וחלשונות אשר נפרדו מבני שם (עדת'ב בריא, י, לב) או עובו ווינו. יחיו בעוד שם – כלוי יעמדו לנצח כל עוד המשמש קיים ברכיש, ואולם הרבה הרבה רבי חווון וולתם נכחתו ואביו באורך הומן מן העילם ולא נשאר ונכר להם.

ש' 39–44. לו כל ווינו – לו יסומר על כל ההתרדים אשר נבראו וויכרנו יחד למול חמדנו

כלם ייחסרו (מל' "יחסך שומע" – מש' כ"ה, י) ויראו בנקלים בפי השומעים. לモ ל – מלְה זו מטופשתת בבל' א' בפניהם, ואחד המתknים העביר עליה בקולםוס וכותב מלמטה לה: "בל'", "חסרו" – לנע'ל. אל תת מהזו ונוי – אל תת מהזו לילד רעוני הנשכבים, כי אבות המראות חסרו" – לנע'ל. אל תת מהזו ונוי – אל תת מהזו שיר ויחד נערו להרעדו (בל' להרתו, מל' מהז א"עידך), – איכה ב', יג, "להעיר... נערו" – לנע'ל) מענה פה ולשין עינוי שיריו כמו של בני אשפה (בל' החצים) יעטו בשות (ערה"כ תחל' ק"ט, בט) ויעמדו נכלמים לפניו עטיו וקולמוסיו של יהורה בעת שם סוגדים ומשתחווים על הגליון לפני הכתוב, לפי שעטו חד ושנון מכל החצים והם אין נדרו, וכל זה מן הפלגה השראית. "עלטו עטנו" – לנע'ל. עטיהם ונוי – העטים יפרישו ארם צפונים בשונאיו, ובכל זאת ראו איך ישטעשו בהם אצבעתו וועליהם ידו הרה (ערה"ב ישע' י"א, ח). צמו ונוי – העטים הם צמאים ולזרות צמאנו, ימצאו ישתו מרוק הדיו על מנת לדיק (להריך) אותו הרוק מבין שנייהם (של העטים) המחוורות בכזר על פניו הגליון, צמו – מל' "וצמת" (רות ב', ט). "צמו... ימצו" – לנע'ל בהופך האותיות. "רוק לריק" – לנע'ל. ואולי ת' "רוק לריק" יש לך: "בק לרייך", מל' "אריקס" תחל' י"ה, ט) וזהה פרישו להריך ולהריך את האיש הריך והבר עשות הדות ביצור חבר. נושאים ונוי – העטים יש שנשקיים (בכתוב דברי תחלה ושבח), ויש שנשקיים (בדבורי תחלה ותוכחה) ומפיהם ירדו (מל' "רדה הרבש" – שופט' י"ד, ט) אנשי כל נופת ואנשי כל ראש ולענת, וכט – אויל ציל': "וּקְלָל".

שי 45–48. יום אחותה ונוי – בראותו פלאי פלאים אני אומר: אין זאת כי אם עודו (מל' "חבל רשיים עודוני" – תחל' ק"ט, סא) לבות בני אדם אנשי הפלאות, בל' חוקן ואמצאו ממעין, שרדו להם לך ולמופת. אן אשמה ונוי – אם אשמה ע"ד מעשי מופת של מהירות פניהם אני עינה ואומר: אין זאת כי"א עשו הם משרידי הפנינים אשר שרדו מפני המפיק מרגליות להיות לרקמת ש ר' ; והבונה, שכלל המשוררים המעלומים תלמידיו הם ומפרנסים את שיריהם משורי קולמוסו, "השר שרדו" – לנע'ל. אלה הקצוות ונוי – ערה"כ איבוב כ"ג, י"ד. אשר אוטם ונוי – שהשימים בגדאותם הם פרות וכופר להן; בל' רדק מאורות השמים יערכו וידמו להן לשגב ולומרות. והוא מליצה שאליה מן הערבית. תספורת וו' – אתה יכול לדרעת מספר עפר ארץ ומדת רום השמים, אבל תחולתי לא יספרו ולא ימודו, רונמת כוכבי השמים (ערה"כ ברא' ט"ז, ה' ורושא' ב', א).

כט.

נמצא בדיו"כ"א כ"ט, ובראשה רshima ערבית, שתרגומה: "והшиб לר' יהודה הלו על שר", ונדרפס בספרו הנרמי של דוקם: "רמ"כ"ע מנדרה". עניינו: תשובה לר' יהודה הלו על אנרכישיר שקבל ממנו במקום נדרוי, ור' יהודה הלו שודו צער בעת הריא.

שרה 1–5. ילדי ונוי – פגעי הזמן מהרו לעורך קרב על לבו, שכבר אצל הינו את ריבו והמעט שנשאר ממנו, אף הוא שוף עלייו הפירוד את חרבו; בל' המעט לו למשורר מנגע הזמן לבנות את

לבבו, נעש ערד בסורי פרורה מירדו האהוב שנתרחק ממנו (ודמיון הפרורה לחרב חותכת ומפרדה בין הרבקים מצוishi הספרדדים). בו ונו – כל חיים ישוב (הפיירוד) יהפוך ידו (עדיה'כ איכה ג', ס אך בו (בלב), ולכל אשר ישוט הפירוד הוא חור וסובב אל הלב לפניו בו, כי קשר הפירוד על הלב קשור אמץ (ע"ד הכתובים מ"א ט"ז; כ: ש"ב ט"ז, יב) ושם את ארבו בקרב הלב עצמו, וכל עוז מבתו ומשגנו של הלב שהוא מתבצר בס איטו אלא שיחיו ותלונתו המרים ודמעתו עניין המהוות בדם, שבhem הוא מוצא קצת רעה ונחומים. וכל צוורי התבטים האלה שאולים מן צוורי מערכות הקרב. בבית והונם עול בקצת שאר בתים בשיר זה בא חרוץ פנימי. ע ז ... מ ר י-בן הנגן ע"ר הכתובים מש"כ"א, בכ; איזוב כ"ג, ב, וככ"א: "על... מדוי". ואולם אפשר להניח "מקי" ולפרש מהה'כ ש"א י"ג, לח, כלוי שייחו הם מקי, kali מלוחמות המגינים עלייו, והואו "מדוי... ודרוי" בהיפוך אותיות. ש' 6–11. ובתח בונו – ובעת אשר הפיד העיר והגביר את עצבו של הלב, או האנרת של ירדו היה לבירה היהת למסעד ולמשען לו ולנהמה מינו. ר מ ה לפני ש ח ר – בלבוניות הגליון, טורו ערבו – שורות הכתב השחור. יק רז מ פ ז – עדיה'כ תחל יט, יא. א חד מה ס ונו – עדיה'כ דבי ליב, ל; kali חרזו אחד שלו שקוול ננדר רבוא של אחרים. מ ש ונו – kali ארוג השיר היקר הוא רומה לארג משי שהשתה והערב שלו הם בינה ותומ. הנה כל ונו – כל שאר השירים נשבו נדרו כנוף לנבי רות. ככלי ונו – ירמי מ"ח, לח.

ש' 12–17. י ע מס הרוי ב י – kali יעים תבונה, רבבה. יה דוף ר מ"ס – kali יתנבר על זקנים ממו וינצחים. וב עוד ... ו ב א ב – עדיה'כ איזוב ח', יב. נעד – בכ"א: "געער". מ ש עיר ז ר ח – עדיה'כ דבי ל"ג, ב. והבונה לפערן הנצירות. ובזיר ר מ ה ונו – ובמעלו הגבואה שבתו במרומים וכאלו נשקי מראש כוכבים ולא מאשנב (ברמו לכתוב: "בערד אשנבי נשקפתהי" – משי ז, ו). ע י ר ונו – kali מותק השמעה בלבד, מרוחק, הבין את רוחב דעתו וראה את ממשון נפשו ואוצרתו.

ש' 18–21. נ א אמרו ונו – המשורר קורא לירדו למחר לבוא לנו אהבותו ולמצוא מנוח ונעם לנפשנו נתן ונו – עדיה'כ שה"ש א, יב. ר בעו – רבצנו, וארות – ואספה. ואכול חנס – kali מחר, עדיה'כ ישע' ניה, א. יום כל בית ונו – עדיה'כ שם כ"ד, י; kali אין לנו משכן מבתחים בעולם. וזה לנו מעון אהבתנו למנוחה.

ל

נמצא בדיו' כי"א נ"ת, ובראשו רshima ערבית, שתרנומה: "שלחה אליך ר' יהודה הלוי שר המתhalb: איך אחיריך אמא מראיע" ורוא השיב לוי", ונדרפס בספריו של חוקם רמב"ע ע' 99 ובאו"ן ע' 49 ונתפרש ע"י שד"ל. עניין: חשבה על שיר ננענים שבתח לו ר' יהודה הלוי (דיו' ריה"ל כח"א ע' 92).

שרה 1–5. ע י ר ונו – נס הצלעים ונס לבות אויבי נמו על ארוותי, אבל בני אמי (אתחו אשר רדטו על אהבותו לבת אהוי ותבריחו לצעאת מארציו) קשים מהם ומחזקים את לבם לבתו רחם

על (שר"ל). ווֹנְצָלוּ וַיְיִ – בְּלֵי בְּסֶכְלוֹתָם הַסּוֹרָוָה אֲתָּה עַבְיָ עֲדִים (עד"ב ש"ג, י) בחרתקם אָתָּה מִבְּתִי מִבְּלִי הַבָּרָם אֶת מַעַלְתִּי, וְאַוְלָם אֲנָשִׁים וּרְוִים שְׁלָא יְדֻעָתִים הַסּוֹרָוָה בְּרָאָתָם כִּי קָרוּבִי פְּשָׁעָ בֵּין, וְהַם דָּבָרָו עַל לְבִי לְנַחֲמָנוּ וּבָאוּ לְחַבּוֹשׁ אֶת הַמִּכּוֹת אֲשֶׁר פְּצַעֲנוּ בַּי אָמָּו; «מְכִים» כְּמוֹ «מִכּוֹת» – מִבְּ ח, כט (עמ"י שר"ל).

ש' 6–12. יְעַמְּדָ לְבִי – עד"ב יְחוּכְבָּב, יְהִ. וַיְלַךְ הַזָּמָן – בְּנֵי לְנָרָל, בְּשַׁבְּט וַיְיִ – תְּהִלָּה, בְּ, ט. אֲכָלָ רְתָם – עד"ב אַיּוֹב, ה. מֵי רֹosh – יְרֵמִי, ח, יְהִ. לְרוּתָה וַהֲ – מִוסְבָּעָל רֹosh. וְחַפְּעַל בָּא כָּאן בְּהַרְוָאָת פְּעַע, ע"ד «כִּי רֹותָה בְּשָׁמִים חֲרָבִי» (ישע' ל, ח). וְזָה לְשַׁבְּוּעָ – מִוסְבָּעָל רְוּתָם. וְאֶל הַרְיִ וַיְיִ – עד"ב יְשֻׁעָה, כ, ה. נְרַד – כָּן מַעְקָד אַצְלָ שְׁדָל וּבְכִיאָ : «וְרַדְתָּ». חָלָק וַיְיִ – בְּלֵי הַגְּדוֹרָנָת לְבַל אֶחָד מַאֲבִיכִי אֶת חָלָקָו : לעַיִן אֶת הַכְּבִי, לְקָרְבִּי הַמִּיהָ רְבָה וּלְלִבִּי נָעַזְוָל (עד"ב יְוִינָעַ לְבָבִי – יְשֻׁעָה, ז, ב), בְּהִזְוּתִי מִכְּרָחָת לְנֹרָב בֵּין אַבָּוֹם שָׁובְנִי עַרְבָּ (עד"ב צְפִי, ג, ג); בְּלֵי עַדְתָּ פְּרָאִים, אֲשֶׁר מָרוֹב בְּעַרְוָתָם כָּאֵלָי לֹא שָׁמְעוּ מְעוֹלָם שֶׁאָנוּשׁ וְלֹא יָדַעַ לְבַבָּד אֶת תּוֹרָא אֶתְמָה הַמְּעֻלָּה, וְעַל עַנְיָן וְהַמְּתָאָן הַמְּשׂוֹרָד בְּכָמָה מִשְׁרִידָן. «חָלָק» – כָּן נִקְדָּשָׁל, וּבְכִיאָ : חָלָק, וְאַוְלִי וְהַגְּכוֹן, ע"ד «חָלְלִים וְחָלָק» (איּוֹב, ב"א, יְהִ). פָּנוּ שׁ וַיְיִ – עד"ב מִשְׁיָּוּן, יְבִ. וְחַבְרָה עַמְּ אַרְיוֹ – בְּלֵי לְהַחְחָבָר עַמְּ אַרְיוֹ. שְׁמַיִם וַיְיִ – עד"ב יְשֻׁעָה, ה, ב; כְּיַלְיִ אַיְדָה וַיְיִ – עד"ב אַיּוֹב ל, יְט; בְּלֵי לְרוֹב בְּעַרְוָתָם אַיִם מְבָחִים בֵּין נְקָלה לְנְכָבָה, וְגַם אֶת מַעַלְתִּי לֹא יְבִירָו.

ש' 13–20. שְׁחָתִי וַיְיִ – בְּלֵי אָמְרָתִי אֶל לְבִי ; צָא וְלֹךְ אַוְלִי תִּמְצָא בְּאַלְפִּי אֲנָשִׁים אֶתְרִים מְרֻעָע בְּהַתּוֹתָם לְךָ חָסָר וּרְחָמִים ; וְאַוְלָם לְבִי עַנְיִ : לְשֹׁאוֹתָתָה, כִּי הַרְבָּו בִּימְנִי מְעִינָתָה הַתָּפֵר וּמְטָרָתָה הַנְּדָבָתָה חֲדָלָן, נָם יִבְשְׂוּ נְאֹתָה הַיְּדוּדָה (עד"ב יְרֵמִי, ב"ג, י), כִּי נְعִצָּרוּ נְשָׁמִי אֶתְמָה עַד אֲשֶׁר דָּמוֹ נְאֹתָה הַיְּדוּדָה - בְּשָׁמוֹמוֹתָן לְהַרְיָה הַגְּלָבָעָן, שְׁנָאָמָר עַלְיָהָם : «אֶל טָל וְאֶל מְטָר עַלְיָכָם וְשָׁדֵי תְּדוּמָות» (שב"ב, א, ב). הָה לְשַׁרְוִידִים וַיְיִ – לְשַׁרְוִידִים הַמְּעֻטִים לְכִי יְהָמָה שְׁנָאָרוּ מִכְּלִי יְהִדּוּי אֲשֶׁר נְדָרָן, בְּיַרְבּוּם הַנְּרוּלָן כָּבֵר תָּמוּלָנוּ, הָם הָם אֲהָלִי הַחָסָר אֲשֶׁר נָם בְּיּוֹם אֲשֶׁר צָעַנוּ (עד"ב יְשֻׁעָה, י, בְּ); בְּלֵי בְּיּוֹם שְׁנִיְקָרוּ מִמְּקוּמוֹ לְגַאתָה לְנָרוֹדָן נָשָׁאָרוּ בְּכָל וְאֶת תְּקוּעִים בְּקָרְבִּי בֵּין הַלְּבָבָה וְהַכְּבָדָה (מִקּוֹרֵי הַהְרָשָׁהָה הַפְּנִימִיָּה לְדִיעָת הַקְּרָמָנוֹת) וּבְגַעֲנָעִי הַרְבִּים עַלְיָהָם אַנְיָ קָרָא לְהָם לְשָׁלָטָם מְרוֹחָקָה, כִּי נָם בְּהַחֲרַקְתָּם מַעַלְיָ עִירָם קְרוּבִים וּנוֹגָעִים אֶל לְכִבֵּי. בְּזָה וְבְּזָה וַיְיִ – צְרוֹתָה כְּאֶלְהָ וּבְאֶלְהָ ; בְּלֵי רְבָות עַבְרוּ עַל נְפָשִׁי פְּנַיִשְׁי הַוּמָן, וְאַוְלָם הַיָּא, נְפָשִׁי, מְאָנה לְהֻנָּוֹת וְלְהַגְּנָעָנָה (עד"ב «מְאָהָה לְמַנוּעָ נְפָשִׁי» – אַיּוֹב, ז, ז, לְפִי פִּי הַקְּרָמָנוֹת בְּעַנְיָן וְהָה). וְאֶרְךְ – כָּן הַנִּיהָ שְׁדָל, וּבְכִיאָ : וְאֶפְךְ ; עַוְלָם וַיְיִ – בְּלֵי הַעֲולָם בְּפָנָיו הַרְבִּים נְדָמָה לִי צָר מְאָרָ, כָּאֵלָו הַתְּבִלָּצְמִיד הַנְּתָנוֹן בְּדָוָתָךְ עַל רְוּעָ ; וּכְן אָמָר רְשָׁבִגְזָן כְּאֶ בְּשִׁיר ל, ט, שׁוֹרָה 19 : «חַצְרָה הַדְּמָה כְּטַבְעָת עַל אַכְבָּעָן».

לָא.

נִמְצָא בְּדָוָת כִּיאָ אַקְבָּגְזָן וְנִדְרָפֵם בְּאוֹגִן חַ"א ע' 166 (ע"י שְׁדָל וּבְהַעֲרוֹתָיו) וּבְמִבְּהָש – קָלְטָן. מִתּוֹךְ הַכְּתוּבָת הַעֲרָבִית שְׁבָרָאָת הַשִּׁיר בְּכִיאָ נְرָא שְׁנָלָחָת הַשִּׁיר לְאַחֲרָיו (?) אַבָּא אַלְחָמָן. לְהָעֵת

שריל הוא ר' יהודה הלווי, ("אחו" שברשימת פירשו "ירדו", כמשמעותו עמים בל' הערבית) ונם נמצא בשירין, ר' שיר רומה לות בסופו חרווין, שלפי השערת שריל נראת הוויה השובת ריה'ל על' שיר זה (הוא השיר המתייחס "עמדו עמדו קט מעט אחים"), ואולם לד' בר' כתוב שיר זה לד'
יהודה אחוי, ובמקצת מחרוזי השיר אפשר לטענו כיון סעד לדעתו, אעפ' שאין בהם כדי הכרע
נמור. עניינו של השיר תלונה על הפרורן ועל בונדת אחיהם ורעות.

שרה 1-2. בת ר' ווי – רב לך, הפרורן, לענית את נפשי בנדורי תמיד ובחרתקות מכל
אהובים ולאט לך הביב, כי כבר חשבו עיי' מן הרמשות. יופה העיר שריל, שהדברים נאמרו
בל' ת' לי עיד משוריין ערבי, מדים לבבוחת ווי' – העינים שאבו את הרמעות מדם הלב, ונשפטו
בשפע רב עד שתמלאו מהם כל כלי העצים והאכנים (ע"פ שריל).

שי' 3-4. נבלין ווי – בכל עמל לחתנבר על היען הנה הוא, הביב, יילה בעדריה ובבעל-
ברחו את סוד לבבי הנעלם. לבבונו – כן הגהנו, ובכ"א: "לבבינו", ואולי הוא הנגונ' ובא לשון
רבים ת' ייחיר. מונינו – שנאנינו. לו' חרבו ווי' – לנעל, "חרכיו" הראשון לי' יובש והשני ל'
שםמה; כלוי: "אפיקלו אם לא אבכה עוד, הנה תמי מונדי ערים הם על נרווי מעל אדרמתי וככל רואין יכירות
וירעו כי נוע ונד איני" – כן פ"י שריל, אבל קשה לומר שהציטור של בתים אשר לא חרבו יהו
לאעד על נדורים; אדרבא בשיריו משוריין ספרדי בא תמיד ציר של בתים החרטבים להורות על הפרורן
והרותות וצ"ע, נהמה ווי – ציר מגזין בשיריו הספרדים. ר' ע – כן תקון שריל, ובכ"א: "רמע".

שי' 8-10. לעלות ווי – ערה'ב ירמי ט', כ. בכל' קרב ווי – לו היה אפשר להלחם בנדור
הייתי מעורר עלו' כל' הנשך, ערה'ב שם נ'א, נ' ; ואולם באין יד וכלי נשך להלחם בו, נערוך
למנדו את חילוי הביב (=הרמעות), כי רק הם משענו להקל על ידם את צערנו.

שי' 11-18. נב' ב' ווי – קשה אסונן הפרורן מכל פגעי הזמן ורק עלי' ראי' לבכות, ושאר
הפעמים אך כמשחק הם בנדור ואפשר להתגנבר עליהם, אבל צער הפרורן נihil מנשוא, כי עלו' ווי'
עצמ' עצמינו – לנעל; כלוי' שבר עגמינו, מלහיב שם נ', ית' רוזן ווי' – ערה'ב ישע' י', טן;
וארכזה ווי' – ערה'ב תחל' מ'ר, כו. י' שו' ב' ווי' – ערה'ב איך' ג', ג' ואך' לא א' ווי' – שריל פ"י:
הוא לא יתני השב רוחי אפיקלו רגע אחד שתהא דעתך מושבת עלי' להתחנן אלוי ולומר חננו'. ואולם
לפי פ"י זה מלה "ואך" דוחקה, יותר היה נכון לתקן במקום "ואף"; ואם לקיים נוסח המקור
אולי יש לפרטש, שכונתו כי אף אם יהפרק הזמן ידו' ווי' לא אתרפס לפני לבקש חנית; ורעיון זה
הוא מפרש והולך בחזרות האכאים: ידו אשר זה דרכה מאן לפרש מצדדים לחפים מפשע ולנבוני
לב, כלוי' לדודך באף רק את הצדיקים והחכמים, – זו אמונה ארכצת, כלוי' יש' בה כת, עד כדי
לראש חון וקינין, אבל קצחה היא לשலול מהם את דרכיו החסדים אשר דנו'ו וקנו' בחדריו הלב,
כלוי' את המרות ותוכנות הנפש הטובות.

שי' 19-22. רוח ווי – המשורר, אחריו שהתאיין על' הום המפריד בין אחיהם, פוגה, בדרך
משוריין ערבי, ואמר: אתה הרוח העבר בנשוף על פני פרחי הבושים בפרדס, שא אתה את שלומי'

לאחיהם הרחוקים אשר בנוו בירעם ואינם פוקדים אותו במכתביהם, כי הווים (כינוי למכתבים הנשואים על כנפי יוניה) יתמהמו מהלך, ואותה ת מהר יותר מהם לעשות את שליחותי, ותקרא באוניהם את תלינותי על בנים כי, מה שיקגרו דבריו להביע אותם ואדרמה הצר מהיכלם, וככל-שכן אורך הנילוות והאנרות, וצורות מעין אלה בעין רומה לוח מצוים בשורי הספרדים.

ש' 23-25. נלטש ווי – אלטוש עין זעם ואחרוק שנ על רוע מעלהיהם ותחלוכותיהם של אחוי עמי, ואולם את חמתי אطمונ בלבוי ורעווי ולא אופר בערום, כלוי להם ועל אודותם, את רעםם בפי אונש (כלוי בפני אחרים); ושרל' מנסח "בומן" ת"י "בערד".

ש' 26-30. נש ב נ ווי – ואף אם אין לבורי אשכנ בבור קצטו של הזמן (הנזכר למלטה בש' 12,12), והם יהסו ותולנו תחת כנף טובו, ואעפ"י שהם מתלהשטים ומתחארים שמיינם עתקה חיל ויריהם מצאו כבר (עדה"ב אובי ב"א, ז ושם ל"א, כה), ואני יפלז פנוי בנהר הארץ מבושה ואבוקה ראשית באננון (עדה"ב ישע' נ"ה, ה), בין אובי שם לטוב חמיד ואמאן בפי בשביבים מחל' נסח (כלוי דברי נעימות), מה שאין בן הם, שאוטמים אונם לבלו שמווע ווי, ונם הרבים לסתורים של הבתים האלה הבונה בערך לחיד, הוא האיש שאליו ערוך-שיר זה בדברי תוכחה ודידות כאהר.

ש' 31-35. איז' היהת ווי – איך אתה נהוג כי מנהג כוה שלא בדרך אבותינו, שהנו אהבה ואחותה שלמה וזה בוה, שמצו ווי – עדה"ב שמי ל"ב כה; כלוי מנהג רע כוה בין אהיהם מיטט ווי – ע"פ הבתים אובי ל"ר, ד ושם ט, לנ. היה אתה ווי – היה אתה עצמן לשופט בינוו.

ש' 36-40. גוד ווי – אחריו כל אלה, רע לך, כי בכל מקום אשר תשכנ וכבר חוקע בלבוי בכל עת ואתה לנדר עני חמוץ. יס ב – כלוי נלגל הזמן יתהפק. וככפי ר' צווננו ב' כבוי משאלות לבוי עולך. "רצונינו" – כן היה שד"ל במקום "רציניך", שאיתו לפהמ"ש; אבל יתכן לנויקו: "רצונך" גם שלא בהפסק, כמוון המשוררים לשם המשקל. ובשי ווי – כלוי תכפר פנוי במנחת מכתבר. י. מ. ש' כו ווי – כלוי יהו רצון שיפלו בגורלך ימים אלובים (מליצת ימשבי בתבלך" היא עדה"ב "מושבי עין בתבללי" – ישע' ה, ייח) עד אשר יבנו הימים, כלוי הזמן, את בית חסידך, הנהרמת עתה בשכחך את ירידוך, והם ישבו ויבנו כקדם (עפ"י שד"ל).

לב.

נמצא בדיו' ב"א צ"ה, ובראשו רשימה ערבית, שתרנומה: "וכתב אל יהודה בן אהוי עליו השלום", וענינו אונת מוסר השכל, שלוחה לך, כנראה, יחד עם ספרו "ערונות הבושם".

שורה 2-6. ובתבחו ווי – עדה"ב אש' ג. ה ב י. יש ווי – חז'יש בן, כלוי צער, החכם כוקן ווי, אחריו שורה זו בא בית שעלתו, כנראה, הכהפה לקויה של דלת הבית הרבועי וסור אחר לו (ושוש בן בו טעם... ווש אחד וקרא קללה"). יהודה ווי – המשורר מזר את יהודה בן אהוי לשואל ולחקור למלטה דודים

והוריהם המתים (הם אבות משפטת הנשיים אבן עורה) ולמרותיהם התרומות, כדי ללכט בדרכיה. הכי ח לפו ונוי – כלוי אעפ"י שהלפו אבל זכרונם כשם ונו. ת ה לה – או.

ש' 7–13. לו–מוסב על „עליזן“. ולא ישין נבולה–כלוי אינו פורץ נדר המוסר. ואולי ציל: „יסין“. נבולה – בלי מפיק, מלחה"כ נבולתה" (ישע כ"ח, ב"ה). ויבחר נון–יכלוי יבחן וניר בין הנפש המשבלת העולה למעלה ובין רוח היורדת למטה (עדה"כ קהיל, ג, בא). ויועץ ונוי – ישמע לקל הנפש החכמה, הוא יצח"ט, ולא ישגית לתאות הנפש מסבלת, הוא יצח"ה. אותן ה – את הנפש המתאות, פ ליל ה – מוכחת משפטה.

ש' 14–22. מעת שנות ונוי–מש' ח, ג. ובוא אל נן ונוי–כבראה הבונה היא אל ספר „ערוגת הבושים“. עצי שורק – שרוני גפן. ותירושו ונוי – יינו טוב לשם את הלב ופרחו להריה בם ועלרו לתרופה; עדה"כ שופט, יג; וחוק, מ"ז, יב. לחשמי ח – בן הנגן, ובכ"ז: „לחצמיח“, ואולי ציל „לשפחח“. בעניל... ועניל – הראשו נום והשני צמיד. מצהה–פעמוני (מלח"כ „מצלות הסום“ – זכי, י"ה, ס) והמלחיח – מלח"כ יוחוק, ט"ז, ד. כלוי ערב ותבל נמו לוי ונוי–הगמול אשר תשים לי הוא שתשמור את חקך. ומ בן ונוי–ככלוי האם ישאל אב מבנו גמול אחר. ולימינו – של יולחו, לוין – להאון (מלח"כ „אונן–אודוב ל"ב, יד) לדבורי מוסרנו. ויצחק ונוי – יצחק (כבראה שם אחיו של יהודה) יודי נם הוא על יד האב לשמאלו; ושלשתם, האב ושני הבנים, יתו יתוד בשני זיהויים געלח (עדה"כ זכי, ד, ב"ה). ל שם אל – בן הנגן, ובכ"א : „לשמור“.

ש' 23–30. ב פ' רודוי – כפי רוב אהבתו אליכם. ואם ח ס ונוי – ואעפ' שחם, האהבים, נראים אבל מעתים מפני כאבי ונפשי האמוליה אשר ונוי – בכ"ז אוכרכם תמיד וקורא אני לאלהיהם בערכם. ב מז תעוק ונוי – עדה"כ עמי, ב, י"ג. ואלו לוי ונוי – אולי יינשוו ימים ואתם תנדרו את הפרען אשר הרחיב חומן ביד איבת ועילה ביני ובין אני לתרתקינו מהם. ואיתן מעזר ונוי – עדה"כ ש"א, י"ה, ג. עושה לחם לה – עדה"כ יוחוק, ט"ז, ה. לבם ייה ונוי – עדה"כ ירמי, ל"ב, ח. אל על – להוציאם במעלה עליונה. יהודה יעלה ונוי – שופט, ב, י"ה.

לג'

נמצא בראשימה של הדורי ב"א ס"י קו"א וחסר בפניהם, ונדרפס בשלמות ע"ט שתי נוסחים ע"י בר' בשעה"ש ע' 66. עניינו קינה על מות אחיו הצער יוסף.

שרה 1–5. חרדה ונוי – עדה"כ יחו"כ ב"ז, טו, י"ה. ונעו – נ"א: „ונטו“ (בר'). ש בונו ה – עד שופט, ח, י"א; נ"א: „שכניתה“. ס פ' ד – נ"א: „חטורי“. ואזני ונוי – בחשמען قول השבר אוני גליהו אליו ואטומה (מעין המליצה „ש��ופים אטומים“ – מ"א ח, ד); כלוי קולטה ואינה קולטה מנודל האסון, כמו שמרופש וחולן. ל קול תתו – עדה"כ ירמי, יט.

ש' 8–12. ב ב' ל – נ"א: „ובכל“, וקדם ונוי – ולפניהם הרוי הומן רץ בעבר או שפהה לעשות חפע לבבי; ועכשו התפרק מפני והשמדיך ונוי, ובן תקו ונוי – בן משפט הומן תמיד לשיטים עינוי לרעה בטעמים ונקיום ולשים שלום עם אנשי דמיון, ולאיש בילוי ונבל הוא נתן טוביה בעורת, כלוי

במרה יתרה, ולהופך לאנשי מדינות הוא נתן במרה ועמה. "להתבאש" – מלח"ב הר"א יט, ג – "ואיפתו... זעמה" – ער"ב מיבח ו', י, ח'... יח' – לנ"ל, וירח' ה ליביו... ב חמה – ער"ב אירוב ב'ט, ג

ש' 13–18. לה חיותי – להחיותני. לעות – נ"א: "לעוטה". מכ לא ביה – כמו "בית הכלוא" (ודמי ל"ג, ד). וא הימת... המהoma – לנ"ל, ואיך יעו ומי – בלוי אין יעו ויתעל (מלח"ב ירמ' נ"א, ס) לבבי אם הוא, אחו יוסף, נגע לעפר ורד שאלת, ועמו היהת תבל ווי – ער"ב יואל ב', ג

ש' 19–22. הר על ברוש – ער"ב נחום ב', ד; נ"א: "על הברוש". מר אה – נ"א: "תארא" – וגבר ווי – הוא כמו יתר בני ארם, אבל נשׂו נחינה עם בני עליון; נ"א: "גבר מתקין". ישר – נ"א: "השלב". נגידים ווי – שערו כך; יום יעה נגידים (מלח"ב מש' ח, ס) כל אחר לעמתו ווי.

ש' 23–28. ומ לתו ווי – ער"ב אירוב ד', ד. צנומה – נ"א: "זקמה". כתם משי – כל חבר יפה, גבירים – נ"א: "גבורים". קבצו ווי – ער"ב יואל ב', ג. ק שרנו ווי – הנשים הכבאות קשו עליו חבל ווי ע"ד הכתובות מא' כ, לא ושהש ד', א. ורעו... רעוי – לנ"ל, כל רעוי פניהם רעים. ופעו כיולדת ליפ עה – לנ"ל; כל' יפעו (יצעק) כוילדה (ער"ב יפע' מב', יד) על יפה וו שחשך והרה. א ב ק שננו ווי – אבקשנו עפע' שהוא שוכן בקרבי בין צלען, ועינו לא עצמה – אין הרבה מחרורים לנו; וכשה לומר שהבונה על ראה בהק�, שלא בחלום בשעת שנה, שרוי חרונו זו סותר לו.

ש' 31–33. ולולו ב', שני ווי – כל' לולא נדרה שנתי מרוב צער היהתי מקה לראות את חמונתו בשעת התנמה. אש תבוסתו – כל' יקוד הכאב על מותה. זרו מה – שטפה, אשר היהת ווי – הרמעה היהת וכבה בעין שסת, ועתה התערבה ברום לבו ואורה כבן האדם.

ש' 35–38. זו הוח לתוי ווי – כל' קוית לראות את בניו לפניו – על פניו, בחיו – לאורך ימים, ותחלתי נסובה, ת לוויה ווי – ער"ב אירוב ב', ג. אני מפר ווי – כל' אם אהיה אחוי מותו הרי אני בעני כמפר ברית אחיהם. וא תנחם ס ווי – נתמתו שוד מעט יהיה בוי ובינו כפשע ער"ב שא' כ, ס; כל' עוד מעט ואמות נס אני אחיו ואකבר בגדו.

ש' 39–43. בר יו – עיפויו; כל' יילדין, בני חם ווי – מושב על הילדין; הם סופרים בנים (מלח"ב יחו' ב', לב) על אביהם, וכן לאחר שקיית המשמש יפהחו ויתהרו המאורות הקטנים, והוא רוגמת האב שמת ובינוי היתומים, שנשארו עזובים, מתמלאים פחד, י הור הד – אחד משני הבנים של אחיו המת. נקר ע ווי – ער"ב הושע יג, ח.

ש' 45–53. אני אוד ה ווי – אין אני מחרה על מדורתו של הקב"ה וכל ימי חי לא אשאל שאלות מדוע ולמה גור מות על כל חי, כי מחשבתו נעלמה ואני לעמוד בסורו. ב' יד ווי – ער"ב אירוב ל'ג, ג, ח' ו ח' – לנ"ל. ו מקרי חם ווי – ער"ב קה' ג, יט. ווילך אנו ש ווי – ע"ט אירוב א, בא. ויעזב ווי – ער"ב תה' ק, ט. ו מעליו ווי – שערו כך;

ומפעליו ודרכו התמימה ילווהנו, לש חת ונוי – שعروו: לכלות האוש לשחת; כלו' מרכיבת
הכבוד אשר רכב בחיוו רתומה לכלות נוי, במו ק ציר ונוי – שعروו: כמו קוצר וקמה נוי, ומליצת
ההרונו ערהייכ יואל ד', יג.

ש' 54–59. אב ונוי – כלו' במקומו של האב תן את השכל להתnames ב', ואם נוי – ערה'ב
מש' ז, ד. ואל תינוע נוי – אל תינוע כל ימיך להעשר (ערה'ב שם כ"ג, ד). י נוע נוי – גיע להוציא
לאור נוי, ערה'ב איוב כ"ח, יא. ברוב מם ש – יחו' כ"ת, יה. זה נאש פ' נוי – המת אחריו
שייא אלהום את כל עונתו ינהלו על מימי נחלי עדינו. ומחסה נוי – האלהים יהא מחסה
לבניו של המת. ומ ש ברת ס' נוי – ערה'ב רות ב', יב; ובר' מעיר שאול צ'ל: "ומשברתו".

לך.

נמצא בדרכ' כי א צ'ז, ונפרש ע' פ' כ' ז וזה וודר שני כי ע' בר' במבה'ש ע' קמ'ה. על נבי
השיר בבי' א בא רשותה ערבית, שתרנומה: «וקין על אבא אלהנן (ויסוף) אחיו ע'ה אשר מת בטילטול
באלול שנה תחפה'ח».

שרה ו–ג. על הדר מ' נוי – כלו' רוך האבלים או שם ישבים דומם (ערה'ב איכה ג, כח)
או שם מעוררים מספָר, והמושור מדבר לנפשו כמו לעבה: בעת שיתול (נינה) עליך החקל, כלו'
בתקופת אוטר תרדת האסונות, אל מה תפנה או ובמה תשיט מבטחך: אם ב"דמי" או ב"בכי", כלום יש
ביר זה או זה להקל צערך ולהושיעך? (הקבלת הרמי והבכי מצויה לרב בשורי הספרדים) ועוד
מתי תשאל מן הכאב (מקוד הדם והרעמות, לדעת הקדרמוניים) דmons, כדי להרבות בכיכה ולהויל
רמעתזרם, והכאב הרי הוא נידב לב להשאייה, כלו' מעין הנבעו ווונון לך בשפה ואין קע לדמעות, והמ
אין בעז ואין הוועלת בתהנודות (מל'ה'ב "אפרים מתנדד" – ר' ר' ל'א, יה), שהוא לשון צער כמו "לניד
לו" – אובי ב', יא) ובמספר רב, בחול ל' חילך – כה – אצל בר' ע' אחד מבci, והוא לנע'ל;
ובכפי'א: "ברוב חילך".

ש' 4–9. יורייש ר' נוי – הוא שואל והוא משיב לעצמו: אם נידעת כי ב', אבל מה לעשות
וחלב יוריש יקוד אש והעין תניחילך ("תניחילך") בה'א נספת לשמה'ש, עד "ולוי יורשייע" תחל
קט' ג'. המן מים, ובאין עצה ותחבילה אחרת הם מבצרי תקוטך זכלו' ויינק היהודים ביום צרת,
כפי נפל לך חבל רך התאותות וקנית, ובטרולך עליה לך רך מספר וקרחת. ו' מ' נוי – המן מרבה
לחיציך ולהצץ לך וכבר מרתבי החילד (חרלך מל' "ירושבי חרלך" – ישע' ל'ת, יא), כלו' כל חיק בעולם
עוור זה, אין על צד האמת אלא חותם צר (איוב מ'א, ז), כשאתה הרואה אותם בעין מדעך ושבליך.
נו' ונוי – כלו' גלגל החורן קוא העילם וחליפות תמיד לך, המנוחה והתנוחה, וכל הימים יפקרך
בבhalbות חדשות לבקרים. במו מנה ונוי – כלו' כמו שמנה לך (פְּעַק לך) פרי לענה למأكل בן
השקר ונוי (ערה'ב ירמי ט, יד).

ש' 10–14. שב' מ' אחד – בבת אחת. ועי' למללה שיר טז ש' 64 וברשותינו שם. וואי'
שריד נוי – איוב כ', כו, ונגלו... גילך – לנעל, ערה'ב ישע' לך, ד. עד ש מך – מוסף על

הomon, וְשַׁת וּנוֹי־שְׁעוּרוֹ כֶּךָ : וְשַׁת אֶת מִרְיָא אֲבָלָק חִוָּה לְכָל יַבָּא. מֵי רְגָלָק וּנוֹי־מַיִּתְמַך אֶת רְגָלָק
שְׁלָא חִמְטָה. וּמוֹי — נָא : «מוֹי». וְעַל מֵי וּנוֹי־עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ, יָא. יוֹס מַה הוֹמָה־בִּיּוֹם מַהֲמַתָּה.
ש' 15-19. מַנְדָּח יְהִי אֲפָלָק — עֲדָה־בִּישָׁעַ חָ, כָּבָ, וּמוֹסֵב עַל «הַיּוֹם» שֶׁבָּרָאשׁ הַבָּית.
תָּאָבָד וּנוֹי — עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ אַוְבָּ, כָּבָעַן רְעַנְןָ — כְּנַיְוָן לְנִסְפָּה. שְׁכָל — בְּכִיָּא: «הַשְּׁכָלָן». סְפָה
גִּנְבָּת־ךָ־עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ אַיְוָבָסְיָא, יִתְהַלְלֵן וּנוֹי־עֲדָה־בִּישָׁעַ יִתְהַלְלֵן, יָב.

ש' 21-24. וְאַם לֹא וּנוֹי — אַעֲזֵיט שְׁלִיחַ הַמּוֹר אַיְוָן מַנְיָע בְּעַרְבָּיו לְרִיחַ בְּשִׁמְיךָ. לְנוֹזָלֵי
עַב — כְּלֹוי לְנִשְׁמָיָן נְדֻבָּתָן, מַשְׁבָּרְיוֹ יָם וּנוֹי — כְּלֹוי מַתְנָתָה בְּפָותָה יִדְקָה הַרְחָבָתָה; וּדְמִין מַדָּת
הַנְּרִיבָתָה לְנַחְלִי מַיְוָם מַצְוִי לְחוֹב בְּשִׂירֵי הַסְּפָרְדִּים. וּבְשְׁעַלְיָר — וּבְכָרְיוֹ שְׁעַלְיָר.

ש' 26-28. עַצְמָה וּנוֹי־כְּרָוב עַצְמָךְ וּנְרָלָךְ בְּחִיקָה כָּן רְבוּ תְּלָאָתָךְ וּמְכָאָבָךְ; וְאוֹלֵי הַכּוֹנוֹתָה כָּאן
לֹא תְּלָאָתָנוּ וּמְכָאָבָנוּ שֶׁרִי יְוֹסֵף בְּחִיְיָוָן, אֶלָּא לְאַלְהָה שְׁנָרָם לְאַחֲרִים בְּמוֹתוֹן, וּהַכּוֹנוֹתָה וְהַיָּרָה נְכָתָא אַיְוָן
לִיהָם הַקְּנָן אֶלָּא לִיהָם הַגְּנָרָם, וּהַכּוֹנוֹתָה : הַתְּלָאָתָה וּהַמְּכָאָבָה שְׁבָאוּ לְרָגְלָךְ, אוּ עַלְיָר, אֲבָל תְּחִלָּחָתָה וְהַוּדָךְ וְתְּחִרְשָׁוּ וְיָחָוּ;
נָא : «תְּכַלְלָן». וּבְוּנָי — כְּלֹוי פְּנַע הַמּוֹתָה בַּי וְלֹא קָרְבָּ אַלְיךָ (עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ, ט).

ש' 29-33. נְדָתָי וּנוֹי — כָּל יְמֵי קוֹנְגָנָיו עַל רְחַקָּה מַעַלְלָה, וְעַתָּה אַתָּהוּ לְמֹתָה וְלְהֹוֹתָה בְּחַבְלָה
וּבְחַלְקָה אֶחָד עַמָּה, וְאַנְיָ קָרְאָ וּמְתַחַןָּן מְרַתּוֹק אֶל הַקְּבָרָה : אַנְיָ חַנְיָן וְאַחֲזִיבָה קָרְבָּי אַצְלָךְ. לְהַיּוֹת־
נָא : «הָוָא מַנְתָּה». צְדָקָךְ וּנוֹי — עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ לְהָ, יָה. מַאֲמִינָךְ וּנוֹי — כְּלֹוי מַכְנָנוֹן צְעַדְךָ לְהַוְמָין
אוּ לְהַשְּׁמָאָילָן, אוּ שְׁוֹמְדִיקָן מִימִינָךְ וּמִשְׁמָאָלָךְ. מַאֲמִינָךְ וּנוֹי — עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ (יְשָׁעָה
לָ, כָּא). דָּרִי קְבָרְךָ־כְּלֹוי גַּל הַקְּבָרָה נְתָן תְּמִיד לְמַטָּר עַן וְלַטְלָל הַשְּׁמָיִם. וּהַשְׂוֹרֵר מִסְתִּים אַתְּ קִינְטוֹ
וּמְתַפְּלָלָה, שְׁהָעֵן אַשְּׁר יְרֹוָה בְּשִׁפְעָה אֶת הַקְּבָרָה יְהָא עַן כְּבָור, וְהַטָּלָל אַשְּׁר יְפֹלֵל עַלְיוֹ בְּלִילָה יְהָא טָל
אוֹרוֹת (יְשָׁעָה בָּוּ, יְטָ). וּמְלִיצָותָ מַעַן וּמַצְוָותָ בְּסֻפִּי הַקִּינּוֹת שֶׁל מְשׂוּרְרֵי סְפָרָה.

.לה.

נִמְצָא בְּרוּיָה כִּיא אַצְבָּה, וּבְרָאשׁוֹ רִשְׁוֹמָה עֲרָבִית, שְׁתְּרִנְמָה : «שְׁוָר אַשְׁר בְּתָבוֹ בְּרוּךְ מַקְשִׁתְיָה
אֶל הַנְּשִׁיא הַנְּכָבָה, וְרַתְמָהוֹ הַאָל, לְפָנֵי אַשְׁר פְּנָשָׁוֹן, וְהַשִּׁיר בְּתוֹב לְיוֹסֵף. וְאֵם הַוְיָקָה אַתְּוָן, כְּמוֹ
שָׁאָפָּשָׁר לְמַצְאָה סְמִיכָּה לְכָךְ מַתְכָּנוֹ, הַיהָ רָאוּי לְהַקְּרִימָוּ לְפָנֵי שִׁיר לְיָגָן, אֲבָל אַפְּשָׁר שְׁנִכְתָּב לְיוֹסֵף
בְּן קְמִינָל הַרוּפָא.

שְׁוָרָה 1-4. אֲבָקָת וּנוֹי — כְּלֹוי מַה הַרְוח הַמּוֹבָא אֲשֶׁר עַלְהָ בָּאָפִי, הָאֵם אַבְקָת בְּשָׁמִים הַיָּא
מַעֲשָׂה רָוקָת, אוּ מַוְרָרָה וְרִיחַ הַכּוֹשֶׁם שְׁהָנָעָן אֶלָּי בְּאֶנְרָת שְׁלָום מַעֲבָר אַתְּיָ וְיִדְרָיו מַמְרָתָקָם, וְלִמְהָ
וּה אָרוּ עַיִן פְּתָאָם, הָאֵם וְהַמְּאֹור פָּנֵי שְׁמָשׁ אַוְתָּרָה כְּתָב יְדוֹ שֶׁל יִדְרָיו אַשְׁר וְרָחָעָלָי בְּאֹופָל הַנְּרוֹתָ
וּמְלִיאָתָה בְּאַלְהָה לְחַפְּאָרָת הַפְּתִיחָה וּבְרוּךְ שְׁאַלְהָה מַצְוָות לְרָב בְּשִׂירֵי הַסְּפָרְדִּים. וּיְיָ שְׁוָר רִיחַ
לְרִמְבִּיעָ: «הַרְחָיו אַמְּרָת עַסְפָּוִים». פְּקָד וּנוֹי — אַוְתָּו הַוְיָדָרָ פְּקָד וּבָרָא אֶת הַאִיש שְׁנָהָרָ
וְהַתְּגָלָל בְּבָרוֹ כְּבָלָא שֶׁל פִּירָדָן וְנְדוּדִים. עַד אַשְׁר דְּחָם עַלְיוֹ הַזָּמָן וּקְרָא עַלְיוֹ מוֹעֵד (עֲדָה־כָּבְחָלְמַטְמַ אַ, טו) לְהַפְּתָחָה וְלַצְאָתָה מַמְאָסָרָן, וְהַמּוֹעֵד אַשְׁר עַלְיוֹ הַתְּגָלָל לְאַל יוֹם יוֹם. פְּקָד — בְּן נְקָרָ�

ומוסב על הדרה, ובכ"א מוקדמת האות ק' בחריק ואחרי ה' למעלה נספה בעין י', ואולי יש לנקרא עקרן; נ ש א ל ב ב ו ב ע ד ו – ער"ב איכה ג, מא ומ"ב י"ט, ה. ובפיו שוטח – ער"ב תחל פ"ח, ג.

שי'–ט. נ ד ה ו נ י – המשורר מתאר את רוב גענינו ותשוקתו לשבע ב מהירה את פני ידרו בחקיע שם שהוא רואה את תמנתו ב תלומות הלילה, ואומר: הנה תמנתו (של ידרו) נעה ונדרה כליה אשר אספ אורו (ער"ב יואל כ, ז) ופרש על העולם את אהל המאפל (ער"ב ישע' מ, כב), כלו בليل השוד ואפלת, ובחוותה תועה בדרך למחר מרחקים ולגולות בחולם אל המשורר, היא ברועה את צבאות השמים, כוכבי הנשף, הפורחים במרומים בשושנים בן עד "הרועה בשושנים" – שה"ש ו, ג) כדי לילכת לאורם; ואולם הכוכבים חשמ ויכבשו (גנלאו) מרוז אחותה, לפי שתמנות היריד היא מהירות הרגלים מלהם, ובשעה שהיא רזה בכירק ועברת בחולם מרחקים רבים ברגע אחד הרוי הפ הכוכבים, מנפרים בהליכתם ונהשלים במרוצתם בערים ופסחים, ואני נפע ונרגש מאר למדראת הברק (תמנות היריד בחלום) המנצח ובא מפתת הארץ, ממקום משכן היריד, וכו' ברגע עצמו יברוק ויתלקת באש מי להצית בקרבי את החשקי ותאותי, ואני שואף מרוב התרgestות רוח כתנים (ער"ב יורם י"ד, ו), בדרך החושים במלאות ספקם, כי נעם וכורו וריהו הטוב שלוח את בשמי לאפי ומגנה את כל הנשימת, ולהבנתם השלמה של הבתים האלה יש להעיר, כי כל הצורות האלה (דמיון גלות תמנות היריד בחלום לבך מעופף, וכן תענית תמנות היריד בלילה בדרך המרכז לרעת עדריו הכוכבים, וכן דמיון הכוכבים ברקיע לטרחים בן וכור היריד לרייח בשמי, וכיצא באלה), כלם שאלים מן העربים ומצויים לרוב אצל המשוררים הספרדים. תמןתו – כן הנהנו, ובכ"א: "תמןתו". ז ב ר ו – ריחו מלחה"ב "וכרו בין לבנון" (הושע י"ד, ח).

שי'–טז. א ט ה ו נ י – בכאב גענוי אליך אפעה (אצעק) בನשוך אפעה (נחש) הצורה מכאב על ערש דוו, ולכבי ורנו כל הלילה מנרודי שנה עד השעה שהוא עישת חליפין: נתנו פוך מאפל (חשתת הלילה) ולוקה חלייפות שותם אור של הבקר (מען הכתוב "ומדר ערב ושבועת נרודים" וגו') – איזוב ו, ד: פיך-נפרק (ישע' נ"ד, יא) אבן שחרותך בניו לחשתת הלילה, והשם – אבן לבנה וככה בניו לאור הכלר; והוא ציר מזיו בשיריו הרמבי, "אפעה... אפעה... לנע"ל, י לח מו וני – מכאבי ורמותוי מתרחים אלה באלה עד אור הבקר, ואולם חיל הבכי רוץ וונצח (אולי צ"ל: "ונצח"); כלו' כתו של הבכי ינדל ויחזק, בן נראה לנו לפרש לפני הנצח בכ"א. ואולי יש לפרש, שהפעיל רוץ (או נצח) מוסב על הבקר, שאו באה לכואב שעת הרמי, הייך הבכי שבלהה, ולפי זה היה שכן יותר לנצח "ואו" ת' "ואך". ש פ ע ו נ י – כלו' שני הפקים בנושא אחר, בין צלעיו יהמה שפע ימים של דמעות בה בשעה שש התהיא זיקרת בקרבי. והוא הפלגה ציורית של עז יידיות שואלה משורי החשך.

שי'–טז. בלו ב ה ב ל ו נ י בצל בורה – ער"ב תחל ע"ח, לן ושם קמ"ד, ה. מוסר נ ד ו ר – יסורי הפלידה, לה נ חם ו נ י – להשיב נשוי במקט שפטין, ובנה לת... ל הסחתה ער"ב שי' א בז, יט. כי מ ע ר ב ו נ י – כלו' בלעדיו איני מוצא קורת רוח בשום מקום בעולם,

לא במורה ולא במערב. בית מרזח – בית אבל. „מערב... וערב“, „מורחת... מרוחה“ – לנעל. ש' 18-22. כמו זה ונוי – כמה פעמים הוכחוני מרובי על הרבותו להא乐观 והשתדרלו להסרו את לבבי מהרין, באמרם כי איש תחכחות אתה ואין לך כבתו על משענת קנה רצוץ (עדה"כ מ"ב י"ה, כא) במקו, אבל אני משיב להם: רופאי אליל אתם (עדה"כ אובו י"ג, ד) ומדברכם ישא הרות ושיכתחו. א לך ונוי – עדה"כ ברא' מ"ה, כת. מ בינה ב חורות – כל' ימי נערוי ורעונותם, עדה"כ „בית נאים יסתה ה“ (מש' ט"ז, כה). נמתיך ונוי – עדה"כ תחל' נ"ה, טו. ושם... על שחין ונוי – עדה"כ ישע' לחת, כא; כל' יתחש את פצעי לבך ברבורי הנעים ודרבים.

ש' 23-27. ל כי ל מר איה ס ונוי – כל' לבי יוצא ומנסח אהיריהם במחירות בעוף פרוח ומתחאה להחיש את הפנישת. וכן אמר רשבג' בשיריו „פְּרוֹדָעַ עַלְיָ פְּרוֹדָעַ“ ש' 10: „ונפשי לעמתקם תעוף כמו יונה“. ר ב ב י. ונוי – ואולם רכבי אשר קרב אל משכן יודידי השר מפחד מקרוב ומהוות צולה (מלח'ב „וצלחו הורדן“ – ש'ב י"ט, יח) את מי הקרכות (ח' קרבים), כנהוג בשיריו הספרדים, בניו לדמעות מהמן לבוקרב; כל' ככל מה שהוא הולך וקרב אל משכן הידידי המון לכו מתנכר מפני הפנישת הקרכבה יוציאו יהמו יתמו רכביו (עדה"כ שופט' ה, כח), כל' לקבלה פן, את בן עצמי (בנראת, הבונה לאחד מבני יוסף, שהיה תלמידו החביב עליו וושאמע עזה ותוישה מפיו, ולבו מהה אלו מרחוק), מوطב שברגע הפנישת יהא פוסח על נפשי, כדי למנוע את התפנסים מסכנות התביעה במצולת הבכי והחרגנות. ויש לנו לב אל החידשות הנפלאה שכזיר זה, שדבר והתוכו ממשימים בו כאחד להבלטה כונתו ורצונו בטוויו של המשורר. ב – כ"ה בפנים בלי נקור ואינו מחוק, ותקון המתנקן למעלה „פְּנֵי“, אבל לדרעתנו עטח הפנים עיקר. עליו ונוי – ברכת שלמי עליון, על בן עצמי זה, הייא מרבבה גורלה בעוצם אהותיו ואהבתיו אליו, ועל התם יוסוף (שם הידידי) תנוח ברכת שלמי עד בלי ירה (עדה"כ תחל' ע"ב, ז), הוא הדור אשר הרחק נדור (חזרו פנימי) אבל קשמי ייחותו מניעים אליו נם למרחוק. „מרקחי... לארוך... לנעל בהפרק האותיות.

ש' 28-32. ק ש ר י. ונוי – שעורו: תשכח ימי נמי אם אהוי שוכת קשו רוי ונוי, עדה"כ תחל' קל'ז, ה. אם א שק מה ונוי – כל' לא אנתה עד אשר ארבים עין בעין, ואו אסלח נס לוזמן ולהחטא בנוו (לפנעו הרעים אשר פנוו בי), ואם כי הסכיל לעשות עמי (עדה"כ ברא' לא, כח) שלא במשפט, פלווה אסלח לאולמה. הנה ת שורת ונוי – לפה הענן הבונה כך: הנה לך תשותה שיד מעלה ומפואר כל כך עד שהארץ יכולה להשתבח ולהתפאר בו עלי שחק ברב הווי ויפי, כי הדור יוביש מאור שמש, וריווח רם וועלה עלי ריח כל מיי אבקת בשמות; אבל לפה מלת רץ' איננה מחוורת לנו כל צרכת, שהרי קשה לומר שהנוסא הוא מלת שיר, ולפי הענן ראי יותר להסביר למלת „ארץ“ (ויהיא נס לנעל), כל' הארץ רצתה להשתבח, אבל איך כתבה המשורר בל'ז, אם לא שנאמר שכחך לך לזרוק המשקל.

נמצא בדיו' כי"א ר', ובראשו רשותה ערבית, שתגוננה: «ולו שור שהובא בספר אל מהוצרה ואל מדאכברה». ונדפס בסוף ס' "שירות ישראל", היא מתרום הלאר לס' הערבי "אל מהוצרה ואל מדאכברה". שתי הנחותאות שונות. הן זו מזו ואנחנו השתמשו בשתיהן, ולדרבי רמב"ע שם נתן השיר בסוף הספר כדוגמא כוללת כל דרכיו השיר וכקשווי המבואים בספרו הנ"ל.

שרה 1-6. אמוניים בחיק האמוניים - שעורו: האמוניים (המנדרלים, מל' "האמוניים עלי תילע" - איכה ר, ח) בחיק אנשים נאמנים (מל' "שלמי אמוני ישראלי", שיב' ב', יט) שריעוניהם לטושים כברך, האמוניים - כיה בפי"א, ובפי"ר הערבי: "הביסלים", "אמינו... האמוניים" - לנעל. ואדרני ת ה לות - יסודות חוקים הראים לתהלה ושבת, מפיקים וויי - מפיצים אורות שמביישים ומכלימים בניהם כל אורות אחרים. "ארוני... ואדרני", "טהלות... תהלות" - לנעל. ועפ' פ' העברי, והוא הנכון, ובכ"א: "באפל", ר עבויים - כיה בכ"ר הערבי, ובכ"א: "לצד", ומלה זו נשתרבבה מהצלע המקביל שבבית השני. לה רק - מל' "אדיקם" (шиб' כ', כו). זה פ' ס' - כיה בכ"ר, ובכ"ר הערבי: "ופחים". לzechio ל- בכ"ר הערבי "להצילה". חרדי ס-אולץ'ל: "מרודים", מלח'ב "ועניים מרודים". (ישע' נ"ה, ז). להאחיל-מלח'ב "לאiahil" (איוב כ"ה, ח). חרדים לה נשים - כלו' להמשך צוות.

שי' 7-12. עתידים וויי - שעורו בר' : עתידים (מכונים) להורות נבותות וצחות. להורות - בכ"ר הערבי "להורות". כי"א חסר שלוש צלעות של הבית הטמך וצלע האחורה נשתרבבה ממש לסתף בית זה במקום "לשטיים ועקשיים". למרי - בן הנחמן, ובשני המקורות: "ומרי". ושרים וויי - בית והבן בקצת כתם אחרים בשיר זה, אין צלעתיו העיניים נבורות, לשם קצת שניי וחליפות בירתיום והבן - לחוק, כלו' ואף נם. בקרבתם וויי - כלו' בקרבתם נשותה שחן שכנות במרומות (עדיה'ב ישע' לג, טו). במשכן וויי - כלו' במשכן הנעם הعلין, הוא אוצר נשותה הצדיקות שמתהה בסא הכהן. וחיות קדושים - בן הנחמן, ובכ"ר הערבי, "מהיות קדושים", ובכ"א חסר הבית הטמך וסוטו "לאחו מחשים" נשתרבב לכאנ, ומועלות וויי - כלו' ממדרים וושאפים תמיד לאחו (עדיה'ב מאחו פנ' בסא" - איזוב כ', ט), להתרדק במצילות הנבותות. וגנו פות וויי - בעוד נשותהם מתרומות למעלה, הנה נופותם בתבל לראות שוד ותבל (מל' "תבל עשו" - ויק' כ', יב). ימיהם בhab' - עדיה'ב תחל עית, לנו, בהhab' - כיה בכ"ר הערבי, ובכ"א: "בתבל". ומנו גירושים - עדיה'ב איוב ל', ה.

שי' 13-18. תפתחה וויי - התבל תפחה אותן בשונה ותשיאם ברוב חילך, והם אסורים בכבלה אפילו אם הם נראים כעוובים לנפשם. ותוליד וויי - התבל בקסמיה תרבה תפחים בעולם המכוניות בשם אנשים, ואעט שהם בעיניהם אנשים הם בעין אחרים כפראים. בעינם - בכ"ר הערבי: "וענים". והם המרעים וויי - כלו' למראה עין נראים ברעים ובאמת הם מרים

מןיהם צבועים כאוות הנחשים, שהם נאים בצלבוני עורם וארים בקרובם. המדרעים – בבי"א: "כמרעים". בזב – שם: "כצבע". והאריך לשונם – ערה"ב ישע נ"ז, ה. גם – כי"א, במקום "להם" (כמו "בם"), ובבי"ה הערבי: "בה". אנושים וני – ברוע לבם יוסיפו לשבר את כל האנושים והគואבים, ואין בהם אחר אשר ידבר על כל האנושים להקל מכאובם. ואונס וני – פלו אונים ועינים להם, ולא יראו ולא ישמעו את הנכחתה. בעוריהם – בבי"ה הערבי: "כברועים".

ש"י 19–22. יהירום – כי"ה בכבי"ה הערבי, ולפי נוסח זה יש לפשר: מתנים ומתפארים בעשותם רע; ובבי"א: "והירומים", ואולי ציל: "מהירומים". שביעים וני – שעורו כך: שביעים בלחם שקרים (ערה"ב מש"כ, י), ושכורות (מלח"ב "שכורת ולא מיין" – ישע נ"א, כא) מין ענסים (ערה"ב עמי ב', ח). ובצירוף מליצי זה (שביעים שכורות בלחם) נצעה לפני המשורר נס מליצת הכתוב (ש"א ב', ה). שביעים בלחם נשברו (בשי' שמאלית). בפניהם חזקים – ערה"ב יחו נ, ח. כנחש – מלח"ב איווב ז, יב; ובבי"ה הערבי: "כנשים". עלילתו וני – כל שוקרים חיל ורים בעלילות ועתות הדין, לנקש... כנושים – ערה"ב תhalb' ק"ט, יא. ואורנדים בגדדים – מליצה נשמעת לשני פנים, והכוונה שהם אורנדים ורוקדים מימות נבר ומעל אורדים בחמים. וני – שעורו כך: ולשים וענים (פעל בינוי מלח"ב "תעניתה" – יחו ד, יב) מרודים (מלח"ב "עניתה ומרודיה" – איכה א, ז) להאכיל; כלו. יוצרים عمل ויסורים רעים כדי להשביע במרודים את נפש האומללים; ואולי נס מלת "מרודים" נשמעת כאן לשתי הוראותיה: במשמעות שם מפשט כבל ונס במשמעות חואר ערה"ב "עוינים מרודים" (ישע נ"ח, ז), ובאה אפוא מלת "מרודים" כשלמה נס לעללים וענים ולשים" ונס "להאכיל". עוני ס-כ"ה בערבי, ובבי"א: "עוניים". מרודים – ב"ה בכאי, ובבי"ה הערבי: "סְרוּדִים". ולישים – בן נקרנו, ובבי"א ואצל קלפר: "ולשים", וכבר נמצאה מלאה זו להלן בפרק ש"ג.

ש"י 23–32. זמוריו וגוי-בלו ומורתיהם מלאות חמת פתנים (ערה"ב רב' ל"ב, לבילן). וסורי נ פניהם – ערה"ב ירמי ב', כא. יקו וני – ערה"ב ישע ה, ה. ויעשו – בכאי"א: "ויעש". צאו – סרו מעלה משבנותיהם ומעלה פניהם הועפים. מ- נז ה- מס-מוסב על נירם וועף פניהם. מעוננות לישים – ערה"ב "משמעות ארויות" (שה"ש ד, ח); ובבי"ה הערבי: "מעוני". וסרו – ני – כאן מכין המשורר את לב הקורא להפאתת המعبر שיבוא למטה, וכאלו אומר: סרו מעלה הרעם ולכו אל המופבים, להאחד המיויחד בהם, הוא האיש שדומה לבעת לבונה וני, ולקראת נחשים – במד' ב"ה, לא נבעת לתבון – שה"ש ד, ג. ומר-כבי"א מהחק "ומר", ומלהמת בתוב: "זה", ואולי הוא הנכוון. ונגיון וני – כל שוקרים ומגנלים ספר של התבונה והחכמה לוכבים ושותחים כתחר, שהכל פונים בספקותיהם אל החכמים ההם. ובראי חזקيم – ערה"ב "בראי מוצק" (אווב ליין, ייח). לנגרון ענקיים – ערה"ב מש' א, ט. וצפת לרראש – ערה"ב דהי"ב ג, טן. כנטעי... ערביים – הם עברבי נחל, כלו. עצים שתולים על פלני מים, בהרותם שרירים ומלייצות ערבים ונעימים, ונbowי לחשים (ערה"ב ישע ג, ג) הם בצחורה לשון העربים ובחמתן גנים, ובהיותם מלאים דעת כים ישכו מנטפי עניהם ומנהלי ערניהם (ערה"ב תhalb' לע, ט) את כל הגזאים

לתוכנה, וכן חל י-בב' הערבי: «נהל», ג' זם י-ט-ט'ם: «נמות». ועריו ל ח ש י-ס-ס-מלח'כ "והלחשים" (ישע' ג', ס), והוא מן התבשיט. י-ס דות ווי - לכטאות התעדות (התורה והחכמתה) הם נט יסודות גם ידות, והמשלות והחוויות הם קרשים (מכסה או דפנות) שדה'כ ייחו'כ ג' על הבטאות. חלי צוארים ווי - שערו כך: חטאים קדושים חלשים (מעילים נעלחות) על חלי צוארים ותוין לחותם (ערח'ב שח'ט א', ס), שביל אחד מתואה לובות באחת פנוי חבמתם של אלו, והצור שאלו מהפלת החלשים בין הבתנים בעבודת המקדש (שבת קמ'ט) מתן שביל אחד רוצה לובות בחלק מן העבויה. ו תורי ל חייהם - כ"ה בפי'א, ובכ"ז הערבי: «ותור לחותם».

ש' 33-35. ג' נגיד' א מר'ים - ער'ה'כ מש' ח', ג' ול ערי'ס - ולהעריות, מלח'כ "עירום" (שם י"ט, כה), כל'ו לתה ערמה וחכמתה בלבד; ובכ"ז הערבי: «ונערים». מ תו ק' ים ווי - מיסב על «אמרים», ל נלו ת ווי - בכ"ז הערבי מהופך: «לבשות נלוים ונולות כסויות». זה חרב'ב ווי - שערו כך: ולהחריב ולשים (=ולחשים, הפעיל מין שמס) נויהם של השנינים (מל' «עם שניים» - שם ביד, כא). ל שוו'ים - כ"ה בכ'יא, ובכ"ז הערבי: «לשנים».

ש' 36-38. ו אלה י-ילד'ים ווי-חרוזי שירוי זה, ילדי רוחן, מיעדים על רוב שכל, כי אף אני בין החכמים, ואני קורא להם ילדים אעפ'יהם שטם כעבדים כמושים בחרב פ', ואני אדרים המשול עליהם בחפצ'ן. ו מעין זה נט בבית הבא: בני רועינו נפלים חלשים לפ' הרוב (ער'ה'כ שמוט' י', י') לשני רועינו. ו נטו לו עננו-מלצתו בקשר עם מה של אחריה נראית לנו תמהותה. ל ר ע והו-בני-בני רועינו הם כדרת וחותמה (שה'ש ח', ט) לדעת וחכמתה, כדר'ת-בכ"ז הערבי: «בדלת». ל ח פצם דר'ו ש' ס-ער'ה'ב תחל' ק'יא, ב'; כל'ו נשמעים לרצינם. ב פ'יהם - מוסב על בני רועינו. תרוף-ת-בכ"ז הערבי: «תרופות». ו עז נאנש'ים - עז ותשועה לאנשים.

ש' 40-47. לא י-ש ווי-שלוחים הם לאיש אשר ברוב שקיותו מיימי עולמו בבאור תעלומות חכמת רגעמי שקלים כימיים ומיינו כחדשים. מ פאר ווי - בمعنى לשונו ושירוי הנפלאים יtan פאר נט לאבות השיר ולבניו, כל'ו לכל המשוררים, ולפנוי נעים ומשים הוררים (ער'ה'כ ישע' ג', י), כל'ו שאן עומד בפנוי. ו נווט ע'ים ווי - מעי פ'ו מטעים וחונים בכל ארצות המבינים, כל'ו מתחשטים בין אנשי תבונה בכל העולם, אעפ' שבכitemם הם שאננים בנים, לפ' שהוא איטו שואף לפרטום. כך נראה לנו לפרש בדוחק, ו א י'ך ה' ווי - כל'ו הו לו תחל'ה בקחתם לך מפיו כעבדים נרצעים, ואח'כ' ביצאו בחפשים מלאי דעתה. כל'ם-בן הנגהנו, ובשוי כה'ז: «בלחם». והמלצתה ער'ה'כ ישע' ג', ו' ושם «פדים» במק', שלחתו את השיר כמתנות לשרי בריאות (בריאות), כל'ו להכמי בני אדם, ווינעם לחכם מצוות (מצוות, מלח'כ "הריאת טובחוי-יחו' לדר, ס) ויין מובהר בגביעים; אבל לפניו השורדים, וויהר בכוון לומר: העזרים (ההמוציאים), כל'ו לפניו בוערי עם, שאן להם חך טעם בשיר, לפניהם יהוה כל'ם שעורים ווי, ובן יהוה שירוי לגמאים בחומם כקור מי נבאים (ער'ה'כ ישע' ל', יד) להшиб נפשם, אבל ללכוב מקאים שירוי הם בחומם כאש בוערת. ב' ח פ'ם - בן הנגהנו, ובכ'יא: «בדורות», והלפר קורא: «ב'תחים»(ו).

ש' 48-53. מ ד מ' ים ווי-מקנא'י בסכלותם ידמו לנצח ולהכרי'ע תחתם איש כמוני אש'ל כה

לבאים בזה, ויתטו לחשוב שדרשים שפל קומה כמהות יערבו וידמו לאיש נבה קומה בברושים בחרון רוח ובמעלו המורית. לנבר – קלפר קורא: «לְבָרֶר». ולערך – בכ"א: «לְעַקּוֹרֶר». ה' ה'יו חנפ'ים וויי – אבל כלום אפשר שהתנפ'ים ירמו בעולם לחפים וחכמים. ח' לומ'ים – חלומות אַלְגְּבִּישִׁים – אַבְנִים יִקְרֹות. וְרֻעִי מֵזָמָה – כ"ה בכ"א, וקל' גרים: «רוועי». וְרֻעִי – כ' ר' ו ע' – לנעל. בער' ר' וגנו' ש'ם – ערחה'ב «ונוש עפר» (איוב ז, ה). וְפָרָדו וויי – האם בתוך חיוחי סלע כמהות יפרעו צמחים, ומימים שלוחות (כל' מים נולמים ומושכים בנהרות) האם יהו כמים נתושים (ערחה'ב «אם ינתשו מים – ירדמי ויתה, יד»).

ש' 54. ואם איש וויי – כאן הוא סוף המעבר לתחלות האיש יוסף שאלהו ערוך השיר: כלום יש איש בעולם שיכל להתפאר כי אפק חסדים (כל') שכלל בקרבו מרות הצדק והחסד) בשיעור רב בוכפת, אשר בפה זהוב נדושים לדגליו מרוב פורנונה. נ' ר' ש'ם – נטעל מן «דוש»: כמו «ונדרש מואב» (ישע' כ"ה), תחת בית זה נמצא בס' העברי בית אחר:

ונאם טחַקְמוֹן בְּמוֹ אִישׁ קָלְוִין אֲשֶׁר קָלְבָּמוֹן לְבָנְלוֹן גְּדוֹשִׁים.
לְגַזְעַ וּוְיִ – כל'ו' לנע' חכמים וויי לו איני אמר: קחה סוד וויי. מ פ' על'ו תיו וויי – כל'ו' פועלן הנדולים נאים ומהאיומים לתוכף פעולות אבותיהם ואורך עיפוי לפני חוק שratio. והוא מליצת מאיה על בני יתם היורשים את מעלה אבותיהם. ע' ב' ת' – ובן מתוקן מן הצר בכ"א, ובפנ'ים «ענפ'ים ומחוק, ובכ' הערביי "ענפ'ים" ובל' תקון, ושורף ב' נח ל – את שונאי. ק' ח' וויי – קח לך ספריו וזה הכלול דרכ' שירת «עַבְבָּרֶר» (שפת הערכבים – מ"א י', טו) ועבר', והיה מזון ושבר לפ' כל' מבקשי דעתך, וצ' בר – בכ"א מנוקך: «ותברר». וא מ' ר – בן מנוקך בכ"א, ויהא פירושו, שרבבי הם מלחה ותבלין לכל' אומר ורברים, ואצל כל' מנוקך: «לאומר». ו ש' ל' ח' וויי – כחרב חרדה לדרכ' את המזוניים. ורב'ם על' וויי – כ"ה בס' הערבי, ובכ"א: «וְרוּחָה וּמְלָכָה קָרָאשׁ מַעֲקָה». ש' ר' ע' אן ש'ם – כ"ה בס' הערבי, ובכ"א: «ונם עם אניות», והמליצה ערחה'ב ברא' ל"ג, בט.

לו.

נמצא בחווי. כי"א קב'ת, ובראשו רשותה ערבית, שתורגמה: «קינה על יוסוף בן מימון בקורובה», ולפי דעת שדי' הוא ז��ן של הרמב"ם.

ש' 1-6. ב' נ' פ' ש' וויי – כל היזנות והמהמות בחרו כי לשם משכנים בקרבי. ו ש' ט' וויי – הם אמנים מושטטים על פני כל העולם ואין נקי מידם, אבל נקצבו להם מקומות קבועים בין צלען וילדי' וויי – שערו קו: וילדי' יום רוצצו בכשיל ובהחלומות להלום לבי ולהפשלו; כל'ו' לשברו ולהחלישו. «חַלּוּם... וּבְמַהֲלָמָה... וְהַבְשֵׁלָה... – לנעל. וְרַמְּיִם וּוְיִ – כל'ו' כי לבך בחרו מכל' בני איש להפניע כי עון כלם. «דְּמִים יְדַרְשׁוּ מִיד... – ערחה'ב ברא' מ"ב, כב' שם ט', ת' – ב' פ' ג' וויי – ילדי' הומן העו פנים לפניו כי, אבל בושו לפניו בכל עקל אשר נסמוש לא יבש והכלם לא ירע. כל' – בן הננתן, ובכ"א: «לבל'». ל' א' ה' ס' ג' כל' מות – ערחה'ב מיבח ב', ג' ואול' «ולא הסיג כלמות' בונתו, שוה אשר לא יודיע בושת הוא לא ישיג ולא ימצא כלמות ועלבונות מיד הומן; בין

ברובין כך מלת "הסינ'" פורשו בכך כמו "השיג", בש', ובניש מסתהים ומפרשים נט במייה. להם—לבני עליה,
ש' 7–10. י' שודן ווי' – יבטנו אל ווי. ו עין חנות – כלו' ובעין חנות. ב ני' ד מים
ומרמות – ערחים תחל' נית, כה. באיש כח ש בשרו – איש אשר בשרו בחש (ערח' שם
ק'ט, כד) מרוב עמלו בדרישת החכמה ובחקר העולמותה בו י חוּשׁוֹ... כחָשׁ | | –
לעיל. ויתרעו ווי' – מליח' אל תחרע' (מש' כ'ב, כד), בלוי נהנים רעה עם זה אשר ירעד
לעשה לו עשת (מל' "שמט עשות" – רמי' ה, כה) ופימות עלי כטל (ערח' איבט טז, כו) משוד
ומתמה. ג בול ווי' – חזק ומagnet עליהם, על ילדי החמן; כלו' והרכם תמיד להצעיב ולקומם נבול
נאים (ערח' ויאב נבול אלמנה – מש' טז, כה), להיפך מן כתוב (שם) "בית נאים יסח ה'", וכגnder
והישמו נשמות, כלו' יפהכו לשמה, את מושבות הרים והישרים; "ולושיב" כמו "ולחשיב", והכוונה
שהוא יושב ויקבע את הנשומות במקומות המושבות; ואילו יושב ציל ולשימים.

ש' 11–17. לאט ווי' – הפעט שנה הומן ממנגן והחליט שלא עמי בלבד יריב ויוניש עצומתי
(ערח' ויעש' מ'א, כא, ושנה בנקור לשתמי'ש) אלא ישוה צר ואוהב וימלא את נשותם כלם יין ועכבר,
ואם בכל עת יתפרק ידו (ערח' אוכה ג, ס) רק בעופת לפניו בס ולהכחידם, הנה רק היום, כלו'
בפעט הזאת במות ר' יוסף, שלח את כל החיזיו ונתק בעיקר את הנשומות; ולא שרד אלא חלק
הומן נס על עצמו ובקש תנאות על נפשו הוא, כי בחוציאו מן העולם את ר' יוסף הרע לנשוא
בחוריו ע' כך מעל עצמו את פאר עשו אשר בו התנסאה והתנאהה האדרמה על רום שמים (הפלגה
מציהה בשיריו הספרדים) ונצל מעלו את הור אביו עריו, נביש ורמות, והשליכם מלפניו נכנל וצערם.
ותפס המשורר לשון "אחו תרומות" ערח' במד' ל'א, בת, שהתרומה נתונה אחו לכהנים וללוים,
ומלחת "תרומות" יש במשמעותם נס מעלות תרומות. כך נראה לנו לפרש את החזרות האלה בדורך
בכל, אבל המלים "להשוו צר ואוהב" אין מחוורות לנו כל צרך, שדרוי קשה לומר שהשונאים או
הרשעים, שנאמר עליהם להלן "לצראו נמצאו בו חיל וחמות", יצטרו וויאבלו אף הם על המת. (ש[ט] –
כן השלימו את המוקף. א ש מות – כן הינהנו, ובכ'יא : "נשמות". ו ה בו כב ווי' – מוסף למעלה,
כלו' הומן נצל מעלו את הכבב ווי. ה ד מות – הארץ הדום רגלי הקב'ה.

ש' 18–24. ר ח ב נ פ ש ווי – תארוי שבת לנפטר; כלו' בשם ששבלו ודע היו רחבים
בתהומות כך נפשו רחבה. ש פל ווי' – ע"פ שלרום מעלו ידו שומה ורמה על בני עיש, בכ'ז
הוא היה מתהלך בעונה עם בני אדם, לירדו נ... תשומות – ערח' בתשומת יד" (ויק' ה', כא).
ל צרו' ווי' – כלו' שתו פחד ומתחה לצרו' ומתחה לאוהבי. "חיל וחמות... תיל וחמות – לנעל.
ומש מן ווי' – ערח' תחל' נית, כב. ו ח מות – חמאה, מל' "בתקמה" (איוב כ'ט, ז). מ ח ד ש ווי' –
שערו כך : ביום שבתנות החفد נפרמו ונקרעו על בני תבל, והוא הרש את מחלצותיו. ו כמ' ה
מ עלות ווי' – כלו' יתרונות הור באלת שלא נתיחסו זה מימים רבים לשום איש המעלת, נתיחתו
לו, ז אין נפתח ווי' – ערח' מש' ח, ת, ז צחות ווי' – צחות פיו שלמות הן כמפעליו.
ש' 25–30. ל אם דרך ווי' – כלו' אתה המבשר רעה, עמוד באם הדורך והשמי' ווי'.
מר בבותיו ווי' – כלו' אשר הבין פעריו לבית ר' יוסף לדריש לנבדות פיה, עמוד ווי' – כלו'

עמור ואל תלב כי במנוחינו עצרו וויה. ת ב גו ו ת – בן מתוקן בכיו' אמן הצר, ובפניהם : «נחוות», ואולי צילן : «נדיבות». אז מין וויה – בכללי נעצרה הומין שהותה משכיבעה נעימות בדרךן צדקה (ערה"ב תחל' ט"ג, יא). ול כוש ול וויה – לכו של הבא לבקש חזק ידיים בכית הנגיד אמר לו : צפור (מלשון «זיפר» – שופט) ז. ט. ול הילך וויה – להילך המבקש מהשה בעmun השיר אמר לו : נטה מפה, כי נדיב הילך סדר לשכן בישימות, כלו – בשדה הקברות, תחת שבנו בארכון, והאמון עלי תולע (ערה"ב א'יכה ד', ח) סדר לחבק בעי מדבר (כג'ל הקבר) את מקומ רמה ותולעה.

שי-31-40. קראו מ ב כו' וויה – ערה"ב יזרמי ט', טו. זה חיוישן בנות ועינה – ערה"ב מובה א', יה, ב ה מיתה וויה – שעורו קר : «זהו מהותם כהמותם בלי פונה. ומוי יתנו וויה – ערה"ב ירמיה, כב, ב'נו'ר'ות וויה – שעורו קר : «בנות וחותם (בלוי) חמות מים) יונרו מים. לחונה וויה – מתחם התמונה שתזרו הפנים האידיות כורח, ולהויפך, הקוציאות השתוות של העלמות הלבינו. לכ' יר וויה – למכאובי ואסני של האיש אשר היה תמיד בחומרת אש (ערה"ב ז'ב, ט) להגנן עלי, ומרי נפליל מצאי תקומות כי לבלה. אשר עיניו וויה – וזה האיש שפקח את עינו ושם לבו רק על אהבתני, אבל עצם את עינו מראות בחטא ביום שחטאתי בוגדו במשנה (ערה"ב י'על כל פשעים תכסה אהבה – מש' י, יט). נקתה נפ' שי וויה – ערה"ב איזוב י', א. זמות בחרה וויה – ערה"ב שם ז', טו. זה הלו וויה – כל הפתדים הללו ושכנו כי עם מותו ומעתת שוב לא יהולו עלי כל פחד ואימוט, כלו חרדה ודרנת, למות מי שהוא וולתו בעת מן העתים, כי בהליך הוא מעל ראשי למי אפחד ביתם פחר, ומה אירא ואדראג עד בשעותיו עולמיות (טייאר למניידי העתידות) יתיעצז יחד לאות את הנולך ולחות את העתידות. והជור שאל ממנהני הערביים ההורשים אל המנוחים להנידר להם עתידות, ובועד שאלה מתחנונים בדרבר ומשתדרלים לחש, דורשיהם העומדים סביבם לבם מלא דאהן לנורלם ולנורל אהוביהם התלוי, לדעתם, במאמר פיו של מניר העתידות.

שי-42-50. לשון וויה – כלוי לשון מכתבי הסביר לכם מה שבלבני, ע"פ שפטות אנרות האבל מן הדאו להן להיות חותמות ולא להרבות בדברים, כי נודל הבאב. מ יוזר עי וויה – מוזען, איך אערץ את מזומתי ברב דברים ננדבס והלא אתם בדעתכם תרחבת תפיקון ומם כל איש (ערה"ב תhil' ק' מ, ט) ותבינו מאליכם מה שבלבנו, וטוב לנו שנזכר את החתימות הנගולים, אלה אני הדרעת, שמהראו לכם ללמידה מהם ולעירך לפניכם את כבודם ולהדומות אלו, כלוי ללבת אורהותם, ונורע כי «שבר מבחן אנשׁ» זוכתו הוא שיעמד בנזין יוזדה על כל, על הרעה כמו על הטובה, בפיזות הטעמים ונסנורים ממספֶר ונמי, כלוי שלא וחרה אמרי מדתו של הקב'ה ולא ירבה עלי תלונת. ביתו 44 נראה לנו כמנוגט). ש פ' וויה – שעורו : שפיק חרן וחותם עלי ימים. ו עי י' ב' – בן – והגנה, ובכ"א : ועיניכם. ו כ' י וויה – אול ציל : «הכ'», כלוי תבל הלא הוא בעינינו כליל אפל ואנחנו יומינו בה איך אלא חלומות והוא עצמה יולדתנו ובניתו ובניתה כאלו נתנה איבת הזמן (ערה"ב «איבה אשיתת» – ברא' ג', טו).

לעשות בני בלה וחמות (ערה"ב ייחו יין יט). כ ה ני' פ' וויה – ערה"ב דבר ט', ט ; כ"ג מא – שי וויה. וד' י וויה – כלוי דיו לנו בצרתיו, שבבני אדם נחלו וגחו (ערה"ב «חול' וגח'» – מבית ד', י) לשברו ולמותו כאותםBei העיש נשארו יתומים מאם (ערה"ב «יעיש על בניה» –

איום ליה, לב), שמייתנו רמה לכבי המאות. ו שולל ווי – החסד הולך שולל (עדה"ב שם ייב, יז) באלו, במות עליו אדרינו ובعلיו איש החדר, ובמפקדו (בחדרה) תלכנה הבינות ערוםות, שקרעו עליהן בנדיחן מרוב צער (עדה"ב "שולל וערום" – מיכה א, ח). זו ברו ווי – זכרו היה נבו נס בחירות, ועתה נסכל ונשא אחריו מותה. פעליו ווי – פעולתו הטובות יהלימו וירפאוו נהג' מהלי המות, שישוב ליאור שם באור החרים, חי הנצח, להודיע שאכן דרך האמורים כי תמתה הישרים והצדיקים אינה אלא כתומה ושינה שאחריה יקיצה לחוי עולם. כפי גדר לו ווי – שעורו כך : אשר לו עז ולובש תענומות (=האלחות) הוא יכון מעלהו כפי גדרו והוא יצוא לכלם נחומים ומשכורות שלמות (עדה"ב רוח ב', יב) כפי שואת לבכם ונדרל יוניכם.

לה.

נמצא בדרוי סי"א ק"ג, ובראשו רשימה ערבית, שתרגומה : "והшиб לר' יוסף סהיל... ואמר". וזה תשובת המשורר על השיר, ששלח לו ר' יוסף בסרי קל'ה "איכה יעם וחב", ונמצא ממנו שם עוד שיר בשבח רמכ"ע סי' קמ"ה, ושינוי בסרי קפ"ג.

שרה 1-5. לגבירה ד עות – כלו לשער הדעת וה התבונה. לעשות יפל א – עדה"ב שופטין, יב לו ימים ברק ב – עדה"ב איוב י"ג, כה. איינו בו לה – כלו חסדי יעד לעדר. ורחה וגוי – היא ורחה בעולם להאריך פni הדור בתנית שמש ווי, כלו בשמש בתקופת ניסן המהיה פni תבל. יקללה – נבעל מל "בלו בভীত" (ש"א ז, ז); והמליצה עדה"ב ברא, ח, ב, ושם "যিবলা" באל"ג. רוח מלא – רומי, יב. ש' 6-10. טוריים – טורי השיר. היי על ווי – על חום לביו הבוער هوangan טל חסר לבבות(לבבות), ואלי הוא נשוא לרשמי לבני, כלו שיקבו את רשמי לביו הלהט וכלה להשיג את תקוותי ומשאת נפשי. ח אירו – מלוי השיר. ולא אם יונ – הורן של המלים נלה לאט, בלחש, את אוני (עדה"ב ש"א ב"ב, ח) החרש. מופת ווי – הוא איש המופת הנמצא ועמד בדורו לדרישו מפיו "משפט כי יפלא" (עדה"ב דברי י"ג, ח) ויעלם מבני הדור.

ש' 11-14. ווי אמר ווי – הוא, יוספה, אמר בשיריו כי עבר ווי זאנ אויד את אמיינטו (עדה"ב תהלה פ"ט, ב) ולכבי יגלה (מליה"ב "יגלה און" איוב ל"ג, טז) ויעיד על צדקון, מ חמ' כסל –

מחום הסכלות. ו ב עת ווי – ובכבות נר מחשבתי אשוב להדרילקו מאור דעתנו. ש' 15-19. י תאפק ווי – כלו על מחסור הזמן וڌחקו יתפרק לבוי ולא יתלונן, אבל למה יאללה (מל "אלি כבתוכלה" – יואל א, ח) לנוד יוסף ופרידתו. מ אין פני – כלו בלעדיו. דודרי ווי – אדר שתוכיר רוע גערלו הוא פונה אל יידרו בל נכח ואומר : הדורי, חיים, כלו הזמן, השבו עלי רעה (עדה"ב ברא, ג, ב) ונתנו אותו נלה מעיריו וממולתו והעו מצח בפני (עדה"ב יחו ג, ג) והזמן (רוא הכלול במלת "ימים") ישוב ותפלא כי (עדה"ב איוב י, טז), כלו יפליא את מכותיו, ותקשו אותו יתד (עדה"ב ישע ב"ב, ב) יתלה עלי כל בל מזקתו ופצעיו, כלו ישיינוי תמיד בל הרף למפעע לו. דו ק"י – בן נקרונו, ובכ"א מנקר : "דורו", ולפי זה מלת זו היא קריאה בעולם. כלו – בן הנחנו לפנ' העין, ולוחיק המשקל בא נקוד מלת זו שלא בדין, ובכ"א : "בלוי".

שׁ 20-28. ב' מ ה ונו – בנראתה יעך לו ר' יוסוף בשיריו לנטו מעט מדורי, ועל זה עונדו: נם אינו שואף בכלל לבי לעשות במצוות ולהיות שולח (מל' "שלו" איכה א', ח) ולנותו מעט מדורי, אבל לבי הרצוף (מל' "רצוף אהבה" – שה"ש ג, י) צירום ותבלים, הוא אשר ימאן ולא יוכל השקט גם אש הפוך לא ישפהו, א' כי כ הנו – ומה מקוה לי עוד לנחל כבוד אם הומן הרע הקילני והשפילני, ובשעה שני נוthon ומשבע אבוני אודם על בדולחי חרוזי, כלוי ניבים שנגבים וויקרים, יעד בו הומן על האודם כי הוא מנבלוי חרוש, וitherבים הנשו בימיינו לידיך עד כי שלפן השיר ועו נקלה באין מבין ימבחן בין הנשגב והנקללה, ובעת אשר אני אומר נגידו שיר (מל' "נירים אדרבר" – מש' ח), כלוי שירים מעולים עדורים בכל נוי השיר המועלן, ואשה על אונם משלו של בעל תוכן עמוק, יאמרו הם, בני תורו, כי דבריו אינם אלא דבריו עמוק שפה ומhaltות ריקום, וכי הנני בנו אשר בהארו לאחרים הוא נוטה חולך וכלה. מ נבלוי חרש – בן הנגה עריה'ב איכה ד, ב; ובכ"א: "מכבלי".

לט.

נמצא בדוו' כ"א ס"ג, ובראשו רשימה ערבית, שתרנומה: "וכתב לאבו עמר בן קמניל", ונրפס בשעה'ש ע' 6.

שרה 1-6. א' ק ד ח ונו – המשורר מציד ברוח השירה העברית מסכת רעים מתעלמים בגין על הדר הטבע, על מורקיין ועל זורת צפרים וכלי נגנים ואומר לפני היין: אורי ונוינו של אש היין קדרו עיין פחו עריה'ב איזוב כ, ב) ותתלקתו בתוך מוקמי ברכ' הם כסותות הופכיות, ויזיר וזה של אש היין בתוך ברכ' הופכיות של הכות, המצו לרב בשיריו הספרדים, שאל מדברי הבתו: "אש מתלקחת בתוך הברך" (شم' ט, ברכ'), ולפי דבריו אגדת חז"ל על הכתוב הזה (ב"ר י"ב). א' י' ע' ברו ונו – ברכ', וווג וה של האש והברך יתד הוא שלא ברכ' הטבע, וכל רואם יאמר: ראו איך שנים אלה עברו דת וחלפו תק הטבע (עריה'ב ישע' ב"ה, ח), ואע"פ שם שני הפלכים, בכלל זאת המתנדדו (מל' "לא תתנדדו" וככירות ח'ו") ונספחו יתד. חמר ונו – החמר, היין, אשר יתמודד (לע"ל) ולא נמר ריחו עינו כעין אודם, אבל נביעו הופכיות צחו מחלב (עריה'ב איכה ד, א). ע' ג' גרגרות ונו – קצף היין מקיף את גרגרות הכות בענק (עריה'ב מש' א, ט) עשוי מנירני אבוני שהם לבנים, ואיך תעוף עיניך בס ודים נמחים ואינם. "גרגורות... מנירני" – לע"ל. ת ב ער ונו – היין בשעה שעשרין אותו לתוך הכות הוא תוסט והומה ומעלה קצף, ואע"פ שבקשותו "יתהלך במישרים" (מש' כ"ג, לא) ובך, ברך לשון מים הנקסים ווחלים לאט, והוא נשך (במתוך טעמי) ונישך בחרופותו כאחר (עריה'ב "אתריתו כנחש ישך" – מש' כ"ג, ל'ב) והוא יתלה נס יתלה, ובכל אלה התהבות ישמחו בני הארץ. והשתמש במלת "תהיפות" הפוללה שתי הוראות, אחת כמשמעותה של מלאה זו במקרא (מל' "ולברך ידרב התהיפות" – מש' כ"ג, ל'ג), והשנייה במובן "שני הפלכים בנושא אחד". ושק... ישך", יתלה... יתלה... – לע"ל.

שׁ 7-10. נ פ לו ונו – נפיליהם (הנבורים לשחות יין) נפלו (לע"ל) בשכרונות כהרוגים

מידי הין שהוא יליד אשכול ענבים (ואהשל אורי עיר-ברא' יד, יט) אע"פ שלא נרצו בו רדי איש. ועי' מליצה כו' בשיריו רשב"ג ברך א' שיר ה' ש' 21-22: "יום רצחו דודט במורק, שפכו בו רם אורי עיר ולא רצחו". ריש להעיר, כי נס המשקל וגס היציאות של שר רשב"ג הנל דומים לה של רמבי"ע כאן. יכ"ס וני - עדה"ב במשי שם: "הכני בל חליית" וני. ועת קום וני - לאחר שהשכירים מתעוררים משנת שכירונם יצעקו שוב בערן, כלוי על אורות היין, עד סוף המכוב הנל. נאם נירם וני - עדה"ב "נאmins פצעו אהוב" (שם כ"ג, ט), ואהוב כאן כני לין. ופ"ש ע' וני - עדה"ב "על כל פשעים תכבה אהבה" (שם י', יב). י' מ ר וני - אע"פ שהין הוא מר, כלוי טו וחוק בטעמו, בכ"ז יערב לפי כל מריו נשׂ והבואבים ישתחוו בו רישם (עדה"ב "תנו שכר לאובר" - שם ל"א, ו). כו אבויים - כ"ה בכ"א ובמניש"פ, אבל בשעה"ש "אובדים" כלשון התבוב הניל.

ש' 11-14. י' ע שיד וני - אנשי מהשור השותים יין ייטוב לכם וישמן נפשם, והם בעיניהם בעשידים, אע"פ שלא קבלו שום מתן, והוא מזהה את דמעות העניים ומריח את רדיםם (עדה"ב ישע' ד, ד) נס מבלי תה להם הון, "ישיר" - טה"ז, וצ"ל: "ישיר", יר ה יב וני - כלוי הין במארו יrhoוב את לב אשר יעורו ממנו (כלוי הנזירים) עד אשר ימאס את נורם ויתחלו (עדה"ב במד' ו, יט), כדרון אלו שבלוי ימי נורחותם. נש מת וני - הרוח הנורף מופיע סבואי הין בקמנזבשם להם, וכפיהם, הטפותות נס הין בינו, ככלו לcketו באבקת רוכלים. והוא הפלמה שירית בשבח הין כדרך הערכבים בשיריהם מסוג זהה. ש' תו וני - כלוי המשקה כל כך יקר להם עד שהשותים חסם על כל טפה ואת העתר הסמושים בידיהם על ראשם כשמן החוב (עדה"ב תחל' קל'ג, ב) לסתען בו.

ש' 15-22. י' שקה וני - המשורר מברך את ומורת הנגן אס הין, כי ישקנה אלהים וני מטרא עוז - עדה"ב איזוב ל"ג, ג' כי ה אריב ה וני - יען כי מריכבה הוא את שמתה האנשים אשר בנרו ששונים קצרו ולא יסרוו (מל' "סrhoה על צדי המשבע" טמי כ"ג, יט), כלוי אלה שם מעוטר שמהה. יאלמו וני - המשורר מקלל את הינוונים ואומר: יאלמו שפי (עדה"ב תחל' ל"א, יט) הינוונים מעונת וני; כלוי בשעה שהשותים מדברות נבואה במצחנות המשתה תלמידה שפת הינוונות וקולם לא ישמע, ועל יבוא הגזב לתקדר את זדר השמתה. מ שקה וני - משקה (כני לין) נעים וערב וה סנלה נפלהה יש בו, שאפילו אם עני עצומות ואוני אנטומות, רדי לוי שתלטש ותצתחצח את עני בונתו המבחן ותקרה באונו רק בשמי הנעיםomid עני ואוני יחתפתחו, במו שבשעה שניי כבר תומך ומחוק בידי את כדר הין כל אברי, ידי ופי ואפי, מתמלאים נעם ומתבקם מתחבשים מרווח. ויפה העיר כאן ברי' במיש"פ, שהמשורר נתכוון כאן לזרה, שכל המשת החושים נהנים באחד מהין. בית זה מובא בס' הערבי של רמבי"ע, ושם: "ויפקחו תי' יוותפהו". מ ס ב וני - מסכת הקוראים מסביב לשלוחן - ענלה ברקיע ומורקי הין העיברים מיר לזר על כל המסובים, יורחו בכוכבים ההווים בגלגול הרקיע. ס' ובב'ם - כ"ה בכ"א ובמניש"פ, שהמשורר נתכוון כאן לזר, ובשעה"ש בר' מנחת: "סובאים".

א' ב' וני - ובשעה שלמורקים פונים לעירוב ולSKUע לחוך פי השותים, דוגמת שיקעת המאורות, או יטחטו את יידיהם ולהחייהם של השותים. ומשתחים בוחר נטפי הין הנלפיים עליהם מזור שתייה להוטה. והציגו שאל משקיעת החמה שמאדרימת ומזהיבת את פאתי הרקיע בקרני אורה האחרונות.

כברנו ונוי – חין בתוכה המורקים הוא נשמת רוח חיים בתוך הנוף, ולפיכך בשעה שהם, המורקים, ריקוט הם כבדים בפניו מתייט, ורока בשעה שהם מלאים כלים הם בידיו השותים ויעשו אל הפהسعות, כמו הפנינים בנטושים (הנטושים בשלהם ביהר עט הנפשות) כלים הם, ובבלתיו הנפש יצוחו ארצתו, וכן המורקים הריקום מושלכים אחריו השתיה ארצתו ככל' אין חפן בו.

ש' 24–28. י. ר' ט ווי – בראותו את ביל היין הוא המורק, מומחה ושוחה אל הכם למלאתו ונראה כמשתחווה לפניו, ירום לבבי משמהה, להרייך עלי נהר – כל' לשמה ולהציגו קול בחיק הטבע, הוא מקום מסכת רעם בימי האביב. «למרע... להריע... – לעעל». הסתו עבר – שהיש ב', יא. ועל שושן ווי – שערו כך: ועל שושן (אשר) שתחו (כשתיה או קמרבך) יד הרוחות בנק, ויתהנו ר' יר' ווי – הערות אשר נשפו בהן רוחות נשים (ליעל') עדי נפח (עדה'ב) הפתיחו נוי ווי – שה'ש ד', טו) נתנו רית, כל על נוי – כל העלה בעוף למיין אשר לא ידע שיר, אף זה החלף הפעם את דרכו וטבע וככל פצחו ומירות לעמוד הנוגנים (עדה'ב החלה ס', ס'ו).

ש' 29–20. ב' ה מגן ווי – המשורר פונה בカリאה של רונו וחוקק אל המנן המשמה בכנורו את לב המוסבים ואומר: הבה המנן הממן (מלח'ב "מן צירך" – ברא' יד, ס' זמביע את רעינו יונוי (אייל'ת) "וותגני" צ'ל "וותגני") ומפטיג אותם עד שיברחו מעלי גצל (עדה'ב איזוב יר', ב), ערוה המנן והעורה כנוראותו המכבר הדרמה במראו לפעם (לפסת רג'ל) המחברת אל פחדר (שוק העלין של הורך, מלח'ב "נידי פחדרו" – שם מ', יז), כל' אל הברך בלי אמצעות שוק התהווון, בדקח חוק אשר לא ינתקו ולא יפרדו זה מזה, «פחדר... יחר... – חרדו פנימי. שוק ד ב' ק – ב' אג'ל בר' בשעה'ש ע'פ' ב' ילב'ש, ובכ'יא: "שודק בקי", יתר ווי – לבבי יתר (עדה'ב שם ל', א) ונרגש עת אשר לקל יתרו המכבר מקצתם נעים תחת אגבעות המנן ומקצתם נהום בנים; ואיל' «אתרים» נוסף על שאר בני המסתה, כל' הגנינה פרעלת עלי להניע את לבבי, ואחרים ינותו ורונשו לקראת תנעת המתרים. «תדר... יתרו... – ליעל'.

ש' 33–38. א' ח מ ה ווי – הדר יזרו (של המנן) ואצבועתיהם, התרות ומשותפות בין המתרים וקובצות על הקו (של המורה) במספר ובקצב של סולם הקולות ושולחות אל דאון גניות ערבות, משורר כי חמוץ והתפעלות, לפי שתקהלות הם שמתת הנשימות הנפוחות (ליעל') ולא יומטו עצם עם לנפש ולהבאות לב אישים אנשים (ליעל'), ירועי חולין ושבורי לב. «שְׁלָחוּ – כן מנוקך אצל בר, ולדעתנו יותר נבן לךך: «שְׁלָחוּ», ענו ים – טה'ה, וצ'ל "אנושים", מגן פס ח'ו – ערה'ב טמי' יב, יט. הקול ווי – הגנינה הוא דבר שהקל והפעילה שיים בו ובאים תואמים יהה, כי לפי פועלות האגבעות ותינויוין בין האקל המוצא מהן, ומדרונות הקולות מונחות ומיושנות לפי חכמת המספרים ובמוחת האמת של חכמת החשבון, כן פ'יל' לבון בר' בשעה'ש, והביא במקום זה דבריו "מוסרי הפילוסופים" פ'א: ואשר ישנותו בנו הפעל עם הדברו הוא מלאת הגנין – – – – – ווועה שיזהו דברו ומעשו דבר אחר, כמו חופש הבניין אשר גנו בפי תנייטה. י. פ' גרו ווי – שומעיה הגנינה יסנוו עליהם דלתי (עדה'ב איזוב י, י) האקל (במקום אפשרה לשח'מ), כאשר משכני עליון נפתחו לפניו מבני הנגינה מבעל' הארגנשה, והם מתחפשים מנשימות וועל'ם בדמיונם לעולם הנפשות בלי סולם וועברים את מחל'י זוק והעדנים בעלומות העליונות, וריעויניותם מזרכניים ומרגישיים כאלו מלאבי אלהים מהחפים עליהם.

ש' 39-46. עם תופשי ונו — נס האונים (מלח"ב "אנו ואבלו"—ישע' ג', כ) והאבלים יצחלו עם תופשי כליזמר וירוחם להם; ובאן עבר המשורה, ע"ר תפארת המערב, אל עיקר נושא שירו ואמר: רק אן לבדו לא ישמחנו לא משתה הין ולא הדר הטבע ולא הנינה והומרה, כי באבי עמי תמיד על בני אבי ונו ("ocabbi... abbi"—חרוז פינמי, וכן "חוק... נשקי" להלן). ר מ עי ונו — דמעו לבד הוא חוק יומי והוא כלוי ויין, ואפלו כשהם מותחים בקרבי (עדח"ב איבט ל', כ) ברוב נולין, התורפה היהודיה לבך חן הרמאות. ע יונ... נגנו — עדח"ב איכה ג, מט. "רמי" הראשון מל' דומיה, גולדמי ימותו" מלח"ב ישבו ל'ח, ז. עם תמול א ר חו — ע"ר "כום אתיאל בו יער" (תהל' צ, ד). בלאו-עד "בלו" ברמאות עיני" (איכה ב', יא). ייחמדו מים ס-עדח"ב תhalb' מז'ה. בלאו הרמאות עבורות, מים ס — תי "מיימות" לשח"מ); ולמה חן עבורות? לפי שנתעורר בלהן דמי העין והלב ודלחה. כמה שאלתו ממו — את הרמאות; בלאו כמה פעמים נסתי להרגיע את נפשו ולא עלתה בידיו, ורק לאחר ששבו רעוינו עיפום וויגם בעלי תקווה ומבליל כת, רק או נחו על סעפי (סקפּי) הרמי והשתקה, ברוך האבלים המיאשים ביבושם להם כל מקור דמעה (ע"ר "ישב ברד וירום" ווי-איכה ג, כח), והרמי הוא היפך הבכי בשיריו הספרדים. אונ-כ"ה בשעה"ש עפ"י קלב"ש, ובכ"א בטעות: "און".

ש' 46-51. ש מ ש נ עו ר י ס-ביבמי שבתי יחד עם כל אחיו ומודעינו, ש מ ש ונו ער בעה-עדח"ב שופט יט, ט. וש מ י ונו — נמל חוו-עדח"ב ישבו נ"א, ה. בנדו כנח ל — עתה כל אחיו בנדו כי בנהל (עדח"ב איבט ו', ט). ע ע הנידוד ונו — רק עז הנידוד לבדו לא נבלו עלו (עדח"ב ישב א, ה); בלאו הוא מתמיד בנדולו, ולמה? שהוא נדל וצומה שערבים על מי דמעו. ב ע ר בים קחו — נטשו ונדרלו, מלח"ב "קח על מים רבים" (יחו יז', ה, לפי פירושם של כמה מהפרשנים). יצורייהם — דמותם בחלום הלילה, ולא יזו חוו — מעל עיני. ב ש מ י ונו — אותן הבשימים החשובים הבאים אליו מרים תמנוחתם בחויניות לילית, אותן לרדם הם מוחרים על פצעיו הנדר; בלאו הם משמשים לי קצת נחמה בגענוני ומרפא לנפשי היכואת כאב הפירידה. שק נינה-תי "שמניהם" לשח"מ. אם צ ענו ונו — ע"פ' שהם צענו עם אהלהם (עדח"ב ישב לע'ג, ב), בלאו עקרו משבנם ורחקו מעלי, אבל עדרי אשכנן בתוך אהיל ארכבה אשר מתחוו (עדח"ב שם מ', כב), בלאו עדין אני עומד באחבותי אליהם.

ש' 52-56. על ה ז מון ונו — בלאו אני מתלען על הומן, אבל באמת לא בו האשם, ועל מי יש לי להחטאנו? על מועצות אישיו ובנית בני הומן אשר נסרצה חכמתם (עדח"ב ירמ' מ"ט, ז). נט עי ונו — אנשי הומן הם נטעי זמורת זר (עדח"ב ישב יז', י), אשר שננו ונדרלו, והם צמחו בתוך מקום אשר לא נטעו (עדח"ב "אף בל נטעו"—שם מ', כד). "נטעי זמורת זר"—כ"ה בשעה"ש עפ"י הלב"ש, ובכ"א: "טעמי זמורת זר". "שטו... נטעי"—בן מנוקד בכ"א, ואצל בר: "שנו... נטעו". ק צ פו ונו — הם קוצפים, בלאו בחוליות וחדריות ממיד על הונם, אבל בוכרם את פעוליהם הנאלחים. ותתעכבים לא יכם לבכם (עד' השתנס: "ארם דואג על אבוד דמו" ונו). ק צ פו — בן הביא בר' בשעה"ש בהערה בשם כי הלבר"ש, אבל הוא עצמו חפס בונח כי"א: "קפצו... קפצו"; בלאו אם הם לא ידרו

רומי, מבלתי היכרים בחתם בוגרי, הנה אני יחרה אף על חיי אשר מרומים ברשותם, כי אוטם הבוגרים (מליה נשמעת לשני פנים: מל' בוגרים בעם, ומלי' בוגרים באש) הם הם אשר קדרו ותיצתו אש באפי' בהתחכום עלי. יצר ואני – על ידי הגזרות שהם מצרים לי יציר לבני ויקנאר, אף' שbamata הוא רחוב כים, והשוחים בו לא יראו את חופו מרוב רחובו.

ש' 57-59. אם נברנו ונוי – אם האנשים הרעים ההם נרבבו וחיצו לי לשון, הלא כן דרך הכלבים מעולם לנוכח על מאור הלבנה מקנותם בו. חמדנו – קנא, כהוורת שורש זה בל הערבית. א' כה יכינוי ונוי – כל'ו, זו בחאבקם ובתחוכתם עמי הדיו הם אבל נאבקים ומתחוכמים עם בני עיש, כי יתרווע עליהם נגבות כובבי מרום מעיל הארץ. י' ח' – כ' כה בשעה'ש עפ'ו כ' הילב'ש, ובכ'יא: "אורחו", ובר' במונש'ר הגינה: "אוריו", ואלו הוא הנכון,

ש' 60-62. לקטו ונוי – כל'ו שאר המשוררים נזונים מפסולת השיר, ותריו הם כמלךים להם החזרי המאמת, כל'ו הגיב השפל, בה בשעה שניי קוונף את ציציו ופרדו של השיר "בעת פתחו", כל'ו בעודם חדשים ורעננים, עד אשר כל'ו בנין השיר ישמחו בהם, ואף אם יאנקו ויאנקו בסתר לבם מושב קנאת, וכל'ו אוריון מאמה, כל'ו שליטו השדר ומושלן, יחאמו ונוי. י' ת אמרו – כה בשעה'ש עפ'ו כ' הילב'ש, ובכ'יא: "יתאמצ'ו".

ט.

נמצא בדור' כ'יא קע"ד, ובראשו רשיימה ערבות, שתרנימה: "התאותות והלונה על הזמן, וכן יברך את אבו עמרם (יוסוף) קמיל'ו", ובנראה מהרו' ט' הוה ר' יוסף וזה רופא, והשר נכתבה לכבוד יום חתונתם.

שרה' 1-2. או לוי בקר בת ונוי – אפשר שע'י קרבת אותחים שהיו רוחקים יפרדו וירחק השוואות (רגשות הנכאים) אשר ידבקו ויוננו בלב; כל'ו התקרכות הידוריות תועליל להסורה מלבדם את הימין, ואלה אשר חשו לנוד ולקונן על התנור (הפרידת) יתרוועו ויתאפקו מקין, "חשו... יחשו... לנע'ל... ש' 3-9. בנו ימיים – פניע הזמן, על י' הס – על האותחים ורודודים. ו' נוי נושבים וו' – כל'ו יחרקו עליהם שיטים לנשיכת התע'ילו ולו – ובין הימים זה דרכם להתעלל רק לבני עליון, ולריב ולהתעתק (כל'ו לפניו) רק ברבי חום. "התעלל... עלין", "רבו ברבי" – לנע'ל, א' ר' אחרוי ונוי – כל'ו בני הימים אחרוי. שוכם מהתעלל בבני עליון ואחרוי ראיות את העיל אשר עללו להם נחמו וחוויה בחשובה בשת פנים, ובעת הדרעם ספקו כף על ירך (עדיה'ב ירכם לא, יט) והונינט נסו מפחד וערקו ציה (עדיה'ב איזוב ל', ג') מיראה, ואותם הפויות שאסרו (נסבעו להרע) הם מהרו' מהני אנשי האמונות עמדו (חוק) – ע"ד יחו' כ"ט, ובחוראה הפהכה – ישבו לאחנן הדראשן, כי גנלי השקרים מעדו ונוי (עמדו... מעדו... לנע'ל בהפרק אותיזה) וכל התלאות הכרחות עיברות בצל, יען כי מעגלי היישע והגיל רוחקים ומוחברים יהה, ובעקב היושעה תבוא השמחה.

ש' 10-13. ב' סות ונוי – כל'ו גם אני אהדי כל התלאה אשר מצאתי תנעה לי שעת שמה

בשמחתך וידי נושאות בוסות ישועה (תהל' קמ"ג, יט) הדרומות כנרות دولקים באישון לילה באדרמיותם של דמי הענבים שסקטו על שמריהם ונצטלוין, יعن לא הורקו מכליו אל כליו (ערה"ב ירמי מ"ח, יא). ול ר' ז' ח' ז' מנ' ונו' – כי הנה אפילו אם נברעו עליהם (על ידרוי) ילדי הזמן להכאות רוחם, הלא ילדי הנפנימ (הוין) ימתקו (ערה"ב שופט ח, ב) ומתחנו את ראש החומן וכבה להם להפוך יונן לשמה, הוא היה אשר וכרו (ריחו) ערב וניעים בשם יוסף (וכאן הוא עיר לחהלה ידרוי בעל השמה).

שי' 14–16. י' תרג' ג' – כן הנהנו ערה"ב "מתרון מין" (תהל' ע"ח, סה), ובכ"א: "יתכוננו". ב' י' ז' דוד'ו – בשמחת חתונתו א' אל אמר ונו' – כלו בוטה אשר יבנה לו בישראל הוא אהל אמרת ונו' ח' ז' ק' י' תרג' תיו' – ערה"ב ישע' י"ה, ב. ר' פ' א' ונו' – כלו הוא רופא גם ביד עפ"י אומנתו וגס בפה ברוב הבמות והבונאות. ו' עצ' ו' ונו' – כלו במומות רמות שיכלות להאבק ולהתחרות ברום מעלהו גם עם הכוכב כסיל.

שי' 18–24. מ' ע' מ' ד' – אם אין כאן שבוש, פירושו מלחתוק מעמה, ומוסב על המדרומות. ו' מש' מ' ונו' – ערה"ב תחל' נ"ה, בכ. ו' חמ' המ ונו' – ערה"ב תחל' נ"ה, בכ; "וחמה" ת' "חמאה" עד' איזוב כ"ט, ג. ה' מו' ש' ל' י' ונו' – מי שמדרחה ידרו הנדרבות לעביהם, הממטרות נשמי נרכבת, יסלק את הישראל, כי העבטים בהגשימים ירעמו פנים, מה שאין כן הוא בהשאי לו את נדבותיו לשואלו יאיר אליהם פנו'; גם עשו כה ונבראה בהם להבות אשיש ריבוי יותר משיש בכח חונרי חרבות מורקות (ערה"ב "אריך חרבוי" –شم' ט"ז, ט) לקרב. ב' לבנת הכת' ב' – כלו לובן מגלת הספר, עד' ל' הערבית שהספר קרוא כתוב, וכן בסמור. ב' פ' י' הד' ו' – שהוא שוחר. י' ס' ונו' – ביום אשר יירקום את לובן מגלת ספריו בשחוור מור הרקח (כינוי רגיל בשורי הספרדים לאוויות השחוורות) ייאמר האומר: אין זאת כי אם שעקב ידרוי פנו ליל (שחור החשך) ויום (לבן האור) ורקם יתה. רק' ח' – סומך למורה, שהוא ממינו מרקחי הבשימות; נ' א': "בקם", משלים ל"קרם".

שי' 25–28. כ' ל' הא' ונו' – כל בז האומות השונות אע"פ שהם נחלקים ברתיהם אליהם ובאמונותיהם, אבל ככלם באחד מודרים הם בענותו ואין מהם חולק על כך. א' חמ' ד' ונו' – אם אלה המקנים בנדלו יתבחשו לו בפניו וסבירו לו פנים, הנה שלא בפניהם, בסתר אהלים, יאנקו דום (ערה"ב יחו' כ"ה, יז) מרבי קנאתם. ג' לד' – כן הנהנו, ובכ"א: "גולדו", יאנחו – נ' א' ב' יאנקו" ב' בעועל, א' ר' ש' ונו' – ראש את התעוררה (החלמה) והרבה כ' לעשות דירה (ערה"ב יחו' כ"ג, כא) ולינוק מקלבה עד אשר צמכו (מל' "שדים צומקים" – הווע' ט, יד) ונחרוקנו ולא נשאר לאחריותם כלום. י' ק' ונו' – שעורו וטעמו כך: ביום אשר הפתאים ינקו בשפטו מריו שדי כל' ינק הוא חלב שכלה של התעוררה (החלמה).

שי' 29–32. עד' לא' ונו' – בתרם התחתן עם האשת הואת נסכו (על), מל' "אסק שםיט" (תחל' קל"ט, ח) בני שכלו להתחנן בעש (ביבובי שמיים), ועוד בתרם שעתורה לו עטרת חתנים כבר חבקו ורעוותיו לאט את נגרות (צוארי) החלמה, ובתרם שהאהבים עורו את רוחו ורפקו על דלתי (ערה"ב שופט' ו' ט, בכ) העדינה (הבלה) לבוא ולהתעלס בה, כל' עוד בטרם הוציא להם ערש דודים, כבר

רפהו לשנייהם צבאות מרים ערש מלוכה ונעקו יחד לעבדם, רוגמת הבוכבים המשרטים את השימוש והוראת, שנמשלו להם החתן והכלה בסמו.

ש' 33-36. ש' מ ש ונו—מי הם השים, הנתוים באפרון, אם שמש וירח או צדק ושלום נשקו (עדה"ב תחל' פ"ה, יא). ב ש ני עפרים ונו — הם נבראו ברמות שני עפרים על פי רצין עצם, כלוי באלו נמלך בהם ווצרם יעשה אותם כרצונם, אבל יחד עם זה הוצקו ונוצרו בתוך אדם המעלת. י ת לו ננו ונו — מנהגם היה לעטר את אפרון הרודים בענפי הרדים לנו ולרייח טוב, והמסורת אמרה: שני העפרים הנאהבים המתפרקם באהבה מאחריו מסך האפרון וממלכנוים בצלו (עדה"ב תחל' צ"א, א), הם כשי ברי (ענפ) ההדר הניטים מאחריו המסך ומעוועים חרש את יירוע המסק. ויש בציור זה גם מעין רמו לשני ברי הארון שהיו בולטים, לפי דבריו חז"ל (באסמכתא על הכתוב שני שדייך בשני עפרים"), מבעד לפרכותם בשני דרים. י פ' ונו — אם בפניהם נקבעו יחד יופי והדר, אין זאת אלא מתח שפניהם התפרקו והתבשו מאו, מעדם ועד היום, במי בושת וחוץ; כלוי האגדות והחתן, סגולות נפשם מאו, הם הם המשווים על פניהם יופי והדר בשער רב כל' קר. פניהם אספו—עד "בל פנים קבוצו" ונו (ויאל ב', ו). והמליצה "מי בושת" מציה לרוב בשיריו רמב"ע, והוא כמו לצניעות, שאל ממי בשם הדרים, שהם אדומים.

ש' 37-48. פ ני ים ונו—הפנים הופים והמאירים של הכליה הם קוראים לשולם, ואולם הראות (העינים, מלה"ב קhalb, י"ב, ב) יורות ח齊ם בלב איש כמושקי רומי קשת וערוכות ומוניות לקרבן, ש ר פ' ונו — בלו' קורניות שערותיה, מחלפות ראשיו השתוות, נשבות כשורפי נחשים אשר לא ישבו, אלא להיפך, במקום המת נחשים הן ודקוותם בושם ומורה, והוא, החתן, במעט יתע ויאבד דרך באפלת שערותיה השתוות, כוה שתועה בין סבכי חורש מצל, אבל באפללה זו מאייר לו פתחם ברק האור. של פנוי שנייה הנחשפות בשחוק פיה. ב צ'נו — כן נקדני, ובמקור מונך: "בשנוי". ו במנדרונות ונו — רמו לדרי תחיליה אשר לא בשלו, שהם עדין קשים וחווקם כרומי בוסר ואננס מהוחקים ומחזקיים בbatis שדים של כסף, כדרך הנשים המתירות, אלא מתחזקים הם מלאיהם וקשיים מתוכט בכסף אהבה; והמשורר בהר בכוונה במלים "בכסף השקו" (עדה"ב שם' ב', ו), לפי ישע במשמעות נס לשון השק וכוסוף; ובמנדרונות נים אלו (השדים) יתרעדנו עיניו של החתן וידיו יארו בשדים (עדה"ב שה"ש ה, א), ואעפ"י שהם דוחקים ודוקרים את לבו בעו ברוחים, בכיו' אל נא ימגע אותו דבר וזה מתחען על מתק השקם. וدمינו שדי הבתולים לתנותות או לרמחים, הרוקרים את החושך, אף הוא מזוין בשיריו הספרדים. י ניל ונו — אל נא יחרד לבבו של החתן ואל יחת מכול צלצל כליזונה עליה, הוא שאן עדיה וחליתה, שימושים קול מעין צחזה הרבות והגפת תריסין, אלא יגול וישמה בה ויונש אלה בלי פחד, כי הענקים (תבשטי ציארת) מיענים ותמים נס לו לעדרתו ולפואר נס אותו. "ויל... יהיל"—שווי צלצל, "הענק"—לנע'ל. לו יאת ה— עדה"ב יומ' י, ז.

ש' 44-49. ז ב ז ע התקו — מלה"ב איזוב ב"א, ז; בלו' החגאו בה אך ע ת ונו — ואולם בוכרם את אבותם ובראותם את אומנו זמחנו אנשי המעלת בששו והחשו מלדבר ומהשווים על

יתרין רותה, כי אין להתפלל על יתרון הנצר שיצא מונע מעלה כות. אמון ווי – חיך וה בירו יסיד ובצער את האמונה ("אמון... אמון" –לנע"ל) ומעשו הטובים הרקו לעפר (עדה"ב מ"ב ב"ג, ז) את כל عمل ואון, "חבלו... חבלו" – לנע"ל, הראשון מל' נחלת, והשני מל' "בחבלו בזין" (אמ' א', ז) וכן נופל עליו ל' "ארכו ולא נתקן"; כלו בכל הארץ יצאו קי תחולתו ואן להם הפסק, מצח וגוו – הוא כצי' תפארת על מצח בני דורנו, בשעה שאנשים שונים (מל' "עם שונים אל תחתurb" – מש' ב"ה, ב"א), כלו' אנשים שאניהם מהוננים וולתו, נצלו את עדרי הזמן (עדה"ב שם' ל"ג, ז) ופרקנו את גמי' (עדה"ב שם' ל"ב, ז) תארו, כלו' השפילו, והבחינו אם מעלהו. רכבי ווי – אמרינו מהhocם העבריים בריבב ומתחשבים בעולם ישאו קולם למרחוק ומתרנסים ברביבים, ואולס חומדינו (מקנאיו) נחנוקים ברוק פיהם ונלאים מלדבר בו ומתח בודופ. ויש להעיר שוגן מליט בעין "רבבי אמריו" אינו ירוע לנו לפני שעיה מקומות אחר. ואולי צ"ל "קפי".

ש' 50-58. הנה מטר ווי – המשורר אומר על שירו זה: הרי כאן לפינך שיר אדם אשר יערף במצרים לקחו (עדה"ב רבי ל"ב, ב) ואשר אויר (להבות אש) תשוקתו גונגעו על ידיו מרוחק התלקחו ונשקו (בערו, מל' "ואש נשקה –תחל' ע"ח, ב"א" בו; כלו' מרוב תשוקתו אליך הבוערת בו – באש נילך לך מטה את لكمו ושירו, והוא מליצת דבר והபוכו, "לקחת... התלקחה" –לנע"ל. אויר – בכל' בפניהם: "אויר", ומתקון למעלה, "אויר", ובן נאמר בראש השיר הקודם; "אש קדרו אויר", ואולי יש להניח "אויר", והכונה על התשוקה שנדרעה במעט וחורה והתלקחת, לי לוט ווי – רבבי איש אשר לילות בחוריו (כלו' שחרות ימי, שאו שערות הראש שחרות) ברכחו ועבריו מבלי שוב "בחוריון..." ברכחו –לנע"ל בהפוך אוטוות), יعن' כי ורקה שיבת בשערות, וחלבן נצץ מתקך השחוור בכוכבי כסף בללה, ולא נמקו (עדה"ב ישע' ל"ה, ד). "ברחו... ורחו" – הרדו פנמי, צד ר צדרו – צדרו צרו (עדה"ב איוב י"ת, ז) מרוב תלאות עצדרו הוקן, אבל פגעי חייו הקשיים לא הכהידו מלבו את רשות הרשות, וברוצו אחריו האחותה עדין קלים צדרו ומתרים כאחד הצערים ולא בזקן רגליו (עדה"ב רבי ח, ד). בזקקי –בן מוקד בכ"י לשם שווי ההברות, ומראיו: "בזקקי". מ לו ווי – מליצותיו המשובחות בשיר זה מעדות על עונש הירידות עצמה, שהרי רבבי השיר ווקקן שבעתים (עדה"ב תחל' י"ב, ז) במצפה האמת. טרם ווי – בטרם נמלאו (אספו ובאו) הרוזו שركו מעינו עניי השיר והדרונות הבאים בו) אחד לאחד ונקרו וו אל וה למחר ולבוא (עדה"ב "אשרקה להם ואקבצם" –זב' י', ח) ברי לענות ולחרדים קול ייחד בשורות נעומם בין רקח ווי, כלו' שהקדמו לבוא להמשורר מאליהם להצטוף להחוויות. "מעוני... לעונת" –לנע"ל. שיריהם ווי – שיריהם שהם לשוחק ולטחון בין הרוקח ווי לתהילה את פni (עדה"ב תחל' ק"ה, טו) ידרינו ורעו, אבל בימים הם לשוחק ולטחון אבוי מקראי (עדה"ב "אבנים שחקו מיט" –איוב י"ה, ט). בסוט ענור ווי מרבה לצפצוף בשיר כסום ענור (עדה"ב ישע' ל"ח, יד) ולהגיד מעלותיו, ואולס הס, חומדיו ומקראי, ינהקו בקנאותם בו כפראים נם עלי רשה (עדה"ב איוב ו, ח), להיפך מן המנהג ומדברי הכתוב; כלו' אע"פ שהוא מרבה חסדיו עליהם אינם נמנעים מלהתכו דופין. שריהם ווי – כל אלה אשר ישרו לשרים אחרים מבלעדיו יוסף

ישקרו וירדפו אחריו הבעל, כמו שכל אלה אשר יעמדו (כלו יקبس בכתב) ויפלו על ענות דברי מהללים בו ועליהם הם יתדרק ויושבו לעשות.

מָא.

נמצא בדיו' כי א' ל"ה, ובראשו רשותה ערבית, שתרומה: «קינה על אבא עמר (ויסף) בן קמניאל עד אחוזו», בראתה, זו קינה שכח לירידיו יוסף בן קמניאל במוות עלי אחוי שמואל, שמת בעדרנו באבון.

שרה 1-6. ל א ט ווי – بما שאמור: כבר משא היעון מנשוא ולא יכולנו הלבן. ויל דר – של הזמן; כלו הפגע הקשה. ח לו ווי – כלו נטו ונפללו המזוקות במשאן הכבב. ואיך ווי – איך לא מש הלבן ולא נתר מקומו בשמעו כי בכור מות משך את שמואל (אחוי ויסף) לאבדו. ד מי י מי – של שמיאל, עדח'כ ישע לית, י; ובכ"א מנוקד בטעות: «דמי». ב פ ריו נ תננו ריח – עדח'כ שה'ש א', יב. קט פחו ווי – עדח'כ איוב ח, יב.

ש 7-10. ש א דו החלו ב לה – עדח'כ היל עג, מו; ובנדאה מת במללה קשה שאבלה אתبشر. ב דיו ויל דו – בדיו עטפו (אברון) ווער בשרו, עדח'כ איבק י"ה, יג. ב ט רם ווי – בטרם אסרו את כיכבי השם למרכבותם בבודו, בה בשעה ששאר בני אדם עושים את מרכיבם סופים ופודים פשוטים; כלו בטרם שהגיע לROWS מדנות נדולתו. אליהם קראו ווי – כלו בטרם עלה לנדרלה קראו אותו אליהם מאורי שםם, או שאחוי יעקב, שמת לפני נם הוא, קראו להשכינו בקדבר לזרח, ואולי צ"ל «עם יעקב».

ש 11-16. ב תוד ב קעת מגדו – עי' מ"ב ט, טז וב"ג, ט. אשר טרם ווי – כלו בטרם עמד על מלוא כחו ונדרלו כבר אפשר היה להזכיר ולחות את מעלוותיו עפי לשון החווות; כלו עפי מזוה תאדר פניה, סגור לבו ווי – בימות אחוי מהמד לבו ומחלל עיטה באלו קרע הזמן את לבו של ר' יוסף ויראה בחוץ את אישון עיטה. ב גדו ושרו – «גדו» מל' בנד וועל, כלו הבנד והשוו. ושרו – בן הנגן, ובכ"א: «ומדו». עי' למטה בש"ג, שבר באה שם ביציאה מלחת «ומדו». וד מה ווי – הזמן בהמיטו עליו את האסון דמה שעיל יידי בך ישפיל את גוונו של ר' יוסף, אבל כלום יוכל האדון להבען לעבדו, שהרי הוא, ר' יוסף, תמיד ארון הזמן המושל בו ומשעבדו לחפצן.

ש 17-22. ע ז ב ווי – המשורר כאלו פונה לירידיו ורעוו של ר' יוסף ואומר: הזירוזו והנירוזו שהוא עצמו יעריך את שכנו לפניו ולנמר עינו והוא תמיד דבריו מוסרשו שהוא מטוף לאתרים, לבתיו ותמכר איש לינון לבו ולאבלו יותר מרדי, ושת הדרימות המוחוכמים האלה יוכר אף הוא כראוי לאיש כמהו אשר רדה דבש החכמתה (עדח'כ שופט י"ה, ט) וינק חלב השבל מפי המרע ודרו. ובין ווי – שורה זו נספת בכתב אחר מן הציג, ובאותו כתב עצמו באות בסוף השיר בצרה מטופשתת מאר עוד שלוש שורות, שלא האלנו מהן אלא אחת שלמה. ו בכין ווי – כלו המות הוא סוף כל האדם ואין מנוס פניו. ש פ ת – מלת שפט מחוקה בפינימ, ומן העד באה מלה מטופשתת אחרת

תחתית, לו אַתְּ יָאֹתָה וָנוּ – בלו' ראי לו שיתחמק בדעתך הרחבה ולא יחלל את לבוש הוו ע"ז אבל ובכיה יותר מראג, עד המאמר "גנאי לו לאורי שיבכה בפני שועל" (תדא"ר יז)

מב.

נמצא בדיו כי"א כס"ה, ובראשו רshima ערבית, שתרגומה: "שיר בו תארים שונים, ובסופו תקופה לאבוי-אלחמן (=זוקף) בן בטהא, קברו שבתו בקשתילה, לאמר".
שרה-1-4 נדו די גו-המשורר מציר מסכת רעים שותי יין בליל הפרידה עד אור הבקר,
ובא מתייך נלעלי דבריהם לשבחו של יוסף בן בטהא, ואומר: נדו ליל נדו, הם המכבים של
ליל הנדו (מליה נשמעת לשני פנים: פרידה ונדו-ויאת, שבן העדים לפניו הרחיקם נדו וזה מות
מנדרים שני מעיניהם בליל הפרידה וושוכבים במשתה רעים כל הלילה עד אור הבקר, עת צאת
השירותת לזרק), אבלו יגעו במווצחים והם עמידים שלא כורכט במקומות אחד, ועי' קר נראת ליל
הפרידה כארוך וממושך מאה, וחוותמים כאלו הם מסמורות כספ' נטוועים וקובועים ברקיע, או כחליניות
ש קופים (מ"א ו, ד), שאם הם קבועים ואיינס זוים ממוקם, והשדר אָף הוא נראת בחושך נדו שני
שהוכבים שומרים אותו וצופים ואורבים לו (ציוו שאל, בדרך הפלגה משייר החשך לעربויות).
אד מה וו"י – דמיון כי סוס ישבו המכבים וילכו וימעטו לאט עד שעלהם כולם, ואולם הם
הולכים ומתربים באלפיים לרוגעים.

שי-5-9. וִנְסְחָפִים וָנוּ – לא כן משפטם בליל חברה" (ההפק מ"ליל נדו"), הרומה
במהדר להלוך וראה בקצר, ואן המכבים נסחפט ברגע, והם נודפים ומתנזרים מיד ע"ז כוכבי
הנפש (השחר), אבלו נושאים מאייצים בהם (עד"כ שם' ה, יט) להסתתר מבהלים ורחופים (אמ' ח'
יד). שני הบทים ד"ט הם במאמר המוסnar ואחריהם חור המשורר מיד ליל הנדו שלמעלה. בליל
ההער בו וו"י – בליל הנדו שהחערבו בו יחד מרירות הפרידה הקרובה לבוא בברק וגערות
החברה בשעות האחרונות, ושני אלה נאספו יחד עם שני קשות הלילה, שמחה רעים מזה ווונן פרידה
מוח (עד"כ "חוברות אל שני קצחותו" – שם' ב"ח, ז); ואולי אף כאן תי "את" צ"ל : "אל". ב ל' ל
עינו וו"י – אותו הליל, לל סער וחישך אשר שחור מראותו. בעין הפחם והרוח נראת כנופח בפחם
וממלט רשמי אש, הם הברקים (והציגו שאל מחרש ברול העשו בפחם). ואין א/or וו"י –
בליל החשך זה גם מאורי השמים אספו נדהם ו אין אור אחר בלווי אורי הגביעים הממולאים במי
זהב צרופים (כינוי לין אדרום מזוקק, שמראוו כאשר לוחת ומאיר). ואעפ' שבראש השיר הזכיר המשורר
את המכבים, אבל הוא מציר ליל סער, שאין אור המכבים ניכר בו. ב מ' י – כן הנהנו, ובכ"א: "במו"
ש-10-19. ח לו צים וו"י – לפי סדר המלים במאמר נראה שהבונה שהינויים יצאו חלוצים
לקרב עם שותי מי הזוב בנביעים עד שנפלו (הינויים) לפי חרכם של אלה ושמחה המשתה נבראה
על צער הפרידה. אבל לפי הרגיל בשיריו הספרדים לא הינויים הם אסורי המלחמה על הגביעים
אלא לחיפך, ואם כן אליו נושא המאמר הם נבייע היין והם שיצאו חלוצים לקרב הינויים,
כלוי למלחמה עם הינויים, עד אשר נפלו אלה לפני חרבם. וזה משקה (היין) הוא

אמנם רפה אומר ורך לשון, שאינו ממשיע קיל רם בשעה שהוא צול מן הבד (ובכן אמר רמב"ע בשירו "אש קדרתו אורהו": "ובורך לשון מים לאט יסחו") אבל במרבריו אפ"ל הנבראים בשתי ואיש החול למסוך שבר נופלים טרופים ונופים לפניו, ורואותיו של הין, כל' עין ומדאו (מלה'ב וחסכו הרואות" – קחלה) י"ב, ס קרוות זכויות (עד"ה"ב תקראי בפק עיינך" – רם ד, ל) בקומי צבעים לחתת לב, וחן טוב להן ובבעל כשבים הן להוליך שולל בתהיפותיהם, ופעמים יקוה המשקה בס' (כעינוי) ופעמים ימותה, כי חוקים הם ורפים בעת אחת, ורדכם להורות מטיבם לתעניהם, אבל לשיטים וו' ; כל' הין והדרבו להוטה עונה וטיב לב לעוני לב, ולהחייך להבעיר לב שטים ולהגבור את תאוותיהם, וכן על לחיו של המשקה, כל' עצם הין במעמקי הכליה, וזה וטוהר של צדקה ברובים, אבל על שערו, כל' על פni שטחו העליון, במקום שהקצף הריק תוסס וסיער, שם שקרי תרפים וכקומי שא, שדרדי קצף הין אין בו ממש. ו עז וו' – בצדרא הכליה ילין עז ובעבושים הקצף שעל פנוי, שאין בהם אלא רוח טוב בלבד, נראים כנתפי מדרדר ואבקת בשמיים. ב פ' ר עיון וו' – אנתנו בני החכירה השונים בין, נשמה באחבותו כ"ב עד שנשך בפי רעינו ובמחשבתנו את שפטינו של כל' הין ונקטף את גנוזו ופרחו היפטים ביד עניינו. ו גם שו' שו' – וועל לחץ פורה השושן (הוא ארמימות הין שנשכפת מעל פni הכליה), ואולם חרפות טעמו ועוזו קצפו הם הנחשים השרפדים שהפרקן לשמייה על השישן, ולהבנתם השלמה של הרברים בשיר זה יש להעיר, כי משורי הין מן הספדים והרכס לדבר על הור הין ומוביל חמוץו במלצת היהודים וצורותם שאולמים משורי החשך הערבבים, וכל' אשר ע אמר על אהבת החוקים ויפוי החשוכה יאמר נס על הין ושותה. ומכאן כל' אותן הבתים בשירוי הין, שלפעמים אין להזכיר בהם אם עניהם אהבת אה או משקה הין, אך למצלב בא באן צור הנחשים השרפדים השומדים על שושן הלחי בהוראה אחרת מזו שצירור זה משמש בשירוי החשך – על המתחנות השחרות השומרות על לחי היופאה מגשת אליהן, ו עני ניו וו' – כוונתו של בית זה אינה מהוורת לנו.

ש' 24. ו ש ת י נו וו' – כל' היו מרביכם לשחות כל הלילה עד עלות השחר ומהרנו להחליף את האופל שמדרשו בהה כבידל באור השחר שמדרשו ככספה. ו נ צ נו וו' – פרחי השמיים (כני לכוכבים) נעלמו, כי נרפו מבמי נגלי השחר (שמראה השמים לאור השחר החזר כמאה מי הנחלים). ואחריו וו' – בבואי הכוכבים, כל' באסופה הכוכבים את אורם,அור השחר את כוף הארץ (עד"ה איזוב ל"ח, י) כל' שולי הרקיע במוריה, וגם שרידיהם נחטו היוש ביד הנשך (עמורה השחר), וכוכבי הערונות (כני לפרטום, בהקבלה ל"גנזי שחקים" שלמעלה, שהוא כני לכוכבים) ורדו בון, בכנף הארץ, ולאט לאט נשופו (ננו וראו) בעין שם (עד"ה"ב מה"ש א). מי פלג וו' – מי הפלג מריאיהם בשטוף בעקבת מי כוף או נציצים כלheavy הרבות שלויפות.

ש' 26-33. תד מם וו' – את רסיטיו הטל ההורעים על פni אורם הערונה המוחורה לנונה שמש הבקר אפשר לדמות לנופי עזה הנראים על פni עיפים. על – כן הנהנו, ובכ"א : "אל". אחרי מות לנוף ים – כל' אחרי השנה, ובלשון וו' – צפוצי הצפירים נראים בפתוחות לשון עלונם. ת נו פק – תנע הנה והנה, וראשיהם וו' – החרלסים מגיבורם ראשיהם כמתכוונים

להקשיב לccoli הCEF. ווי חנוו ווי – עריה'ב תחל' ק"ג, זו יושע נ"א, כא. נעתפ'ם – נראים רפאים וחולשים לדקות נופם, באלו ווי – או שהם נעים ונכפפים (ובאן עבר המשורר פחאט ע"ד תפארת המעבר לשבח יוסף) מبني ששמש את זכר יוסף ומהרו לך ולחשותו לפני ארצת, ואולם הם חרוו מקרוב ווי.

שי 37-38. נביר ווי – כל שאר בני חסר אינם אלא ענפים היוצאים ממנו, מר' יוסף, שהוא שורש החסדים. ויום ינער ווי – ביום שהוא נער ושואג בארי (עריה'ב ירמ' נ"א, לח) במלחמות התחמה, אף הבאה ישובן באלפים (בתחמות). ינ ע-ר-ב'ה בפיט, ומתיכון מן הגדר : "געיד" לא צורך, א לא פ'יה – בן הנחנו, ובכ"א: "אלפיו"; ואולי יותר נכון להניח: "אלפייה" מל' "אלפי אדרות" (שם' ט"ז, ט), ובא בחתפ'פתח ובכל רפואה לשתחמ"ש, ומלה זו נמצאת במקודם זה נס במקומות אחד אצל רמב"ע (להמן שיר מו, שי זז), וכן אג' רשב"ג, וכן נקד הרמב"ע כמה פעמים לשתחמ"ש "עשותה" זו, "עשותה". "אלפייה..." – באלפים – לנעל. ואלו עברו ווי – כל' אם יערו על דברי פיו ומצאו ולא יישמעו לנו, יהוו כלים וספדים ברוח אפה.

שי 39-43. י מושון ווי – עריה'ב ישע' נ"ה, ז. ובדור ווי – עריה'ב שם כ"ב, ית, בפ' נ"ט ווי – ע"פ שפנו שטיפות במ' בשתי, כל' שהוא צנעו ועינו, אבל בכ"ז פניו חוקים וועים במלחמות תודעה והכמה, בפ' י עטו ווי – שעורוך : בפי עטו יהו מועל חמת תנין לבל אויב וצופים לכל אהב. ח באו – נ"א: "חובאו", מל' "בא בזר" (שם ב', י). ביום יג' ווי – בעת שננלה אויר פניו ישימו הבוכבים על מאור פניהם צעיפים ויתכסו מפני הבישות, שאורו נдол משלהם. ואט יזיל ווי – ידו פתחות להמפור נטמי נבות יותר מן העבים.

שי 44. מ ד מה ווי – הוא השווה את פעוליו אל ייחם אבותינו, ומה יחסנו נקיים וחותמו מבלי פשע וכחם אף פועלתוךך. בנות לילו – בנו למכבים. ואת שולי ווי – כל' מעלהי יתרון לנו על מעלהם בני העיש עד שם נבוא לבסות אלה על אלה ישאר סרת העירך, "מ עיל מ עלותו... מ עלה" – לנעל. וננתנו ווי – עריה'ב ש"א י"ח, ח; כל' שהוסיף על מעלה אבותינו.

שי 45-48. ו מורה יו – של לבבי. עונת רצפים – מ"א י"ט, ג, כ עוף חשים ווי – مليיצה מציה בשידי הספרדים. ו ע פים – בן הנחנו, ובכ"א: "צפים". אוי הולך ווי – כל' אע"פ שני חולך מות, אבל בתוי אהבתו נשארו חוקים בצלעותיו רצופים כלם אהבה (עריה'ב ישע' כ"ז, ט), כדי שלעלים לא יהו ערופים וזרוטים (מל'ה'ב יערף מובחרות – הושע י, ב). אהבים ווי – בתי אהבתה אלהם של אהבת קדומים. ישנה וממושבת, שאינה רק למראה עינים, בדרך אהבת התנאים, אלא אהבת אמתה הוא, אהבה פיעיות, וזה א. שירה ווי – והנה ערות לאהבה זו תהא שידורי השלחה לך בוה, אשר לרבת יפה יהודון לה מאורים וגס הגבאים יעדו על יקר ערכת.

נמצא בדיוו' כי"א ס"ג ובראשו רשימה ערבית, שתרנומה: «ולו עוד לנו אלעורה, ונדרט עי' שריל בכ"ח ד' 1889 ע' 88 וב-פיני ש"ל ע' 186, וע"ז נ' בא"נ ב' ע' 161. ולדעת פ' בן אלעורה זה, שלכבודו נכתב השיר, הוא המדקך והמלך יעקב בן אלעורה בעל ספר השלם», שהשתמש בו הדריך, ושאר ספריהם ותרגומם «כלילה ורמנה». ולפי השערתו החrichtה בא שיר זה בתור השוכת על שיר אחד מאות יעקב בן אלעורה שהקדמים בראש ספר משל ומליצה אחר, שתחלתו: «משל יעקב בן אלעורה מלאותם השכל מופר».

שרה 1-4. מי זה והוא ונו? – מי שמרמה כי סוד החכמה כבר נוצר מארץ חיים (ערחה"ב ישע' ג' ח), יסור לראות את משאותיו ומשליו של בן אלעורה, אשר הם לאוות ולמופת כי לא פסה עוד החכמה מבני אדם. «רמה» – כ"ה בכ"א, ואצל ש"ל ומי בטעות: «רומה». «משאות» – כ"ה בכ"א, ומי מנתח: «משלות», ואין צורך, שנפ מלת משאות קרובת לעניין משל, ע"ר «וישא משלו» (במד' כ"ג ז). מה פיר ונו? – מביש ביפעת עניינו את הור לבנת הספר (ערחה"ב שם' כ"ד, ז). מ"ס ז ר – בן השלמו את המוקף, ובר' משער להשלים: «מכיר», נ' – «משכיף», ואולי צ"ל: «מההור», וצניעו ונו? – צניע חכמה שהארגן שלו איננו שיש משור, אלא שתי יערב שלו עשויים מערמה (מתבוננה) זהותם. ומלייצה דומה לו כבר נמצאה בשיר הרמב"ע לבובו ריהה: «ילדיו ימים חשו לצבאו» ש' 9.

שי' 5-8. שון – שם אותן, ל היה ונו? – שתהווה מליצתו הנאה לנוון. מ"ר ונו – הבוניה כראיה, שהעללה את החכמה על ספר ושרר אותן בכתב, שבן מצינו פעומים הרבה צירור זה «מור וכפורה» משמש בדרך השאללה לכתב ומכתב במגנלה ספר. «וכפורה... פור» – ערחה"ב תחל' קמ' ג', טאג' ב' לח' י' ה' מ' ז' ר – בלטו יהוה המօר מזור ומופלא. «מור... מזור» – לנעל. צ'ר ונו? – ביתם שהנחייל לו האל בס נרלו אמר: על כסאו ונו, פ' נ' ח' י' ל – כ"ה בכ"א ע"ר «בניהול עליון» (דבר' ל"ב, ח); ואולי יש לנתקה: «הנוקלו».

מה.

נמצא בדיוו' כי"א קנ' ג', ובראשו רשימה ערבית, שתרנומה: «ובשולי המאמר (המלייצה) אשר התחלתו „לנטע השבל“, והוא אנרת שלום בתוכה לאחים האחים, והם רב נדול, שלא נובר כאן בשמו, ושני חכמים יעקב ושלמה, נוף המלייצה „לנטע השבל“ חסר בהעתק כי"א שלפנינו, ונזכר ברישימת התקן שלכהו" סימן ק"ג – שווה 1-2. ע' ל' ס – עולם, מלחה"ב דרכ' לעג ז. ר' י' ח' ונו? – כל' ברכת שלום נעמה וערבתה, רבנו ונו? – כל' רוח שלום (ערחה"ב תחל' ע"ב, ז) ישא הרב (לנטע'ל), שהוא לבדו עשרה על ראש התורה, אף-כן הגהנו, ובכ"א: «חפה». כ' מ' ב' ר' ח' ונו? – ע"ר מאמר חז"ל: כל הברורה מן הנדוללה – הנדוללה רודפת אתריה, (בית זה נאה לו מקומו יותר אחר שי' 6). נ' על מה ונו? – איזוב כ"ה, כא; והבוניה על חכמה, כל' ב' יומי שחכמה נעלמה מעין כל' ח' הוא אותן ומופת על מציאותה. כ' שחר ונו? – ערחה"ב שה"ש ז, ז. ב' ר' יומי – ברוי לב.

שי' 8-9. ולרב י' ע' ק' ב – מוסב על הבית הראשון; פ' ל' – יובל שלום נס לרבי יעקב.

שפחה נחרפתת – ויק' ט/ג. בינו עינוי וו' – עריה'כ רבר' ז/ה, ולכל מביון וו' – הריא'א כ/ה, ת. ח ברת וו' – כל החברים המכירים הם חברה שכלה, שהמשמש בראשותו אותה יתרדילפת, לפי שהיא מבטה את אור השימוש בזהירות חמתת הבריה, נפשו כופר לה – בלו' הרינו כפרתה, ינו' וו' – עריה'כ תחל' ע/ב, יי.

מה.

נמצא ברי' פיא' ק'ץ, ובראשו רשותה ערבית, שתרומה: "הרבר אשר אמר במות רב יצחק אלפסי ויל' שנות תחמי'ו והוא נתקע על השיש". ונדפס בל'ש.
שרה 1-6. כ ת בנו וו' – עריה'כ אiom יט, כה, ובלו' – בל'ש: "יכלו", מאור – כן והנהנו, ובכ'יא א: "מאדר", ובבל'ש: "חליה ומונתת", בואו בני תבל – בל'ש: "בואו בני ציון". בכotta וספוד – בל'ש: "ספוד ובכotta".
ש' 9-19. מזרחה השם ש וו' – עריה'כ חהלה קינ'ג, ג. ו שמעו וו' – אפ' ט/ה אשר ב מה הוא וו' – שמ' ט, יי. יום עברה וו' – צפ' א, טו. ו שק וו' – עריה'כ ישע'ם, ו הגבועות וו' – ירמ' ד, כה. ובלו' ישראל נב הלו – שב' ד/א. שם גדור וו' – דריה'א יי, ית. לחת לו מה הלבאים וו' – עריה'כ זב' ג, ג. בסתר וו' – עריה'כ תחל' צא, א. ב שכבר וו' – עריה'כ מש' ו, כב. יעדן לנורלו – עריה'כ דע' ייב, יג.

מן.

נדפס עי' בר' במונש'ר 1896 עי' 33 עפ'יו פיא'. בהעתקה פוטוגרפיה של הדיוואן שלפניו עף השיר חסר ונזכר רק ברשימה שבסופו סימ'ג. השיר כתוב לאברהם (יצחק) בן ברזן. פתיחת השיר שואלה משירי החשך והוירידות של העربים הנודדים יושבי אהלים, שיש אשר תקום ברית אהבה בין שתי משפחות שכנות, ובהעתק שבי את אהלהם למקום אחר, יבואו אוּרְבִּיהם ויביטו בעצב וביןין אל מקום האהלים שעטם.

שרה 1-4. עד מה וו' – לשווא יקרו החושקים (אהובים) באוני משכנות האהלים אשר שאו עתה מאין יושב (עריה'כ ישע' ו, יא). בנזוז מהם שכיניהם, כי חחרשים וכאלמים הם ואין עינה לצעקים והם עמדים ומכבים, יען כי עפ'יו הומנו נורתו יצאו שכיניהם (מל' "השכינו באהלים" – שופט' ח/יא) בראש נולמים (עריה'כ עט' ו, ז) וצענו (מל' "אוחל בל יצען" – ישע' ל'ג ב), כל' נדרו מפה, ידר עם אהלהם, ואולם בכל זאת ערדין חביבים ושמורים הם בצל צלעת בני האהוה; כל' בלב אהיהם וירידיהם אשר יוכרים תמר בגענעים.

ש' 5-2. זר חזו וו' – רק למצער התעננו על אור פניהם, כי זרדו וו' ובאו (אסף אורות) בצחרים; כל' לפטע פתאם יצאו ולא שבו, ולא ארע אם יציאתם מכאן בחפוץ באה מותך בך שהם בחול באדמות מושבם, או מפשי שהארץ הקיה אותן. ומליצה מעין זו נמצאת בקיום רשב'ג

על ابوו (ברך א' שיר מ' שי' 19-20), ול מצער-בן הגנהו, מלחה"ב "למצער ירושו" (ישע' פ' יח'). ואצל בר' עפ"י כ"א: "ולמצפה".

שי' 8-11. על מפרץיהם וני' – על פרציהם של המשכנית השוממים פרצו לבוא התנים, בפרק השיעלים העולים בפרצאות (עדה"ב יהו' יג', ד, ח), ובין בקיעי נזרותיהם וחצריםיהם ישאו קול נהר וرك קול יללהם ישמע מחוק החדבות ופניהם לא יראו, ואני קורא חמס על הדמעות שעירטו ממטרות עז בכח רב (מלחה"ב "ועروف במרת" – רבע' ל'ב, ב) ולא רק שלא נרפא הבקיעים והפרצים על ידיום, אליהם עוד הוסיף לערוף ולהרים אותם (מלחה"ב "יערוף מובחות" – הווע' י', ב); כל' הבני לא יביא מרפא לשבר. «פרציהם פרצו», «ערפו... ערפו» – לנע'ל.

שי' 12-13. הנה על צ'אים וני' – אופרה ואהמיה על החבאים (כינוי לצעריו הדרידים) שצחלו ועללו לפנים בתקד האחים, מתחת התנים והיענים שנצאו (אנספ) שם עבשו לענות ולחרים קול יליל ישימון ("צבאים... נצבא", יונימ... לענות – לנע'ל), וכן התשתקף על נפשי בוכרי את הימים שבhem מלאו קווצתי בטל הילרות ומוי השתרות עד' הבתוים "מרחם משתר לך טל יהודת" – מהל' קי', ג; "שראשי מלאו טל" – שה"ש ה', ב), ובעהלו על לבבי את מהלפות ראשיה השחרות אשר דרכו וכנו בהן ערבי הבחירה (משל לשחר המתלעות, עדה"ב "שחרות בעורב" – שם שם, יא), אך אהה כי בין רגע דיאו ופרחו העורבים השחרורים ושערות הלבינו, ומי' – בן הגנהו, ואצל בר': "יעט". שו ל' וני' – מי הנער בשפע עליותם כאלו לבשו בניו שמחה ומשוש רחבים וסרווח שובל ושוליהם הארוכים נשבבו שמה אחריהם וענין השתקרו בין החשך, מ מוד' וני' – כאן עיבר המשורר לתהלה ידרו יצחק ושאל: ומה נעמו וערבו הימים ה הם כ"ב, האם נציצו מפור דדור ונתחשו מריווח או נבראו ממרקחי פועל בן יוסף וממעשו הطيبם, שריהם הטוב (שםעם) הולך למרחוק כרייח מרקחים, והוא השבchin את השמחה והחפאהת בمعنى. נוץ ר' – בן הגנהו, ואצל בר': "נצחра".

שי' 14-15. ה ש ר וני' – הוא הטר וני'. כמו על וני' – כל' שהוא פאר וערדי לאץ' ובו הארץ מתעללה ומתנאה על השקיום. ב ל ב ש וני' – כל' השקש וזרחה נחשב להם לבבוד וללאון אף אם יהלבשו בבלוי מחלצתו ובבנדורי השתקוקים. נ ב ע ת לְקַפּוֹנוּ ה – שה"ש ד', ג, ב' פ' ים חאו – עדה"ב ישע' י"ה, יב. אם מפתiot וני' – אםBei הארכ' – גתכלתו בסכלותם והבוגדים בעם יטמא ברמי אוותם (עדה"ב ווק' י"ב, ב) וڌיה הוא ברוח פיזאת דמייהם (עדה"ב יושע' ד', ד), וזה עלדרם את מי שבלו והם יתחטאו ויתהרו מטומאתם.

שי' 16-25. ד מו וני' – האנשים ה הם דומים בעיני עצם שם שעירם בבינה, אבל בעמדת אצלו ועל ידו הם נראים לפניו כמרוששים ומרוכאים. וירד' א' – בן הגנהו עדה"ב איוב ל'א, כא, ואצל בר' עפ"י כ"א: "ירודאי". י ח נ ע שו – ימי תבונתם של החכמים בעיניהם המתגעשים ומשמעים קול יקפאו וירדו כמו אבן (עדה"ב שם' טז, טז) בעת ילו עליהם נתפי עניי חכמתה אבל בהבזבז (בהעדר) נשמי תבונתו יושטמו וני' (עדה"ב עמי' יב), מה שאין כן אם ישברו (מלחה"ב ברא' מ"ב, ס) את חכמתו לא ירבעו וני' (עדה"ב יושע' מ"ט, ס).

שי' 26-30. נו אל... נ ש א' – עדה"ב. נואלו שרי צווע נשאו שר' עט' (שם י"ט, יט).

מס תומס פ ים ווינ – החותמים בצלו שלדים מפחר שלא יהו טרכ לשלו החמן עין זממו ווינ – כלוי עין שכלו מראה את האותיות בטרם תבאה ובטרם יעידו ויעדו עליהן החותמים ותרצופים. לו על נקי קי ווינ – כלוי אלו הוו כפוי פרושות על נקיי הפלעים בוים שרב לתנוף עליהם נשמי נדבתו היו מגמיהים אף הם דשא, והפלגה מרובה מעין זו בשבח הנדרות מניה בשיריו הספרדים. והמליצה מיסודה על הכתובים "ושובתי כפי על הצור"... "כפה פרשה לעני" (משי לא, כ) ועל שתוֹף השם "פְּנִים" לעבים ולידים. "פָּרְשֵׁוֹי" – אולי ציל, "פָּרְשֵׁוֹ". ש ווינ – הכל, אורהבים ומקנאים ושונאים, כלם שווים יחד במחלי חסדיו.

שי' 84–81. רוח זמן ווינ – מיום שרוח הזמן נדבה וחוננה את העילם לחתת לו בזרק נרבה איש נדיב רוח ביצחק פלחו לו כל היקום (בני העולם) את המאה ילדיו וען פנען. בבחתי ווינ – הכוונה, בנראה, שמדובר צורות הריריו בח بواس בבויות האסורים. הקוי מוהו לתרה רה – עדיהכ אווב טיג, יב, ואר – כ"ה אצל בר, ואולי ציל : "וואן". ולא יחת או – שופטיכ ב', פון, ה יו ווינ – בן הנחנו עדיהכ "הוה זרעם" (ישע' ל"ג ב), אכל נס לאחר הנחה זו הלשון מנמנמת וקשה לבונן פרושה; ואצל בר, עפ"ז כי"א : "יתו"; ותחות "זרעות אהוביו" בא בכ"י הניל עוד נ"א: "זרע אהבו". ראו – בן הנחנו, ואצל בר: "דא", מלה שאין לה כל שחר בעין, ונום נמצאת כבר בסוף ראייה לרעה מחוק שמחה לאיה. והכ"י כמו "הלא".

שי' 40–35. ה נ ה ענקים ווינ – הכוונה לשיר תhalbת זה שהוא בענים ווינ. י ת פ ארוו ווינ – בשירים אלו יתפארו מוכבי שחיקם, כי על בן נתחboro וכמתבו לשם אחיהם הבכור, כלוי הנדרול בכוכיכם, והוא כינוי של הפלגה לשער החפט, הנדרול באחיה. צ פון זי יין ווינ – כלוי רוחות העולם (עדיהכ תחל, פיט, יט) הם יבוא לך על כנפי שלמותיך (כלוי) אונרות שלום וידרות שלך). את שארית נפשך, זו שנמלטה מן התחלאות, עד אותו הזמן שיאיר אלהות את רחמיין עליינו ויראו שוב נבלאותיו לקבע את הפוראים יתהר, ואו אולי יטקד נס אותו לטובה וויא את ראשי (עדיהכ בראי מ', יט), כלוי יעלת את כבוריו לפניו וויחיש את פרותיו בראש כל יתר האוברים והנרחחים.

מג.

נדפס ב"המלחין" תרנ"ה צו נ' 227–226 עז. ד, ניב עפ"ז דיווי בז' שבירין, ובראשו רישומה ערך ביה שתרטטמה: "וכאשר הניש לו הנשיא יצחק בן ברון את חברו המוכונה בשם 'המעריך' אמר בשבוזו". שיר זה היה גם בדרוי כי"א ס"י וחותר בהעתק פוטוגרפיה שבידינו. ווש להעיר כי קבוצת השוירים לר' יצחק בן ברון (מו-נא) סדרה פה, בשאר הקבוצות, לפני סדר הא"ב של סופי החזרות, ואולם לפני תחכן מהרואי להקדים שיר ג', שבו המשורר מבקש מאת ר' יצחק לשלו את ספרו, ולתת אחריו בן שיר מז' ושיר מט, שבhem מדבר המשורר בשבח הספר ומהברון, לאחר שזה שלח לו את חברו, ובנגע לשיר מ"ה – אין מקומו של זה מלל בשיריו הרמב"ע, לפי שהוא נכתב לא בידיו

הרמב"ע, אלא כדי ר' יצחק לרמב"ע בשעה שלחה לו את הספר, נראה ברור מטבחו, והשיר הזה נתן כאן בטעות, מתוך שינמשכנו אחרי הרשימה המוטעית שבראשها.

שרה ו-5. הנשיא יצחק בן ברון היה בעת ההוא, כאמור, אב בחכמה ורך בשנים ובנו מקומו היו מלאה שלא החזיקו את חכמת השיר והמלחיצה, והרמב"ע מחק שבחם של בני החכונה יהודית הפעילה בראש השיר בא לדרב באמצעות השיר בנותם של אלה, וחזר שוב להפליג בשבחו של בעל ספר "המעיריך", שמחבריו תראה בו את כחו בחכמת הלשון העברית ומשפטיו מליצתה בהשואה אל העברית. לא nisi יי' לבבותינו – כלוי אישי הלבבות יש להם בני מחשבות (כלוי ולידי ריעונות), אשר בידם נועימות (עדח"כ "נעימות בימיך" – תחל' ט"ז, יא) להחיות נפש היזיריים (בני אדם) ועיניהם מחשבות להם לדאות עתירות והם מפרים בעלי פה את נורת הומניטים (עדח"כ במד"ב, ט; כלוי בראותם בעין רוחם מראש את הנולד הם יודעים לקדם את פני הרעה ולהתגבר על ניריות הומניטים. ואסר – כן הגנה נ"ב, ובכ"י: "ואחר". ור' עות ונו – כלוי להם דעתו והascal לדאות את המופלא והמכסהה במו במראות (אספקליות) ועצות נאמנות להם במראות נבייא האמת והזיווניותם. "כמראות..." במראות – שם אחד יוצא לשתי הוראות. יש ברון ונו – יבטו ויראו בעין רוחם את הנצחות ורדי תעלומות נם בעודם כולאים במשמעות הנופת. ואולי מקומו של הרו זה אהרי ט' 8, ובסופו "ומה במספר פנירם כלואים" מוסב על הנפשים, מה שמתќבל יותר על הדעת.

ט' 5 – 8. מה טוב לנו – מה טוב לנפשים של בני העליה המועטים (עדח"כ הדר"ב כ"ה, כד) השובנים במחנות קדושים וטהורים וקוראים מצד מעלה הרמה אל על (עדח"כ הושע י"א, ז) והם מוחוריים בעוצם השמיים לטהר וכוכר הברקים עמוסים ונשואים (עדח"כ ישע' מ"ז, ז) על גביהם וכימה; כלוי לעלה מן הכוכבים (ועי בהערה הקורמת). ב' עט – בן הנהנו, ובכ"י: "בעיני", וnob' הנהה: "כעבי", ולולוי יצועים ונו – ללא היי לבכבות יצועים (בלוי מלון ומשכן המדי) לדעות ותבונות, או היה לבאים ותרין על הנבראים, שהרי מצד כת הנהוף בלבד הם עולים על בני אדם. נברן מגברין – לנויל. ו' צר ר' ונו – אעט' שנם נברלים מעורי פרחים (עדח"כ א' ז' מ"א, יב). ואולי יציר" באנ פירשו רעיון סתום.

ט' 9-12. וו' ש בעלים ים – יש בחורן מן הבתוים והוא עולה בחכמו על זקנים ממנעו ומכל דעתם (עדח"כ ישע' מ"ה, כה) וצער לימים מיטיב לפחדו סחומות ובצעאו המערה להשתחף בקרוב המליצים החליצים למלחמה בחו' רב לו להפליג נפילים (לע"ל) ולחלוש לפוי הרבו את הרטאים, כלוי לנצח את הענקים והגבורים במלחתן של תורה וחכמה, והוא אדריך ווואר נבורי הנרים המתנפלים על ילדי שעריות (נדירים קטנים), והכפירות השוואניות בפרטם בעדרי צאן (עדח"כ מיכת ה', ז), ובגבורתו העזה ישיב לאחרו, כלוי ינעם המערה נם בחוריהם ונם זקנים מאנשי ריבוי וצעריות נרו' דעת כלאה באותותם אמת (עדח"כ יחש' ב, יבג כלוי במופתיהם החותמים ובראוותיהם המברישות, הם יחתיאו (מלח"כ "ולא יחתיא" – טופט' כ, טו) אותם, את מתנגידיהם, וישיבו את חזיהם אחר מטניע

בם. "ואוותם באאות"—לנעל; ואולי גם מלת "ואוותם" היא מל' אות, בלאו באאותיהם הם הם מחותאים ומשימים לעאל את האות והמורთ של המתנדרים.

ש' 18-17. ובמ' ה' ישישים ונו'—ויש הרבה ישישים והם בעלי קומה גבוהה בעשוites (ערה"כ מ"ב י"ט, ב') ובנאותם לבם ויתורותם הם מבקשים נדולות (ערה"כ ירמי מ"ה, ה') לנפשם, ואולם אך נכאים (מלח"כ ישע' ט"ז, ז) מנת חלקם, כי היישישים ההם אין תוכם כברם: התוננות תוננות נבירות ותובנות תבונת בני חמוריהם, דעתם דעת תינוקות גמולו מhalb (ערה"כ שם כ"ח, ט) אבל נשמרותם, כלוי נופם הבהיר, הם כמריאים. וכן אמר כי אליו יש לקרווא, גמלים" במקומות "גמלים" בהתחאה לעיריהם ומריאים. מ ת' ה' ה' ונו'—האנשים האלה הם מתי הור ואנשי מדות (כלוי, בעלי קומה, ערה"כ במד' י"ג, לב) וגונאים צניטי פאר בראשם ולובושים פרדי הדר ובינוי תפארה, אלא שהם אבוסים מסתומים, כלוי מפсолת הדעות, ואולם ביראים (ערה"כ תלל' ע"ג, ז) ושבעים הם מפת הפתוחות וכל ייחותם יסבאו מיין הסכלות, ויש מהם שנאים באלוותם ושרים חשובים (לשמה"ש נקד אי' בנקודת החפתחות, וכן מצאו מלה זו נקודת לשמה"ש חתפתה ת' פתח נס אצל רשב"ג, ועי' למעלה בשיר מ"ב ש' 88) אבל באמת אינם אלא אלפים, בני בקר, העודדים על מאבוסים (מלח"כ מאבוסה"ר ירמי, ט, ב') מלאים כל טוב, "מדות... ומדות", "פתחות", "שבעים... סבואים", "אלפים... אלפים"—לנעל, ומטרינו—כ"ה בכ"י, וכן ב' הניה: "ומענו", ז או ל' ס—בן הנהנו, ובכ"י: "ועל", ועי' הניה: "ועגלון".

ש' 18-20. נ' ב' ה' ת' ונו'—האנשים האלה ידברו נבותות תמיד (ערה"כ שא' ב', א), אבל בזמנן שירחון מרוחק ריב שפותים (ערה"כ אויב ל"ט, כח) ומלוחמות דבריהם בעני השכל ותחמה ימחרו לבוא במחובאים, ובשם פוחטים פיהם כմבדרי שפותים (מלח"כ ומרברך"—שה"ש ד', ס) קולם הולך ברعش ורות פיהם איתו אלא ברוח ולועפות במודבר, שאיתו בא לזרות ולהבר ברות שפתיים (ערה"כ ירמי ד', יא), כלוי לבר את העניין, אלא להעלות אבק ולהרבות שאון. יריחו ז—בן הנהו נ"ב, ובכ"י: "רוותון". ומש' של' ונו'—כלוי יפה אמר המשל הקדמוני, שהחון והעשה מחופט על חטא ועון. ודבריהם שנוניס מעין אלו בלאו יהודים מבענין הדור ההוא מבוקשים אצל משוריין ספרדי.

ש' 21-22. מ פ' ר—כלוי סופר. ל צ' פ' צ' פ' ונו'—ערה"כ ישע' ל'ח, יד. ב' ש' פ' ר—בן הנהנו, כלוי בפי מליצה; ובכ"י: "בספר". ז'ול כ' ב—בן השלמן לשמה"ש, ובכ"י: "לכתבו". ל' ש' ב' ני' ע' בר' י'ס—ספרה. כ' ס' פ' י'ס—לנעל, כלוי לבנים לבנתה הספרה. ב' נו' פ' מ' לא' י'ס—האותיות השחורות. לאחים ונו'—כלוי כתוב לאחים המפורטים בעולם אבל קבוצים בלבדיהם והם צפויים ונראים מרוחק בעני מחשבתי, לכל יהודי סנלה אלה שמבלים את ימיהם בהבל בין בוערים והם בתוכם נרים וכוחשים בכתו כלאים, ואני קורא אליהם: היו נ' נכוונים לשלחן אמוניים, כלוי לספריו חכמו של יצחק בן ברזון, כמו שמספר למתה. "כנרים ונרי"—לנעל. ו ה' ו' ב' ל' צ' מ' א' י'ס—ערה"כ ישע' נ'ה, א'—ל ע'ינו'ת וט'—לכו לمعنى אמרים, שהם כנולי שיערים (כמי הגשומות, מלח"כ "شعירים עלי דשא"—דבר' ל"ב, ב). ל ע'ינו'ת—בן הנהו נ"ב, ובכ"י: "לעינות". א' מ' ר' י'ס—בן הנהנו, ובכ"י: "אונרים". נ' ש' י'ס—עבים. ול ע'ו'ת—בן הנהנו, מלח"כ ישע' ג' ד; ובנופט: "ולמות". מ' ג' נ' ב' י'ס—ערה"כ "מים מגבא" (ישע' ל', יד). י'ס מ' ז' מ' ת'—בני ל' יצחק הנ'ל. י'ס—בן הנהנו, ובמקור:

יש", וכן ב' הינה: "ארש", ואינו מתייחס עם מה שלහלן, ב חז' פ' י' – כן הינהנו, ובנדפס: "בחוניו", ומור ו א ה לו ת – שתה"ש ד/, וזה נביב י' – נביב הי'ם, ל ב ר ים ונו – לאנשים ישרים דבריו בזעטם ווי, ושב ל א מר י' – כן הינהנו בהתאם בלע"ל אל "מור" ו "אמיריו", ובנדפס: "ומכל עברי" שאין לו שחר. ואילו יותר נכן להינה: "ושכל דבריו" כדי להמנע מהכפלת מלת "אמרים" בביה הבהא. ותר פ' א מיר י' ו – העלים של עיפוי. "ומרפיי" – תרופה – לנע"ל.

ש' 33–38. זה נורי ים – הערבים. ב אל' ים ונו – שערו ב': כלום ותאים (כלוי חדים, מלאח' ב' יחו' מ', ל) לעמכו שפותה (עדה'ב ישע' ל'ג, יט); וכן ב' מיניה: "ווארס" ת' ותאים". ולקח לרוגני ים – עדה'ב שפ' כ'ט, כה. ושערו בך: לך וצחות לשוניים לרוגניים, ואלו מלת "לשוניים" אע"פ שהיה סמוכה ל"צחות" – אינה מעין לשון, אלא הלא' היא אות שמוות, והבונה ללמד צחות ל"שוניים" (מלח'ב "עם שוניים" – מש' ב'ד, ב'א), מקביל אל הצלע הקורמת ולקח לרוגני". והמשורר חפס בבונה מלת זו הנשמעות בפבנטו לשני פנים ע"ד הצחות. וע' זה ואמצה – בלה' עצה ונבורה (ו"אמצה" מלח'ב ז'ב' י'ב, ח), עדה'ב "עצה ונבורה למלחמה" (ישע' ל'ג, ח). הלא' חן עבר וערב, שתיהן מחותבות יחד בספחו הכל'ל. וחמאת פדרו... איש ללשנינו – ברא' י', ח). הלא' חן עבר וערב, שתיהן מחותבות יחד בספחו הכל'ל. ולחמת א פרות ונו – המבחר שבאמירות ביד בחור הנישאות. לחרש ב' אבו – לוה שהוא דומה להרש אצל באבו (זהו ל"א, ס), ומסבו, כלוי' מקום שכטו בן האל ובל עצי הנק מקנאים בהדרו (עדה'ב שם שט', ט). מס' ב'ו – בין הינהנו, ובכ' : "מסבבו", וכן תקון: "זובבי", וב' ע' ז' ונו – עדה'ב יחו' ל"א, ט. מ נבר חיל ים – עדה'ב קחל' י', ג. עז' שחליים ונו – יעו ארי ותקן אובי, מליצה מצויה בשיריו הספרדיים. תדו ב' ב – כן הינהנו מלח'ב "רובב שפטו ישנים" (שה"ש ז', י), ובכ' : "חסוכב".
מ ליזות לנו ב' ב – לטובב ולהפרות תנועת מלצות.

ש' 39–44. קרס' ים – שערו בך: בני ריעינו (מחשובתו) יכינוי בלי יד (כלוי' בקהלות) אל תוך לולאות אמריו (כלוי' עיבות הרבריט והולאות העיניים) את הקרטיסים המתאימים להם להבאים בחובה להכלה מעינו ותשומתו במשא ומתן של תורה וחכמה. ומליצת קרטיסים ולולאות לעין חריצות של הרצתה דברים וקשריהם ההינוי והבזה בסדר נאה ומכוון למטרת – מצויה בשיריו הספרדיים, ב אובי ונו – דבריו הם יפים כ' עד שהם רואים לדגנתן ענילים באובי הocabicos וחלאים (מלח'ב שה'ז', ב) על צואר הלבנה, והוא הפלגה שירית נאה מאר, אבל אמד: הנימנותו של השיר ההוא מצד יפה וחרודים ממשמים לויות חן אפילו לocabicos ולמאורות שהם עצם מושלים בפי המשוררים להכשיטו וחב התളוים ברקיע. ומליצה זו "צואר לבנה" נמצאת גם בשיריו רשב'ג (פרק נ' שיר מא' ש' 1). ובידי חסדים ים – נאומו ממשמים בצמידים בידיו החסדים וחיו תלואים בחוי הocabicos, שנפש Achat עלינה משופחת לו ולهم. "נאומ' י' – כן הינהנו ובכ' "נאומו". והנה י' ל ד' ים ונו – בלה' חורי לך בזה ילדיותי, הם תרויו השיר הזה, שעתודים להקין (בלה'יר) ישי עפר ולעיר רפאים (ע"ר הכתובים דמי י'ב, ב' ווישע' י'ד, ט) כלוי' שיחיו ונישו גם לזרות הבאות, והם נושאים בפיהם באטם יד את נדולת אביהם, הוא המשורר יוצר השור, כלוי' מוציאות לו מוניטין עד שבא (שבט הערבים),

ואמרתו כי כוכבים לדאי, ואורות לאנשים המושלכים במסגר אפלת. "ירואים"—ביה בנדוף, ודרשנווּ לפי העניין, מל' "ירוא המוראים" (ש"ב י"א, כד), שהบทים שם "יראו", ואולי ציל באן מלה אחרת.

מ"ח.

ונרדם ע"י נ"ב עפ"י כי שלו ב"המלייע" תרנ"ה נ"ז, ובראשו רשיימה עברית, שתרטומה: "ואמר שיד על ספר המעריך". ועי' בראש העזרותיו לשיר מג', ולפי שבתבונו שם, השיר הזה בא בטעות בין שירו הרכובע ובאמת—כנואת ברור מתחנו — נשלח מר' יצחק בארכוף ספחו לרמב"ע, והרשימה העברית שבראשיה הוא מוטעית בל"ס, ולהנס נ麝ך נ"ב אחריה והטענה נס אותה. שורה 1—4. ס ו ד-חברו ואפקת חכמה, והנרייט-ערב. מ אס פ-כלוי שhortה הלשון מפודת והוא נט את התנדרדים למקום אחד. ל מי תר-לאיש אשר תר, והבונה לרמב"ע. ב מוע ל-ملח'ב במעל דיהם" (כח) ח, ו, כלוי לעלה בשמיים. ב מורה ר-לmetaה בארץ. ל ע ל ס — מכאן שבעל המעריך היה בעת הרוא צער לימיים.

מ"ט.

ונמצא בדיו' כ"א פ"ז, ובראשו רשיימה עברית, שתרטומה: "ואמר שיר על פ' המעריך", ונרדם ע"י נ"ב עפ"י כי שלו ב"המלייע" הניל, ועי' בר' במונשראק 1896. שורה 1—5. חמירות ווי — כלוי בספר נקבעו כל החומרות משתי הלשונות העברית והערבית והכמתה שש בחן כדי לאחוו כל צד (עמ' לאחוו בנסיבות הארץ) איזוב לית', יונ), ופעל אותו במובן זה של הטעשיות מצוי לדוב בשיריו הספרדים. וילך וויאי-ספרך חובק בורושויז ומשופט על פניו כל הארץ ומגע עד למתקנים (ואילו תי "על" ציל ביל), ובכז' לא יבוארו שום פגע ושבור. וישנות וויאי-חספר משוטט ומעוף בכל הארץ בלי ריגולונק. ומכלת וויאי-שעורו כך: ומכלה (מיא ה, כה) ושבר רעבן לכל איש רעב, יולדו — מתרבו.

ג

ונמצא בדיו' כ"א ק"ה, ובראשו רשיימה עברית, שתרטומה: "ואמר אל אבו אברהם (= יצחק) בן ברוך ומבקש חברו המבונה בשם המעריך", ונרדם ע"י הניל ב"המלייע" שנת תרנ"ה נ"ז בשני נוסחים.

שרה 1—6. בר ש פ' ווי — נפשי שרפה בלהבות הבכי ולהתי שטופה בבכי היקות, והיא מליצת שער הפבים בנושא אחד, להפלטה העניין, המזינה אבל משוריין ספרה. ה ב כ' — ביה בבי'א, ובכ'י נ"ב: "המן", וצ'רני ווי — כלוי טרפ לנדוד ולזונקה, שניהם כאחד כלו כהן. ובמת לעותה — ביה בבי'א, ובכ'י נ"ב: "ובמלתעות", וילך ווי — כלוי אין קע לנודרי, ומלאכה מעין זו מצויה בשיריו הספרדים. וב נ'ו ווי — כלוי פנוי הומן הם נאטו אלן. אס פה אס פה — ערליך ישע' כ'ה, כב. ובנוו... עדרי... אפסה" — ביה בכ'י נ"ב, ובכ'י משובש. שלמו — בני הומן, בימינו

ונוי—אני חרב בימינו של הומן שהוא מהפרק בו כרוי להראות כחו ונבורתו, ובוי יצנפה, ככל' אני משתמש ביצנפה ונויר על ראשן, להתדרדר ולהתנאות, וצנפתי ככחורי צנפה לירובתי בור, עדה'ם שם כ"ב, י"ח, "יצנפה... צנפתי"—לנ"ל.

ש' 7–10. ו' בין חותחים ונויר—עדה'ם שה"ש ב', ב. ו' ה' מ' צ' נ' – והמציאני, עדה'ם "המציה'ך" (ש'ב ג', ח). בעיפוף – באופל, ז' מ' ס' ונויר–הומן הפיק רך מזומות (עדה'ם "ז'מו אל תפוק"—תחל' ק'מ, ט) השטימים ואנשי רשות, אבל תאות לבבי נחרפה על ידו ביד אהבה (עדה'ם "במד' ל'ה, כב"). ורעיון זה בא בשירוי הספרדים בטעות שנותה, "שיטים... הפיק"—כ"ה בכ"י נ'ב, ובכ"א: "שיטים... הקופה", והמללה האתronymה מחוקה ולמעלה מתוקן בטעות: "הקום". ויום טר פוי ונויר–בשעה שהומן מכין טרוף לי ולשיטים, יאחו במדת איפאה ואיפאה, להיזוות נוגן בעעל (עדה'ם דבי כ'ה, יד, טו).

ש' 11–14. לחדר פה ונויר – בארע שבת הבוטחי שלמה הויה דעתו להרחה וחכמתו נזופת, הבו סתו – כ"ה בכ"א בפניהם והאות ס' מחוקה ומתקון לעמלה נ', ולפי נסח זה מלת "גנופת" מוסבכה על תבונתי וחכמתי, אבל לפיזה מלת "ארץ" במקורה המוכרה כאן לפהמש נשארת תלויה ברטמיון בלי סומך וגס אין לה טעם כלל, ואנו תפנסנו משם כך את נסח הפנים כמו שהיא, והוא נסח כי' נ'ב, והבוחן יבחן, ולגנווע ונויר – בכ"א רשום מן הצד לשם פירוש מל' "וינגע" ונויר (הוש' ח', ט); ואולי באמת פירוש רמב"ע מלשון זו את דבריו הבהירוב "מאנה לניע נפשי" (אווב ר', ז), וירה אפוא הipherוש כאן: נפשי תמן להוות נועעה, כי יקרת נפשי בעיני (עדה'ם מ'ב א, יג) יותר מרוי מהוותה ננטה נdry ולעיניו, ע"כ תאנגר להלחם עם ילדי הומן בתוכו יד ונויר ותבליג על כל משוקתיה, ובכ"ז נס היא, המלמורה ביסורים ובפניות, עיטה הפעם לסכול פרידת הנגיד יצחק, וכל הדברים שלמעלה לא באו אלא לשם תפארת מעבר זה, נגדי – כ"ה בכ"י נ'ב, ובכ"א: "נדרו". סכ'ן צוקיו ולשאת – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ'ב; "שאת צוקיו ולסבול". י' ע'ה – כ"ה בכ"י נ'ב, ובכ"א: "עיפה".

ש' 15–19. לננת תם ונויר – בניו ליצחק; ובכ"י נ'ב: "לנתת טוב", ואולי הוא הנבון, כי למטה בש' ז' נמצוא "ומנדל חם", ופורה... וע'נ' פה, ת' בכר' לחדר ש'ים, וועל' ה' תרוף ה' – ע"ר הכתבים ייחוי, יט, י' ; שם מ'ז, יב, ב' אבנוי ונויר – עדה'ם מ'ב ט'ג, יז ; ורש' מניה : "באדרני". בניו יומס ונויר – בליך' ילדי הומן לא יזיוווזו ממקומו לרוב חזקן, שתורי הוא עצמו ברב כהו מינוף תנופה ברוח פיו את הדר תבורה, והוא הפלגה שירית על רב כהו של ר' יצחק לשלוות בזמנ ולנצח את כל המכשולים. יומס – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ'ב : "רומ", "וינעהו"—כ"ה בשני כה'י, ולודעתנו יותר נכון להנition : "ויניאודו". בצד ר' ונויר – בצער עטו השנון כחרב ישך קריב עם אנשי ריב' ולשונו חריפה ועה לדרכו ולנצח את דוברי צחות, בנלויו ה'כ'י מובאים כאן הכתבים : "בחרפם בפלשיות" (ש'ב כ'ג) והעם חרוף נפשו למות (שופט' ה, ייח).

ש' 20–26. ח'ו מד' יוו – מקנאיה, מ' ז' מ' ת'ו ונויר – בליך' בזומת הרמה והנשאה יביתו שונאי – בעין קנאיה, מ' ז' מ' ת'ו – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ'ב : "זומתו". ואולי הוא הנבון, ב' עין ... ש' ז'ופת – עדה'ם אירוב ב', ט' ו' ש' ח'קן ונויר – עדה'ם אירוב כ'ט, כד (ובכ"י נ'ב : "צחקיי"), להנוף לו בהתחensem.

ואנו ד' ונו-עדה"ב עמי ד', א. מ שר פח – כלוי מלחמת קנאה. יד מז' ונו – כלוי הכתלים ידנו שהם בחופר כחם ינזרו את החוק מהם. עולח במאזני – עדה"ב תחל' ס"ב, ג' בסוף הדנו כ"ה בכ"א, ובכ"י נ"ב; «כטופה», מנדר – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ"ב; «פרוי», חינוכת תפ – של מתנרו; כ"ה בכ"י נ"ב, ובכ"א; «תבונתך», שפח הרופת – עדה"ב ויק' ייט, ב' ברוקחת ואנפה – עדה"ב ש"א ח', יג.

ש' 27–33. לחרן ונו – לראות את שתי הלשונות, עבר וערבית, מחוברות יחד בספר אחד (כמו שעשה אותו ר' יצחק ברון בספריו «המעיריך»). «לקרבר» – יותר נכון לנדר: «לקבר», ותחתר נס מלחה זו לצלצל ההברות של עבר וערפ' ביבתו זה. ופח – המשורר לא הקפיד ובtab. «קהה תי פי» בראש בפסיפות, ראות ונו – מושב על «כטופה», ולהתלוון ונו – עדה"ב תחל' צ'א, א. ב' נח בשמות – נטע בשמות, בניו למשורר או לבית מדרשו; כלוי לאסות בצל חכמו הרמה עד לשמות וליהנות מרפיין. ערע – שמות. «ערען» – ארץ – לנייל. ה כי נעת תי ונו – כלוי ריבות שבעה לה נשף נודדים בישימון הסבלות וביבר עטופה נפשי בריבע לחננת נפנק; וכבר עיפה נפשי לתעתת התלאות הפתוחית, ועתה היא צמאה אל רטיסי יינה (של כתת בשמות) הקרים והנעימים לנפש עיפת. ש' 34–40. וזה א'achi ונו – סיום מעין זה בשבח השיר השלווח של המשורר עצמו ובנס�ו זה ממש מצוי לרבי אגאל שידי רמב"ע. ס' ח' ר – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ"ב; «شمש». א' חותך ונו – כלוי שירה זו מהי סוד יופיה, האם לפי שאחותך הוא או אחות שמש, ואולי נחטפה (מלחה"ב «וחטפותם לכם מבנות שלחה» – שופט כ"א, כא) מבלי יד מבנות עיש; יולולי הורך (עדה"ב תחל' ק"ה, א) היותה ערומה מהדור וחטפה מהן, תשי תך ונו – והוא תשית לך על אהות אהבתו שבלבו אליך הטעורה וחנקה (בלוי כתם). א'ה ביתם ונו – אהביםיהם הולכים ומוסיפים מיום אל יום, ואולם האהבה היא אהבת נדבה (עדה"ב הושע י"ה, ח) שאונית תלויות ברבך ולפיכך לא תרא בטלה ואין לה חליפה לעולם (עדה"ב תחל' נ"ה, ס). ותתחנן ונו – שירתי (או נפשי) תחתן לפני כבודו שיוביל את מי כתבו על נפשי השורפה באור פרידה, ב' א' ד – בן הניחו ר'ד' ור'ד' ילן, ובשדי כ"ה: «ואיד' ולפיו» יהא משמעה כבול, מלען, «אייד' ושבר'» ונס מלען «ואיד' יעלת מן הארץ», ככלומר, באיד' (בבאים) זהה של הנדור נפשי שרופה, שלא כדרך איד' כתם, שהוא מעלה מי נשמו. ושני – התחמים הניל' משעריהם עד להגינה: «באש הנדור», מליצה שנורה אצל הרמב"ע, ואילו יש להגינה «קאור», אשר עינה ונו – כלוי שעינה נשיאות ומצאות לך בעין נה צמאה לשם ררכיה.

ג'. נא.

נמצא בדורי בכ"א ק"ט, ונודפס עשי נ"ב ב"המלייע" תרניז עפ"י כ"י, שבראשו רשותה ערבית: שתדרנמה: «ועוד משדריו בעניין קינות ונתנות, קינו על הנשיא יצחק בן ברון». שורה 1–5. לא ש כל כפרא – שח"ש ד', א; בניו לתנשיא יצחק, וב' כו'ת ונו – עד' הפתובים וכ' ייב'ו, ואס' ד', ג' חק ונו – עדה"ב ישע' כ"ה, ה. וחרבר ונו – חכמת הדבר והמליצה; כלוי עמו מטה חכמת התורה והמליצה, ו' שמי ונו – עדה"ב ישע' ס"א, ג' ווננו לו ונו – שם ליה, ד;

בלוי עמו במלוא החפדים והתחלהות בעולמו. לא זאת ונוי – بلוי הוא היה לאוות ולמוות. זה הנזון
ונוי – עדרה"ב בראי מ"ט, כא

ש' 6–10. אליוו ווינו – עדרה"ב איווב ד', יב. חופר – חור ובורל, מל' "לחופר את הארץ"
(יהוש' ב', ב). י' קש ז... עי פה... עפר – כלם בני ישמעאל; בלוי בלוידיו נקשו כלם בדברים.
"נקשוו... יקשוו", עפוזו. עזבַת – לערל, ב אמריה הם – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ"ב: "באמרותם". עפוזו –
מל' "ויעוף העם" (ש"א י"ה, לא): בלוי עיפו ווינען, ואולי צ"ל: "עיפו". ה עט והדר – של וולתנו,
וירוד עי – כ"ה בכ"א, ובכ"י נ"ב: "ולומיד". כל עז ווינו – עדרה"ב יחו' לא, ת. ואיך תשאל
וינו – ע"ד מאמר חז"ל: אם בארכיות וינו. איך חזו ווינו – תמייחני איך אחריו מותו יהא חולך סובב
עד גלגל הרקיע (uderh"b איווב נ"ב, יד), ואיך לא יהא הנגלל העשורי צOPER (מלחיב שופט) ז, ו
בורוח ממפלילו.

ש' 11–14. בו ש ה ווינו – בושה הלבנה וקררו פni המה מעוגם השוד והאסון שבא על השתק
בחלקה מן העולם מאור נדול כמו הנפטר. שרדו – בן מנקר בכ"ג, ומהראוי שחדו. תחתיו ווינו –
וככבי השמים היו מתחאים לשים את נפשם כופר חחת נפשו. מנסוא ש מ ש – בנוו לנפטר, וכמו
לסחרו. יציר וו נהנול שחוובל לcker מאיו בשורי הספרדים. זוזר ווינו – טה"ה, וויה "שבעניט
צ"ל וווע", בלוי חרד וונחאל כל ארם שתחרר קבר לסתור-כניי לנפטר. הקץ ווינו – בעת יקין לך
הומין (uderh"b יחו' ז, ז; דמ"י י"ב, ב, יט) תלה עוד הפעם רגול אונוש רען צבוי וכעופר לשאול מפער
חכמה ורעות; ואולי בית זה מקומו בסוף השיר לפני הבית האחרון.

ש' 15–20. כתשביי – כאלויהם. ב מות בן ח'ר – צלפהה, שנאמר עליו "מי בחתו מה"
(במד" ב'ז, ז). צ פה בזוח ב – עדרה"ב שמ' כ"ה, יא. ובכח ב... ש מו – כ"ה בכ"י נ"ב, ובכ"א:
ובכתבה" מחוק בפניהם, ומוחזק תחתיו: "ויכתבה", וחתה "שם" שם בפניהם: "כמו". בסוף הROLת של ש'
וז נשמטה בדרכם בטעות מלת "אבל". אר גו י' די – בכ"א בפניהם בא מחוק נ"א, ייד בניו, ובכ"י נ"ב
כל שדר ווינו – כל אסון אשר يولד ויבוא בעולם יש קין ותבלת לאבלו, מלבד אסון זה אשר יפרה
וירבה עי מתר דמעת הנבונות אשר לא יתרלו לספור על גורל האברהה, ש' ר... ויבכלת – כ"ה בכ"י
ג'ב, ובכ"א: "שר... ויבלה". ול א' מ ר ווינו – עדרה"ב הוועג ב', א.

נ.ב.

מצא בכ"א ל' ובראשו רשיימה ערבית, שתורגמה: "ודבר אל אבו אברחים (יצחק) בן באן בן
שת ויל על הרוח הגימיל ואמר", ולודעת שד"ל (aganototio ע' 1428) הוא יצחק בן ברון, ואנובידטו להבריען
שורה 1–6. ז דו ווינו – המשורר כאמור להפליג בשבח ידריו יצחק ויתרונו על אנשים וולתו,
מתחילה בהקטנית ערכם של יתר מלוי האהבה, ומתהיך נלנול דברים בננות אלה בא לידי שבחו של
ידיוו (והיא צורה שירית מצחה בשורת הספרדים), ואומר: כל מתי האהבה אם בזדון יעשה זאת או
בשנה, ואפשר נס בכוונה לעזוב ברוע לב לממת מואבים (uderh"b איווב ט', יט), בלוי לאסון אקשים
נעוי הומן, ועכ"ב יבחרו להם בדרכם את געם האמלל (הוא המשורר עצמו) שפת חלקות ולשון רמייה,

בלב ולב, עד אשר הלבבות של שומעי דבריהם יתרדלו מראמיון בהם ובחנומות שוא שלהם. ס' י' וו' – בלבם צפין רק סיג אליל, כלוי דבריו שוא, אבל את האמוניים הזרופים בכיסף טהור, כלוי אהבה טהורה וידורות נאמנה, הרחיקו מעל לשונם, כי ורים הם לדורותם (עדה"כ "הו סינס מכסף" –משי כ"ה, ד). ז' יומם א' זו וו' – את זכר הרברות שיש להם עד נצחי (עדה"כ תחל' קי"א, ג; קי"ב, ז) ימאן, והחתה זה ישנו באחבת הון הבל (עדה"כ משי' יט), שאין בו לאדם אלא ראות עניין בלבבה. לפ"ז וו' – בלב מאמציהם אינם אלא לפרוין בחמות האמונה ובכל נבולות התהום עד אשר חוטנו הגובלות (עדה"כ שם כ"ב, כה) ונתקו ממוקמו. „לפרזין... פרצוי" –לע"ל, הראשון לפריצה ושבירה והשיני להתהקרות והתגבורות. י. לב' וו' – ואפילו כשהם חולכים מושיעם (רכ' ל"ב, כד), לשבור רעבם בברבי מוסר, אין להאמין בסם, כי איך יאפו ויאכלו את העינה אשר לא עינה (מלח"כ יחו' ד, י) בידיהם; כלוי אין אדם מוכשר לקבל דברי תורה ומוסר אלא א' עמל בהם תחל'.

ש' י-ז. א' ב' ט וו' – עדה"כ ישע' ס' ג, ה. ג' עו – מדריך הישר. וב' ל' מ' ס' גנו – עדה"כ תחל' נ' ג', ה. צ' ד' ל' וו' – צר לי לדאות איך שבדור יתום זה נזולים משפליים את קלם לפניו קטעים המרומים קיל בהוצאה, י. ענו ר' ב' ת' – עדה"כ איזוב מ', כנ' הת' גנו וו' – עד' הבהירובים השוע כ' ; תחל' י"ב, ג' א' אויל וו' – אף אני החלטתי להראות כאיל שלא יכירו כי אם נשוי נכויות מדבריהם או קופאת וקירה שלגן; כלוי בכל כח אני עמל להעלים על רנטשו הפומיים שלא יגול החוצה. „אויל לחואל" –לע"ל. ס' ל' ד – מל' „אסולדיה בהילה" (איזוב ה, י), וב' חכמים בkel : י. ו' סולרת" (שבת מ:) הש' ל' גנו –קפעל מל' „ဖשלו" (תחל' ס' ח, ט). א' וו' – עד' „אויל אט אומר ואוי לי אט לא אומר", וע' אוחלה מע' (עדה"כ ירמי ד, יט) בקרבי לאט במטטרום, והמ' מעי, יתנו (מל' „מנחנות" – מה' ב, ח ; ובא קל ת' פעל לשחמייש) וייחמו בקרבי מבלי אשר אפתת פ' ; ואולי פירוש : איהיל וו' – אני מיחל ונזהר על מעי ואומר להם : לאט, כלוי התפקידו ואל תהנו וו' – רוחש – מל' „רוחש לבי" (תחל' מ'ה, ב). „רוחש... אחריש" –לע"ל בהפרק א'ו' – כן תקן המתיקן בכירא בצד הנגנים, ובطنיכים : „יונ"ו – ננד המשקל. ד' וו' – כלוי ר' לי בצרה זו שהט בעברות לא חשבלו להבini את יקר ערכיו וכפרו כי (עדה"כ "וכחש בו לא ראיותיך" – איזוב ה, יח) ושנו ברואה בערדים (עדה"כ ישע' ב' ח, ז), מבלי הביר את יתרון רוחו. ובר' א' – בן הגדינה ובכ'יא : „ובבראה", ותקן המתיקן : „ובבראותו".

ש' י-ז. ל' ח' ב' מ' וו' – אלו היו הדברים הוי ונשענים על מרת האמת של החוקה כצורך וחסרים בצל ארמנית צרכי הנשאים למורים (עדה"כ „פְּנֵי אַרְמָנוֹתִיה" –תחל' מ'ח יד). „ובארמנות" – כן תקן המתיקן בכירא ת' „ובארמנות" המתICKת בפניהם, ולפ' נסחה זה יש לפרש עפי' מ'ב' י'ת, ט' ; אבל מלת „פְּנֵי" מעידה על יושר החוקן, איב' ה וו' – כלוי אויר לנפשם, כי אכן עומו את נתיבות הישור אשר לדרביהם והם מתנהלים ומשרבים את ורכם בארכות עקלקלים של הנוכלים. „וברכס" – מל' ח' „מרכסי איש" (תחל' ל'א, כ'א). ג' גנו – מה' י'ת, ויש לנקר „גְּנָעִי". א'ם יונגעו וו' – אם ברוב תעחותם גמצעיים (ובאן הוא המעביר לתהלות יצחק) ולא ענען, כלוי לא מקום מדריך רגלו (ובאן הוא המעביר לתהלות יצחק) ולא ענען, כלוי לא יהו שוד ענונים (כהערת הסופר בצד הנגנים של

הכ"י, מל' „הלהן תענה – רות א, יג, שלפי צורתה, בחפרון רשות האות כ, נראה כי הוא משרש ענה ובאמת היא מש' ען והדוש חסר, ומהראוי בכך לכתוב „עַנְנוּ“) ואולי יש להגיה „ולא“, ויהא ממש כמו „הלהן תענה“, כל' יתקשרו ויתחברו אליו. אז ונ' ו... ל' מצוא – מן הנחותו, ובכיוון: „גע... למאזיא.“ „וועגעו... יענע–לנען“. אונ' י עט וו – הכוונה כי אם חפצם לעות אל שלל חסדיו (עדחיב שא' זיה, לב), כל' ללמד תורה חסיד, מן ריאוי להם לפנות אל מעינו, כל' אל لكم שפטו, וידינו במצוותם שלל רב. בן נראה לנו לפреш בית זה בדרך כלל, וכונת המלים „עצרו עמו“ תלויה בפירושו של הרמב"ע לשתי מלים אלה במקרא „אל יעד עמך“ (רהייב י"ד, 6). ולרב דנו – עדחיב בראש מ"ה, טג. אונ' ל מדו וו – כל' מפוזו ילמורו או דרכי קדושים אשר נברחו וו' ואינם מושנים מחמת נבاهם.

שי-24. ירו' ז וו' – מהור הוא במרוצתו לעשות חסר בשעה שמרוצת פעמי נלול הזמן נדרית כמתמהמתה, ולא עוד, אלא שהנלול נראה לעומתו באלו פעמי יתרונו וחוננו ממסגרתו (מל' „ויהחרו“ – ש"ב ב"ב, מו). ב' א שר וו' – לפי העין נראה שהוא הקבלה בבית הקורם, כל' הוא קל ומהיר לעשות חסיד, בשם שהוא כבוד ומתחמה „ילד הזמן“, אבל הכוונה אינה ברורה לנו ולא נרע לשב לפרי רענן זה את דבריו החסיד; ואולי הכוונה שלו בבד ויזו קשה על ילד הזמן ולא יסתה אחור מלhalbם ברגע הזמן אפילו אם חזקה מادر ול' תרשע הארץ והרים מנו (עדחיב נ"ז, א'). לו – ב'יה בבי' א, ואולי צ'ל' ז, לו, על צ'וארי וו' – מפעליו המובים עילום ומשתרים על צואר חיים רביודים; כל' הם פאר ומנא. על לות יוו – בן הגנהו, ובכ"א „על לותיהם“. תרו' ז... ט' ח'ם וו' – עד הבטובים ישיע ל'ה, ו... ג. לשונ – מלה זו הסירה בכ"א בטנים והושלמה מן הצר עפ' הוכח התגל', החיה וגונ' – אנשי מחסיד ועgni, החשובים מהתם, השבו לתהיה בטוב ידיו. יד' ב' וו' – כשהוא חזק ונודב יאיר פניו למחרני, ולא בענין אשר בערוף נשמי נדיבות נזהה את פניהם והנתן הם וועפיהם וקדורים כמלאים דאנט, נ' מהר וו' – נמהר לב' למד ממנו להסביר את פיז ברברו והרגוניגים ילמודו לך (עדחיב ישע' ב"ט, כד) וצחות אתדי אשר הוא נלען שפה קודם לבן.

שי-25. תע' ז וו' – שעוזו בר': תע' ז גם תנו בשברים (עדחיב תהלה' ק"ג, כ) אלה שהחובו להגיע למדרנתו. מל' ז וו' – כל דבריו הם כתוב יושר דבריו אמרת בחקוקים לעד בעט שמייר (עדחיב ירמי י"ג, א) בצור ובלהות אבן, והם חנו תג על פני מי השקרים וגזרו בעדרם שלא יתפסו. „שמעו... שמיר“ – לנען „על פני מי“ – בן הגרן (עדחיב איזוב ב"ג), ובכ"א: „כל קָנֵמִי“, שר'ים וו' – המשורדים המהלהלים את וולטו מתחאים כוב ואורנים שוא, והוא הפלגה מצויה בשיריו הספרדים. ג' א' וו' – דברי הנגידים אשר ירב. פי' במחלליו נאו ורמו מادر עד שם ראים להוות מוצאים לאות (עדחיב שם, י"ג, א) על ראש הובבבים.

שי-26-35. י' מאסו וו' – עדחיב תהלה' נת', ת. ל' א' ש' קטו וו' – לבי ובליותי לא שקטו מום שנפקד ונודר ממנו. ולא הבל נו – מל' „מליניות עלי יונן“ (ירמי ח, יה). א' חרות – שהו לאחריהם. נ' פ' נו – עז' הפרידה, וט' א' וו' – כל' כמשמעות הטעקים מאו. מעולם לעונג ולשופון

נשם על מי הרכז (עדת' ב תחל' מ"ב, ב). עצי דוד י-הבטה לבתי השיר, פרי אהבו וידיותו
שנו – מלחה'ב "שנא אחו" (אוב' ח, ו'). יתרוatzו – אשר יתרוץנו ויתחרזו זה בזה, כינויים
הנו – עדת'ב ישע' נ"ט, י"א; בל' בחתון פ' היינט.

גג

מצא בדיו' כי'א ק"ג, ובראשו רשותה ערבית שתרנומה: "אל הנשיא הנכבד ר' אבו אברהם
(צ'ח'ק) בן שת ע"ה, ואילו הוא הקודם.
שרה 1–5. יונאים ונו – עדת'ב יחו' כ"ג, ל"ב; כל' קוינו על הפירות. ויתופף ונו –
עדת'ב נח' ב/ה. וב' ונו – עד' הבוחרים ירמ' ל"א, ייחואיכה ב/ט. ונתן ונו – עדת'ב בר' מ"ה, ב/
נפי' ז ונו – נפור פניו דמעות כאלו נתק חוט המחרות של העין ונתפזר פניו (הוא צור
מצוי בשירת הספרדים) והרמעות בעורות במלחים והן אורותם ברם מרמי הכבב (שהוא מקור הרומים
לפי דעת הקדמוניים). ויבערו – העין בקמץ ת' חטה' לשחמת'. ואש תיקוד – במקור באו כאן שלוש
המליטים צפונו לישון אבלני', שהן נס בגונר של הבית הבא הדרושים שם מן הצר, וכנראה נשתרכטו
משם לבאן ע"י הדרמן החיצוני של "ואש תיקוד" למליים "ונם תניד", ואנחנו השלמו סונר הבית הזה
לפי העין, ד מע' ונו – כל' הרמעה תלק' רכילה ותודיע את הצער הנעלם בלבנו עט' שלשן
אבלעו כבר הנירה את צפונו, ונס – בך הנגן, ובכ'א: "ואס".
שי' 6–10. באין ונו – עדת'ב ישע' נ"ט, י; ואילו צ'ל כאן: "בְּאֵין עַזָּן", ב עי' א' פ' ל'נו –
במרבר חשבנו, היו ונו – כל' הימים הנעימים ימי שבת אהים יחד חלפו מהר והיו כל' היו
(עדת'ב עובי' א/, טו). עפו בכחף – ישע' י"א, יד. – שלומיינו – ימי השלומים והנחת, או אנשי
שלומנו, "גלו... נילנו" – לנעל. יבק עו ונו – עדת'ב שם נ"ח, ת. אסר – מלחה'ב "לאסר אסר"
(במד' ל, ט; כל' נשבע ונדר לבalto הפיק את משאות נפשם של חכמוני ומשכליינו (ובכללה
המשמעות) לחדר ימי'ו כקרם. יפיק זם – עדת'ב תחל' ק"מ, ט. חכםינו – כן הנטה' לפי
העין, ובכ'א: "זוממיין".

שי' 11–14. ק נאן ונו – ילדי חומן מקנאותם במלעות רוחנו ויתרונו התגלו חם, כל' פשע,
על נרלו להשפילה. מועלותינו – כן ההנהן, ובכ'א: "מעלותו". גדרו ונו – עד' הבוחרים איכה
נ' ט ואזוב ל, יב; כל' בכשו לחם דרך לרמות על' ארות חפצינו ומשאלינו למנעו מהשיג את
משאות לבןנו. ומארכות – טה'ז, צ'ל; "מארכות". ולבת אדרום – כל' לספרדר הנצירות.

שי' 15–17. ה פכו ונו – מבאן ואילך המשך השיר בכ'א הוא בכתב אחר, ויש לפסק את
הוא המשך הווער של הקורת או שחרר באמצעות הפקו כחמר – עדת'ב אוב' ל"ח, יד; ומוטב
על ילדי החומן, בנו, אה' ב – חזיריות. לא ד' ונו – כל' המעט מהחינו שבndo בנו כל' כך עד
אשר לנו (הבין) לשל נחלי רחמים של הנורוד להאכילהנו בון (והוא עיר מליצת חoil); "מאכילין אותו
נחל' תחמים"; כל' להסבירו מן הצער הלחשת של הנורוד וממרוריין, אלא שתהטילו לעשתו עוד
רעיה נדולה מז, כי באותו יום שנטררו, אך יצאו ממנה (עדת'ב "ויהי אך יצא יעקב – בר'א

ב"ג, ל), טבו אצלנו את בנה התאות (הציר שאל מוסף, שהוא עצמו ברת מן התוישקת בו וועב ביריה רק את בגדה, מה שיש בו לנורא את יצירה מבלי להשביע את תאותה). ואך – כיון בכ"א, ואולי צ"ל "אף".

ש' 18–20. ובשור ווי – כאן עיבר המשורר עד תפארת המעבר לעצם העין ואומר: ובראותו כל קזרבי ווירידי (יאי) הובונה בעיקר לקורבי משפטהו, שרחקו מעלי מבלי אשר התאט ננדס, שמשתי את מבטו ביצחק (זה שאלו נכתוב השו"ר) מכל יתר בני האדם, שירידותו תהיו לי לשלומים בימי עני ונדרדי, רמה ימוננו – עדה"ב תחל' פ"ט, יד. ב' אחותו – של יצחק, ועל ע"ש ווי – כלו שולי בנדרינו נטהכטו על ע"ש; כלו התורומתי בנזון אהבותו עד שהחייט בעין כדורך על היפוכים ושולי בנדרינו נטהכטם על בני עיש. והוא הפלגה שירוט מצויה בשירות הספרדים. (טחבו – כן התהנו, ובכ"א, "טבחה", מ"ט ווי – כלו מיט אהוה ימינו (שבבויות הקורות) במציאות ראש אהביו (עדה"ב יחו, ח, ס) עמדו רגלי על הררו ע"ז (עדה"ב תחל' ל, ח).

ש' 21–24. ואם נסכל ווי – אם אשנה בדרכ, יצאה הו' ברוח אלחים אשר בו להשכילני בינה, להשכיני מטעות, (נסכל... להשכילני... לנע"ל, ובוים ווי – ובזום שחומן הבוגר יכחש ב', באמורו שאין בירוי להנחילני יש (עדה"ב מש' ח, כא) ישמה הו', ר' יצחק, להשליט (מלח"ב קה"ל, ר, ב) את השואלים עורתו על אוצרותיו ולהמשילנו במעשה ידיו (עדה"ב תחל' ח, ז). נודב ווי – הוא איש נדריך ועל נדריותו יקוט, ואפילו אם נשאל לתת נפשו לאימנה משואלי. נ"ש אל-מלח"ב תחל' ק"ט, ג. שפתחי נדירותתו – עדה"ב שם קי"ט, כת.

ש' 25–28. עד לא ווי – כלו חרוזין ומחללו יכלו ולא נגע לאחן ולערוך, כלו לספר על הסדר, עד סוף הסדרו, ומלאהכו מושג אמר באחד משיריו הקודמים. נגיד ווי – וכל מה שאnid עליין אין זה חרש, כי הכל יודעים זאת זקנים וילדים, והוא מן המפורסטות. אמרו ווי – אמרו לצחק כי וירידי, הוא המסדר עצמן, כלואים בבית האסור (מלח"ב רם"ג, ל"ג, ט) של הנדריך ווע"ב ימחר וייחיש להציגו. משפט נאולה – רם"ג ל"ב, ג. שאר שכט – מודע לבינה.

ש' 29–31. יתפרקו – בן נראה לנו להנחתה, והובונה, אלו גברו והתעדרו רחמי עלי כי עתה הם לי בראותו אויתו בין פראים ווי. ובכ"א: "תוורו", מה שאלנה מתורתו כאן כלל; ואולי צ"ל, "נכקרו". חברו עליינו – כלו נקהל עליינו, עד סכלו ווי – סכלותם מנעה לידי כך שאינט מביניהם ואינם מכורים במעלתם שלםנו. "סכלו... סכלו... שבלנו" – לנע"ל, ואמן נבלו עליינו – ואולם העלים שלטו נבלו; והובונה לעניו ומרדוו שערכו אותו.

ש' 32–34. ר ח' ק ווי – כלו רוחק במקומו וקרוב בלב. נ' ח ב ש – כן התהנו, ובכ"א: "וחבושים" ווינה – עדה"ב ש"ב א, ג. [יקום] – כן השלמנו את המוקף, ומיסב על המכתב. מבור ווי – עדה"ב תחל' מ, ג. מכאן ואילך חסר, ונמצאת רק התחלת הבית הבא בעמ' של אחר כהן החסר אף הוא בכ"א: "אבבה ואולי מי בכ"י, והוּ כנראה תחלתו של שיר חדש.

נמצא בדיוו' ביז' א קי"א, ודף באז"ג נ' ע' 44 ובמבחן'ש – קי"מ. עניינו דברי גענעים ואהבה לאחיו הבכור יצחק ולבת אחיו האחותה עלי' ברוחנו מלהם. בפירושו של שיר זה הলבנה עפ"י רוב בעקבות שידיל באז"ג המיל.

שרה 1–6. התחלפת השיר ורוב מליצותיה דומות מאד להתחלה מעין זו ב"שרה יתומה" הירועה, ובנראה מ庫ר אחד ערבי להם; שכן הערכיים הנודדים בדברים מדבר מקרים היו מדרמים את פני אהוביהם וחשוקותיהם הנගלים עליהם בחלומות הלילה, אבלו התנכנו לצאת באישון חשק מהללם ובverbם לאור הכוכבים את מרחבי המדבר באו אליהם לפקרם על משככם, והחולם לאחר שהקוץ מחלומו הנעים נnalחה לו טעותו ובנפשו הריקת לא נשאר בלתי אם "ריח" טוב, כלו גענעים וחכון נעים בלבד. פ' ת אט ווינ' – יצורי אהובים, כלו פניהם וצורותיהם (מליה'כ אויב יין, א). והכרון, פרטתי להם את חבל רעוני, כדי ללבדם בפח שינה (כלו בראש הצלום) ולעככם אצלך. איך שוטטו ווינ' – איך זה עברו בשעה קלה את המדבר בשרים מתחפשים ומתחכמים במותה אפלת הלילה וננו עלי' פתחם ואני לא פלאתי. ח לו ווינ' הם באו לשחר את פני ערשי וכלו אתי כל הלילה, ואני שבעתו נדורי שנה עד הנשף (כלו עד השחר, ערדה'כ אויב ז, יד) מרוב חיל האחים, וכן אמר רבב"ג בשיריו "שרה כי יפה-יפה" ש' ז: "[ישך] בעפער אהובים, כי שבע ערדי נשף נדורייה", ושידיל נדחק לטריש את תחרתו הקשה הזה באופן אחר, אבל פירושנו נראה לנו קרוב לאמת יותר. וליל–כן הגיה שידיל, ובכ"א: "בליל". פ' לו–בן נקדנו, ובכ"א: "כלו". ולפי נקודה זו נדחק שידיל בפירושו, ואולי נכון יותר לנתק "כלו", ואפשר אם כן להניח את נוסח הבי' ("בליל") כמו שתות, והוא פירושו: חלו פני ערשי כל הלילה, חלו... מחליל–לנע"ל. לו ווינ' – האוהבים ישבו בחיקו (ערדה'כ שה"ש א, יט) עד שהAIR המורת ואני כאור הבקיר פרעתו (כלו קרעתי וגולית) את פרע האופול, (כלו את הקוצות השחורות) של הלילה, ודמיון אפלתليل ללקוטות שחרות של אשת, וכן להיפך, מצוishi הספרדים. והוכנה: עד שנפקחו עיני בהקצתי לאור הבקיר והכרתי שאין זה אלא חלום, ולא נאחו בידי מתאר פניות בלתי אם הרים הנעים כרייה צורו המוד (שם בש"ש בפסוק אחד עם המלצה "בן שדי יילין"), שקבעתו ונולתו מהם (מליה'כ מלאכי ג, ח). ודמיון הכוון הנעים לrix מוב נמצא, כהערת שידיל הכנונה, גם במקרא ("וכרו כין ללבונן"—הושע י"ד, ח, ועוד).

שי' 7–10. ב ר אה... רובי – בן נCKER שידיל, ובכ"ז מנוקך: "ויאה... דוקי", אך מעדנו ווינ' – כלו בהרונות אוור השחר את פני דורי ורוחיקם מעלי' ערבה שמהתי והחרועתי, כלו נשברתו ונחלתי מפח נפש; ואולי "בחדוף אותן" מוסב על "רגלי משושי". ווינו פ' ז ווינ' – מליה'כ תhalb' ס"ת, י, והוא פעל מן "געפ", כלו דמעותיו ורומו בכח, אבלו בקעתי סלע בכרי והחצאי מימי, שהדרמות מוקון בכבה לדעת חכמי הקדמוניים. לול... שחתה ווינ' – בnalion כי"א מפרש המעתק בערכית מלת "שחתה" מל "אשחה" בתחל' ז, ג, וכן פ' שידיל, ותහא כוונת החזרה: לולי הינונים ווינ' כי או שחיתי וטבעתי במצוות הרכבי. אולם קשה לקבל פ' וזה הוא ננד חוקי הדקדוק – "שחתה" ת' "שחתי"

ולא נבין במה הועיל ש"ל שאמר שאין זה מל' "שהה" שבתחלים, אלא מן "מי שחו"י יהו" מ"ג; וכי מל' "שׁחַי אֵינוֹ מְנֻלָּה" ? ; וב"ר במחה"ש נתן אחריו מל' "שׁחַתִּי" נקודותים, ולפי זה יהא לדעתו פירושה מל' "שׁחַתִּי", כלוי לו לא סנו הינו הינו בערדי והעתיקו מפי מלין כי עתה אמרתו: בצלות הבכי ונוי, ופירושו זה נראה לנו עיקר. ומליצה כזו ממש מצאו אצל הרשביג ב"א שיר ד'

שרה 11, 12: "לוֹלָא אֲשֶׁר סָנָר יָנָעַ בְּעָרִי – שָׁחוֹ (כצ"ל שם תי "שׁחַר") שְׁבִנֵּי בְּדִמּוּת שְׁחוֹ".

שי 11-15. אֲצַעַק חַמֵּס – עדה"ב איווב י"ט, ג. ל ררו אאות-ילענוי (קהל י"ב, 5). ולא ב צ ע ת י-לְאַגְּמַתִּי ; כלוי עדין אני עומד באמצע נורדי. עם במת הי י-ר-עדה"ב מכה ג, ב; כל"י דרך גבשות, ומקביל אל "הררי טראָפָה"; ושד"ל אומר לתקון מסברא: "בהמות יער", ואוטו התקון עצמו שבנליין כי"א הוא כנראה שלו, וב"ר אַף הוּא תְּפֵס בְּתַקּוֹן וְתַ, ולא נבין מה הבהירם לךך; ואולי הטעתם מלת "עם" שפרשוה בחורתה "יחדר", ובאמת אינה באה לא להורות המקום.

שי 16-20. דְּוֹצָצָוּ-לִי רִיצָּזָה, עַדְיָבָ נְחוֹת בָּה, וְלִילָּוּ-וְיִי – כלוי בללה קרעתי עני בפוך החשך (עדה"ב ירמ"ד, ד). ל משחית ונוי – עדה"ב דמי י", ת.

שי 21-24. עַבְרָ זְמָן וְנוּי – עפ"ז הכתוב ירמ"ה, ב. או מרה האת ונוי – כאן הוא (כמו "אָחָ" בבל' ה"א) ל' קריאה לעצער ויען, וכל הסונר הדוא עפ"ז יהו"ג, יא. ולא חסתי ונוי – עדה"ב "לא אפרע ולא אחות" (יהו"ג, יד).

שי 26-29. וְמַסְרָ וְנוּי – פרעהו ועובי מוסר ווחתמת של אנשים הוודעים כמה קשה מריבת אחום וקרוביים וכמה גדרלה שנאתם אליו ; ורמו כנראה על אחוי ובניהם שרדו והעלו על אהבתו לבת אחויו. "ומוסר" – קר מתקון בנליין ; ובפניהם : "במושר". בונד בנא מ נוי – התבונן בודידיו הנאמנים. מי זה ישיחם ונוי – מי יספר להם, לייעצי הנכרים למעלה, כי אכן נאמנו דבריהם וכל ימי הרביות חסדים לאנשי שלומי, אבל כיו תם לרייך, לפ"ז שללמו לי רעה תחת טובה. "שלומי" – לנע"ל. ושמחו לי ונוי – עדה"ב חהלה ליה, טו.

שי 30-34. נ ה פ בּוּ וְנוּי-ירמ"ז, ב, כא. יושעיה, ב, האח עלי א חיות-לנע"ל. בנדו ונוי – עדה"ב איווב ז, ט. נ עבד ונוי – שעבורוני לההובות הזמן, תחת אשר לשעבר העברתי את הזמן: עבר רציעאון אליהם. תנוד – כן הנהנו, וכן הוא בשיר "הללמוד מזמנן" שי 15 ; ובכ"א בטיעות: "בתוכך", וכן הוא במחה"ש. עד זי להם הר עותי ונוי – סונר זה מוקשה; ויש לפניו בדורותך: מרוב עשותיו להם טובות וחסדים, מכל תקופה לנמול, העמיטי עליהם של כבד וכאלו קרעתי להם ואני לא תרעתי (מל' תרואה) ולא הכרותי על חסדי עמם. ושד"ל נדחק לפреш באופן אחר. שי 36 באה בכ"א לפני 34. ושד"ל הפך את הסדר, והוא דוא הנכו.

שי 37-35. ו ב ע ת ז מ נ וְנוּי – כשלחם עמי הזמן וננרטע לארץ, רצתי עליהם ברגלי נאה מחרך בಥון ותקוה נאמנה שיובילו לעורתי, אבל בבויא לאלהם וראיתי את פניהם וועפים נפלת על רוחוי וצערתי בלאט-כאלו בזקה רגיל.

שי 38-41. ח לו וְנוּי – הם רנו והתחלחלו ביום צפותי (או נוחי-ונפלן) עליהם פן יצרכו לעורני, כמו שנדרעתי נס אוי מלען דבריהם. פתו ונוי – בכל תרעות אשר עללו לי השעה (השתה)

עין רעתך (עדת'ב ישע' ו, י) מלהביט ברוע מעלהיהם ובחלקת פיהם נפתוחי להאמין שוב בשקרים ובhabתחויתם, עד אשר נמכרו (מוסב על אמונהו וען דע) ביריע עצה כבל, וזרותי ותלאותי לא הניע את לבם לחמל עלי, אבל בנל החמס שעשוי ללבשו הם בושת ואני נספה הלהתי ולא נרעתי מכבודיו. הש ע תי – בן הגיה שד"ל בשם ר' יא"א, ובפניהם: "הרשות"; "גערתוי" – בן מתוקן בנליון, ובפניהם: "גערתוי".

ש' 42–46. אחרי תלונתו פונה המשורר אל הווים המופתות לצד מערב לשאת שלומו ונוי, ודרור ונו' – הכוונה, לפי השערת כמה מן המפרשים, לכת אחיו שאח אהיה ובנל ריב משפחה נמנעה ממנו.

ש' 47–51. נרות – נרות ונדרדים (ירמ' מ"א, י). נאחות ואח – בן השליט שד"ל עדת'ב ירמ' כ"ב ית, ובכ"א חסר. עם א דס – כלוי בספרד הטוצרי, בקשיילא. כ ה י ש ה ונו' – כלוי כה יעשה אלהים וכלה יוסיף על נמי הומן אשר גנעתי בהם, אם הקצתי (כלוי חלצתי ועקרתי) מבית לבבי (עדת'ב ויק' י"ד, מא) את אהבתαι אליך, אשר דבקה בקירות לבני כתיח; ולפי שהוכיר בראש המ Amar ל' נעים ("נעוי ומן גנעתי") השתמש בהריך מלינה בלשון האמורה בגעתי בתים. ג' געתוי – כה בנליון כי"א, והוא מתוקני שד"ל בנהאה, ובפניהם מנוקד: "גנעתי".

ש' 52–53. ל ב נת ונו' – כלוי לרוב האבל על פרידתק וולרוב אורך ימי הפרירה, כלוי בדמעות עיי' זכבעתי בדמעתו את לבשי הלבן עד שהפרק שחור יותר משחור עני, בדרך האבלם שלובשים שחורים או שאינם מחלפים את בגדיהם הלבנים עד שם משחררים. כ ב לי זמן ונו' – הומן אמר רגלי בכבליות, וברוך הנילם מן האסורים לא יתני לעמוד רגע ולהшиб רוח, ובכל שכן שמנעה ממי היכולה ללבת לחפשו, כלוי למקום שלבי חפצך.

ש' 54–55. א' חיל ונו' – ובכל זאת לא עבדה עוד תחולתי, כי יסורי יהיו כפורה על כל עונתי וישוב אלהים להונן אותו ולהחויתני אחורי אשר נחשבתי במת.

נה.

נמצא בדיו' כי"א קנ"ב ובמה' כי" קורטן, ונדפס בל"ש וברמב"ע לחוקם, ובראשו רשותה ערבית שתרנומה: "קינה על החכם (אחיו) הנadol ממנו אשר מת בשנת תחפ"ב", והוא אחיו הבכור ר' יצחק. שורה 1–5. נ ט פ' ד מ עות ונו' – מה זה היה לי כי עט כל נעל שברי חרלו בכל זאת הרמאות מערכות מעעי ונהלי אש חרלו משורף את קרבי, ומצאו כי אלה (נהלי האש) נביבים בין שתי צלעות, ואלה (הדמיות) חוצעות בין הלחיים, באילו אין מוגאים דרך ונתיבה לציאתך, וחמתוי עליהם שנמנעו משלט בז' לעת צחה בזאת ולא אוכל לשפוך את לבבי. ואולם הם עוני, שאין זה כי אם מהמת שנבר מאור השור והאסון עד שפְרָעוּ והשבתו את חוק הטע שנבראו לו; כלוי נдол הכאב מברי לספור עליין, ל א מ צ או ונו' – אףלו עז הלב רטו ודריהם ולא מצאו כח בלבכם, "לאלהות" (לספור, מל' אל' כבחולה) – יואל א', ח), ולא אמינו אונים לנוד ולהתאבל, ولكن פטו ואצעק דומם, על דרך

ישב בדם וידם". עזם—כיה לנכון בכ"י ק', ובכ"א: ערים, ובל"ש ת' ואלה בא בטעות לעלות. מצאו... אמצעו—לנעל בהפוך האותיות.

שי 8–9. איך עמדנו לנו – כלוי איך עמדו ועצרו כה הלבכות להתקינות ולא שלו ויצאו מן הנוף (עדה"כ איבר כ', כה) לשמע השור והשבר. איך כה עלי צורי ואני – תמייני איך נפלן לבות הנפי לים (הנברים, והוא לנעל) על צורי החברות ולא נצשו (גפנעו ונדקרו, מה"כ יואלב', ח); ככל' הצרה נדלה כ"כ עד שאיפלו לבות הגבורים בהפגעם בה לא היו יכולם לעמוד. זה והנו – ארה אשר לרוב חרדה היה נפשות שומעה כשבורים, ורעה אשר לחלה, כלוי בשעה שהיא חלה ובאה, געו וויתחללו הקרבנים. שכירו—כיה בל"ש, ובכ"א: שבנו, ואלו יש לקרה: "שבלו", והל' בכ"י מטופשת ונדאית כמו נ. לחוללה – כיה בכ"א, והוא מה"כ "וחלה חרב" (חושע י"א, ז); וכבר השתמש המשורר וכנראה פ"ר רמב"ע גם זו רעה חול לה" (קהל ה, יב) כמו רעה חלה. וכבר השתמש המשורר במליצה זו בשני נקור בשירו עינית תחום" שי 5: "רעה אשר חלה", ויויתה "לחילה... לחולה" לנעל. ובל"ש בטעות: "לקולה" ת' לחולה. ית לה חשו – האנשים מתלחשים על הצרה בשעה שמחיים בת, כי ורחו (סיראו) להרים קול ולא ירש (מל', ונפשו ירעה – ישע ט"ו, ד); כלוי לא יצעק מכאב לב ומשבר רוח על צרכיהם. אישים—בל"ש: "אנשים", ואינו לפהם"ש. ורחו... ורעו – בן הנהנו, ובכ"א: יהו... ידע, ומלה יהו" בפנים מוחקה, ומתוקןמן הנדר: "ירעו", ולפי זה יהיה פירושו: רצוי להרים קול ולא יוכלו, ואלו הוא הנבן, ובל"ש: "רעה" ת' יהו".

שי 11–14. ב' ונו – שקע המאור שנורע ונגלו עקבותיו לבני אדם מבין כוכבי אורה. לא נו ש – כיה בל"ש, ובכ"א: מאושׁ, ואלו הוא הנבן. אה' י' אבל אה' ונו – הפיטן בקראו אה' חור בו מיר, כדי שטעה בדבר, ואומר בדרך הפלנה: לא יפה קראתך לך אה', אלא אה' למאורי השמיים אתה; ולא עוד אלא שבעה שהמאורים והוא מתנוססים יחד בvais אדר – אוור הוא מוסיפה והולך ואורם הם פוחת והולך לעומתו. תנו סוף – כיה בכ"א, ובל"ש: יתונצטו". זה הם ינער עז – כיה בכ"א, ובל"ש חסר ווותם. עדי – כיה בל"ש, ובכ"א בטעות: "כונפי... עלי". בני – כיה בכ"א, ובל"ש בטעות: "בני".

שי 15–19. מא' ונו – כלוי מעודו (כל ימו) הebin צעריו להפיק רצון בוראו, ותמיד שעו (מוסכ על פעמי) בחקי (עדה"כ תחל' קו"ט, קו). לפ' ק – ת' לחפיק, ובל"ש מלא ה' שלא לפהמ"ש. א' צ' לו ונו – אצילי מאמר ונגידו מענה (בנוי למשורדים הנדרlicos) אגלו ונגרו הם שחים וכורעים, כלוי נראום בקיטנים וקל-יערך לשעתו. אציל, אצילי – ננו, נגידו – לנעל. ש מז לפ'יהם ונו – עדה"כ איבר כ"ט, ט. א' ל' מ' ו – מל' "מאלים אלומים" (בר' לי' ז), כלוי בשעת מתחברים ומתחאספים לשמחה הם מרבים לדבר נבואה, אך עט, כלוי כשבא הוא, נאלמו וכולם פנו אליהם, אלמו... נאלמו – לנעל. ע' מ' ו א' ל' י' – כיה בל"ש, ובכ"א חסר. מ' ת' ס' פ' ר – כיה בכ"א, ובל"ש: "מתי מסטר", ואם אין כאן שבוע או לי מלה מספר מל' "מספר החלום" (שופט ז, טו), כלוי אנשי הדבר ולשון, והוא מקבילה למלה אמרה שבונר. ול' א' ז' ונו – כלוי שם עברים רציעים לו

או-כורים או-אוניות לשם דבריו, מ בינוי מ א מ ר—כ"ה בכ"א, ובכ"ז: "בינוי דת הלא", ואולי הוא הנכון.
 ש'-24. א ת מ ה ו נ י — מלבד שעטו (קולומו) עט סופר מהיר נס ידו כנהלים שופעות
 תפער, ותמייני איך לא פרתו עשו מנהלי ידין, והוא הפלגה צוירית, שרך הקנים (שנותלים מהם
 קולמוסיטים לכתיבת) לגמוח על-הנהלים בשפע, מ נ ח ל י — בכ"א מנוקד בטעות: "מנחלי". בית זה
 מובא בס' הערבי של רמב"ע, ושם הנוסח: "מעוני... נבקעו". נד ב ו ו נ י — ידו נרדו ערד שידי העצים
 בגיןן לפוצות מלמהדר והענינים חרלו מהגשים. י ר י ה ס ... ו מה נ ש ים — כ"ה לבון בל"ש,
 ובכ"א "יהי הם... ומתק נשות". ש ע ו-חדלו, מל' "שעה מעליו" (אווב י"ד, י). טו ר י ו ו י — מורי
 שיריו בכתבים הוסיף השור על נבוי לבן דומים במראים כמור שחר על הכפור הלבן וכונך הכהה
 קלוע ואורן על השותם המבהיק; בזירורים מעין אלה בשבח הכתוב היפה מזויות בשורי הספרדים
 וכן אמר המשורר בשירו: "אחליל" ש' 29: "נוֹפֵךְ עַלְיָה שְׁהָם בִּידְךָ קָלָע וְאֶת טְרוּרִים בְּמַרְעָלָה עַל הַכְּפֹרָה
 הַוְרָדוֹ", הוריו ו ו י — עפה"כ הושי י, יבו ו בשני קצת. וירו ו ו י — במי צדקתו יורה ורבה את
 החסד אשר וrush ידי הוריו. זר ע ו... וירו — כ"ה בכ"א, ובכ"ש: "קצרו... יוֹתָה", הַתְּר ו גוֹי-כני
 לאחינו שמת, על רב נחלתו (הוא עריה"כ תhalb ס"ח, יז). מ א ס ו — כ"ה בל"ש, ובכ"א: "גשאו".
 ש'-30. א לו ל ב כ ב ב ים ו ו י — אלו הוו לכוכבים קרבים או נתמו בים ועיניהם דמען
 נ ה מ ו... ו עינויה ס — בן הנחנו, ובבל"ש: "ועינם", ובכ"א בפניהם: "נהמו... עינם", ולמעלה בין
 השיטין: "ידהמו... ברם עינם", ק שר ו ו י — הומן קשר למרוד באדרונו, ובנוו, כלוי ילדי הומן
 ופנויו, נשוא יופשטו בו; כלוי הוא תמייר היה מושל בומן, ועתה Marshal hon. ק שר-כ"ה בל"ש,
 ובכ"א: "הפליא", ואולי הוא הנבן. א ב י לקח ו ו י — קלם בניו שבח לנספה. "לקחו...לקח"—
 לנעל. ש ב ו — לcko בשמי. ק ב ע ו — נולא. לקחו א ד ו נ י — עריה"כ מ"ב ב, ג פר ענו
 וו — פרעו את הראש, כלוי סלקו את ראש הדור בלי פרעון ותשולם, כלוי שאין לו תמורה.
 א ב י ו ו י — לcko מעלה ראשיו את אבי בתורה שהיה מחכים את רועינו בשעה שהשתערו (רועינו
 חניל) אל התכונה והשתעשעו בה; כלוי בהונתו ברבבי חכמה בעו חשי וחשוקתי. ר עינויי — בן
 נקרתו לפה העין, ובכ"א מנוקד: "רעוני". ל ב י נ — במאקי כי: "לדרין".
 ש'-31. ל א מ צ א ו ו י — בני הומן כללו לא מצאו מנוחה ער שתקעו אהלים בתוכך צלען,
 כלוי שקבעו ישיבותם בקרבי לפגע בוי בלי הרקה. ע ד י — בכ"א: "לְקֹן". י ד ו... ג ל ו ת — כ"ה
 בל"ש, ובכ"א: "ירדו... בכיה"; במח' קי כי: "ירדו... עורת", ואולי הוא הנבן, ול א חטאו וו י —
 כאשר קלעו. אבנים אל סנוור לבוי לא החתו אות המטרה (עריה"כ שופט' כ', ט); במח' קי כי:
 "ולא חטא". א ס ר ו ו י — אין זאת כי אם אסרו ילדי הומן אסר על נפשם, כלוי נדרן, להשמיד
 את בני אבוי, ולשלם הפלגה צוירות הפיטן חורן מדבריו כמו שיטה ואומר: לא זו בלבד, אלא נרולה
 מזו: הם כללו, נשבעו להפריד בוי עיש, כלוי אוח המהברים יתר כקבוצת כוכבי העיש, שהפרוד עוד
 קשה מן המיתה. א ס ר ו — כ"ה בכ"א, ובמח' ק: "אמרו" עריה"כ: "ויאמר להשמידם" (תhalb ק' ג, כט),
 ב נ י א ב י — כ"ה בל"ש, ובכ"א: "יריד נפשו", ובמח' ק: "בני תורה". ל פ ר י ד — כ"ה בכ"א
 ובמח' ק, ובבל"ש: "לשמיר". שאר — בן מנוקד בל"ש, ובכ"א מנוקד: "שאר".

שי-36. אוחז' במצעינו ונוו' – הם לא אמרו ר' במה שעשו אוותי בטעמי הנורו, אלא שהביאו נם המות בקחחות מעמי את אחיו. אוחז' – אוחזו, אשר מיום שנעדר מהם מכובדו (האות המת) לא מצאו עורה ותשועה משוד, באבוד להם אוחיהם תומכים ומושיעים, הם חלויו ותורדו ביום שחל אידן, כל' ביום שפנע בו המות. ועورو תם ונוו' – עדת' א' א' ו' ה. א' ח' י' ו' – ב' ל' – ב' כ' ב' כ' א' ובמח'ק; וכל'ש: "אוחז'"; במח'ק: "אוחז'", ובכ' א': "ב'ום". "חלו לחול" – לנעל. ע' ל' – ב' כ' ב' כ' א' ובמח'ק; וכל'ש: "הלא". בר נ' ע'... רגענו – לנעל.

שי-38. לא חנגו ונוו' – כל' אין צורך בהם ללבוש شك ואפר כי ונוו'. צבעו – כ' ה' במח'ק ובבל'ש; ובכ' א': "נביע". לא א' פ' ונוו' – כל' מת בבדירותו, רחוק מהחיים וקרובו א' ס' פ' – בן נקרנה, וכן מצאו במח'ק, ובשאר המקורות מונדר: "אסטרו". לה שית יד ונוו' – עדת' ברא' מ' ז. ד. ולא פ' ר' מ' ונוו' – לסמן אבלות, עדת' ב' ויק' כ' א' י' ובכ' א' ובבל'ש: "פרעו" ת' "פרומו". נ' ק' ע' – מל' "נקעה נשפי" (יחוי ב' נ' י' ח). ו' ב' מ' ב' נ' נ' ד' – במקומות הנורו.

שי-44. ח' ל' פ' ונוו' – כל' הוא מת, אבל שתוילו (הם מעשי הטובים) אשר נתע מעודו לא חלפו. ה' ו' א' פ' ונוו' – ב' ה' במח'ק, ובבל'ש חסר "א'ם"; ובכ' א': "א'ם בפתחאים", וכבראה: מלהת "הוא" חסרה ותי "בפתחאים" צ'ל': "בפתחאים". ו' ה' – מוסף על ילדי תחלותינו. י' צ' ר' ונוו' – יצרו השם (מל' "בעירטיה" – ישע' ה', ל') מהשתרע עליהם תחלותינו; כל' שתחלותינו תרחינה ואתרכינה מרחבי רקי'ג. "עפר... עירפה" – לנעל בחפרק אותיות.

שי-45. ו' ל' א' י' ת' ח' ב' ר' ד'... י' ת' ר' ע' – מוסף על העפעים; כל' שמות העינים אין נאותו ומודבקות לתונמה. א'ם לא א' ק' ונוו' – אם אין לי תקווה לראות עוד בעלות השחר של פניו ובהבקע אורים; עדת' ב' ישע' כ' ח. ת. מ' ק' ו' ד' – כ' ה' ב' כ' א' ובמח'ק; וכל'ש: "ליקוד". ב' צ' ו' ת'... ט' ב' ע' – כ' ה' בשני כה' י' ז' – ב' במקולת... מטבחו'.

שי-48. לא ח' מד' ה' ונוו' – לא חטף לחיות בדור של אנשי רשע ורוצ' רוח התולמים; "לע'... רע'..." – לנעל. ע' נ' י' ונוו' – עדת' ב' מש' ל', י' א'ותם – מוסף על העיניים, ובבל'ש חסר. ה' ש' ע' – מל' ב' ישע' ו' י' ר' פ' י' ד' ה' מ' ונוו' – לפני בית זה באים כאן במח'ק כ' י' שרת בתים שאין להם קשר עם מה שלפניהם ושלאתרים בשיר – זה, וכבראה נתרבכו לכאן מקום אחר. ב' ר' ב'... צ' ע' – עדת' ב' שם ס' ג' א'.

שי-54. ק'ו' ל' ה' ע' ב' י' ר' ונוו' – נורה הי' מלפני המות, שכל נברא ישכן בחורי עפר, ובכפים (כל' בקבורים) באותו המקום עצמו שאתמול ורקשו (דרכו) עליהם בקפת רג'ל (מל' ב' י' ו' י' א'). "כ' פ' ב' ב' כ' – לנעל, ובכ' א': "כ' פ' ת' "כ' פ' ש' – ב' ב' כ' – מ' ק' ר' ה' כ' ס' י' ו' ו' – מקרה הכסיל קרה נם את התבמים הנוראים לשם (עדת' ב' קרל', ג', יט) ובכוא עתם יסופו ויתבלעו הם וחכמתם. ואולי צ'ל': "בחכמתם" ת' "וחכמתם". נ' ד' ע' – בן מצאו בהעתך ר' ב' ; ובמקורותינו: "נדודו"; ואולי יש לקיים נסח זה ולפרש: הנוודים ומתחפשים בכוות ועד לחכמים. א'ה מ' ל' כ' י' ונוו' – חיכון הם המלכים שנגנחו יסוד לחטף לכם, כלום האריכו ימים עד אשר בצעו וממס ערך טופו? י' לד'ו ל' ב' ה' – עדת' ב' ישע' ס' ה' כ' ו' ח' י' ל' ונוו' – ההון העתק שאספו בחירותם עזבו לארירים.

ש' 55—55. ש' מ' א ד מה ונו – האדרמה הייתה להם כאבם לשורדים למלא בתנומם, ואולם חיל
בלעו הקיאו בכוא יומם. קיוו – כ"ה בכ"א, מלחה"ב ירמי כ"ה, כו ; ובבל"ש : "קאו". כ ס' ה'
בחול ונו – כלוי הכסף אשר צברו כחול היה להם לפח ליד מעגל תוכסתם ומפלתם והתנצלו
שם בקוצר ידים ואפסותם. זה התגלו עוז – כ"ה בל"ש, ובכ"א : "והתבלעו" – מלאה שבאה בסוף ש' 25.
מוות אשר ונו – מות המשווה במעי האדרמה נברים (ברוי לב) אשר צרכו עמו אלה שהרשינו לעשות,
שאלו היה המתה הורד פניו שרים ונורלים (ערדה"ב ויק, יט, טו), או היה הוא עצמו בירוי פורה את
אתו משאל. נברוי ס – כ"ה בכ"א, ובבל"ש : "נברים". פ ד עו – מלחה"ב אובי ל"ג, בר.

ש' 60–62. תם הוא ונו – בינו יום, כלוי הפניעים עצם תהווים ומתרועעים (כלוי) באלו מביעים
את חמימותם בחרועת קול רבבים) על זה שאנו עדין הי אחורי כל הממצאות אותן, והם אינם יודעים
שאנו בונבה מזומותי מתרעם מעל לפנוי הומן ופוגע בהם (כלוי מבטלם) בטרם יוננו כי בחותמתם.
ומתי ארויות ונו – וכי יש מתי ארויות (כלוי נברים אשר לבם כלב ארוי) מפחדים מנערת קול
אנוש אנטול וROL כת, או מי ראה שיווע הרום מתח שערורה עליהם רוח; וכן לא יהיה ולא עורך איש
הרוח פנוי הומן. הרריים – כ"ה בל"ש, ובכ"א : "והרין".

ש' 63–66. ש' לו ס ונו – אחוי זה שבמותו ערבי היום ושקע אור המערב ירבה שלומו כרכות
שוצת (כ"ה בכ"א, ובבל"ש : "שוצת") הלבבות השטוחים וקרועים בערוי, כלוי על מותה. י בל' ונו –
מי יתון וירדו על קברנו נשמי רצין וסליחה (יענו" מל' "הם יענו את הארץ" – הווש' ב, כט), ועל תשלט
בו בלילה ורומה ומצע בCKER מצע רחמים, בהיפך מן האמור "תחתקן יצע רמה" (ישע' יד, יא);
ומליצות צירויות מעין אלו מצויות בסיטוי כמה קינות למסורת ספרה. "יבלה... יבלה" – לנע' ל',
ימשכו ונו – מלחה"ב "משך קרון הובל" (יווש' ו, ח), והכוונה לשופר הנואלה וחותמת המתים.
לבבות ונו – המשורר פונה לעצמו ואומר : פעמי, אחרו (ל' צו) והתמהמהו לבבות על אחוי,
כי עוד מעט ואסע נס אל המקום אשר הם נסעו לשם. בהעתך רד"כ – נמצא הבית האחרון אחורי
ש' 68, ולא נדע מקורו.

ג'

נמצא בירוי כ"א פ' ג' ובראשו רשימה ערבית, שתרגנומה : "וקונן על אחוי הנגדל ואומר", ונדרפס
עי' בר ב"תולה למשה".

שרה 2–4. ה ת א חד ר' ונו – ערדה"ב יחו כ"א, כא. וחשות ש ז ב ל – ערדה"ב ישע' מז, ב.
מכרי ונו – לא כמשפט שאר הניכרים שיש להם נאילה בזמנם קבוע, ולכל היותר ביוול. נואל
יהו ונו – כן הושלם בשולי האגלוין למטה, ובפניהם המלילים מטופשות, ואולם לפי זה היה צ'ל
"לא" תי "نم". כלוי תנוט – כלי מספה.

ש' 6–10. ת ב ל – מלחה"ב "תבל הו" (ויק, יט, כט). א י נ ב ונו – אין עוד בזמנם יכולת
לא להיטיב ולא להרע. שבור נ ב ל – נבלו יוצריהם, ערדה"ב ישע' ל', יד. ש י א ר ונו – שעשו כך :
איך תקראי עוד להפל חבל בערים אם שיאך לעדר השפoil. בית האסורה ונו – אחורי מותו
רווח החלד כמו בית האסורים לי והעולם כמו כלב ברול.

ש' 11-15. סובל ונו – ארו שכבוד כל היקר היה עמוס עליו איך עבשו ידי סבל העטר נתן על נבו. למקדר ולהעדרו, היום יבוןנו ונו – אם מאור נдол מכחו עבר מן העולם מוה יבטה הכל כי גם צבא השמים יפול, ומיליצה זו, וכן קצת אחרות בשיר זה, מושפעות, כהעת בר' היבונה, ממלצות רשב'ג בכמה משיריו (חרו זה מוכבר את המלצה בראשית הקינה על יקוחיאל; "בימי יקוחיאל אשר נגמרה זאת הוא כי שחקים לחלוּפַ יצְרוּ"). י כל זה ונו – כלו יכלו, אבל כור תחולתו לא יסוף; ואולי צ'ל: "בנש עדר", והבוניה בקביר. חבי – כי, הלא.

ן.

נמצא בדיו' כי'א קע", ובראשו רשותה ערבית, שתונמה: "הquina אשר נשא בהניע אליו השמולה בקשתילה על בת אחיו אשר מטה בקרטבה בתשי' שנות תע"ת, ואלה דברי הקינה אשר כתוב לאחיו עליה זואמר". ומתרוך השיר עצמו קשה להכריע אם הוא מדבר על אשות אחיו או על בתו של זה, ואולי נשאת בת אחיו לאחד מדורותיה, אחיו אביה.

שרה 1-5. מ כל לו ונו – כלו את ראשיו מאויה (של העין) ירחיק הום מעלה, אבל את המצוות יניש ויקרב אליה, והוא, העין, יצקת ושפכת עליהן את הדמעות, והמליצה שאללה מרבות הכתוב: "הם מ נוישים אליה והוא מוצקת" (מי'ב ד', ה). ה בין מ ע ונו – צירום מעין אלה מצויים לדב בשיריו הספרדים.

שי' 6-8. ידי ונו – ערחה'כ איב כ"ג, ב עד רפתה – שערוך; והיא (היר) מחוק עד רפתה משאת, כלו עמל אני לחתנבר על אנחתוי ואין בי כת, כמו שמספרש ותולך: "אנק ונו", אני נאה בשברון לב עד אשר לא אמשל עוד בכאבי ואני ציעק בקהל נדול: אהה ונו, כלו נדול שברי ואין מרפא לי כמו שנישברה מפרקתו (ערחה'כ שא' ד, יח) ונפסק חות השורה. במעט ונו – הלשון מנמנמת ובונת הנסוע ארעה ברוחה לנו.

שי' 9-13. ת בל – לנעל. ל שח ת... מע מקת – ערחה'כ "העמיקו שחטו" (הושע ט, ט). מה הוללת וכמצחkat – כלו מהתלת ומלעתנו, בארכם, במעשי התהופוטה. תן ונו – נותנת ונותלת בחורה עד אשר יבערו החכמים מדעת: אם דבר כוב עמה או צדקה בה. חזי נード ונו – בהתהבר אנשים, כלו – בראותה חבר רעים ושבת אחים יהה היא תבר ותלטש להם את חזי הנודר (ערחה'כ, הברוז החצים – ירמ' נ"א, יא) להפריד ולהרחקם זה מזה, וכאשר תמצא את החזים תרייך עליהם את צור הרבה להמיתם. ל ב ה ונו – לבנה ישמח להצמיד ולטפל יונן עלי יונן, להרבות ולהגידו צרת, ונפשה חושקת להפריד בין אחים ואחותיכם ולהרחקם זה מות. י על ז... נ פ שה – בן מתוקן בלילה, ובפנים: "יעל... נפש".

ש' 14-16. ל קר ב נו ש קת – מזריניות ואוחזה נשק למלחמה שלם ואין שלום עמה, נו ש קת – בן נקרנו, מל' "נשקי רומי קשת" (תחל' ע"ח, ט); ובפנים מנקר: נשקת בש' שמאלית, אבל שורש זה אינו بكل. ואל השורדים – מלת "השורדים", חשודה בעיננו, ודוחק לומר

שיתרעם המשורר על ה"חבל" על שהוא לוטשת עין בצר וחרוקת שנ אל השודרים. עין בצר ונוי – כלותם, ערחה"כ איוב ט"ז, ט. תמתיק וו – שערו בר : תמתיק לשון שקר לחטופ אמוניים ומחלקת שפה ל הרניין שוקטים, והוא מיליצה של הקבלת הפקים.

ש' 17–21. ב בתם וגוי – הוא לחופה בוחב השוא (ערחה תhalb ס"ח, יד). "נחתת" – כן מונדק בכ"א ואולי ציל : "נחתת" או ווש לנקר ; "נחתת". ו כ ס פ וגוי – מהושכת ומצופה בכוף המרי והחטא. ואן – כן מתוקן בוגלון ; נא : ואף. ובפנים "או" ומחוק, לבות בני אב י – שהם אצלים גוריבים. או נב רן וגוי – אלמוני נברן לפניה שועים, כלוי אלו נשאה פנים לדריבים, או היהת עשתק מראה את ידי אחיו והיתה מנענת מלודיע לו. מחמד עיגנו – אשתו. או תא רוייך גוי – ואלו היהת מארכת אף לאיש חמים או לא היהת מפדרת בינו ובין אשת נערו.

ש' 22–25. היא האמונה וגוי – האשתה המהונכת בונה צדק וגוי. המעתיר ה – כלוי עטרת בעלה, ערחה"כ משי י"ב, ה. ו ענק. וגוי – ערחה"כ שם א, ט ; כלוי על תפארת יחס אבות היא במלחת נשחת היהת נתנות ומוספת למשבחתה נס ענק יופי ולויות חז. נ בעת וגוי – היא שהיתה בונה בקומתה או במלות רוחה נבנית לבונה איך היהת עתה עתקת ונשואיה בארכונה על כתפי אנשים. עפרה עפרה בגווע – עפר – לנעל ; כלוי אילית חן נקברה בגוש עפר. נ אב קת – מוכפשת ומתגוללת באבק עפר.

ש' 26–29. בה גגעה וגוי – כלוי יד הקברים שאלים מבחינים בין נכבד לקללה ודרכם לצקת בעפר (ערחה"כ איוב ל"ח, לח) נס כתם (הוחב הטוב) וגם סיג אישים, לא כצורי הוחב שרוכם להבדיל בין וחב לסיגים. פ ט דה וגוי – הפתיים אלה וሩן יקרה מרננה (NEL של אבני פשוטות), והכוונה לגל הקבר. בין עם וגוי – הביאו אל בין עם אשר היו וחלפו מן העולם (הם החיים אשר מתח) לעבור אל ציה, אל שמות שרה הקדומות לנו במקומם אבל נראה רתוק מادر ובכווים אחר, והדרך היה אע"פ שהוא רוחקה, אבל ההולכים בה (המתים) לא ייעפו ורנלים לאatabek, והציר שאל מצור השיריה המפלינה למדריך ומרתתקת מן היושב.

ש' 30–32. א ח ים וגוי – כלוי בני המשפחה שהם עצמה ובשרה וערין עמדיט באחבותם אותה, ואעפ"כ בלי כל שנה, אלא בכח המתה שהפריד בינויהם, הפרו את ברית האחות ושלוחה מביתם (כךך בן המשפחה השני שמתנרש מן הבית) וכברית האחות נתקה חחות (ערחה"כ קהלי ד, יב). כן ניל לפרש את הבית הזה כשחוא לעצמו, אבל מזור שף הורבים וקשרים נראה שככל הבתים מן ש' 28 עד 38 כלם ענים אחד ומרבירים בשוכני עפר, ולפי הפירוש הניל יהא אפוא בית זה במקצת שלא מעוני כאן ; ולפיכך אולי כדי להרחיק ולפרש נס אוטומני שאר הבתים ומוסב על המתים, שהם אחיהם קרובים בקבורה ואעפ"כ אין שום קשר אותה בינויהם ; וביזור יתקרב פ"י דחוק וה אל הדעת אם ננית, שהמתה מצאה את קבורה בין קרוביה מבני משפחתה, גרים וגוי – המשורר בהמשיכו את הצויר הניל, קורא לשוכני העפר שכניה בשם גרים שאלים קוראים לעולם לעורוה, ולא עוד אלא שם שבנים קרובים, נרי בית אחר, ואינם משיכים על העצקה אליהם, כי על כן מתים הם. גרים... גרים – לנעל, הראשון ל' נודדים, ממשמעה של מלה נר – גנות בהרבה משיiri הספרדים

(ע"י בשר זה למטה ש-45), והשני מל' "ונרת ביתה" (שם, פ', כב), כל'ו שכנים קרובים ורוויי בית אחר. ה' י – הלא, לא... דובק ת – כל'ו לא חשים יד אונש להרע.

שי-38-39. י' ננו ונו – הם ישלים שנת עולם ועיניהם עצומות וכאלו מוחרים את אלה שעינם פקודה עוד כי נס היא עתירה להזות עותקת בזמן (מל' "עתקה בכל צורדי" תהל', ו', ח), כל'ו יודקנו יומתו. ה' י א נ אל מה ונו – ובן הוא, הרבר אוין בפייה, אבל בשתיקתה כאלו מיטרת את כל אנשי הלב מן החיים. ב' נו מס כתה וזה – כל'ו יודעה וקרובייה בע מסקנה (מל' "מסכתך" – יחו' כת', ג); כל'ו מעינה ומשבנה הנאה) בתוך לבם ודמותה נתקתקת בלבם ובבבבות עינם. שם ש אחותה ונו – המשמש, אהותה של הגטרת ליזוף, תהו עשבת לבונזה אם תעלת שוד לזרות אחורי מותה, ובן רעותה הלבנה תאה מכחשת ובונגת בה אם תעלת אחורי להפיען ברק אורת, וכן העיש אם הבנים (הם הרכבים – איבר ל'ת, לב) החשב כמחלה ברית אם לא האנק וחספדר על שרית בנותיה, על העדר הנבחרת במנותיה-יכוביה. נ' ס' ח – מל' "אסק' שמי" (תהל' קל'ט, ח). ע' ב' ה ש' ק' י' ס' – כן השלמנו את המוקף לפיק העניין והמשכקל, ובכ"א חסר. ויש להשלים גם: "עין הענינים" וכדורמה לזה; כל'ו עין הענינים תחלל ברית ותעביר חוק אם תמנע מרדמעות ושותת השתרעים, היא פאיו קרים בשתר, אם תניה אוורה אחורי מות האשה תיקחה הרא.

שי-40-43. ע' מ' ד' ונו – כל'ו שמתה בשעת לירדה. ח' ב' ל' ש' א'ו ל' ונו – ער'ה"ב תהל', י'ת, ו; כל'ו בעת שפבו פגעה חבל'ו שאול בשעת גסיחתא, נתחה והתרפה עלי' דורתה, הוא בעליה, באמרה לו: זכרה ונו, ומור לאשת נעריך ברית אהבת נעריהם, ותפרק את קבריה תמיד ותפרק על שעריו ביד האהבה, ולתומי הרים אחורי אמת, הנושא ומתפרקת (נפרדה) מהם, תשמיר את אמונתי; כל'ו שחנונה עליהם בהשנתה אם אומנת ונאמנת.

שי-44-46. ו' ב' ח' ב' ונו – זוכר לחתוב מכתבים אל דורי, אשר נשקה ובערה בנפשו בנלוי אש הנדוד, כל'ו שנלה בנלוי למרתקים, הוא הנדר הנודד, האובד בבדידותו בארץ נבריה, ולא ידו בצרת הנדוד אלא שנותפו לו על זה עוד העוני והמחפור, ובף והמצוק סופקת בצער ובצעקהocab של ירך הנדוד (ער'ה"ב ירמי ל'א, יט) כאלו נתחרבו יתד לנוף אחד למרבה הגער והיןון; ואולי הכוונה של "כף מצוק" הוא לשועה הרעה על מותה שתחריריו ברוך נורוינו. י' ת' א' ב' ונו – כל'ו הוא נכסף בארץ מנוריו לשותות כום ישועות ותנומין, ועתה בבא אליו שועה רעה זו ישתה כום התערulla אשר כום המיטה מתוקה ממנה (שר'ל). לכ' מ' – אול' צ'ל': "לכמוהו".

שי-47-49. לך נ' פ' ש' ונו – המשורר עבר לתנוחמים ואומר: עם כל גורל האפון, אין לך להח Abel יותר מרוי, שחרוי יש לך נפש המלעה ובזה בילוי הזמן וירקת בבו בפני يولדים, הוא המן, נ' פ' ש – כן מתוקן בנלויון, ובפניהם: "נספי". י' ו' לד' מ' – כן הנהגן, ובכ"א: " يولדים". ת' ע' ר' תה ב' א' ב' מ' ת' ש' ל' ח – בשלוש המלדים האלה, וביחור באחרונה, נפלת נראות שניאת, ואולי תחת "תשלה" צריך להניאו "תשלה" (מל' "לא תשלה" – מ'כ' ד', כח) או "תתחש" (מל' "יכאב ויתחש" – א'זוב ה', י'ח), ופירושו: לך די תודעה וחכמה, שהוא דותה מרפהה כל הכוונים ומקומה צער האבלים, ואיככה זה אין בכח לפרק מעליך את על תאלחך ווינך? והוא עד שאמרו החברים לאיבר:

„בושל יקימן ווּ כי עתה חבא אליך ווּי“ (שם ד, ה, ה). ה' י א י ס ר ה ווּי – מוסף על התעדות. עדת כ ס ל א ש ר – כן הנהנו, ובכ"א: „עדחכם לאשר“. „והשכילה... כסלה–לנען“. עורךת – מל' „העורקים ציה“ (שם ל, ג, כלוי בורחת).

שי' 50–54. ר' י ב ה ווּי – כלוּ מהראוי לך איפוא לרב בדעתך אשר תערף בלי הרף ולעצרת, ולגעור בנפש הנעתק לאלוות ולספוד (מל' „אלְיַהוּ כבָּחֹולָה“ – יואל א, ח). „ריבאה“ – כן הנהנו, ובכ"א: „בְּגַהָּה“. ונפ' שו אחריו דוקת – נפשו תדרף אחריו המת; כלוּ נס הוא ימות אחרים. אם י ע ל ה ווּי – עדרה"ב תחל' קל'ט, ח. לו ה ב כ י ווּי – אין מועל בכבי, שאם היה הרכבי מועל הייתי מרבה בדמעות ומהפלש בעפרה עד שכורתה השטופה בימי ראשית מותחת את כל המשקווים (תי המשקווות), כלוּ המכובדים העצומים של המתאבלים עליה; וכן אמר רש"ג בשיר „מליצתי בראגתיי“: „מה יוועיל בכות על המשקווים“. כן ניל' לפרש בית זה, ואולם מלת „קורותה“ נראית כמנוגנת, וכייע. ולשונן תקומה והונוי – והוא המשך הקודם: לו הרכבי יוועיל הייתי מרבה בעביה עד ווּי ווער شبשות התקומה והותה היהת משיבה את רוחכם ומביאה לכם טעם, והותה „שורקת“ נס לנער נודר מבוני להшибו מגלוות ולחابر שוב אחים נפרדים (uderh"b „אשרקה להם ואקבצם“ – זוכ' י, ח).

שי' 55. נו ב ח ווּי – דרך של זו הנטה אש עברה וחמקה (עד' „חמק עבר“ – שה"ש ה/ו) לנייע יהוה נכח ה' (uderh"b שופט' י"ח, א). „נכח“ – מה'יד וצ'ל': „נכח“. מו צ ק ת – שופכת על הקבר דמעת נשימה, להיוות רענן ורטוב תמי, והיא מליצה ערבית רנילה בסומי הקיימות.

נת.

נמצא ברויי כ"א צ"ג, ובראשו רשימה ערבית, שתרגנמה: „וכתב אל אבו אברהם (ויצחק) בן משבראן“, ונדרפס ע"י בר' במנונש"ר 1896 ע' 86 ובמביה"ש ע' קמ"ב, וב„הנורן“ שנת תרמ"ז ע' 62 עפ"י הדורי.

שורה 1–6. מ נ ח ל י ווּי – ציה נס חם (איוב כ"ה, יט), כלוּ היקוד אשר בצלעותיו ישמו מים מנהלי הרכבי אשר נמיו (uderh"b במדרי כ"ה, ו) על הלחי. והוא ציר של המלנה על רבוי הדמעות בעינוי ועצם היקוד אשר בקרביין. ה ק ד ר י מ ווּי – בר' פיריש: הנחלים האלה קודרים (ויתר) מי נחלים אחרים אשר יעררי (איוב י"ט, ט); ר'ל שחורים הם ועכברים מהם, כי נחל עני יתברו ייחמי (תחל' מ"ג, ד). והוא מוסיף: „וואני ידרעי כי פירוש זה יש בו מן הלאץ ותרתק“, והוא מנסה לנפה ולפרש בדרך אחרת, שהוא לדעתנו וחוקה יותר. הרווני הנדור – כלוּ אלה שהנדור חובל בהם. י תנו ללו ווּי – עדרה"ב ש"ב כ, יב, סנה חורב – סנה של הר חורב. י ב ע רו ווּי – עדרה"ב שמ"ג, ג, ב. ע מ י ווּי – בני יום (פנוי הזמן) המרו אותו להתנור ולשכנן עמי (uderh"b מ"א י"ג, ס) ומכל בני אנוש בהרו כי לחסות בצל כנפי (uderh"b תחל' ל"ג, ח) לבלי הרפות ממי אף רנע, הרבו ווּי – מהותומי חרבינה כמו שעשרות ראשי הלבנות אשר נס הן לא ימעטו ווּי.

שי' 7–16. ז מ נ ח ב ר – זמן שבת חברי יהוד. ובתיו זה „חברה“ או „חברה“ להוראה זו

מצוי ללב, זה בר – כיה בפנים בלי נקודה, והונגה בכ"י למיטה בטעות „עבר”, ובכ"י תפס הנחה זו, „חבר... עובר... מבחרה” – צלצל הברות. כח לו מים – תי' כחלומות. ז' מן נ' ע' – חיים הטוביים, ימי הנעריות והחברה. אותן – כן הונגה בכ"יא למעלה, ובפניהם „אותם”. בע ת' יב עיו – בעת יקשו אותו מלחה"ב ישע' כי"א, יב). ר' פ' יון וו' – השק שידיו היו רפהות חזקן בזר ושוקו האמונה שהיו חזקות וועות דלו (עדיה"ב מש' כי"ז, ז) (ברא), עד וו' – בלו' עד אשר נס פעמי יצחק אשר לא נטוו מעולם: מנהטיב האמונה ודרך האמת אף דם כמעט שפכו וו' (עדיה"ב תחל' ע"ג, ב) וגם הוא נכשל בשקר (ומכאן הוא המעביר ליצחק), ובמה נכשל? כי' א' שע' ה' וו' – כי' אשמע מפיו דברי נעם ותבטחות לשורר פניו ולא באו לרברין. אין לא ניש וו' – כל' אין אדים מסתוקים בשימוש: מרוחק על אהוביהם אלא אם כן הם רואים עין בעין את הטוב והמעלה שבין סגולות אהוביכם. (ותרין) הראשון מל' מה יתרון לאדם, בל' בצע וחועלם, והשני מל' גודלה ומעלתה כענין יתרון להכמה מן הסכלות" (קהל' ב, ט) ויתר מרעהו צדיק" (מש' י"ב, כו) (ברא). י' ח' ז' י' – כן הניה בר', ובכ"יא: „וירחוו”, ומוסב הוא על „אנש”, שמשמש למשורר בשם הכלול ביחיד ורבבים כאחד; ואולי ת' „אהוביכם” צ'ל': „אהוביכם”. תאוה וו' – ידרשו שזוઆ תאה לבל עין ימלא נא את תאות השווים באהבתו (עדיה"ב מש' ה, יט) המתואים לראות את פניו, ורק אז תתקדר דעתם. כי' ט' וו' – המשורר מדרמה את המכתיב הבא מרוחק כנדג' נפ' תואר האדם כתל נדר נשם; ובר' מעיר: אولي רמו במעלת „נשמי” נס על נוף ונשם. היקוד – של הפרידה. את מה וו' – יש לתמוה איך הורידים: המתענים על חי' ההברה מתים בכ"יא, ולהיטף איך יוכולים לחיות אהוביכם שנפרד; ע"ד מאמר חוויל': „או חברותא או מיתותא”. והפלנה מעין זו לעין ההברה והפרידה מציה בשורת הספרדים.

נט'.

מצא בדיו' כי"א קפ"ב, ובראשו רשימה עברית, שתרומה: „כתב אלabo אברהם (יצח)" בן משראן בהפרדו מעמו, ואלה בדיו' ; ונדרס ע"י הניל' בהנורן" הניל' נס עפ' כי' שוחיה שנמצאו עכשו בכ"ים הרבנים בלונדון.

שרה 1–5. ל' ז' מ' וו' – לא אשום (מלחה"ב מ"יא ח', ט) ולא אשותם לומן הבוגר אשר רמה אותה, כי' בן דרכו להרבות אשמה, ולודוב מעלו של הומן לא אבקש רחמים מלפננו לאמר לו: חרב וו' עדיה"ב איזוב ל"ז' ח, כי מיתור (כצ'ל, ובפניהם טויות הדפוס: „געתייר") את קשרו אשר הוא יעזור וירבה לקשרו על איש, ומשתמתו ושנאתו לבני אדם רבה מאר (עדיה"ב הווש' ט, ז). ותיר... העתורה" – לנעל', לא א' מז' ז' וו' – נס' אם יمشך וו' איזוב (תחל' פ"ה, ז) רגע, אין אמן בו (עדיה"ב דב' ל"ב, כ), כי' גם זו אינה אלא מומה ותחבולת להרע, ואזריו רגעי השולחה עוד יגביר רעותיו, יעשה את זה מה – עדיה"ב שופט' כ', ג' וו' להעיר כי השתמש כאן המשורר במלצת „משך אַף" בהוראות „הארך אַף", להיפך ממשמעה בכתוב. לר' ע' – כי' בפניהם בכ"יא ונס בכ"י שוחיה, ובצדי הגילון בכ"יא נמצא תקון „לעד"; ולפני זה היה פרושו: לעילם אין בונת הומן אלא להרע. ואולי נס "במשוך אפוש" מוסב לפיז'ן למיטה, ופירשו א"כ כמו במקרא. ולטבו בות' יו' וו' – נס טובותיו של הומן בחד

עם מומתו על כל דתותו וממנהו כלם הבל הם (עדת' ב' ירמי י), ג) "ולל דתוותיו" כמו "אם על בנים" (בבא ל'יב, יב). כן מיל לפירוש חרוז זה, אע"פ שאין הלי של "ולטבותיו" מתיישבת יפה לפני פיה זה, ואולי באה לשמה"ש, וברא' מינה "כל" תי "על", ופירוש מה שפירש, אבל בשני כתה"ז הנוטח "על". ואולי תי "ולטבותיו" יש להגנה: "כל טובותיו".

ש' 6-10. סות תי ונוי-בנדי מעילה. כ מע' ייל – כ"ה בכ"א, וברא' חפס נס"ב: "מעל", והוא שלה יפה לפני חרוז הצלעות הראשונות. "מעל... כמעיל" – לנע'ל. ב נד – מל – מל' בנידה, ובנדי בנדי לנע'ל. לבאי'ב ונוי – נס כשהוא נתן כת לאדם ורבה לו עצמה (עדת' ב' ישע' מ, כט) סופו לכאב (=להכאים) אח'ב את רוחו ולחולש את אוניו. ירב ה – כ"ה אצל בר' עפ'י נס"ב, ובכ"יא: "ויתן". יכין צעד – עדת' ב' מש' ט"ז, ט, ומוסב על הזמן; ובכ"יא: "יכין צעד". ימ ע ד – מוסב על "צעדר"; ואולי יש לנקר: "מעדר", עדת' ב' "המעדר" (תחל' ס"ט, כד). יר ח'יב ונוי – הוא מרחיב מעש ומציק הרבה. ב בנוי... מתנצל – עדת' ב' שם ק"ה, כת. יلد ר' ע ר מה – אנשי חכמה (עדת' ב' מש' ח', יב). בהם אידרו ונוי – אודו יתפרק בהם ידו (עדת' ב' איכה ג, ג). ח ר מ ש ונוי – דבר' ט"ז, מה. תרמש יק צר – כ"ה בנוס"ב, ובכ"יא: "יקער הרמש".

ש' 11-15. יחרמד – חמוץ, ונבה קו מה – כ"ה בנוס"ב, ובכ"יא: "ינבה קומה", ואולי הדוא הגכוון, כלו השפל בשבל הוא ינבה ויידל. יש בל – כן הניה בר' לנכון מל' "שבל דוד" (ש"א י"ח, ל), כלוי כל אש סכל ישליל ויצלה ווועשה פימה עלי סכל (איום ט"ז, כו); ובשני כתה"ז: "יכסל". ת בנויות ונוי – כלוי אותו הבסיל, אשר רק הדברו מעד על רוח החיים אשר בקרבו ולזיאלם יראה בעיני כל בוגלים וכצלים לפני הבמה. עיר ונוי – הוא צועה ברוב כתו (ישע' ס"ג, א). בעשר בן אוניות ורועה רות, אך ציארו ילכיש רעה (עדת' ב' איזוב ל"ט, יט) וויתנהה בסכלותן. ישאל ונוי – עדת' ב' קהלה ז, ג.

ש' 16-21. זומן ונוי – אחרי שדבר בהצלהת הבסילים, הוא מוסיף ואומר: לא כן אני שהומן יכטוף נפשי כאורי (עדת' ב' תחל' י, ג וו'ג, יב), ואתם רעוי שלאו לזמן ומה ועל מה יעשה לי כת. ב אנו ש ונוי – הוא השיא אותו בשפטו חקלות ובמרמה, כמו שמרמין את הפתני, ועוד בימי החברה הנעימה כבר או זממ הומן לנפשו והבר חצוי קאף זעם (עדת' ב' ירמי נ"א, יא) וורה את סגור לביו. ר מה – מל' "רומי קשת" (תחל' ע"ח, ט). זומן ונוי – נס בזמן שבתו מרוב אורי ומחרע ליל' דרך או קשו במתחרים עד שקמה מחשבתו עלי וויצאה אל הפועל. כ מה החרידר ונוי – נס בתרם יפריד בינו ובין ידריד כמה הרבה להדרינו, כי לבי נבא לי רעות, כי ידעתי שעיל פירחו הותה שומה (עדת' ב' ש"ב י"ג, לב) להפריד, ונס בימי ההתחברות שבת ניל, כי לבי הנה כל הום אימה (עדת' ב' ישע' ל"ג, יח) מפחד השבר המוקן לי ביר' הומן.

ש' 22-26. הש קה ונוי – בשעה שהשקי מזרק מלא נפת צופים בה בשעה נתן על כפי כוס החמה (עדת' ב' ירמי כ"ה, ט). כד מז ונוי – בערמותו דומה הומן לנשׁ שאין לו להשׁ (עדת' ב' שם ח', יז) היפה למראת העין בצעע הרקמה לעורו (יחו' י"ג, ג) וחמת רעל בקרבו. יואר ונוי – יהי אדורו' אותו העור ב אשר קרא ב ערב (לנע'ל) שלפני יום הפרידה: שבר, נדמה נדמה (עדת' ב' הווע' י, ט);

כלו' שנבא את שעת הפרידה הקרובה לפני בואת, והציגו של קריית העורב בעבר לפני פרידת האורבים, שחלה לפני מרגע ארצות המורה ע"י רוב בברך השם לפני התגבור החום (ע"ד "לעלם יצא אדם בכ"י טוב") כSAMPLE מביא רעה קרובה, מצוי לרוב בשירות הספרדים (וכן גם בדברי חז"ל: "שורב קרא"). ובבר' מביא בהערתו לשיר זה כמה דוגמאות משדרי ר"י הלוין, י' ו' א' ר' – כ"כ בפנים בכ"יא, ולמטה מתוקן: "ידמה", וברי' תפס לשון "נדמה" שבונם"ב ופירוש מה שפירוש, ולו' נראה יותר נ"י "וואר" ע"ד "אורורי יוס". ואולי יותר נכון להגיה כך: "וואר ערבת העורב ונוי". ע"י בהערתו של בר' לשיר זה, ואנו نطינו קצת מפירושו. שבר' יפה העיר כאן בר', שאלוי יותר נכון להגיה "שחר" – ת"ז "שבר", כלשון הכתוב שם. ותקון זה יעלה עוד יותר יפה לפני פירושנו, שהיה שחד מקביל אל ערבית; כלו' העורב קרא בעבר ונבא שאנון הפרידה יבוא עם שחר. הרחיק לנו – אותו היום שהרוחיק בין ילדי ביתות ("בִּנּוֹת... בִּנּוֹת"—לנע"ל), אותו היום שנחציו בו נוף ונשמה. החצות – כן הגיה בר' לנכון, ובכ"יא: "המכתה", ובכ"ב: "המנotta". מ"ס ונו' – יש מהם, מן הורדים, ילדי הבנות. הפהאה–מלחה"ב "אפאידם" (רב' ל"ב, כה). לפקת י' מה–יהוש' י"ח, יד. הפק א'ה... לפק א'–ה' – לנע"ל. ש' 27–30. ובעת ונו' – כאן עבר המשורר אל הנושא העיקרי של השיר. נפשי ונו' – תחלה ציד, ין. רודף – כ"ה בכ"ב, ובכ"א: "רווכב", אויל ע"ד "רכב ואלח" (שם מ"ה, ה), וכל הבית תاري שבכ"ב, אבקת רודף – שה"ש ג, ג. תרמלה – מרמה, מלחה"ב שופטת, לא, מליו ונו' – כ"ה בכ"ב, ועת קו"י מלחה"ב "עתקו נס נברו חיל" (איום כ"א, ז), כלו' חוקו ונשגבו, ומזכה מתקוו" עדיה"ב תחלה י"ט, יא. ובכ"א: "מליז מתקון, מזכה חלקו", מה מה – מחמתה מלחה"ב איזוב כ"ט, ו; ורכבו מחתמה" עדיה"ב תחלה י"ת, כב, כל איש זוחל – מלחה"ב "וחולתי ואירא" (איוב ל"ב, ז); כלו' מפחד וכשל, היה לו חל–הזהה לו לחומה ומתחה, עליו חום ה– עדיה"ב ישע' כ"ג, א. "חמה... חומה" – לנע"ל.

ש' 31–37. רועה עיש ונו' – כלו' בלילות נולחה שנייה כדרך המתגענים. וציר רועה אוו' שומר (ובבטים לעין נורדי שנה מצוי לרוב בשירות הספרדים. כתל י' ערף – עדיה"ב רב' ל"ב, ב. תשף... יערף" – כ"ה אצל בר' עפי" בכ"ב, ובכ"א: "תשוף... תשוף". הוקד ונו' – כלו' קרבי נשרפ בוקי אש העוצב, וכשה בשעה לחטי רטבה מנשס היורד מעני עני. איך לב ונו' – כלו' יש לחמות על הלב הרוחה אשר ישתה לרועה מנשס הדמעות, בכ"ז יצעק בהוויה עד צחה צמא (עדיה"ב ישע' ה, יט) מהומ האש הבוער בו. א'יך – כ"ה בכ"א, ואצל בר': "איך", ובחותם ונו' – העילם נעשה צר וסנוור עלי' כחותם צר (איוב מ"א, ז), כי אחורי הפרדי מעמו נשאר שומם (עדיה"ב יואל ב, ט). אם ניל ונו' – המשורר נשבע (עדיה"ב תחלה קל'ב, ט), כלו' אם יקרב אליו הניל או לחבי הארץ כיס יין או אהיה נעש ומיוسر באמת מוסר אכורי ואלך קדר בלי חמה (עדיה"ב איזוב ל, נח). ניל קרב" – כ"ה אצל בר' עפי" בכ"ב, וחסר בכ"א. "או כוס" – כ"ה בכ"א, ולהנס הגיה בר' מה שחנתה. קדר – טהיר, וציל דלית רטה.

ש' 38–45. רוע ונו' – כלו' הימים רעים הם בתכלית. אולת הם ובכל מה – עדיה"ב מש' י"ת, ימ. ה'ם – כ"ה בכ"א, ובכ"ב "בט". תעש'ה – כ"ה בכ"ב, ובכ"א: "לעשות". תבל... תבל" –

לנעל' אוחיל עד בוש – ערה"כ שופטן ג', כ"ה. חbos – התבול והשוב מדרוכה הרע. או עוד אב בוש ווי – כלו' שני אמושל בת. עוד – כיה בכ"א בפניהם ומחוק (תקון המתקין למיטה עדר), ובכ"ב "תבושים אותו" תחת "אכלש אותה". תש אפ – כלו' תאבלה. קימה – מלחה"כ איכה נ, פג וק רב ווי – כלו' הקרב שהמציצה תשביית (ערה"כ "משבית מלחמות" – תחל' מ"ז, י). עת שלום ווי – קחל' ב', ח; כלו' לא לשלם עת מלחמה לומן באדם. תרי ס ווי – ואו' ירים עוד הפעם את האודם (את האבן היקרת), בנו למשורר המשופל) ותשיב את אבן השבו מלן האבניים, שהוא מתעללת בו, למקומו הראוי. ו ש ב' – כן הנגע, ובכ"א: "نم שם", ויהיה "שבו חשיב" לנעל' כמו "אודם מהארדמה". ומלאת "نم" יוצאת דוף ונראית בחופשה. וכונראות מצא הוכות את האות ובראש "שבו" מותקה וויה בסופה סמוכה לב' ונראית ל"ס" סתוםה והוסיף "نم" לשמה"ש, ובכ"י משער לתקון "לצט", ואולי הוא הגבעון, אט ווי – כלו' רב לך לבכotta על פקדוני, היא הנפש השומה, אתרוי לכת רוע מני, שפרידתו קשה עלי כפרידות הנשמה מן הנוף. אט לה ווי – כלו' עדין לא אבדה תקווי כי יבוא יום והנפרדים יתאחדו עד הפעם אול' תשוב ווי.

•

מצוא ברוי' כ"א קב"ה, ובראשו רשימה ערבית, שתרטומה: "ינחם את אבו עמר (בוסוף) ואבו אברחים (יצחק) בני משבראן זל", על אמם שמתה בחדרש איר תחצ"ת, ואלה הדברים אשר דבר, ונופס עז בר' עם הערוויו ב"הנורן" הניל'

שרה 1-6. והוא ווי – המות הוא הנותנת בלי' פה ומידה על מחשבתה לעוזןאנש מן הארץ? (כלו' נורה הוא שנוגה על כל בני ארם) והוא נלה לכל און זלהה (ערה"כ איוב ל"ג, טו); כלו' שהבל' יזרעים שלמותה הם עומרים, אבל את אונה שלה הוא אוממת משמעו קול צעה ותחנונים ואין מפנה מגנים. "עברת... עברת... עברת... לעיל", לשות עלי – כן הניה בר' לפני העין והמשכלה, ובכ"א: "על' לשוט", ואולי ציל: "בשות עלי" ערה"כ "שות שוט כי יעכורי" (ישע' ב"ח, טו) ויהיה נס "לשוט"... ופתח' ערה"כ "אם שוט ימיה פתאום" (איוב ט, כב). נעת מת – ערה"כ "געתם הארץ" (ישע' ט, יח). היהת ווי – ערה"כ יואל ב', א' כלו' לפני עבור העברת. וממי ים ש ב' ווי – ממי ימשכו ויקבלו פניו הסחר את אורים, אט המשמש עצמה, המשפטיעה את האור, זועפת ונבלמת אחריו מות "אם התהלוות", ווי, כלו' האשת רבת התהלוות, הוא אט האחים הניל. פ' קרדת – נעדרא, מלחה"כ "לא פקדנו מואמה" (ש"א ב"ח, טו). תחנן בשבודה – המשמש, ערה"כ תחל' קו, א' בל' ווי – כלו' ולא עד אל' שוויא נס נדחתה. אהה אהו ת – ערה"כ ירמי כ"ב, יח; כלו' שהיה, האחות, הותה כאחות לשמש. וחתנוורדר – מלחה"כ "לא מתנוורדר" (רבי י"ה, א), כדרך האבלים. ואט היהת ווי – אעפ"י שהיה, המשמש, הותה בחיה מקאה בה וצורתה לה מפאת יתרונה של הנפטרת עליה, בכ"ז תחאבל עליה.

שי 7-9. כל בת ווי – כל כליה תלך לבות דורה לבושה שך. תננו ווי – ערה"כ מיכה א', טן. ולא בס מת ווי – מלחה"כ יחו' מ"ר, ב; כלו' לא תיטיב את שעורת ראשה במטרים, אלא

תחלש ותמרות אותן. יכבר ונוי—קשה עלי לקרו בשם אש לאו שהיתה מתחמת כל הפתאים. ופהה בעיר בר, שבהשכפת בני דרכו של המשורר, ובוחוד של העربים, נחבה האשה לפוחתת במעלה מן האיש. ועי' שם בהערכותו כמה דוגמאות משידי המשוררים בעין זה. מאר עלי – בן מותקן בכ"א לפני המשקל, ובפניהם: "עלִי מָאָר", ומלה "עלִי" מחותקת. נתקב מה ? ק בה – בן נדר כ"ר לבוכן, ונקבה פ"י נקבה בשם (מליהכ במ' א, ז), וככ"א: "וְקַמָּה נִקְבָּה", נקבה – לנטיל, וכן "הערומים... מערמתה", הערומים ונוי – מחייבת אפילו את החכמים. דברת ונוי – היא, האשה, היהת דברת אמת בפי תבל ומיטים שלקתה אל נאלמה תבל מענות. וכן יום אל – בן הניה בר, וככ"א: "וְמֵן אֶל יוֹם", ושהזק ונוי – פני התבל רוא בשותקים בעוד האשה בחוות ובלחה וועפים, שהרי דבר ידווע הוא כי לשון סתר פנים געומים (כר), והוא שנلتה בחכמתה טרי התבל, הביאה שמחה ושחק לשלומ, שאין תענו כחוית הספקות. נתקב לתה – בן הניה בר, וככ"א: "וְכַלְתָּה", מ צוֹף ונוי – מליה אשר בהן חילימה את החולמים מתקו למרי נשע מצוא. "מצוף" – בן הניה בר, וככ"א: "מצוק", (ובס – את המוקף השלים בר). רוח נדריבת ונוי – רוח נדיבת שמה בענק לה ויר פתויה הוותה לה שאפילו אם יעזרו העבים היא מנשנת. ב ענן – בן מותקן בשולי הגלוין, ובפניהם: "תעניך", רביר ונוי – היא הוותה כרביד לציאר תום (עדה"כ יחו' טז, יא). א פ ה – פניה. באדר מ ה – בקביר.

שי' 16–22. ב א ו ת – בעין לבנה ראתה את הבאות של הזמן, כלוי העתידות, במאמר חז"ל: או יהו חכם הדואה את הנולח, ואת עינוי גופה הירחה עצמאית מראות את הרע (עדה"כ ישע' ל"ג טו). ר א ת – תי "ראתה" לשותמ"ש ע"ר "הנלה" (ירמי י"ג יט) תי "הנלה". ע ז – אויך תובל אתה והנולח לפני הקורה, כלוי כל ארם למנות ולשלער את עוי يولיה ומעלתם, שהביאו לעולם בת יקרה כואת, אבלו יכול אדם למדור בקס ולבכל בחמת (=בנאר) את מי היום, והמליצה עדה"כ ישע' מ, יב. ב נה – נטעית גפן, (עו מ מה ת – בן החליט בר) את המוקף עפ"י הכתוב יחו' לא, ת – ושנו ריני ה – שני בניה. מת קו ונוי – מתקו לשפת כל אדם הטועמת אותם. או אם ונוי – או דמתה לאם לבייא אשר רבתה ונדרלה בין כפירים את גוריה (עדה"כ שם י"ט, ב) המהוללים, אשר בהם היא מרועינה ומחרודה את הזמן, כלוי כל בני הדור. א ח ים ונוי – הם אחים ולא עוד אלא שהם ברואות (מליה"כ קהיל י"ב, ס), כלוי בשתו עיניהם הם לתבל, אשר תזהה בהם את כל נסתוריות, ואפילו בשעה שהיא נרדמת, כלוי בשעה שהכל ישנים שנות הבורות. או ה ס ונוי – או הם כתרבות ביד תבל ביום מלחמת דברים בענייני חכמה, ואולם לא להשווות בהם כ"א להויב, ואפילו כשהיא מערעה בהם לכוארה, בפונה באנשי הריב לנצחים, היא עשווה זאת מטור אהבה ורוחמים לשם נצחון האמת על השקר. בן ניל לפרש לפי נוסח כתה"י, ובר' תי מלת "רוחמת", הכתובה בפירוש במקומות זה בגעת כתה"י, מניה "לחמת" (מל' מלחמה) ונדרך לפרש באופן אחר.

שי' 23–29. א יך יד ונוי – אויך יד הארומה (אדמת הקבר) טרפה את האשה הרומה לבינה ושן עperf לחמתה (אוכלת, מליה"כ "לחמו לחם"—מש' ר, ז) את הברה לבנה, והוא הפלגה שרירות מגניה בשירות הספרדים. צ פ נה ק ש ר – הארומה קשרה קשר בסתר, ילדות יחסים – בנות

יחס ונדיבות עם. רבתה משפט – ערחב הושע ט, ז ; וברי מנקר : "רבתה". אחריו אשר וני – אחריו אשר הרימה יד על האשה הזאת להכריתה, אין ל��ות שלא תלם נס עם המאורות להשחיתם. ואף זו מלייצה מציה בשירת הספרדים בקונה על נдол שמת. לא תעמדconi – אין אמן עוד באדרמת תבל, כי סוף כל אדם לימותה, ואפילו בכרחה ברית שלום עם אדם לא תעמוד בכרחה ולא תארך אלא כדי שיתן רקמת יד איש (הכוונה לכתב יד) על פניו מים ; ככלו תשנה בקצף על פניו המים. כפי – בן הניה בר' ; ובכ"א : "בפי". תר א וני – כשהיא נראית כשוקת היא מרישה (ערח"ב אובי לא, כט) וליענת על האדם כנרגנות ומתלהמת (ערח"ב מש' י"ח, ח). "כnergnt" – בן הניה בר' עפ"י הכתוב הג"ל, ובכ"א : "כnergnt". תפעל ונוי – הוא עשה את מעשיה כחוללה קלחת דעת ובכל ענייה אינה אלא כחולמת הבל חלום של עיני אנשים ושינויים. "תפעל" – בן הניה בר' ; ובכ"א : "מפעל". פתי וני – אותה כוס היין אשר בה השמה את לב הפתי, היא הוכם אשר תחלום (מלח"ב "הלמי יין" – ישע' ב"ח, א) ותשבר את ראשו.

ש' 36–36. תורה והו – תורה בחיציה ולא תחתייא את המתרה (ערח"ב שופט כ, טו). א הובנו – המשורר פונה אל הקורא בשאלת : האם היא בעלת חשיפין וקוטמת שהיא מפליאה כ"ב לעשות רעה. אחר וני – מקרה אחד (ערח"ב קהיל ט, ב) לאירוע נוהם ודוב שוקק (מש' ב"ח, טו) וני ; ככלו לא תבדיל בין גдол לקטן. חטה וכסתת – שמ' ט, לב. קדם וני – אמן ידועה היא מכבר שדרוכה לחפור ולהתקין כסות השקר (ערח"ב יחו' יג, יח) ואת שירין האמת היא פרומת וקורעת. מתי של ח – אנשי חרב, וצורך מלט זה בניו על יסוד השם "מחושלה". ה עוברים חוסם ת – ערח"ב שם ל"ט, יא ; ככלו אינו אלא נל עפר למכתש, ל ה י עמי ק וני – ככלו האוחבים והחווקים בידיהם יתrzבו לה כבר ויקימו עלייה נל אוניות.

ש' 37–42. ל בניה – של הנפטרת. ה כי – הלא. לרנו לי הם – בוגלים. חי וני – באלהים נשבעתי אשר הסיד אותה מנכירה (ערח"ב דה"ב ט"ז, טו) כי נשוי עלי מותה וני. לנודת – לצאתה של האשה מן העלים. וחי א אל מ – ככלו אעפ' שהוא, הדמעה, נאלמת, בכ"ז היא מונלה סוד צערו שלבלבי. ובמה הוא מנגלה ? שהיתה מתחלה וכבה כעין שומם וברדתה עלי לחוי שונתה ונודרהה ברם לבוי ועינה כעין האש. תבל ונוי – תבל עקרה הוא, אילם על ברבי תלד בכל רגע ילדה, הם פגעה, ולא עוד אלא שהוא מתאמת (מלח"ב שה' ר, ב), ככלו يولדה תאומים תאומים, ברמו לדבורי הכתוב "שפול ואלמנון כת מט באו עלייך" (ישע' מ"ז, ט, ועי' עוד שם נ"א, יט). ת שמיד וני – ככלו ידרה שפכו את הדם ואני משלם בדמי עני.

ש' 43–48. ו אוזר ת – ככלו תחנבר על יוניך ; וברי מניה לא צורך : "ומבלנת". ל מ פ קד ה – להעדרה. ל קראת וני – ל夸ראת חומן הרע הוצאה (בראי ח), יו את רוחך הנדרה ונדרבה כמי לנפש – אובי ל, טו והוא תעלת ותלחט מלחותך ונגס יכול תוכל, כי הוא מחרמת תמיד את לשון ים הבכי (ערח"ב ישע' י"ה, טו). בן פין בר' וזהו מוסיף : "אולם קרוב לודאי שיש פה לפניו בדעת החדרו איזו טעות סופר". נ ח נו וני – אנחנו בני האדם רומיים לנליין אשר התמותה תניח את חציו פרוש ולא תגע בו לרע והחציו (מלח"ב יהוש' ח, ל) תבלום ותסגור במחותה את האדם

מספר הרים ואינו (עפ"י בר), והוא מנסח "גולמת" מלחת' "וילם"—מ"ב ב', כה ; ואולי הוא הנקון מרכ' ב ומי — המרכיב אשר רכבה בו התמה לבית שחת, התמורה וחותמת אותו לבנות היקום (עדות תחל' מ"ט, טו) (בר). "לבית שחת"—בן הגנה בר לשמה"ש, ת' "לבית שאל" שבכ', והביא כמה סמכים להגנה זו משאר שירי רמב"ע. עוי בהערותיו לשיר זה, לא במלול ומי—להחות מקרמת ומחרת לאטיל פרוי צדקה באותו מקום אשר בו תאליל כל יד את בעליה לפני מעשה ומעליה (בר). לפ"ז המ עבד—בן הגנה נקד בר (עדות א' א'וב ל"ה, בר) ; ובכ"א : "לפייך מעבר". ע ב ומי—סימן מציא בקיות הפסדרים מעין ברכת המתים ; כל' יתי רצון שעב תערף ומי.

ס.א.

נמצא בדיו' כ"א ק"ג, ובראשו רשימה עברית, שתורנומה : "לו השובה אל אחד יידידי במורה במחובר ומפורד, חשבנו למורה בספר וכתבנו את השיר זה לdeo". ואין ספק כי השיר הזה נכתב ונשלח אף הוא ע"י יודרי חיים, כמו השירים י', ייח שלמעלה, לר' ישועה ולבעו חנןאל (=אלחנן), והบทים 2—5 מכונים לחנןאל בנו של ר' ישועה, שהוו או צער לימיים, בראה מתכן התבטים ; ונס לשיר זה צרכ המשורר אנרגיה במליצה פשוטה ותרווה כמו לשירוס הכל', אלא שמסדר הדיוון השמיימה מפני רביה, כאמור ברשימה העברית. ואם כן הוא, הרי דעתו של ר' ריבמאן, שרי ישועה האמור כאן הוא איש אחד צער לימיים וכן השערת רד"ב, שאולי הוא בנו של חנןאל—בטלות מלאיה, לפ"ז שם ט羞 לפרש את התארים הבאים בברית השיר 2—5 כאלו הם מוסבים על ר' ישועה, ובאמת "שא" שבבויות שני פורשו "ישאו", והתחאים שלאחר בן מוסבים על ישועה, העזר עוד לימיים בעת ההרו.

שרה 1—5. יידידים ומי—ידידים, שהחליטו לבכם לצאת מהר לדרכ, שאו נא ומי. שאו מ ש א ח ל ב יושוא מתנת לבני, היא אנרת השלום והברכה. ש ר' ג-כ"ה באוצ"ט, ובכ"א : "צבי", והמונה לאחנן בן ישעה. לבן פורת—בן מצאו בהעתק רד"ב, ובכ"א : "לבן פורה". על ידי ש מ ע—מפני השמועה. ומ ש ביל ומי—כללי המשכיל רואה ומבין תכונתו של ארם אפיקו עפ"י השמועה; והוא מאמר המוסר, במקומ נא מ נו-ישע' ביב, כה.

שי 6—10. בת י הורו — בחיה אביו הור ובן מצאו בהעתק רד"ב, ובכ"א : "הו דו". נמיים — בן מניך לבן באוצ"ט, ובכ"א מניך : "נימס". אל' הם — אל האב והבן. ש א נ ל בוי — רנשת לבי והmort. עד כי ב פוך ומי — עד אשר ישקוף צבע עינם בעין (עדות ירמיה, ל) ; כל' שאראה אותן עין בעין, וען ומי — כל' עד אשר תשתחוה לפניהם קומתי הקופטה תמיד ואינה נבעת לשום איש. ר צועה — ערחה ורצעע... את אונו (שם' ב"א, ו) ; כל' משוערת וימלא ומי—עדות ירמיה תחל' קכ"ז, ב.

ס.ב.

נמצא בדיו' כ"א נ"ה, ובראשו רשימה עברית, שתורנומה : "אמיר תובחת לאחד מידידיו"; ונדף ע"י בר, עפ"י שני כ"ז : כ"א ושותיה במונש"ר 1—2 ע' 50. והוא נמצא בר' עפ"י חרוז 6 שהשיר הזה כתוב ללי אלתבאן, שהפליג רמב"ע בשבעו בספר העברי. והשיר הבא בבל' אחריו זה (ס"ג : מה אשיב) היא חשובה לאלהבאן לרמב"ע על שיר זה באותה יצאה בהברת ז"ה.

שרה 1-6. אחו ה-מל' "אחותי" (איוב יג, ז). ו/or רנו ו/or-ערה"ב וכ"א, י. ה הש פ' ל': נס אמו-ז-כיה אצל ברי עפי כי שוחה, ובכ"א: "השפלתו אמונה", חוס-כלה' בנדוי כי בלי פשע ו/or ימו חתר נאהו (מש' ייד, ז). ה פ' ד - מהפוכות. פ' שע' ז-ג' - כל' שחוותים שפועתי נדרם. הק צ'ו - מלחי'ב "הקצ'ו" (יק' ייד, מא). גבר נבר - לנעל. שודרו - אסונו. אך - כמו אף, מל' "אך הנה אשתקך" - ברא' ביז, ט (ברא'). ה ערי מז ו/or-ערה"ב תחל' פ' ג. ה. "לו... נלה..." לנעל, ערה"ב בראש כ"ט, לה.

שי' 7-14. צד ק מ הנה-ערה"ב "צדיק יונגה" (תחל' ל-ג, ל). מהנה בהפעיל מל' "המהנים" (ישע' ח), יט) ואול' צ'ל': "יונגה". ו ל ב עי' ז... ת או ה-ערה"ב בראש כ"ט, ג. א מרו-בן נקר בר, ובכ"א: "אָמְרוּ". ב' ב ס י ו/or-את עקרונות המסוריות שם לבקעה (ערה"ב ישע' מ, ד) ובדרעתו וחכמו שוה ויישר את פני הארץ (ערה"ב ישע' כ"ח, כה). רוכסן-כ"ה בכ"א, ו/or מנקה: "רכסן", ואין צורך, שתורי אפשר שייהו ربיהם בפרט רקסיטים, מן רכם, ובנסמך רקסיט, וכן בתחל' (ל'א, כא) "מרכז איש", שבודאי נסמך המשורר במליצתו נס על כתוב זה, ו פנוי... שוחה-ערה"ב ישע' כ"ח, כת. בה הדר של כל ו/or-בית זה חסר בכ"א ונמצא בכ"ב. הורדו שוחה - ערה"ב תחל' ב"א, ג. יודגו יודע - לנעל. שוחה - דומה כי כל נמצא בכ"ב, ובכ"ב: "סֵי לֹא נִמְצָא". ת או ה-נכובל, מל'ה"ב "תאות נבעות עולם" (ברא' מ, ט, ב). אך מ עבדיו זוג, כל' מעשו ומנהנו של לוי עם המשורר (שהוא מתרחק ממנו ומונע מאותו מכתבים) ביחס עם נועם יידירותו הם כרוש היטן המעורר עם צוף התהוו, שהאחד מבטל את חברו, ב אשר נור זוג ו/or - כל' לא די שהוא נפרד ו/or מטע אלא שעד הוסיף מקנות הבניה (מניעת המכתבים) על פצע הנורו.

שי' 15-21. מצ פון זוגי - כל'ו את מכואם לבי הנעלם ייד כתבי זוגי. אם ע ז זוגי - ערה"ב איוב י"ה, ח; כל' אפת אם עז האהבה הוקין שרו ונסרפ נועו מאש הבנירה, בכ"ז יפרח מריח מי הידירות ו/or, מנדר ו/or-ז-כ"ה בכ"א, ובכ"ב: "פְּרִירַ". כי יש לע ת קו ה-ערה"ב איוב י"ה, ג. אם יו טיב זוגי - ערה"ב צפנו א, יב; בין שיטיבים או ירע בכל עת נאה ו/orה עלי עדות הדורי, כל' מכתבו. נפ' שי - כ"ה בכ"ב, ושם "תחאב" תי "תחאו"; ובכ"א: "ונפש" תי "נפש".

סג

נמצא בידיו כי"א ק"ט, ו/or אשו רשותה, שתרגומה: "זהшиб אל הרופא אבו אלחנן (מאור ?) אבן אלצ'ור על שירותו ואמר"; ובರאה מתוך הבית השני היה שמו העברי "מאיר", שהרי רחוק ו/or קודם לזר נודר שהמללה "מאיר" אינה ש"פ", אלא תאר למלה "כתב" שלפניה, ואולם לדעת רמש"ש במאמריו בקובץ וכברן לא"א הרכבי ע' 182 בחלק הלועזי הוא עוראן אלעורה (=אבן אלעורה).

שאליו כתוב הדמבי' עד שיר אחד "התפקיד אונוש" (להלן שיר 10), והדבר ב"ע.

שרה 1-3. ש מ ש זוגי - מהו הדבר אשר השורה עלי היום את גשומה, האם שמש דרך שורחה שואפת (ערה"ב קה' א, ד) והוא אשר החותה את רוחו המדכאת ו/orיא לה מרפא בכנסייה, או עב מומה הוא שעה לעוף עלי ללח כמטר (ערה"ב דב, ל"ב, ב) ולהשיט נפשו הגמאה, או

(וכאן הוא עבר לעצם עין השיר) שנרו ונוול על פיו פלני חמאה ונחלי נופת מכתב ידו של מאיר לשובב נפשו העטופה ברעב (וכל המליצה הזאת היא על דרך יפי התחליה), בקר מיט ווי – ערחה"כ משל' כ"ה, כה, בא ש התחוו – באש הנענעים על יורי.

ש' 4–6. נש א ווי – המכטב הביא לאפי מרתק מבית יורי את ריחו הטוב בריח הבשימים הנשא על בונפי הרוח הנוטפה בנן לעת הנשף („נפש...נושפת...לנעיל"), ואיזור המכטב המבושם בריח הידיר הרתקן מצוי לריב בשורי הספרדים. ש פ עת תבו נו ת ווי – כלוי המכטב שופע שופעת תנויות המכטב הארץ (ערחה"כ „שפעת מים תקסך“ – איבר כ"ב, יא, „מלאת הארץ דעה כמהים למס מבסם“ – ישע"י י"א, ט), ושופעת בסוט (ערחה"כ יומ"ח, ז) במלואתה עד קצחות שמיט. ומפני שטופ המשורר מלת „שפעת“ הבתויה במקרא אצל נמלים ומים כאחד, נתגללה ובאה לו מתוך כך גם המכטבה „בסוט שופעת“, שיש לה עניין לשני הצדדים הנ"ל.

ש' 7–10. סנוור א מ ר ה – זהוב דברה של השירה. נוצרת – מוסב בנהרא על „השירה“; ואולי יש לנדר: „אֲקָרֶה“ מל' „חול כטל אמרתיה – דבי“ ל"ב, ב. הוי א ב עדרונת. ווי – המכטב בעני בערנות הבשימים שהוא נלקחת, כל' שפריחה נקטפום, ביד רענון תבונתי. המגלה המגלה – לנעל, כלוי מתוך מלת מכטבו אפשר ללמוד את כל צפוני השיר; ומלייצת „המגלה המגלה“ הוותה מציה אצל הקדמוניים, וידוע ספר בשם זה לר' אברהם בר יחיא. הוי א המשחקת ווי – המגלה בלבוניותה נראית כמשחקת, ובshoreו הרין כועפעת.

ש' 11–14. הוי על ידי ווי – בחכמה הצפונה בו תהי לאות שכל על ידי הימים ולטוטפות בין עיני הוםן (ערחה"כ שם' י"ג, טו); כלוי שתעתר לאות ולטוטפות לזרות. ע י ני – בן ההנן ובכ"א: „עינוי“. אלו פ נינויה ווי – פנוי המכטבה מרווחה בה כ"ב שיש בהן כדי להיות אבני מלאוים לעטרת ראשיהם המלכים, וכן קאות ווי. מל' ים ווי – דברי המכטב השיבו את נשוי כשלן ביום קציר (ערחה"כ מש' כ"ה, יט) ועינויו, כלוי תכנו, להחטים נחלאי אש.

ש' 15–19. מנה ת ווי – המכטבنعم מנחת יידיות לנפשי הגכספת לאנרות אהבים, אתה היהודי, אשר נדבה אותו רוחו להביא לי את המנתה הזאת, ואולם יתר יידי הכבידו את לכם לי יידם נאסתת ונמנעת מכטב אלוי, ואינם שואלים שלום היהוד, הוא המשורר, אשר רגלו נפה בכבלי הוםן, ואינם באים בדברי תחומות לאיש אשר נפשו רולפת מותנת הנרד (ערחה"כ קי"ט, כח) בבירות כלא. נוקפת – מל' „בנקיוף וית“ (ישע"י טז, ז); כלוי קוטפת את הלענה, ומוסב על הלשון, והוא הקבלה אל „תרדה צוף“.

ש' 20–25. לא מזן ווי – לא אירא מהמת הוםן, ואפלו ביום שהמות ישלוּפַ עליך צור חרבו; והלשון מנומנת קצת; ואולי „שולפת“ היא כאן פועל עומר, ערחה"כ איבר כ, כה, ותהל קכ"ט, ז; ומוסב על החרב. ואולי תחת „שולפת“ צ"ל כאן „נשלפת“ שבסוף הבית הבא, מלא שאין לה שם מקום כלל, לשם צריכה לבוא מלה אחרת, ווי בסמור. כי בין צל עי ווי – אעפ"י שנפשי שכנתה במקום צר בין צלעין אבל מעלה הרמה נשלפת מעל קרכור הכוכבים. נשקפת – בן ההנן, ובכ"א: „נשלפת“, ווי – לעמלה בסמוֹך. שוו ב עינוי ווי – כל מעשי תבל בין

בשעת רצין בין בשעת קצה, שום בעין, כי דרכה דרך ההפוכות מעולם ואין הברל אם היא מעוררת קינה או מכה בתוכה לשמה, ומפני שאין ידיעה לא אאמין בה, כי איך אפשר להת אמן בסורתה ומי. מ ע שי – בן הנגע, ובכ"א: "מעשה". ל א נ ש א ה ווי – וואעפ' שומם הוון להרע ל', על אף ותמו לא העוה תבל להרים בי' יה. מאחר שהיתה לי בשפחה נחרשת; כלוי שאני אדרן להאות העלם.

ש' 26-24 איך א המה ווי – הקשר עם הקודם אין מחור לנו כל ארכו; והבוניה על מה תהמה נפשי ותחלין, על אשר מעיטי (=עותך ופשעך) נרמה לפרש מלכורת ליד פעמי (ערה"ב תħalli ק"מ, ו) בן שוכני ארץ אדום, זו הארץ אשר פנִ חפצִי ומשאלת לבבי כלם השבו בה משוחר ומחלפות ראשיו הלבינו בה מרוב צער ומפח נפש. נפשי ווי – נפשי תכללה לאות איש המכמה, אבל עני לא תראה אותם במקומות מנורי עתה אלא רואת רק פראים ווי. שב לו כי ס כלו ווי – مليיצה בו עי' למלעה שיר נט' שי 22, ו'שכלו' מל' "שבל דוד" (ש"א י"ח, ל) כלוי הצלחו בסכלותם, והתבל אrosis להם, למלא ספקם. שב לו – בן הנגע, ובכ"א: "סכלו". ה מ-ה-מוסב על הפראים. או ח' ל' ווי – אלום תחולתו לאלהים כי ידו אשר פורה בני שבל היה נס תאוסף אותם, והיא תאמץ נס ווי, ויעלה למלעה ראש כל שוד אשר חכמו מעדיה על מעלה נפשו ורווא סמל החמד ומופתיה.

טו.

נמצא בדיו' ב"א כ"ח, ונדרס ונתפרש עי' בר' ב"תħallha lemasha" עי' 40 וכן במבה"ש עי' קמ"ג כתוב בשבח ידרו משה (אול' והוא משה בן יעקב ששביר הבא).
שורה 1-6. המשורר לשם הפלגה בשבח ידרו מקידם לפניו דברי המתלה בדרכם בלהפתה שוך זולתו, ובא מטוקך בדרך תפארת המעבר למתלה ידרו. ה ש מ ש ווי – דמיון היין לשמש ללהבה או לאודם, ודמיון כוס הומוכית למים, לכפור ולשוחם, מגוי לרוב בשיריו היין של הספרדים. ומהשורר בתאו מסבה של חבירים, שוטי יין, והוא בתוכם, כאלו פונה בשאלת לאישישחו: אמרו לי, מה הרבר המתודם בגביעים, המשש הוא אם להבים, העשו הדוא מאודם (אבן יקרה אודמת גוון) או מדם עניים; ואלה האשישים (הכבדים) התזובים הם ממים אשר קפאו (=מרקח) או ממחצב שותם (אבן וכתה). י ל י ד שורק ווי – היין שהוא יליד שורק הוא ברוח החיים בתוך האשישים שהם קרבאים (כנופים); ואף ציור זה, שבלי היין הריקום דומים לפנורם מתים שאין בהם רוח חיים, מצינו בשורת הספרדים. ש ת י גו הו ווי – שתינו את היין ועמננו במסבה ישבו אנשים שהזמננו אותם בתכובתם, כמו שהאיש באין לפניו צל ההרים בעלבורתו יבחר שבת נס בצל העלבבים, ואירה שלא ימצא נמר לטרפו יטרוף נס כלבים לבל יאבד ברעב. ו פ' י – בן נקר לנכון בר', ובכ"א: "ומי". שי 2-11. ומתקקה ווי – כלוי ראה זה מג'תי, כי הארץ המתהקה יותר מרי על שרשיו פעמי (סרג'יל, ערה"ב איזב י"ג, כ) האנשים ורבה לבדוק בטיב ידיהם, כל ימי עצבים (cum

(ומכאן). "שושי"—בן נקר בר, ובכ"א מנוקד: "שרשי". ו עין ר צוֹן ונוּ—בי רק עין רצין (הענין היפה) תראה את בעליה נכוונות, לשפטות מישרים על וולתו, ואולם עבי אף ובעם מעיבים אפילו את מאור הצדק וממלפם משפט, ובן הרואה בעין זעמת עלול לשים תקלה בכל דבר ואיש לא יזכה בעינויו; ואכן דוריו האמת מעיטים הם, ואע"פ שהם מתפארים באמונתם. ובכ"פ, כי בעין רצין מוסב על הוותל; כלוי משפט איש על זולתו תלוי ביחסו של זה על השופט, והבוחר יבחר. ב עדפת על אהודותם. זו ה'ם ה ד ב ר ונוּ—עדת'ב השוע ז, יג. ירמו נוי ומוי — ולא עוד אלא שהם מרים אותו ואין פוחם ולכם שווים, והם אומרים להעלים בצעוף אומר (במתק דבריהם) אם הם חושבים להרעד לי או להוטיב.

ש' 12-13. הלא יחתא ונוּ — המשורר קורא ואומר: הוי, לו חטא הזמן פעע אהת וסר מדרבו וממנהו התמידי (להרעד לטוביים ולהיותם לרעים) ויעשה את ההיפך: יקריב את אשר הרחיק ונוּ; ואולם הוא, הזמן, לא ישנה לעולם את ררכם, ועכ"ב יש אשר יתעו נזיבי החסדים וישנו במשפטם על ידיויהם והם נסונים מן הדריך הנכונה לבנדי באלה אשר לבם חמים עטם ותחת זה יטנו אל הרביהם ושתי כוב (עדת'ב תhalb' מ, ה) המחנכים להם.

ש' 14-16. כאן החיבור עם מה שלמעלה איתו עולה יפה, ואולי חסר כאן חרוז המעבר. נגידו ונוּ—אמריו החכמים הם נגידו המאמרים, הנוראים והחוובים שב神圣, וכפי הנוראים הם בשוט ווללים, להמשיר כעב נשמי נדבה וחסד, ואולם שיר משה (ובן עבר המשורר לשבח ידיהם), המעליה מכל השירים, הוא במלך לכל שורי עבר (מלח'ב "ומליך העבר"—מ"א י, טו) (עפ"י בר). "ערבע... הערבים"—לנעיל. יושב ונוּ — עדת'ב ישע' מ, כב.

ש' 17-21. ב פ נ יו ונוּ — עדת'ב מלאכ' ג, כ, כלוי פניו של הנוריב משה דומים כאלו זורתה בהם שם שמש ذקרה, אבל על פניויהם של יתר השירים תלבש קדרות ערבית, כלוי שהוא מכחה את פניויהם בזהרו; ובזום קרוב שככל (מלחמת חבמה) הוא עז לב ותקוף בדרעתו, אבל אמריו רכבים עד אשר יריבו (ציזבו וימוננו) נם לב אריה (עדת'ב ש"ב י"ג, ח) מדריבים — מלח'ב "ומדריבות נפש" (ויק' ב"ג, טז, לפי פ"ז הקדמוניים). עד — בן מותקן בכ"א למעלה, ובפניהם: "על" ומחוק, ומלקוש ונוּ — כלוי פניו כמלךו להויל הכמה בעת ימינו רביבים (עדת'ב ירמי ג, כ). וזהו — בן מותקן בכ"א למעלה, ובפניהם: "ואיך" ומחוק, ונגבו ונוּ—בני אדרם שאין להם מ asbestos ורעונות משלחת יגנו מדברי חכמתו, ולهم מתקן ונוּ (עדת'ב מש' ט, יז); כלוי יתגאו בהם.

ש' 22-23. ג צי ב י ס — נצבי מלח; כלוי עמדים לפניו כאלים. "נצח... נציבים"—לנעיל. ונוּ נה — מלח'ב "לחותם מהחותם" (יחז' מ"ג, יח). ווירוב ונוּ — כלוי יחשיך את זתר כל בתבי חרות בלשון העברים. "וירוב... ערבים"—לנעיל, והוא מיסורת על מליצת התחלה "מעירוב ערבים", בהוצאה מלח "ערבים" להרואה אהרת. ועטו ונוּ — כלוי פרוי עטה, שירוי, מעופפים בעולם מהפתשים עד למזרוק, ואצבועתו המוחיקות בעטו, משימותם לה, לעט, ככרובים, עדת'ב "וירוב על ברוב ויעק" (תhalb' י"ח, יא).

ש' 24-25. יר י בוני ונוּ — כלוי הפתחים ירעימו מקאנתם באהבתו אותו, אבל אני אשחק

(מליה"ב „ואשחקסם“—ש"ב כ"ב, מ) את המריבים ואדריכים להגלו (ואולי צ"ל : „לבלני“). מה זה זה – מגענים על ידרוי. מ ש"ב י"ס – את הלב. וזה א ה ל ד ונו – הכוונה לשיר ידרות זה שרמבל"ע שלוח אלין, שהוא פרי מתוק של הדרדים והאהבים שכיניהם, והוא יתו (יעיר) כי יאורי אהבים לא חרכו ולא יבשו. וסימונים כאלה בשיר ידרות בשבח שר עצמו באות ידרות נאמנה מצוים לרוב בשיריו רמב"ע עיי' למשל שר ני שי ז' ושיר כ"ג ש' 40), וללא צורך הסכ בר' בהعروתו לשיר זה את הרבריס למשה ידר המשורר. ד ר ב י – כן נקדנו, ובב"א: „דרוי“, ולפנינו נקוד זה יש לפפרש שמלה דורי היא מלאת הקראיה, כלוי ידרוי. ת ר ו ת י ס ונו – האהבים הדרותם על להה לבבי, והם כתובים מוה ומזה, כלוי שם מ מלאים את כל חדריו לבבי. חרוטים ונו – עדרה"ב שם' ל"ט, טז, טז.

סת.

נמצא בדרוי כ"א עי – ונדרפס ונתבואר עי הניל בקובע „תלהה למשה“ (תגל).

שרה 1–2. ע צ ח ונו – האיש המשכיל עצתו ותיחחו ביראת אלהים (עדה"ב ישע י"א, ט) ותשיחחו בלי לשון את האותיות (הבאות), כלוי לראות את הנולר. ת פ י צ מו – מוסב על העצם. ש"ג – 10. זה מה דעת ונו – מליציה מעין זו שבבית השלישי ראה בשיר רשבג'ן כרך א' שיר י"ט ש' 36–38. והמסורת מוסיפה לכادر את ריעונו הראשון, שיראת אלהים היה ראשית החכמה האמתית למשכילה ואומר: המሩע שמו נר אלהים והוא קומם בומן ובמעלת לבירתה הנלול העליון ותונעו הראשונה (בדעת הפילוסופים הקרטזינים) והוא היסוד, כלוי הזרה הדרותם לכל הנשומות. זג ח – ופעל זה נמצא בשיר רשבג'ן התגל ש' 61: „כימה וועש נמה“; ויש להעיר. שמלה ננה קרובה לשון „נמה“, כמו שמלה „קרן“ מושאלת נס לקרי או. ואולי נתבונן המשורר נס להורהה שנייה וכבר מցנו שלא נמעו הפיטנים מלחליף ח' בח. ולא י ת ר ע – בלי המሩע לא יתחבר לאיש התהוכות ולא יונת בלב בונה. ומה הועיל ונו – כלוי מה כהו של המሩע להועיל לאיש לבתיו יתרו אחריו לבבו (עדה"ב במד' טיז, לט) אם התאוותו ננדו תמיד והוא להוטש אחריה למלאותה. וזה ש ל י ט ונו – רק לוה יקרא שליט ומושל אשר ישילט את דע ושבלו וימשל ברחו (עדה"ב מש' טיז, לט), ורק זה יקרא גבור אשר ילק' במו אש (ישע מ"ג ב) התואה ולא יראה ונו, כלוי שהוא יוצא שלם מכובשן האש של התואה, ורק להה יקרא משכיל אשר יחוללה ויתרומם בשבלו מעלה להבלוי הוםן; ואולם האיש אשר יטעו וישען על כהו הוא החלש, וכן האיש אשר ישרם על הונו שהוא, ההונן, צרייך לשמר את בעליו, הוא העני, ורק זה יקרא מדיב אשר יאמין בבריחת העושר, כלוי היודע כי הון אין לו מעמד וקומו.

שי 11–16. ח מ סי ונו – כלוי הרבה יש לו לקובול על מדרת האמת המושלת כי שהרו בוגלהה לבבי חרד והע תמיד פן אט מודכתה במלא השערת, ואין בעולם אשר יינח את לבבי יוניעתו מהדרתו לאמת. ולא אמר ונו – וברדרשו שלב (בלוי חכמה ודעת) מעלים לא אמר הון (עדה"ב מש' ל, ט), כלוי לא הסחפק במה שהשיג ממנה ואת הון העולם הזה (עשער ממן) שכח במת מלך (עדה"ב תלהה ל"א, יט) يولא רדף אחריו לאספה ולכנות (קחה, ב, ב), ואלו בא בידו מאלו

לא לך ה', ולא תעה ונו' – כלוי לא בוגר מעולם בידידות אפילו בשנאה, כמו שאין גלגל הבוכבים תועה בררכובו. וסוד ונו' – שמר את סוד רגען בחזריו לו ועל פתחו של החדר היה הלשון לבריחת כלוי שלא נלה את הפה לשום איש. חדר ל' ב' ה' י' א' ו' – ערחה"ב "חבי אני המליך חדריו" (שה"ש א', ד) ערד' עליה ונו' – כלוי שהשין את מרים פסנת האמונה ונו' ווים... צל ח'ו – ערחה"ב שיב' י'ת. ית.

שי' 17–23. וב' חפט'ו ונו' – ולא עוד אלא שיש מסתיר מעלוותיה, אעפ' שקשוח הרבר מאה, כי איך ירו הבושם מכחד' ומעלים את ריחו, ולא יכיר ונו' – האיש אשר פקח אלהים את עין מחשבותיו רק הוא בלבד יכיר את תחלתו (של המשורר), וב לתו ונו' – מה שאין כן שאר בני אדם דרכם הפוכה משלו, שלמראה עין הם נראים כעוננים וכמואסי הון, אבל באמת אין תוכם בכרם. וכבראה נתכוון המשורר לפניו בדבורים אלה את היריד שלאלו נשלח השור. לשונו ונו' – ערחה"ב ירמי ט' ז, ב' ש' מ' ז' מ' ש' – כלוי שמרברים אחד בפה ואחד בלב. יענ'ה עוזות – מש' י'ת, כ'ג, ווועתיר – בן מתוקן בכ'א' למלחה מן השורה (ערחה"ב ייח' ל'ת, יט); ובפניהם: "ויסתיר", ואין מעוצר לרוחו – מש' כ'ה, כת. וידל – נראה כREL. אל שלחתו ורוחו – ערחה"ב ישע' מ'ת, ט. והוון חב' ונו' – כלוי מראה עצמה כאלו מואם הון תבל, ובאמת אפילו בנינו את הניחון (לנעיל, ערחה"ב ג'ית ודרון – אובי מ', כט) לא ישבר צמאנו. י' פ' תנוי – חושב הוא לנוב את דעתינו עי' כך שיסתיר את מומי נפשו, אבל הוא לא הצלח כי הצרעתה כבר ורחה במצחו (ערחה"ב דהו"ב כ'ג יט) ותוועות לבו גלוות לפני.

שי' 24–32. אני אוט ונו' – מבשרי יהוה כל איש שאין להסביר את אשר נמר על הארם ואין לבטלו לא בשכל ולא בבליעון, כי אין חכמה ואין תבונה נמר הי' (עפ' בר). "בשבלו... ושלחו..." – לנעיל בהפק ובחלוף האותות. צנפ' ני' ונו' – חמונן טלטלי להרחק נדור بعد לא נס (ערחה"ב ד' ל'ה ז) הדר אפי (הדר פנ'), כלוי בעודני צער, ונם עתה כשהזקנתי ושבתרי עד יד הזמן מניה (ערחה"ב ישע' י', ד) לדודפנאי. יש' וחוון ונו' – כל בני אדם ישיתו כי לאמר: הנה האיש אשר אהבו אותו התחלה, כלוי שהוא מפ魯ס בעולם, אבל ילדי הום עובדוו ושכחו להוшиб לו. ש אנן מי מי נעור יו – ערחה"ב ירמי מ'ת, יא. נס ח'ו – בן הניה בר' עד "ויסתיר מהלך" (תהל' נ'ב, ז; ובכ'יא א'; כמ'חו), מלחה שנמצאת להלן ביציאה של שי' 34. וק' קט ונו' – ערחה"ב ירמי מ'ת, יא. ואה ל... מ' תח'ו – ערחה"ב ישע' מ', כב. וס' גר' ונו' – ערחה"ב אובי ז; כלוי עבשו הזמן סנ'ר ונו', וחר' רב... פ' תח'ו – ערחה"ב "חרב פתחו רשותם" (תהל' ל'ג, מד); ומילצת חרב הנדור מצוחה אצל משורי ספרה, והוא כנראה עד' הערבית, לפי שהగדור (הפרידה) מפעריך בין הדבקים כחרב. ושם ונו' – לנקיטים שם על סלע רגלו (ערחה"ב "וישם בסלע קנק" (במד' כ'ד, א) אבל המס צחיתו (סלעו) ברווח פ'�ו. וק' נו' ונו' – ערחה"ב "ושם בסלע קנק" (במד' כ'ד, א) אבל הזמן קרא אל שוד (האטום) וצורת (מלחה"ב "ויריע אֶת יצְרִיה" – ישע' מ'ב, יט) על הצריה (לנעיל); כלוי התנכר עלי' וכובשנו.

שי' 33–40. זה בר' ס' ונו' – כלוי הכרם (כינוי לדיורו), שבסכת הירדים היהה בן וכברם על יד אמת המים) אשר נטעתי שורק (ערחה"ב ירמי ב', כא) ובקרתו על גדרו, בפתח הזמן באש

הכבר (עד"ב תחל' פ, י), שבndo רעי כי על לא עין בכפי, ומתחת הענבים אשר קויתי שיעשה הכרם נחפכו טרפו וצמחו לבואשים (עד"ב ייח' יי', ט; ישע' ה, ב) ומעין האהבה אשר החלך לאטו ובנחתה (עד"ב שם ח, ז), נס יידי משה (זה שאליו עורך השיר) דליך ברן נואה (עד' הכתובים ייח' ל"ב, ב ותחל' ל"ג, יב), והרנוני بما מריה (עד"ב שם ט"ז, ב), עבר שדרוי ואהבי אני יהוּחוּ (עד"ב מש' ז, יח) במתוך מי ירדתו (במד' כ"ב, א). שם ע' ונו' – נס המשורר ונס האיש שאליו נשלה השיר, שניהם נקראו בשם משה בן יעקב, חשוב ונו' – כלו יכול את להחשב את האהבה כסום דוחר מתוך רצון פנימי, אבל אי אפשר להריצו בתנתן או בחתח, כלו על ידי כפיה, ול א יאות ונו' – אבל לא יאהה בשום פנים להיות מרכיב לבונד רק על פיו פקדודו של זה בלבד אפילו אם מכרו או טבחו (עד"ב שם כ"א, לח). «ולא – בן הננה, ובכ"א וכן אצל בר' : «ולאי, ו אין הו עיל ונו' – כלו אהבתה מה מן השפה ולחות בלבד אין מועל בה.

ש' 41–47. קח ה ונו' – כלו קיבל דבריו שורי אלה שיש בהם תוכחה ואהבה אחת, פניו מלאיצה ולקחת מוסר, שהם נעימים לכל אפק בלילה (או לפנות לילה) וככrichtה גמור לרוחו של היום (עד"ב בריא ג, ח). לו רים ונו' – דבריו המרות שבשירו זה יהיו לזרום, ולך לבך יהו דבריו תלותיו הנעים והערבים ; ותשורר נתקון בדבריות אלה לך קצת את החריות שבדרכיו הקורדים כלפי יידיך. צחית – בן מתקן בכ"א בשלוי הגלוין, ובפניהם : «צחית». ואולי יש לתקן : «לענטה». של חתיו ונו' – ברי פריש : אני לא שלחתך לך את השיר למען ישור את לבך, כדי שתוכבל אח"ב להattle בך, באמרק כבר נגב את לבבי ונו' ; אבל לפוי פיי זה לא ברור על מי מוסב המשורר «ואש חרוץ ונו'» ; אמנם יש עד מקום לפאר את הדלת שלא יחשב הדריך, שאליו ערוך המכתב, שגנב את לבבי וקינה את רוחו לאבחן, אבל גם לפוי פיי זה אין המשורר עולה יפה, ואולי תי «באפוי» צ"ל : «באפוי» (עד"ב אש קדרה באפי – ירמי ט"ה יד), וצ"ע, ומ צ'ית ונו' – שעשו לך : אני לשולם ואולם המצית והמדליק את הקרבן, כלו הקורא עלי מלחה וווצה כנדיי אני לא ארפה לעולם את מוויו (עד"ב איוב י"ב, כא). ואף כאן כוונת המשורר תלויה בפירושו של רמב"ע למליצת הכתב ה"ל, שאין לעמוד עליו בבירות מתוק סונר זה, ולו גלגל ונו' – אפילו אם נלגול הרקיע יהתל כי אני אמאם בשמשו וירחן.

ט.

נמצא בריי כ"א ק"ט, וכתווב רבו בכתב אחר שונה מזה של שאר השירים, ובראשו רשותה ערבית, שתרנומה : «לבבוד רביע עורה עליו השלם». נראה מהות השיר היה עוד צער, ותשורר מדריכו בשיר והברברי מוסר ולקח טוב. שורה 1–6. ה'ית א פ' ק ונו' – שעיווך : האדם שעולםינו כבר כלו ונו' כלום יכול הוא להתפרק מהמית לב ומשפר שית. לענן בקר – עד"ב השוע ו, ד. ואיך ית פ' ש ונו' – כלו בשם שאי אפשר לחתפש את הבלוי החולם, בן א"א להסביר את ימי הטער ושינויים שעבריו וחלמו בצל ואינם. עם נעני מיו – מוסב על הומן ; כלו עם תעוננותו, זמן היה ונו' – בוכרו אותו

הomon שהויה כלו עד כוכבי מromeו ביד הפהזו (מוסב על אונש שלמעלה, הוא המשורר) כחומר ביד יוצר (רמן ית', ד); כלו בהיות فهو חדש עמו ושל עוד על הומן ועל כוכבו (החוותיכים את נול האדם להטחות להפהזו ביתו זה מבוי'א מן הצד). וחיש נה פך – נגלו הומן, ופרש – שעורו ברך; ופרש הומן חבלו חרמי לחבל את נפש המשורר (עדה"כ "נפש הוא חובל" – דברי ביה, ו) וכן יש במשמעות של "חלבל" גם לשון חבלה והשתתת, "חלבל" – חבל – לנעל. ואה לונו – שעורו ברך; והחריב בעלי שירד אהל יודען ואתו וכל אנשי שלמו (עדה"כ אוב יה, יט וכו', כט).

ש' 7–12. ולם רנו – הומן קרא אותו למוד בשעליו את כל קני הארץ; כלו לנוד ולשופט בעולם. עינויו – בן הגנהו, ובכ"א: "עינוי". תם מי – מוסב על העולם או על המשורר, כלו תלמי שרונג, המקום שהוא הולך בו, עדה"כ אוב לא, לת. מ גוריו רנו – שעורו: מי ורמי (שפתק הדמעה) היו מחריבים את מנרוו (משכנו) לולי להבי האש ונו; ואולי "מנרוו" הכוונה לנוף, שימושה של מלחה זו אצל רשבג' זולטהו, ועוד ידו רנו – ידו של הומן עוד נטויה (עדה"כ ישע' ה, כה) על לבבו של המשורר. ומ כתב רנו – כלו בעינוי ובנדרו זאת נחתמו הדעת שירידינו ובכרים אותו, והמכתב של עורה הוא אשר ערו ושם לבו ביום הינון, שהדר טעמו (דבריו הגעימים) של המכתב מתכו לחק מצוף דבש ונו. "עורה עוזו" – לנעל. וחלקנו מ חמאות – עדה"כ תחל' נ"ה, כט. ורנו – דברותיו הם כשלים וכצעדים בעין חומדיו (מקנאו), עדה"כ "לשדים בעיניכם (במי ל"ג, נה).

ש' 14–18. ותפארת קדורנו – תפארת אבותינו. וכן אמרו למעה שיר כ"ב ש' 56: "תום קדורמו". בתמכו כו רנו – בתמכו שבט סופר לכתחזק את המכתב נטהו אגבעותיו מוד (עדה"כ שה' ש ה, ה). כ נופך רנו – בתב שחר על נבי נליון לבן; וכן "בתכלת עלי חור", כלו ברקמת תכלת על גלומי חור (עדה"כ אם' א, ו), שהיה מהגמ בימי ההם לפחות את כתובות בדיו של אבעונים, וביעיר: שחור, תכלת, אדום וזהב. גלו מינו – בן הגנהו, מלחה"כ "בגלומי תכלת" (יחס' כט); וכי לירעת הגלין; ובכ"א: "גלו מינו". גלו – כדי להרוו השיר. וקו ל כ גור רנו – כלו רעם הים ושאונו (עדה"כ "ירעם הים ומלאוי" – תחל' צ"ח, ו); כלו אפיקו תוכחות נימות לו יכול בנו. בשמים רנו – כלו שיר זה, המשול לים גודל, מימיו ינרשו (במנד לים זולטה עדה"כ ישע' נ"ז, כ) בשמיים, תחת רפש וטיט, ועל חופה וגבולותינו אודם ולשם ולא חיל וחבץ, והוא מלצת מצויה בשיריו רמב"ע. ומ עיל רנו – עדה"כ ישע' ס"א, ז.

ש' 21–29. בשיר הושת רנו – מוסב למעה: "וְרוֹתִיתִי" בשיר שראי מגד יפו להנתן בגמיך על יד התבוננה ונמיו ראים להנתן בדיי אף הילך ראו בזבב רנו – כלו השיר הוא בכוכב המהויר ועמוק חכמו ותבונתו מאיר עיני בשני אורחים בשםים; ואולי תי "סודו" צ"ל: "והודו". יש להעיר כי מליצת "אורחים בשםים" יש לה בתיקול גם מליצת "ארותי... בשמי" (שה' ש, א). לבה – בן הגנהו, עדה"כ במד' ביה, יד; ובכ"א: "לק". ומה טוב – הוא מאמד המונגה, תמיימו – את רעו התמיימים. בעודך לך – בעודך צער. "לה ותצלח" – חרוץ פנימי, וכן

"תשקו ומקודם" של להלן; ר' מינו – רמי השכל. ועל ד לתי ווי – עדה"ב מש' ח, לה. ות קודנו – תהיה כפוף ונכנע לכל משכיל כדי להתבונן וללמוד מטע את הульמות חכמו וסודותיהם. זה הדרר – במי למליצה ושרה וכיוצא בהן מן החכימות היפות והנמוסים הנאים; וזה עלייך להשתרל לישר את ההדורות (עדה"ב ישע' מה), ב) בחכימות הניל ולפתח את טומי המרע ולכלות את סודותיו. "וההדרה... הדורו" – לנעל. וו' אחר – וולת יט המזומות והחכמתה. "וים אחר" – בז הנגע, ובכ"א: "וים אחד". חobar חבירו – הבונה לחכמים המולידים حرשות ונצחות במחקר ובמלצתה, שנראים בעיניו המוני הפתאים כקסמי קסמים. וכן אמר רשב"ג בשירו "נהר בקדאי נרוני" (כ"א שיר ב' ש' 34): "דעת אלחים ישמין באוב וידעוני", ורוי הליי בשירו "ירענך נדור" (הוציא בר' כ"א שיר ק"א שי' 50): "וקראו שם אמוני קסמים"; שהרי יש לבוגרים רעיון חדשים, שוראי ללמידה אותן ולהוקרטם, והרי כל העס יחשוך וויקיר את גניו ברומו (עדה"ב יחו' כ"ג, כד) ואוצרות יקרן. ש' 35–36. והascal ווי – הסבלות זה הרכבה להחרר ריב פתאים (מש' ב"ז, כא). אבל השבל מפזר בין עזומים (עדה"ב מש' י"ת, יח) המתקוטטים וישראל מדרנים. ובנראה הדברים אמרוים כלפי בזוי החכמה בימיו של המשורר שעורכו מריבות בוגר דורותיה וו' גע ווי – מי שיניע בילדותם בחכמה הוא ימצא מנוחה ביום שתורתו ותחלין ווי (עדה"ב ישע' נ"ת, יא, ועוד אמר ח'ול מי שתרח בע"ש יאכל בשבת). ויח לי' – בז הנעה עדה"ב הגיל, ובכ"א: "זהלוין". ולא ירדת ווי – אין אדם רודה את דבר שבונתו ביום הזקנה אלא אם בז אכל ביום נעריו שרש רתمية המרים של החכמה; אבל אין אדם נהנה בזקנותו מפרי החכמה אלא א"כ קנה אותה ביום נעריו מתוך חי צער ויסורים ביום עליומו בזענו ועמלו בה. וכן אמר רשב"ג בשיר ב' ברך א' שי' 13–14:

"גַּע קִי לֹא גַּלְהָ שֵׁד בְּלֶה אֲפַנְּיָן תְּעִלּוֹמֹת אִישׁ שָׁאוּר"

ועוי' שם בהערות. תבוננו – מלחה"ב "כתבות" (חושע י"ג, ב). רת מינו – מלחה"ב "ושרש רתמים לחםם" (אווב ל, ד). ולא ת חמ ד ווי – אל התקנא באשים הבוערים כשהם גבויו קומה ילובושים במדרי הדר להתנדר בהם; אבל אל ילק לך אחר הדר מראות החיצני, כי נערום וויקום הם מבנים, כשם שאינו ראוי לאיש לחמוד את תכנית צלמי התפושים והם וכסף וכל רות אין בקרבתם. במלצות בזן אלה כבר לנלו המשוררים מימי ר"ש הגניד והכאים אהורי על הפתאים בזוי החכמה מבני דורם. המתירותם בחדרת פניהם ותפארת לביהם ובחשיבותם תמדורתם. "מדורת ומדרות" לנעל, הראשון מיל' "אנשי מדרות" (במדי י"ג, לב), והשני מיל' "על פיו מדרותיו" (תהליל קלילג, ב). וכן א' פיר ווי – אפיקלו אם יש לו והב אופיר וכחם בז' בל חם בז' ווי – אבל העשור האמתי הוא הבינה, והבנدر הנדר בזטור הוא כסות השבל.

ש' 36–44. ולא ישי א' ד ווי – אל תפוחה לברוי מHALIM וחניפם, אפילו אם יקריבו לך ווי, שהרי כל האדם כובב ומחליק לשון ואין חוכו בכרכן, ומצפני לבבו הם כשמטר מזוק, שהעדים החתומים עליו עdry שקר הם. ש' בז' ווי – עד' הכתוב בבן-סירה המובא בתלמוד: "כל עוף למץ ישבען ובן אדם לוומה לו". לפניו ע' צו מים – אבל לפניהם אנשים נדלים. "עצמך... עצומים" – לנעל. הכי נאים ווי – שהרי הנאים ועומים בעיניו האלן נושא חסדיון – שכח את חסרו

ומעשיו הטעבים ואינו מחזק טובה לעצמו. ב מי ים או מעותיו – עד הבחובים ישע' מה', א. גנו ש עפר – כלוי בעפר הארץ. ו על האב ונוי – כלוי ונם על אביך, שהוא לא אביך בלבד אלא נס אביכ החסדים, אף הוא יבא שלום לו כחיל שחק (ככובבי השמים) וגנו, ו אל יש ים ונוי – עדת'ב תחל' פ"ת, יד ; כלוי אליהם יהיה עמו לשמרו בכל דרכו.

ס"

נמצא בכ"א קפ"ט, ובראשו רשימה ערבית, שתרנומה: "הquina אשר נשא על רבינו רפיא בן בזאג, אשר נפטר בשנת התהע"ג, ופתח אותו בשני הבחובים"; כלוי שהקרים בראש השיר שני בתים של הרווח פתיחה, שראשיהם "כתב נהמ", והם משונים במשמעותם וביציאת תרווחם מלאה של השיר עצמו.

שרה 1-6. ב ת ב נ ח מ ו נ י – מכתב תנומות שלתו הכתוב, הוא המשורר, אל אהוביו ונוי, הם בן הרבה הנפטר וילדיו אח וגנו. את על א נו ש ונוי – כלוי יש להזר ולנהוג רחמים באיש אשר בא עליו אסון בהתאם עד אשר יציר לו מעונו. ו צ ר – בן נקרון, ובכ"א מנוקך : "צָרָ". "מנורו... מנורו" – לנעל. אין לו רפו אח ונוי – עדת'ב ירמי' ל, יג. "למזרו מזרו" – לנעל, הראשון רפואה והשני מכבה. ח ל יו ו נ י – עדת'ב דבר' כ"ח, נט. "צְרִי... לְצִידּוֹ" – לנעל, ב י נו ת – שעורו ותומו ברך : יאות לשים כל ימיו מנורי בין יעים לבכות עמם ייחר. מדור ו – מעוני. שי 7-14, א ס ר ו נ י – עדת'ב אסורה אמר על נפשה" (במ' ל, יא); כלוי הומן נדר להכאי את לבו ועמד בנדתו וקיטים אותו ; ודברו "וקם על אמור" עדת'ב "והוא על נדירות יקום" (ישע' ל"ב, ח). בהנחיל יגונים – עדת'ב "בחנוך לעליזן נויס" (רב' ל"ב, ח); כלוי בשעה שחלק הזמן נחלה את היוניות לבני אדם, הכיר אותו מוסב על אנש הנ"ל להנחיל מן היוניות פי שניים במשפט הבכור (עדת'ב דבר' כ"א, יז). אמרו ונוי – שעורו ברך : אמרו רעוו : אליהם עבו וצור מברוי, עדת'ב דבר' ל"ב, ל. ויבנדז ב ו ו נ י – הרעים בגיןו ורחקו ממנו, ואין לו עוז אחר בלבתי אם שפע ימי הדרימות אשר בראשו "עד הכתובים "שפע ימים יונקו" (רב' ל"ג ט) ומי יtan ראשיו מים" (ירמ' ח, כט). מו צ א ז נ י – מוצאת מים (כלוי הדמעות) אשר לא יכובו (עדת'ב ישע' י"ח, יא). מדמי לב מ קו רדו – כלוי שחרמתעות מהזלות ברם. אין מ א נ מ ים ו נ י – את המוקף השלמוני ; כלוי או שמקור הדרמעית מאגמי מצרים בירם שנחפכו היירות לדם. י פוצץ סלעים – עדת'ב ירמי' כ"ג, בט. ישחק אבניים באورو – מל'ב' יפיק ענן ארוו (airoב ל"א, יא); כלוי ישחק אבניים בנשמי עינוי – עדת'ב אבניים שחקו מים – שם י"ד, יט. שי 15-21. ע מ קו ו נ י – רעוני מבנים את דרכיו הזמן עד לעומק ושבלי חקר אותו להבין ההטוכותיו מאותו הזמן שהתחילה הזמן לעורר את שכלי ולהבין דרכיו מתחך כל מה שראיתו את הפהו ותתפוכתיו, שהוא נוהג עם בני ארם ותוליפתו עטם ברגע אחד (עדת'ב "ההטוכה כמו רגע" – איכה ר', ו), כמו שטפרש והולך בסמוך. ב ו ג ד ו נ י – כלוי הזמן פעם מקרבב את האדם וזה נעשה בין בריתו ובקידריע הוא חור ובודק בו, נתן לו לגבור הון ומיד נזלהו מירא, ואם יעדט איש על קו יושר ללבת למטרתו, מיר ימעיר הזמן אשורי (עדת'ב תחל' ל"ג, לא) ויכשילו. "עمرד... להמעיד" –

לנע"ל; ואולי תי' "להמיעיד" צ"ל : "והעמיד". י' חביר ונו' – הומן מקריב רעים כדי להפרידם אח'כ, ייתן לאיש עשר וחון כדי להחליפו מיד בראש וועו. י' נין ונו' – מען מלצת הבהיר "בערב אילין ונו'" (שם ל, ז); *ובנשוף* פירושו כאן בשורה. בס פו ונו' – כספו של אדם יפרש ברשות למعلن (עדה"ב שם ק"מ, ז) ומטרו (והבו) למcamר.

שי'–22. י'ס ל ונו' – אך כסיל הוא שם כסלו (מבחן, לנע"ל) בהוטו (עדה"ב אווב ל, כד). ילוד ונו' – שערוו: הורה ילוד לעמל, עדה"ב שם ט"ו, לה. ותמונה הורה היא עד לה"ב "הרו והונט" (ישע' נט, יט). ב ש קרו – של הומן, כ – כן הנחנו, ובכ"א: "לא". א' ר – כן הנחנו, ובכ"א: "אך". ונצל ונו' – עד' הכתובים שמ' ליג', ותחל פ ט, מ. "[ל]קנרו" – את המוקף השלכנו לשמה"ש, ובכ"א: "ונרו" ל הר האל הייס – בנווי לנפטר לרוב נדלו. ע' קרו – עד' מליצת ח'ול: עוקר הריטם. שי'–40. ק ס לי ונו' – הומן קם ל, להוטו, על איש כוה אשר מיום היותו נער בו, בזמנן, ברוח פיו, כלוי הכניעו תחתיו. כנבר ונו' – עד' הכתובים ירמי י'ר, ט וכ"ג. ט. כ סוי לים – כוכבי שמים. וקדרות א פרו – מליה"ב מ"א, כ, לה; כלוי מסותו של הסדר הוא קדרות. ול ים ת הלוֹת – בנווי לנפטר; כלוי הום וע' גסותו אחרור (עדה"ב תחל' ק"ה, ס) לשמע אבן ים התהלהות חברו – הנפטר; שנס הוא היה סיינ', עד' התואר: "סיני ועוקר הריטם" בברורי ח'יל. נבר או ב עבورو – שהוא הרבה הסדרים בעולם. היב כל פניימי – המקדש, עדה"ב יחו' מ"א, ט. נר מ ערבי ונו' – נר התמיד, בנווי לנפטר שהיה נרו דולק במערב (בספרדו), אבל גם השוננים בקדר (כאפריקי הרחוקה) היו חולכים לאורו, וכן בחזרו הסמווק; ותחפם מלאת "קדר" שהיה מל' קדרות ושבה, ב שמו ונו' – שערוו: בשמו ווברו ירין, עדה"ב תחל' פ"ט, יג.

שי'–41. הא מיר ונו' – הוא, הנפטר, האמיר את האלים ולכן האמירו אלהים על כל היקום (עדה"ב רבי ב"ג, יז, יח). ובזו את – בשביב נך. כל ח פ ונו' – כל טהור ונקי בתכל יתפאר ויתנדל בذرמת הנפטר. עצרו ונו' שמו ונו' – עדה"ב אווב ב"ט, ט. ל שופט בצדק ונו' – עדה"ב רבי א', טן. עותה ונו' – עד' הכתובים ישע' נט, יז, וו"א, ה.

שי'–51. ואבלו ח נס ונו' – עד' הכתובים ישע' נט, יז, וו"א, ה. ופריו – כן הנחנו, ובכ"א: "ופרינו". ע בורו – יכולון, מליה"ב "מעבור הארע" (יזע"ה, יא). ש מט ונו' – אה ננו שמט ונטש לתת חם את רבשו ויערו לכל הבא לרודותם ולאכלם בלי מהיר ונו', עדה"ב ישע' נז, א; "שמט" – כן הנחנו, עדה"ב תשטנה ונו' (שמ' ב"ג, יט), ובכ"א: "شمש". יארה ונו' – עדה"ב שה"ש ה', א. ומודר – בין הנחנו, ובכ"א: "ומודר". על מי מנוחות – תחל' ב"ג, ב. לדברו – כן הנחנו, מלהיב ישע' ח, יז; ובכ"א: "לעדרו", מלה שנמצאת ביציאת שי' 4. שערו – מליה"ב "לא שערום אבותיכם" (רבי ל"ב, יז). נטר ונו' – עדה"ב שה"ש א, ז. וכעין ונו' – עדה"ב שם, שם, י; ובכ"ז – בין הנחנו, ובכ"א: "ובעין". היה לב ערד – הכרם, עדה"ב ישע' ח, ה. ו פרץ נדרו – עדה"ב שם.

שי'–62. נו ש א' ונו' – שערוו ברך: נושא ארונו בכ��ף וסובליהם לפניו אם בו; כלוי הוהרו בו. ל א ש ערו – כלוי לא ידע ולא יבינו. ידו – יד. "קרוושו", הוא אלהים. יצוריו וצورو – אברי נפו וצורתו, הוא נפשו, עדה"ב "צורות לבנות ונו'" (תחל' מ"ט, טו). בל שון

וינו – במשפט שיר תנומאים זה אני קורא לכל קרוביו: הנחמו, כי תפארת כל איש משכיל היא, בכוותו לאלהים ולבני לחתתיאש. ב' ש' ברו – כן מוקד בכ"א (ושם בס'), כדרבו עב"ר במלת ש"בר) והוא נזכר מאוחר מיל „שובר בחומה ירושלים“ (נחמי ב', יט); ואולי יש לנקר: „בשבררו“. ב' ש' ברו – כפתחון החלומו. „בשבררו... בשבררו... – לנע"ל. י' נח נ – התמות. ב' מגן ונו – עדחה"ב שלחו מגן ונו (יואל ד', יט). אלנו ונו – אלו בקש החמון על הגבר המת כופר ופדרין היינו נתנים בשמה את לבותינו ובבות עינינו תחתינו בתורת כופר.

שי 25–29. א' ח' לי ונו – שאלי ובקשתי: הלואו יותן לי עוף את כנפיו ונו. יגנו צ' ע' ונו – זוריח אוירו לתועה דרך אפיקו באפל הלילת משותר – הבה לדודש לקברו בבקה. תשל ח' מסוב על „ארץ“ שלמעלה. לה ש' יר' צ' יר' – להמלחך תחת המת ולהושיב על כסאו את בנו האער. ולח' בוש פ' ארכו – עדחה"ב יחו' כ"ה, יז. יש א' ג' ונו – בלו' קולו בדת אל ישמע בשאנת ארוי, אע"פ שקולו הוא עדין קול כפירות צער. ועוד י' ס' ונו – עדחה"ב תחל' פ' יב. בן ונו – עדחה"ב יחו' ט"ז, מה. הו א' ונו – בלו' המת מאשר הוא רם ונכבד שאף לעלות למורומים למשן אלה מרים. לפ' ניו – לפני אליהם. ב' ח' ל'ק ונו – בלו' במרור נדולי הגדיקום. י' ל'כו לפניו ונו – עדחה"ב ישע' מ', י'. ל' א'ור – יותר קרוב שהוא מקור נסמך בצירוף למ"ד, ואולי צ"ל: ל'איד (=_להאי).

סת.

נמצא בדורי ב"א נ"א, ובראשו רshima עברית שתרנומה: „וענה את אבו איזוב (=שלמה) בן אלמעלם ואחיה רצון האל עליהם“. ונדפס ע"ז בר' במונש"ד 1806. עינינו: דברי ננעונים על פרידת הידידים ורבבי תחולת.

שרה 1–8. לב' ב' ונו – עדחה"ב ברא' מ"ב, כת. אל' ה'ס – אל שני ידידי האחים הנ"ל. וענינו – עדחה"ב ירמי ט', יג. ממוקורי כבדי – מקור הדמויות והDRAM דרעת הקדרוניים. נוקדו – נפעל מן ילק', הוצאה. בידם ונו – הם ללחו את נשפי בדים בצעתם, ועתה לא אמגנה בין כליהם. א' מש' ש' ונו – עדחה"ב ברא' לא', אלו. א' ח'ו'ן ונו – עדחה"ב תחל' ק"ב, טז. שעלי' ה'ם – בצד' הגליון, נ"א: „עליהם“. ואיך' את א' ב' ונו – למה אהאב למראיהם אם הם נמצאים תמיד בקרביי אתה ב' – כ"ה בכ"א, ובר' מנסח; „אתאו“. ואיך' מקר' ונו – בלו' איך אחרדר פן יפגעום הדקור והחומר בדרך בין מהפה ומסתה, והרי הם צללים חוטים בצל צלעים. חרוו זה כתוב בכ"א מן העדר ובכתב אחר, ואצל בר' בטעות: „אריש" תי „אידא“. ורוחם ונו – בלו' איך אשאה רוחם אם הרוח ישא את זכר שם לאלפי מושליהם ומשורריהם המפורטים להם תחולות, והרי הם כקרים אלוי' חמי. שי 9–15. לאחים – מוסב על הבוית הראשון: לב' יתרד לצתת לאחים המושלים על הלבבות – ובאמת הזרק ותחסר מושלים בהם, כי הם מתוי הצדקה והחסה. מאוראים ונו – הם, האחים, הם מאורות נדולים שנלו'-Smith וירח את אורים, וחזרם לקות מותר פניהם. ואך' הם נזוליהם – בר' פירש שוה מוסב על הלבבות שבבית הקודם; וירא פירושו שאף הם שלחו ידים בנזלת, שנלו' את הלבבות; ואולי תי „ואך" צ'ל „יאם“, והבונה: או להפק, שהם נלו' את השמש

והספר לאור פניות. וצ"ע, והר ים ונוי – והם הרים נבותים אשר יערבו (ירמו) בנדלים לתבור הדרומי (ערה"ב תhalb פ"ט, יז) ואפלו אם יקומו עליהם מונדים נבותים, בכיו' ירלו אלה מהם. וזה – ונוי – אם יעלו אתם במאנו אמת לשקלם זה כנור זה יכריעו הם את תבור ותרמן עפרה'ם ומי – הם ענויים בצעפי אילים אבל במלחמות חכמים יטרפו בפיהם את האריות, והוא מליצה מצויה, ובמרצת נוי – בשעה שבני השבל יתחרו במרוץ, כלוי' במשא ומתן של החמה, כלום – ישיט הערים ההולכים לאט (בניו לשאר המתחרים) את העולים קלי המרוין (בניו לשני האחים).

ש"ג–25. ז מליה ס ונוי – ערה"ב אירן ד', ד. זה שאילו ונוי – לכל דורותם הם נתנים משאלותיו וכל חפציו. עדרי היר וגוי – אפלו הענויים, שהם מל הנדירות, הוא אף הם בין שואליהם. לימי ים – לכלם בני הדורות. עדרי התרדבו ונוי – עד שנחפכו להיות נדיבם כל נכליהם (מלחיב "ואדור נכל", מלא' א', יד), החוף מן נדיבם, כלוי' רוע עין, ועייש עם לדינה – ערה"ב אירן לחת, לב, ח ליה ס – מל' "חלי כחט" (מש' ב"ה, יב), ונקרו בו "פרוחם" (עמ' ט), יד). ובבלויו ונוי – אפלו בכלוי' בגדיהם ובשרו, געליהם הומן יפאר את השרים והנדלים, והוא הפלגה שירית מצויה, מעין מאמר חולם: "מה שעשתה ונוי עתה עקה לסליתה". באין יד ונוי – לבותיהם שלולים ורוכשים להם נפשות בלי יד, ועיניהם אוכלות בלי פה, כלוי' שנתנו להם טנוותן חן וחדר לקחת נפשות בלב ובכעינים. באלו אל ונוי – כלוי' אליהם בראות בתכליות השלוות כאלו בשעת יצורתם נגע עט האל ועשה אותו לפני חפצע ורצינם. פועליה יוצרים; וחדבים לשלהם"ש, עד "ושמח ישראל בעשיו" (תhalb' קמ"ט, ב). דמי' ונוי – דמי עני לא ייחדרו לרודת עד אשר הם יהוו נאלי הדם ווישקטו את צעריו. "דמי... דמי" – לנעל. ואמרי' פ' ונוי – מי יתן וויאיל להחות את מי רצונם על אמריו פי (ערה"ב תhalb' יט, ט), שייהו אמריו פי להם לרצון, מלבד מה (כלוי' אף נס ז) שמצאו משליהם של אמריו פי חן בעיניהם. צדק ונוי – ערה"ב שם פ"ה, יד.

סתם.

נמצא ברוי' כי א' צ"א ובראשו רשותה ערבית, שתרכזנה: "והשיב לאבא אירוב בן אלמעלם", ונדרפס ע"י בר' בטהלה למשה". שיר זה נדרפס שוב ע"י רדר' ב' הוויל לדר' טריינ'ס טריינ'ס ע"י 347–341 עפ"י אירן מתוק כ"ז שני בתקונים ושינויים שונים, ולפי הכתבת שבראש כ"ז שני זה כתוב השיר אבו אירוב (שלמה) אל מדינת נרגנאה (אל ר' הלו) ייז' בתים: "עב תערף" וכו', והגעו זה הטופס ולא היה ר' הלו נמצאה, והшиб תחתיו אבו הרכן (משה) בן עזרא נ"ע מ' בתים: "גפת שפתים".

שרה ו–5. נפת ונוי – המשורר מתחילה בשבח כתבו של ר' שלמה ואומר: מה הם הנعمות והעדינות העלים אלו מסביב, עם קריאת מכתב שלמה, האם מינעמי הארכה הם ובשמי העربים הבאים עם נפת של שפט רעה אהובה ויין טנים ונוי, או שנשבו פהאמם עלי רוחות ימי הגערות הטובים וכורוניותם הנעימות והם הם שועל עלי מתקן המכתב הוחמד של שלמה. מפ' תפ ונוי – כל הציריים המפידרים בשבח. המכתב ומברשו שמכאן ואילך שאלים ממנהנו השירה הערבית שהוא מחשבים הרבה את מלאכת הכתב והקfidו נס על טוב מבשורה. ורמיין שטור הדיו על נבי

לובן הנלון לאפלת הערב בלובן היום, או לנוף השחר מושבע בספר הזה, וכן לשחר הבקבוק הנקשות בלובן שביעים או לדקמת תכלת על נבי חור (מליה"ב "חאר כרפס ותכלת" – אם א', ו), או צירום דוגמתם, מוצאים בשירת הספרדים. „ספר... ספרי" – לנעל. מעשה מצרים – ערלה"ב „חטבות אטונ מצרים" (מש' ז, טו); כלו רקומות בצעבים.

ש' 6–11. חלש ונוי – מוסב על העט, שרווא בעצמו חלש, אבל יש בכחו לנצח במלחמות דברים עם אנשי ריבוי ולחילושים לפני שניו (ערלה"ב "ויתהלך ירושע לפני חרב" – שם י', ינ) כלבי בשתי שנות השנות, את כל המתנדרים, כאיש הבינים (ש"א יין, ד), כלו' נגלי במנורתו. וכן אמר רשביגן (ברך א' שיר ט' ט' 28): „ועט רם כהנית גלית בדראוי, ר' נלי ונוי – כלו' הוא, העט, יתנהל לאטו במנו רגלא, אבל ירוח מרחוק מלחמת רכב (ערלה"ב אובי ל' ט, כה). יר' י' – כייה לנכון בכיבוב, ובכיבא: „יריח", חגור מתני ס – למבחן למלחמה, שכן היה העט חוט ברוך עליו באמצעותו. ואוחז – חופס ומשין את אנשי הרוב. ובס פרוייס – כלו' במדינות רוחקות. ואולי תפש שם זה לפני שמובלע בו גם לשון ספר; ולדר' ק' הוא מקום במדינת בבל. י' פ' יק ונוי – כלו' לכל יודע ספר הוא יפיק וממי (ערלה"ב תחל' ק"מ, טו) והוא שוד ופיק ברכים לכיסיו שאינו יודע ספר. ב' ע' ונוי – עשו שנון בחוץ ובעת יורה בו שלמה יצא כברק להלביש מעטה קרנים את חשתת האותה. מה עת ה – כ"ה בכיב"ב, ובכיבא: „מעשה".

ש' 12–15. ובצוארי ונוי – הכוונה לנראה למחירות של שירים שהיו ערוכים בספר זה, „ירך" – לנעל. ספר ונוי – הספר לבן וחוק כרצפת שיש (אם א', ו) ודרביו כמו רצפת (נהלת) אש. „ירך" – רצפת – לנעל. ופרק – בן בכיב"ב, ובכיבא: „וירבר". ו שניי העט – המניות את המלים אל הספר הן מליקות לקחת בס את האש. והצור שאל מנובאת ישע' ו, ג מ' ו ר מכפוד – שחרור מלבן, כלו' הדיו והגלוין. ואש מימי – כלו' דברים בורות כאש מתוק גלוין וך כמים. ומור עוזבר ונוי – בשעה שידו מושכת בשפט סופרים כפיו נטפות מור עוזבר (ערלה"ב שח"ש ה, ינ).

ש' 16–23. לו' יחו'ו ונוי – שעירו כך: לו' יחו'ו כובבי רום זהר דבריו כרע'ו ונוי. או יגב' ה' ונוי – כלו' אלו היו לשירים לנגביה עוף כנשרים כי עתה עלו שירי ר' שלמה ברום מעופם על כל יתר השירים והוא קורעים שמיים (ערלה"ב ישי' ס' ג, יט) לדברי נבואה של יחו'ו שכחוב בו „נפתחו השמיים". לא ש בעה ונוי – ערלה"ב קהלה א', ח. שואל ב עד ונוי – כלו' אתה הוא השואל על אודות חכמת שלמה לרעת כמה היא רחבה ועמוקה – לך אל ים התבינה הנדול ונוי, ערלה"ב תחל' קיד, כה. א' ד' ס' ונוי – במליצות כללה השתמש הרמב"ע נס בשירים אחרים. למקוחים – מל' „מלקווח" בתחלה כ"ב, טו. א' ערך כו' ונוי – ערלה"ב „ולא מצאו כל אנשי חיל יריהם" (תחלה ע' ג, ו). ודר' יוו' ונוי – ערלה"ב מש' כ"ג, ז. י' כ' ב' ד' ווי – לו' יהוה הר תבור עמו בכם מאונים או יכבר הוא, ר' שלמה, בה בשעה שההר יעלת נdro' בעליה קל („בעליה יעללה" – לנעל); „ב' י' – בן ה' בכיב"א בפניהם, ומתקן לעלה בין השטין „כחיר", וכן הוא בכיב"ב, ולפיו"ו יהא פרioso: נס וזה אשר יכבר בהר תבור, אם ישקל עמו – יעלת נdro' בעליה.

ש' 34-31. כסות עינויים – בנד צבעוני, הוא הינו יפה וו' – בלו' כמו שאחד הוא הופר של כל המספרים בן הוא הופר של התבוננה ומולחתה, ומולדתת – ב"ה בכ"א, ובב"ב: "مولדותתו". הצורדים ווי' – שני הבתים 26-27 חסרים בכ"א, ומוצאים בכ"ב. חמדן – קנאן, הם צורדים ווי' – עדח'ב הושע ד', יט; בלו' יודה קטרה להרע לו, "חזרוים... צורדים" – לנעל, יום הנדר – בשניפריד היהודי ממי, תקח אפליה ווי' – עד' התבוננים אויב נ, ט, במו כירוט – באדר הכרות. ישחר יום – ב"ה בכ"ב, ובב"א: "אל יהי שחר", לשחר – לנעל. ועפ"ם – מליח'ב "עפעריו شهر" (איוב ג, ט) שיש מפרשיות ניצוצין אותה, יום אדר וו' – יום אשר יעלה אדר מן הקרבנות (עדח'ב דרכו ל"ב, לה, ברא' ב/ו) עד אשר נלו נחל'ראש (נשת הדמעות, ישע'ל, לו) על הפרידה והם ירדו בשפע, כאמור בביתה המשוק, ועל ליעלה ממי אפרות (מליח'ב וח' מז'ו, עלי' שיר ט' ט'). י' על ה-ב"ה בכ"ב, ובב"א: "געליה", אך – ב"ה בשתי כתבי', ואולי צ'ל: "אך", לו לי ב עינויו ווי' – בלו' כמעט שטפו דמים ללו' נחציו בשתי עיני (עדח'ב מ"ב ב, ז) ונבקשו לעיניהם, ואולם דמים לא יבשו עי' חזק'ו זו כמי תלודן עי' אליו שם, אלא חזק'ו מי אהבת, המפיזים מעט את הגער, וחצם דמי מעיט.

ש' 32-40. ר' ב' שלמה – ב"ה בכ"ב, ובב"א: "לב שלמה", ואולי הוא הנכון, איך יעד ווי' – עד' התבוננים שם כ"א, בא והושע וו, ב. מאם – ב"ה בכ"ב, ובב"א כחוב בפנים "אמת" זמחוק, ומתקון למלילה: "מאמת", התר ווי' – במלתב ייך תתר את הנסגר בבוד אהבה, והשתמש כאן המשורר למטרתו במליצת התבונב, "תקר וו' (איוב ו, ט). נ' פ' ווי' – בלו' אל נא תיסר את נפשי, שהוא אמתך – המשועבדת לך, ואל תזר אורה בשתיקה, בעבור אשר כבר לקחה ווי' (עדח'ב ישע' מ, ב). "נפשי אמתך" במליצה זו השתמש גם רשב"ג בכרך י' ספר א' שיר לנ', שי' 10, ועי' שם בהערות: ומכאן ראייה שהדרין עם בר' בפיrho שם. "בעבור" – ב"ה, בכ"ב' – ב"ה, ובב"א: "בעור", ואולי הוא הנכון, והוא פרושה אל באפק בינווע לנפשי. כי ל קחה ווי' – עדח'ב ישע' מ, ב. כ שיר – ב"ה בכ"א, ובב"ב: "בשרו", תשח ל' ווי' – שריתו משתחווה לך, ואעפ' שהיה נשנה בכ' עד שום המשמש ותאו נשוא אותה ווי', ל' ח' בתך – ב"ה בכ"ב, ובב"א: "לעטך". ואם היא ווי' – אעפ' שהיה עצמה לבושה מעיל בינה בעל טרכ עורך עד כי תסתה את שוליו על פני שחיקם, בכ' מורה ותפאר את הכמקה, ומלאיצה זו של סחיבת שלוים על פני השמיים או הכוכבים, להוראת עורך ויתרונו, מצויה בשורת הספרדים. תקר א' ווי' – השירה הזאת תקרה: אני שפחה לשרת את שיר המהلال של ר' שלמה, שתתהלך "עב הערפ' או זול' עיניהם", לפי שיריה זו הוא מבירה לעממת שיר של. תרומ' ווי' – יהי רצון שתת记得ם ותשתרור עד אשר ישפלו גבורי שחיקם ועד אשר ימד ווי' (עדח'ב ישע' ל' ז), בלו' ערד בלתי שמי. תשרה – ב"ה בכ"ב, ובב"א: "וועריה", ואולי הוא הנכון, ווי' – מהר' צ'ל: "דערום".

נמצא בדרכו בירא מ"ז ובראשו רישימה ערבית, שתורנומה: «כתב אל אבו אלהון (=שלמה) בן בתאת בקרוב זמן הפלוריה». ונכתב כל' ריבוט, כדרך המשורר בכמה שירים אחרים, והכוונה ליתדר. שורה 1-6. הַר פְּנוּי — רב לך גדורוד לנעת נפשי ביסורי הפלוריה. כי אין לאל ידו ערחה'כ דב' כת, למ' לסבול, ואשבע עד שובע שמחות את פני דורוי. בית זה מובא בספריו הערבי של הרמב"ע שם הנוסח «ירינו... את פני הדרינו». דיו ב' ינו — די לך כי הדרתני באיבה (עדחה'כ במדרי לה'ה, כב') מבול וילרים ווררים; כל'ו ממשפחתי. «ומולדנו-ב'ה בכ'א חסר'ה. ועם — בן הגהנן, ובכ'יא»: «וחם». נ אולק שדנו — עדחה'כ מיבח' ב', ד. הפטיבות ינו — עדחה'כ מ"א י'ת, לנו. בל'ה הון מברדו — עדחה'כ תחל'י מ"ה, גם דודינו — אהבינו. קצ'פ' ינו — עדחה'כ וכ' א', מה. עזרדו — לרעה. עד מיל דרו ינו — עד אשר מהרו לדרכו ולפצעו בנו יותר מלידי הומן ופצעין. ס כל'ו ינו — כל'ו דרכם עמי חריך כסל, כי לו חכמו והשכילה או החימרו בנו ובכבודנו (עדחה'כ ישע' ס'א, ט). «סכלו... שכלו—לנע'ל.

ש' 7-10. נ אמר ינו — שני הבתים 7-8 לקוים בכ'ו בחסר, ובצד כ'א כתוב «יכף», להורות על הלקוי, ובכיתו הראשון באה מנ הצד מלחת «נקען», לאמר: שורה חסודה במשקל, ואני השלטני ע'פ' העין והמשקל: «אפיקו ים» (ואולי צ'ל "המן נמים") והכוונה, בגראה מהענין, לכך: המשורר קורא לאפיקו ים הדרמות ואומר להם: לאט, התפקידו! (ויהיה „אפיקו... התפקידו”—לנע'ל), כי נבראו מי הימים ההם כמו המבול להבחדרו בשטפוף, והם ענו: אדי קרבים הם אשר עילו ונורמו כי עליה נצח (שם הכבדי) להורייר אותן, את הדרמות (שכן לפני דעת הקרטוניים הדרמות מקורן ברום הכבב), וכל המליצה יסודה בברבי הכתובים: ברא' ב' וישע' ס'ג), ולולו הם הייתי נשף מוקוד האש; ועי' שיר ס'ט ש' 29. מ' מ' — תמורה, מ'ירם"ש לשחמת'. איך יעדך ינו — אני מתפללא איך יעדך הלב אם יתחכרו ברובי נשימות ואש לפידים. ש' 12-18 ב' נפוთ ינו — כל' בנטות אדרמה צרו לי ולא מצאתי בהן מקום עד אשר אהזה ידי בכנע שלמה למצואו מנוח ולחותות בצלע. اي יש ינו — איש אשר מעלהתו הגבוזות יקרה לבוכבי אוור בשעה שהם עולים לזרוח: השפלו, ררת והוא מדרך לcpt רגנליין, כל'ו שמעלהו רמה על מעלה הרככבים, במו שנן אומרות לבלי מרים (העבטים): ABOVE ונו, כל'ו במו שהם, העכבים, שואבים את ממנהם לא משفع ימים ולא מן האד העיליה מן הארץ, אלא מקור יגנו ומפני אירוי (שברוי). ובעד ב' מ' ים ונו — ועל הבשימים אומרים מעליו: אלה מעליינו ינו, כל'ו שריחם הטוב בא להם ממעשו הטיבים, ולאלה שלחמים שיש רתמים (עדחה'כ איזוב ל'), ד, כל'ו לרעבים, אומרים מעליו רדו נופת מדבר פיו משוד תנומותיו ותשברו את רעבונכם. ולוות מ' — מל' אל תלחם" (מש' ב'ג'). ומשדרנו — מל'ה'כ מסדר תנומתית" (ישע' ס'ג, יא). דוו' — בן הגהנן, ובכ'יא: «דוהה. לכתר-להבתיה, להעתשה. ש' 20-25. נ מ' צ' א ונו — הוא נמצוא לי (או שניי נמצא בו) ורוע ומשען עז מכל פניו הומן עד אשר דרכתי בכח מצותו ופקורת פיו על במתה הומן על אףו ועל חמתו של זה; כל'ו בכחו ובתמייבו הכניבו על כל פניו הומן, ובבקשו (בלבדנו) בצורך בפתח המזוק והתלאה היו לעז דורוי (אהבתו וידיותו) בנים מלאים ארנים ועמודים, כל'ו סדרי עצים נכוויים, להמלת אליהם מן הפת

ואולן בחר המשדר בצרפת: "גנות ארנוי", כדי שיש בו תתקול מין חצוף בognot urgnons" בעינן. ריש לחדר שנט הרשבי השתרטש במלת "ארנוי" להוראת עצם, עי' שיריו הרשבי ב"א, שיר מס' 1, ש' 62: "ענוי ען בשורת הארכיטים" (בצלל שן). ואולי זו "גנות צ'ל" ("בנות"), ש ח' 1 – ות' פולנו, לשחמי". ח' 2 – מוסך על חזיו שלמעלה. נ' ב' ע' 1 וו' – ב', בירידון, אלו מבעיסות את פצעי החומן ולא נראה מדם מבלתי יבלחט לפטעו בנ. ומלאה זו נמצאות בסידר י'ג, ש' 5, ומי זה? וו' – מוסך על בני הום, והוא עדיה איזום ט', יט, מ' ה' ערבען וו' – מה ערבו לנו הימאים אשר בתם התערבו ותברעו יחד אהבינו ומתקו לנו דבריו סודיו (ערה'ב: "יזחו גתוק סוד" – תחל' נ'ה, טו); כל' הימים שהיינו מתחערבים יחד לשיחות רעים נעימות. "ערוב... התערב" – לנייל, עד ד' ה' ר'נו וו' – עד שנייע זמן הפלוריה וטטר הנורוז הדרוזי הדרוזי והדרוזי, הם בהמת הריבבת, הבאים להטוע את הזרעים לרוחך, קרבו להדרידן, ובכינוי נמי מעין אל' לבתמת זרביבה המפדרת בין רעים, מצויים לחוב בשיריו הספרדים.

ש' 26 – 30. ו' פדרו – פרידריך, נ' ד' ע' ה' וו' – יודיעט אלו שמקום פניו הוא בטורני הרקיע שהוא קבוע ומואר שם בכוכב, וודרים על קר' המ' עיש ובניה השבטים לה. לעד נתנה והו' – שערו: לעד נתנה לבנו ובמאדר את חד פעולו וו'. עד ב' ל' שמש – ערה'ב תחל' ע'ב, ז' – מ' קום ע' מ' ד' נ' – מוסך על "סבל מחנה", כל' במקום אשר נעמד בדרך; וזהו שערו קר': נשים נוים וכבר בכל מסע בארכנו וכל מחנה מקום עמדנו; ואפשר לפרש באוטן אחר וזהו שערו: באחדנו כל' בחותטך בדרך, נשים בכל מסע ובכל מחנה את נשים זכרו מקום עמדנו, כל' מקום מנוחתנו. והמעתיק העיר כאן מן הצד בפי' א: "יבשך", להורות שיש כאן אותן קושי החזיר עיון, ובנראת נשתחבש כאן בפירוש העבריות, ועוד יס' ב' – הילן, לה' צ' מידנו – לחבשו יחד בקדם.

עא

נמצא בדרוי כ"א ע'ב, ובראהו רישימה ערבית, שתגדמה: "והшиб אל אבו אלחטן (–שלמה בן יבתאת בחתת?)" – וכנראה והוא ר' שלמה הניל. מדרס וכתב עי' ב' – תחל' למשה". שורה 1–8. ס' מ' ע' וו' – עד' הכתובים תחל' ע'ג ב' ואובי לא'ז; כל' האנשים הושרים עת ישוט רעינויים לדעת ולהתבונן בעול החומן הנעשה בעולם, במפורש בסמו', כמעט ימונו אשורייהם. ס' א' ז' ש' ט' – עד'ה'ב תחל' ע'ג, ב'; כל' כמעט רגע נשטו וסרו מדריך האמת. ז' נ' פ' ש'ות וו' – עד'ה'ב: "גפשי נקתה בחוי" (איוב י', א). ה' ע'ק' ש'ו ש'ב' ל' ר' ס' – במליצה זו השתמש רמב"ג למלעה בשיר כ"ה ש' 3. ד' ר' כ'... ע' ב' ט' – עד'ה'ב יואל ב', ג' "קעטנו" – כן נקרנו, ובכ"א: "עבטני". ובנד בונדרום – עד' מליצת הכתוב (ישע' כ"ד, טו) בהזאת מלה בנד להוראת לבוש. : ש' ב' וו' – עד'ה'ב מיכה ג', ה. ז' ב' מדריך וו' – עד'ה'ב מש' י'ב, י'ת. לו ב' ס' וו' – אלו היה חומר שופט אותם, את החוללים, ומשפטו משפטן ארך, או היה מוציא את דין לערובה ולא-לשחיטה; כל' היה בורר להם מיתה משונה וקשה על פ' רשותם. ומלאה מעין זו של החלט נמצאת בס' א' נצל רשב'ג כ"א שיר י'ב ש' 35, 36.

ש' 9-14. מ ה מ צ א ו ווי—אבל הימים אינם עושים כך, אלא את החופר, כי ילען לאנשי האמת ויעטו בהם (מלח"ב "ויעט בהם"—ש"א כ"ה, יד) על לא און בכפוף, ואת ידי הרעים כלבוחות יملאו הון עזקה, ולטוביים יצבטו (מלח"ב "ויצבטו לה"—רו"ת ב', יד) רק מעט מחתנת עניות. א ט ה ז מ נ ווי—אם הום עצמו נשחת ואכורי ב"כ, או שאנשי הזמן הנשחתים, עוזרו לערע, הם הם אשר ידרשו דרכיהם (עדח"ב במר' כ"ב, לב) לחטוף והרגליהם ייזען להרע לאחריהם. ומיליצה כעין זו נמצוא בשיר הקורט ש' 5: «קצע ומן מעט והם עוזרו» ונו. ל י מ ר ווי—לי מרד אודר יותר מלך אלה שנתנו על ידריהם ביטורום, שעדרו אונתו הכו ותבטו בשפט הנזרן ודרמו להדרידיש מכל מהדרו; וכבראות נקבעו לאחינו ובני משפחתו אשר מרדווה. § סו—בן נקרון, ולפי פירושו יהוה בין נפעל עד "העסה דבר" (איוב ד', ב), ואילו הוא בין בועל, כל' מלך אלה אשר אנשי הזמן יסו אותו לי מרד יותר מכלם; ובכ"א: "עוזר", ה ע ת ווי—כל' כל זה עשה לי בעת וו. העוד י שובון—הימים החובים ההם, ומי קדם. או י שיבון ווי—האם ישיבו עוד אל אנשי הוקנה את עבות הנער וו, עדח"ב "השב תשיב לו את העובט" (רב' כ"ה, יט).

ש' 15-20. ע נ ב ו י ... ש ח טו — עדח"ב ברא' מ, יא. י מ ר ווי — עדח"ב ישע' ב"ה, ט. ו א ש תו מ מ — אשב משמי בלי התעוררות של שמה, על פיו וויי—עדח"ב עמי', ה. ר ז ת יי—נוו — כל' הנני מטריד אע, כדי להחitem דעתו מיסורי, מאיר הבקר עד אופל הלילת, ועל'ו מסכט על אור היום; וגם בלילת הדד שניי (עדח"ב ברא' ל"א, ט) עד אשר השחר ימורת את קוושות הלילת, ודמיון אופל הלילת לקוושות השחרות של הנערת, ובן להיפך, מאי בשירות הספרדים. אך צ ע ד י ווי — אולם כל עמלוי למציא חפץ בחיים הוא לריק, כי הום אמר צער הפשׂי ורכבי דצונו נאחו ונצען מקרוב למתרדי. ב י ד ס ל ע ווי — עדח"ב תחל' קמ'א, ג.

ש' 21-29. ו ל נו ד ווי — כאן מתחיל המעבר, כל' ביזה קדרו שמי נלי לנדר שלמה ולפְרִיהַתָּה. איש וויי — הוא אשר היה את מתי האמנים לאחר שחטטו וקבעו אותו בעלי הדעת החובות; כל' לאחר שטענו וכלו האמנים מבני אדם וחשבו כלם במתים בעטף של מורי שקר ואיליטס, הוא עורר אותם משנת האות והשיכם לתחיה לאור באור האמת. ידי — בן הנגנון, ובכ"א: "ימין" ה שו קריים — ביה בטנים, מהי, והוא תואר בינוי מבין הקל, ע"ד "אט תשקרו" (ברא' כ"א, כט) והוא בני לזרעים האוילים בעלי הדעת הכוונות המתעני את העם בשקריהם. ומימות את רוחם, ובכ"י בעדי הנגנים נמצא נמצא במקומם וזה מלה קשה לкриאה; ובקי' קרא בפניהם בטעות "השוחרים", מלה שאין לה שחר באמת ובתקב ע"כ במקומה מלת "הרופאים", שהוא לדעתו המלה הכתيبة מן הצד כנוסח מתוקן, עדח"ב "ויתחמו הרופאים" (שם נ, ב), אבל באמת הクリאה הבונה בפניהם הוא "השוחרים" ומקביל "לאמונם" שבשלט ואין שם צורך בתיקון, מ ע ל ליו ווי — שריח מעשי הטעונים נודף למרחוק, חל ט—מלח"ב מ"א כ, לנ' ב מה וויי—כל' כמה ארויות וקניהם יראו וו נקטו, כל' נשתחנו מפחרם (עדח"ב תחל' ע"ז, ט) עת נערו (נהמי) נורי מומותי הגערירים, עדח"ב יומני נ"א, לה, מ פת פתירות — לנעל. ש מ נו בעטו — עדח"ב רב' ל"ב, טו. אחריו ש' 26 באים בכ"א ואצל רב' שני בתים, שאין כאן מקום לפוי העין, והעברנו לסוף השיר. בו א מ צו ווי — עדח"ב "בושל יקימו

מלך" (אובר ד', ד). פליטות וו' – יהו ז, פ"ג. מחתת יולדו יומ. בזם – בזון
המן, כל בעולם הזה.

ש' 30-35. את ה ש ארית וו' – אהה האיש, שהוא שריר יותר הפליטה מאוחם בני העליה
המעטים אשר הבינו את מפעלות הומן ואשר בחט את מעשו בעיניהם (כל' נאמנתראות, למודה
לראות נבואה, ע"ד ידו אמונה – שם יג, יב), אחר מלאה שאינם מאמינים בומן ולא טשו אליו אבל
שלל תבל ולא יטעו (ע"ד הבתוים אובר ט, כו ושי' יד, ל'ב). השקט וו' – מחובר למעלה, כל'
אהה וו' מהרואי איפוא לך לשקטות ולא להתלען בויהר, שהרי יש רבים אשר בשלטי נעלך ונבורך
הנו על עצם מפני שרוי הומן ושלטו בו (ואולי "רבו"). כאן פרושו כמו רובים ומורדים בחיצים,
מלח'ב יסכו לעלו רביז – אובר ט', יט; וכן בלחטיו הרבות רבריך השועטים, שקבלו נתק, הדפו
מניהם את החרבות המרומות של מתי אמר ואנש דברום, ובב' שאחה בעצמך יכול להתגבר
בכחך הנדרול על הומן ופנויות. "בשלטי... שלטי", רבוט... רבוי – לנעלם, מל א וו' – אם גם נתן
לך הומן מחסור הרי יכול אתה למלאותו ביחסון שכלה. ורפה שבריו וו' – עדח'ב
תחל' ט, ד, ושם "רפה" בהיא. ורבה וו' – כל' אם רבוי (נוזל) הומן צערו ופחת, עליך לרבות
ולפרות כדי למלא את גרעונם, ואם יולדו בין מעטו – בך וגדל אתה להשלם את משפטם. וזה
עדח'ב "והכבדים ולא יצערו" (רמי ל, יט). ליידי – כיה בכירא, ואצל בר' – לאנשי'.

ש' 36-38. הא שריר וו' – המשוחרר מפשיט, בדרכו בכמה משיריו, בשבח שר עצמו ואומר:
הא לך שר שלא נכתב לתפארת המליצה בלבד, אלא נטע אהבים בו, כל' שרוא פרי אהבתן
העוה אלך, אהה אהה פנו וו' (עדח'ב "התאננה חנתה פניה" – שח"ש ב', יט); ואולי ח' "תבאות"
צ'יל: "חאנטס", פניהם לטו – עדח'ב מ"א י"ט, יט נוזלי וו' – שעשוך לך: לו (לשיד) נוזלי
חרוזים (נעם נדבות פה) שירדו על אושן זה, אשר את לטו להטו רביבי הבכרי, לבבות יקוח
לטו ולהשקיית רוחנו מיעני, וגם אתה תמצא בהם נחותים לנשך. שתי השורות האתירות נמצאות
ביב'א, ואחריו אצל בר', בסדר מזופך בין ש' 26-27, וש' 36 שם בין ש' 33-34, ומזור העין ברור
שהשורות האלה נשתרכבו ובאו שם שלא במקומן.

עב.

נמצא בר'יו כי' א קמד' ובראשו רישימה ערבית, שתרגומה: "אל אבו אלהן (=שלמה) בן
מאמר לחותונת, ואמר". ונדפס עי' בר' בשעה"ש ע' 68 ועי' קלפר באנותלונית ע' 27.
שרה 1-9. הריח מרד וו' – כל' מהו הריח הטוב העליה באפי, האם ריח מרד הוא אשר
יאחו וו' חפשט בכל העברים (עדח'ב "לאחו בכנפי הארץ" – אובר ל'ח, יט) או הריח הוא אשר
תנוף ותגעגע את החדרים לחול את בשמייהם. וו' – האם ענן ממש הוא או אין זה אלא
ערר ענן הקטרת של בשמי קינה וקרדה; וכן האם ברק אש הוא אשר יבהיר את אורו או אין זה
כ'יא ברק ביטות עסיפוי היין, זה העבים וו' – כל' הכל באלו בא בערכוביא וו' ראה באלו הדברים
MRIKOM בשמות תחת רסיטים, ומראשי הרומים נולמים רסיטים תחתuşם, להיפך מן היפאיות;

ובן קשה להבחין אם החרדים ימצחו רנה (עדה"כ ישע' מ"ה, כט) בלי פה או תורמים וסיטים הם המודרים עלי' בדי העץ. וכל הצירורים האלה ושלוחריהם באו להפליג בוגרל השמהה שמשתתפים בה כל מעשי שם וארע, והרבה באלה בשיריו הספרדים. וארע ונוי – כלוי נס הארץ התלבשה בתפארת בנדייה כל מינו צמחים ופרחים. נתיבותם – מוסב על הרום וארע שלמעלה, ובר' הניה: "נתיביה"; ואולי צ'ל: "נתיבות ים", עדה"כ ישע' מ"ג, ומ"ג, טו, וש' בו ונוי – עדה"כ שם מ', ד. צדרור ונוי – צדרור אבן, עדה"כ חט' ב', יא. ועליזים ונוי – שערו: ועליזים וששים מתי יונ. ושפ' תי – עדה"כ ישע' ל'ב, ד.

ש' 10–20. הבי נראו ונוי – כלוי כל הפלאים והחמורים שהוו במוסים בלבד ימים נתנו ויצאו מן הכה אל הפעול. ואה' הל ונוי – עדה"כ שם' בז, יא. וזה משל לוונ שעלה יפה. ורב קו נוי – הבשרים הפרושים והגבלים וזה מזה דבקו והוא לאחדה. עדה"כ ברא' ב' בד. "וְרַבָּקָו" לשמה"ש. ש' מחות ונוי – כלוי השמחות נלוות ונראות לעין העולם כלו אבל ההתרומו וועל על הרדי המור ועמדות כנסים על נבעות הלבונה (עד' הכתובים ישע' ל', ז' ושה"ש ד', ז) ועל כנפי השחר יוצא ומתחפש ב מהירות רבה קול מבשר בתבל יותר ממהירותם. של ברוות המלך הרוכבים על כרים וסוסים, ומה היא הבשורה? – שלמת ארוסו ונוי, שלמה–דרורי ואהבו ארסו לו את אהבתה הבבודה, ואפשר שהטהר והזומה הם האדרומים; כלוי שם זומים לסתור ותמה שנחקרו יהה. וכל השיר הוא עד' "על חר נבוח עלי לך מبشرת צוין" (ישע' מ"ט). ב' ס' יט – בן הנחנו עדה"כ "ובנים על הנבעה" (שם ל' ז), ובכיא ואצל ביה' הולפר "בטוטים", מלאה שבאה להלן ביציאת בית זג ש' 16–22. א' ש' ד – ררכבת, ומלא ער – מימי הנווער. ב' נ' ב' ה' בני איש ונוי – רעון זה בא בשיריו הספרדים בפניהם שנות. ר' מ' ש' יט – ביה' בז'יא מפוש, ובר' מער על זה שבכיא בתוב ר' החשים, והוא בכראה משבישי המעתקיק שלו. מ' עלי ה'ס – מלחה"ב "ומעלוי איש טוב" (מש' יז, יד), שהוא למ' וממעליין, והמושדר השתמש בווה לשמה"ש. ורוצצו ונוי – בני נילו ורוצו בבל כח' לחשין אבק רגלי, בדרך המתחרים במרגזה שמעליים מאחריהם עני האבק. ו' א' י' ז' צ' פ' ר' ונוי – אבל כלום יבילה החצוף הקטנה להחוף ולהשוו את הארט. א' י' ב' ה' ונוי – כלוי הנחיה. בדבר הוה שיפגשו שני בובים בארץ ואיש לא ישים לב לבן, ואם איןם היכובים ממש, או שהם עצם געלמים מן העין, הלא בנסיבות הדרכם פרושות על אפי תחלחות (פני אורת), ובולם אפשר לנול מאוריהם ולדעתיהם, הנראה בדבר הוה שיתו א נשים בוזוים ושותם את המאורות ברקיע? ובנראה רצח המשורר לומר בו, שרואו מאורע זה לפטרום מרובה ומעטו ההשתתפות בשחתת חתן ובלה אלו דומה ללקוי המאורות, ודמיון למילצת "אם איןם" נמצא גם בשירה יותמה (שעה"ש 28) ש' 17.

ש' 23–26. ג' פ' ת' ח'ן החנחות ונוי – כלוי אתם הנקחות (כריחות והשניות) מתחו את מאובסיכם (עדה"כ ירמ' נ', בז); כלוי שיתו שתוחים לכל לשבות שמות ותעוניים. כ' מ' ס' ק' פ' אן ווי – נבייע הוכביהם כקרת, והוין הנול בתוכם הוא אדורם ננתלם. כ' א' ש' ר' י' ס' ד' ונוי – עדה"כ א' ז' א. ז' נ' ל' בחור – שמת בחור, עדה"כ קרל' י'א, ט. וחרניינו ונוי – עדה"כ א'וב' ל'ט, יט ב' קומת ונוי – בניו לכליה שקומתה דמתה לתמר (עדה"כ שה"ש ז, ח), אבל מצד דקות מתינה

ורוך עוותה הוא דומה לברדי החרדים המתנוועים לכל רוח, וציוויל והמצו לרוב בשיריו הסטרדיים. ל科尔 ח ליה ווי – דרך הכליה בלילה ודרים להתקשת בחלים ושביטס של כסף זהב, והם מצלגים ומשמעיים קול. ותששור אומר להחן שלא יפחד בשמעו קול הצלול, לפי שאן זה קול אלצול חרבות וכלי זיין, ח לעה – בן נקרני, ובכ"א מפיק הי"א. ואל תרהה ווי – מלחד"כ ואל תרהה" (ישע' מ"ה, ח); ככל' אל תפחר בראותך את עיניה עין הווים (עדח"כ שה"ש א', טו) הנראות כשברות, ולא מין סתם, אלא מין החמס (מלחד"כ מש' ד', יז), שאתה חומס מעמה את דוריוה. ווי עמד' לא בך ווי – בליך יהא לבך נבן ואמייך בשעה שאתה הובק ורעות מקשותות באצעחות ותפארת עצים (עדח"כ ישע' יי, יז). ואל תברח אל תברח מן הקוצות השתוות של הכליה, הדומות לצבעוניים המתחתלים על פניה המחראים מהמת ציעות ונראים ברוחצים במוי ורד של הבושת, ומלאות מעין אלה בעין כוה מצויות לרוב בשיריו הספרדים. יצאו לש לו ס – מוסב על הצבעוניים, ואם סות רויים ווי – אע"פ שהקוואות סותרות (=מטסירות) ומכסתות את הדר הנפניו. ור מוניים ווי – בנוי לשרדים, שנראים כתפשים ומגזרים אל הנוף בראשי משמרות בושם, בליך בפטמות האוזנות של הרדים, שכן ראש המשמר נקרא בשם שונטאה בלשון חכמים, והפטמות דומות לפקיעי ורדים רכיבם. מועכרים ווי – עדח"כ יחו"ג, ג'

שי' 37–44. וב ניוו ווי – בניו של חומן נאטפים ונקלחים לעשות הפצע. לה קרי ב – בליך לקרב ולהחיש. ת אל ת ווי – מלחד"כ "תאלתך" (אייה נ, טה); בליך מרוחקים וمبرיחים את יונן לבך, ומודר שיו – מוריishi לבכו, פורחיהם – עפיטם. מייל בבוד ווי – השויר, שלא יבלח לעולם עד שינטו ויונטו יופדותו של העולם (מעין המליצה "עד בליך יrhoח – תחל", עט, ז). "בלבל בליך" – בן מתוקן בכ"א מן הארץ, ובפניהם: "בלבל תיבלה" ומחוק, "נתוטים" – מלחד"כ "נתטו נתיבות" (אווב ל', יז). ברג'ל לא ר פו שים – עדח"כ יחו' לד', ית. ואם יסתרו ווי – אם מימי הידיות יסתרו ממך בלבבי, כי אהבתה מוסתרת, יהו הפושים לך בורות דער ותמצאת; בליך בבר שבליך חשין מה עוז אהבתαι אליך אף אם היא מסורתה במעמקי לביכ כסתור מים. "ברות" – בן העש עדח"כ מש' כ"ג, ובכ"א: "בנותה". למ ען לם בוי נים ווי – יין כי האניות המבינים הם אבקשים ומוציאים את הפניהם, בליך הם שואפים אל הנשגב והנעלה, והדיקום כל חזותם למלא את בטם (ברדיי היבשויים עדח"כ יחו' לד', ס), ותאות ברוי לב לאמרי חbetaה, ורוכ פתאים מתאות לברבורים אבושים (מ"א ד', ס). למ בוי נים – ה פוניינום – בן הנעה בר, ובכ"א: "שמעינעם העניטים", ה נ ברויים – ביה בפירוש בכ"א, ובלש בטעות: "הנבריט",

ענ'

ונכא ברויי כ"א ע"ד, ובכ"א רשות ערבית, שתרגמה: "לוֹן אל בעלַ... אָבִי אלְדִיבֵעַ בָּרָשׁ וְהַחֲמָס הַאֲלָלָן". והוא שיר על פריזות ירושו הצער שלמה בן ראש. שורה ו– 3. הר אית ווי – בליך אם ראית ברות או רהיטים מלאו מים, דע לך שם עין הבזות, ועגעפי המתנוועות, ברוך הבזות הזרעים להחטאך, בן כמושיטים בתוך הרכבות. ווֹט פו'ה ב'

נפשי הדמעות מתחזרים כונניי בחולת, אבל מיפוי שאינם קשים כברולח אלא הם לחום, כי אפשר רקם. ובמיליצה מעין זו לענן הומה לה השמשו גם מזודרים אחרים כר' הילוי וולטה, ולא אובל ונוי – כל' הנפשים האלהיים רואים אפילו לשתייה, אבל נסחטו לשם בודון ענבי ריש. "שיות" – כן הנקנו, ובכ"א בפניהם: "עצית" ולמעלה כתוב "שיות", ובנראה, במקור הראשוני, שמננו היעתק ב"א, היה כתוב "קוצית", ובאזור הנילין נחרפה מלה זו במלל "שיות", עדרה"ב, "קבעת כס התרעללה שיות מזית" (ישע' נ"א, טו), וכן "ימנו ישתו" תחל' ע"ה, ט, והמעתק שנתחבש וקרא "עצות", מיפוי דמיון זו לען בכתיב הספרדים, חשב שמלת "שיות" מן הצד הוא תקון לה, והיעתק כמו שמצו.

ש' 4-9. זמני ונו – הומן שם סבוכ התאות, כדי שלא יוכל להשינה, את להטוי החרבות המרוותות שهن מתחפכות (עדה"ב ברא' ג, כד) מצד אל צה, פעם ידחויקו מעלי את אהבי (איש אהבתו) ופעם יקרבום אליו בצדיה על מנת לדוחיקם מידשוב, כדי להביעו. כל זה ונו – ידיו הומן ישלו עלי את יוניותם ופצעיהם כללות כללות, בשפע רב, ולשאר בני אדם הם שלוחים רק פריטים; כל' פגעי וולתו הם רק דבר מועט בנדן פגעי אני (מלת "עפ" באח כאן במשמעות של מלת "קום" הערבית, כל' סתם בני ארץ). וויש לימו ונו – כל' למתי און ועמל הם מיתינות שלום ושלוחה ובוי יעש שפטים כל' חמלת, "שפטים" – ב"ה בכ"א בפניהם עדחה"ב יחו כ"ג, י; ורשותך שם ב"ב"י מחק מלחה זו, בחשבו אזהה לשעות, ותקן "שפטים", וכן מובא בית זה בספרו הערבי של רלב"ע, ושם "שפטים", ואולם מלחה זו כבר נמצאת להלן בשיר זה (ש' 16). אבל שם אפשר שצ'ל: "שפטים" (ע"י בהערתנו להלן). הקוי מוני למטרה – עדה"ב אוזוב ט"ז, יב. ואין מורותם וחוטאים – כל' אינם מהתחאים את העיזות, עדחה"ב שפטם כ, טו, וחוותאים – כן נקדנו עדה"ב שא' ויה, לא, וצלעותי ונו – מני היהודי הם צלעויות שהחצאים פוגעים בחן תמיד ושלשי הם דמעות עינוי; כל' עלי להבען בעל-ברוחו לפניו הומן.

ש' 10-16. ח מס' ונו – אני קורא חמס על רעוני התועים ומשותפים לבקש תמיד רוד ורע קרוב לנפש, שיהא תון להמתוק עמו סור (עדה"ב תחל' נ"ה, טו), אבל לא מצאו אלא חנק ומרע, ובוים מלחמת דברים בענייני הבנה לא מצאו אלא שרועות או קלחות (עדה"ב ויק' ב"ב, כה), כל' בעלי מומיהם. "שפטים" – בן נקרונו, ובכ"א: "שפטים", ואולי זה מלח"ב "שפט" כוב' (תחל' מ', ח), וזהו עניינו במ' תועים. "שרועים" – כן הנקנו, ובכ"א בפניהם: "שרועים" ומחזק, ובצד הנילין תzion "בשף", להורות על הקוש, ומלה מושחתת שלא נשאה ממנה אלא חזות הראשונה, והוא נברה שיר של התקון, וחוי'ם ונו – כל'ו וכן לא מצאו בעלי שעלם אלא אישים שרם חיים, אבל באמת חשובים כמותם וכבודיהם בעפר בניירה ומעל ומעשים ועתופים בתכרכבי אוות; והמשורר בחר במלת "בנד" שיש במשמעות גם לבוש ויש בו מטען הקבלה לתכרכבים, וכל דמליצה בעפר בנד כבודיהם בתכרכבי ונו נסמכת על מליצה חול'ל "שנקברו בלבושיםם" (סנה' צ). יד מנו ונו – הם חשובים שלבושים הם הדר ונתדרים בפרק, ובאמת ערומים הם ופשוטים מכל מסתה תhalb' (אור וזהר).

והבל רואים אותו במערומותם ובבישת פניהם. ומילצת "מסוח ההלות" מיזדרת על הכתוב במשה קאן אדר פניו... ויתן על פניו מסוחה (שמי ליה, ל, לו). וכבר מלון המשורדים רמבע' והמשורדים וולחו על "מיטה מרות ופודות", אלו האנשיות העזרומיות מדעת ומתחדריהם בהדר קומתם ובינוי תפארתם. אמוניים – דבריהם נאמנים. אוב ואטויים – עדחה'ב ישע' יט, ג; כלוי' בשפיהם. וכבר השתמש רמבע' במילצת זו במקומות אחרים. ואם שמת' נוי – זאמ' בזאת לבקש איש אמוניים יש אשר יודה' לי שימוש ואני מוגז איש לבבבו, מיד פנוים ווטוים צללו' לעזוב (עדחה'ב יגשי צללו' ערבית – רומי, ח, ד), כלוי' מיד באה שעת העזרודה ממנה כמו שהזהה הדבר – ובaan היא עיבר בדרכ' תפארת המعبر לנושא השיר העברי – ביריות שלנה, שאורו פגע ביה, אבל לא בתרחותם.

כ"י פניותיו היו כבר נסובים ולוטים בענן, בדרך אוורי המשט והסתננים ובאים דרך הענינים. ש' 22–22. וְמִלְוָוּ נוֹי – דבריו של שלמה משכו אהיריהם את כתרי לבבי; כלוי' את לבבי הקרווע לנוראים מצער הנדרה, שהרוי הם לבושים ווטוים תמיד את סות האמת. בית זה נראה לנו כבא שלא במקומו, ואולי יש לתוךו אחרוי אחד משלשת הבתים שלאתרים. אשר מתק' נוי – אשר פרוי תבונתו המתוק (מלחה'ב, החדרתו את מתקיי) – שופט ט, יא ונוב "מתק שפותם" – מש' טז, כא' יוצבצ'ת כמו תורדים וצפרדעים בן הספר ומכרו בו לישון על רב החכמו; והמליצה נסמכת על מליצת ח'ול: «קְרוֹתֵינוּ מַעֲדִים עַלְנוּ» (בד' טז). ואולי מלה "וועטים" הכתובה בלי יוד פירושה כמו כתיבה וקולמוסים, ושעורו קר': בן ספר ווטם, כלוי' בעולם הספרות והכתב. «כלוי' לשון» – בן התשלמוני, ובכ"א הבד' המוקף, והמתוקן החליטים והוסיפה לעלה אחריו מלת "לשון" מלת ימים, ולפי תקון זה אריך לך'ר לשחמי'ש: «לשון», אבל השלטונו נראה לנו יותר אמתית ומכונת אל העין, שכן מליצת זו "יצפץ" (או יער) בלי לשון" מציה לרוב אצל רמבע' והמשורדים. "ספר" – בן בתום בפניהם, והמתוקן שנשתחבש בהבנת כל הבית תקון ובתוכה בין השיטין. למעלה: «בוגר», מלה שאין עינה לבאן, «כמו תורדים» – בפי' א' בתוב מן הצד לפירוש מלה זו, "טייר (עופות בערבית) – מל' יורד העיט" (בראי טז), ידו. ב שנוי' נוי – לישרים נמצאו בשינוי מתק אמונה, ולודוים ושותים לעינה רוש, ומלה "בשינוי" נתנת מקום לשער שהונואה בגין הוא הקילווע ולא האיש, ואם אינה מיסבה על העזים הסמכבים לה, אפשר שתהסר בגין איזה בית לפני, שהזהה מדבר בו על עטו השנון של שלמה, וזה גם "מתקן" מסווב על העט. ב קר' מ' – עדחה'ב מש' כ"ה, בה. ב עקרבי'ם ושותים – עדחה'ב מא' יט, יא. שמו נוי – הוא נקרא בן ראש אבל הוא נפת (הפרק מן ראנש ותירוש (עסיט מחק), וראש ותירוש" הוא תרוי פנימי), אע"פ שהוא גם מר בראש ולעינה לאישי השבטים, כלוי' לנדווי הכתלות, שעלייהם רמו' בנהרא להעלה בש' 12–13. «בן ראש... ראש לאישי» – לנעל. ספר אותה הורף – כ"ה בכ"א בלי נקודה, ולמטה בתוב כל' ערבית יבש' – להורות על לקי' הסונה.

ש' 23–23. לך'ר שלום ווי – היה שלום, ידור אשר הלק' לרוכו ולקח בעוכט את נפשית הדיוו' והם נשאוו בלטו כפנורים שמווטים בידיו פלע תשוקתו (עדחה'ב תחל' קמ'א, 6; כלוי' בתרומות

ומתומים מעוגם הנענדים עליו, ו ש לום וני – ושלום ידו לכל השודדים אנשי החדרים והמעלה המעתים שנשארו עיר לע לפולטה בדור זה, שהרי אנשי האמת הם בימינו רק פליטים מועטים; אוטם אנשי המעללה שהיו כוכבים להאר את ספדר וופיצו אור נס למזרים וטומם, הם הנבראים אשר אהנו וקנו להם מדע ותקמה לנו. ואחותה וני – סינה זה איתן מהעור לע כל ארבע, ואולי נשתחש כאן הכתוב או הנקוד, והכוונה בריך כלל שהם נהילם נס בצחות ובמליצאה, ועל אמיר וני – ושלום נס על העק הגבוי מכל העצים בין השבל ומוסר (הוא שלמה נושא השיר) אשר ארויות ועצי פיטם לא עמדו (עדיה"ב וחוי לא"א, ח). ואס שנינו מעטייס – מכאן שהיה צער. מאורית וני – שערו כך; ואלו היו מאורות (בדקיע) דוברים ובוטים היו מתחאים לספר חדרין. יפלט ומי – יפלט אלהים את המוני החכמים ההם מגני ומגנו; שהרי משפטיהם הומן ומונגן לעשות שפטם יפלא בנו בריו לב וכוכם. «לענ... שפטים» – עדיה"ב מש' יג ואולי באמת כי «שפטים» צ'ל; «שפטים», כלשון הבתוב שם. וויעמיד וני – עריה"ב תחל' מ', ג ומוועדי'ס וני – שערו : לכל יהו מיעדים ומיטים.

עד.

מוכא בראשימה של רוי' כי"א ב', אבל חסר בנוף בה"י, ונדרט בספרו הנרמי של רוקט על רמב"ע, ולפי ערכו של טריל' (ב"פנוי שר"ל ע' 182) יש בשיר זה הל' בתים, אבל בהעתק שלפניו מתוך ספרו של רוקט הכל', לא מגאנ אלא ב"ט בתום. נס בשיר זה, כמו בקצת שיריו الآחים, מרבר המשורר על נפשו בל' ריבים מתוך הכרת ערך עצמה:

שרה ו-ה. על אף וני – על אפס ועל המטה של שונאי ומקראי המוצאים על רבת, באמרת להבאיש ריחי, עליה שייא (עדיה"ב איזוב כ, ז) למרום בכל עת. הורו וני – הם הורו (רו) בחוק לשונם את סנור לבני, אבל יידי האל הורום (למרום) להחטיא את החץ, שלא יפגע בי. «הור... הורום» – לעיל, חתו וני – חטו ובשו (ישע' לא"ז, כ) מרברי התוליות ותעלוליהם. ש ברו' לבאות וני – קיו להבאות בהם את נשי ולהנאי מדרבי. אר בם ב' בקר ב' ב – עדיה"ב ירמי'ט, ז, לה שי אנו – מליה"ב «חנחש השיאני» (ברא' ג, יט). אנו וני – בקשו תואנות להפליא את מכותן, תש א וני – לנעיל, «תשא» הראשון פרישו תדריק (מליה"ב «ישאט דורו» – שב' ה, כא) והשני כמשמעותו; כל'ו האש תשרוף את קנה הבושם, אבל עז' קר תעבור את ריוו הטוב למחוקם, ובכאשר תחוק הרוח – תפין את רוח התבשימים ותכיאו לכל אפ. וכן הם החבו עלי לרעה ומשמי הטוב לא נרע מאומה אלא, להופך, יצא למחוקם.

ש' 8–18. מה לך וני – כל'ו איך ישו קטעי ארץ אלה אילן, נ איך אל וני – כל'ו אפיקו הדשא של נבואה וימת מעצי הדסים שלהם. על זו א תן – ב'ה מוקף בהעתק שלגנו, ובנראת הוא מהשלמת דוקם למלאות את החסר במקור לפהמיש. וקדם וני – כל'ו איך תתרמו על זה שנוננים דופי בו אם כבר מקדם נמצאו אנשים שרבראו עתק באלהים ובנביא מטה. «בעשנו ובנביאנו» – בן מצאי ביהעתק, ואולי צ'ל; «בעשינו עיר ישמה ישראל בעשינו – תחל' קמ"ט, ב) ובנביאינו מלאים יוד'.

ה פ ר ווי – עדרה"ב ישי' מ"ה, כה. ב ד י ס – משקרים הבודדים על דבריהם אשר לא כן, ה ט ח – עדרה"ב שם ס"ג, יב ; ושעיר ב"ז; בעת עוצר של נסמים ואין מים מהה לעניין נחר שולם לתהמיזהו. ו ת ע ל ה ווי – המשמש עלתה ביקר והרה (מלח"ב א/or יקרות – זכי י"ה, ז) לקפוץ ולסגור את יד האוטול (ערדה"ב לא תקען את ירך – ר"ב, פ"ג, ז) אשר יפאו (מלח"ב אפאייהם – שם ל"ב, ס), כלוי יצינאי, ש' – 14 – 18. האיש ווי – אותו האיש (הוא המשחרר עצמן) אשר ישא מנעוריו את عمل הימים וזrob רעם גדריהם הבאים להגביאו (הקדורים עליו מלמה בלהמניות); כלוי איש במוין המלודם בפניעות וביטוירום, הוא יעק (יאא מווין נשך), מל' נושקו רומי' קשת – תhalb' ע"ח, ט. ווי – מליצת "לקרב נשקת" בשור נ"ז ש' 14 למלעה) והוא אחר את הומן במלחתו עמו – זה הומן אשר על פיו ובנרטו ישק (כלוי יתרהנו, יצא ויבוא, מלח"ב יעל פוך ישק כל עמי" – בראי מ"א, מ) אידני ואסנו – והוא יראה את הומן ולא יחשבו (מלח"ב יאל' יראה כל חכמי ל"ב – איוב ל"ג בר"ג) אלא יכו לו ולהמנון, כי בום אשר ירצה הומן להדרוף אותו ולהפילני, הוא, הגור האמור למלעתה, ירצה בצל ידו להחביאו ולסוכך עלי, ע"כ אינו חשש לתנוחות הומן ובעני שות אהבתו ושנאתו, כי אם הוא, הומן, מתאמץ בכל הימים להטעני ולטשלתי הנה הוא, הצער, יחש וו, כן ניל לפרש את הבתים האלה; ואולי יש כאן בין הבתים האלה המשמת בית אחד. "להגביאנו" – הכבוי הוא לטע נסתה תי, "להגביאו", כמו "להחותיאנו" (ש' 2 תי, "להחותיאה"; ישק... ישק" – לנע"ל, "לאידני" – שימוש האות ל' הוא לשמה"ש, וורבה כמרוג, יראני – בן נקרנו, ובעהתק שלטני מנקר; "עראנ", ולא נדע לשבר, נל חפי א"ז – אלה זו, שבאה כאן לא לבניה ולא בעינה במרקא, חזרה בעינינו, ש' – 20 – 29. מתי אhab – יידידים. טב א – מלח"ב פ"ב"א – פ"ב"א" (ישע א, כב), משקה, במראיו ווי – במראות היין נראה את פניו כמו בראי. א מוזר – למן ; והבונה לתנדיר שלמה, אונצ'ר, ומ עין – אונצ'ר בר לרעבונו ומעין מים לצמאנו. לעת צוק – ערדה"ב ובזוק העטים" (רכ' ט, כה). ארכו ווי – ימי פרוד שלמת הוי לנו ימי מהלה ארכוב עד אשר קצנו בחניינו (ערדה"ב בראי ב"ז, מו), כמו שהוא מפרש והולך. "קענו" – בן הנרגן, ובעהתק: "קצרו". יבל ב כל מה להו – משיח י"ה, ידה, ב נטול ווי – ע"ד הבתים שם ב"ג, יג יושע' א, יד. ט עמי ווי – ערדה"ב שופט' ה, בת, דבר פזהו – מבתח. ימי דבאנ – ערדה"ב רבי ליג' כה ; ימי זקנתה, בפי' הראשות של רישי' שפה. נשבך מל תועות – ע"ד הבתים תhalb' כ, ח ושם נ"ת, ג וו עגנו ווי – עדרה"ב שם ב', ג.

עד.

נמצא ברוי ב"א ל"ד, ובראשו רשותה ערבות, שתרנmeta : "ואמר על אחד הירידות". שמו של היריד הוא שלמה (ש' 18, 18).

שורה 1–2. יצ אוננו י לד – – ערדה"ב ירמ"ז, י. ב. ב י נ ה פ ב – ערדה"ב איוב י"ט, יט; פל. נהפרק לכם אל' לשנוו אוית על לא פשע. מ עילו ווי – כלוי האישים הקרובים אליו בקשרם המעלים והבנדים לבשר לובשים מעלו ובנדו בו. "מעילו מעלה", ובנרו... בנרי" – לנע"ל. ה ע י פ וו –

עדיה"כ מש' ב"ג, ה. מ"ת מוד"ז – עפ"י איכה א', ג. ב לות ב חורז – כלו לכלות את ימי נעריו, "בחורז... בחורז" – לנע"ל. ואסרו ונוי – מלחה"ב "אסרו אסר" (במד' ל, יא); כלו נשבעו ונדרשו להצער צערו אשי ולשיטם בסדר רגלה, "ואסרו לאסרו" – לנע"ל. שר ש צעדי – עפ"י הכתוב "שרשי רגלי" (איוב יג, כט); כל"כ פעם, להתייר ונוי – כלו בופרי כל הבא עלי מין הטעים ובהאשי מהצלחת החומן, שר לבבי ונתקה לתמור (מלח"ב "ונתיר" – שופט" א, כ"ג) סודות התורה וההכמה ולהזיהר (לפקח) בירוי את מיתרי השבל, "לפקטור... לפקטור" – בן נקדרו, ובכ"א מנוקך: "לפקטור... ולקטור". לחתירה... ולתירה... מיתרי – לנע"ל. ולריך – להריך, עד ב לוי ד – מלוא-ג, ג. ו על י"ש ונו – שערו כך: זמני (יעיינו ושכל) הם פקידי המוניות להשניה על נפשו לכל תשטה ועל רגלו לכל תחת מדרך הרוש.

ש' 8–11, ב א ד ו נ י – שניי משועבד להם, נ"ה – נאה, מלח"ב, "ותאמר נה" (איוב כ"ב, כט). ב עבדי – שאוי מושל בהן, ולו א בתיר ונוי – ואט עשה את התורה כתר לדאשי יהוו בנות עיש (הכוכבים) צמידות על ידי להתפאר. ולו גל גל ונוי – ואפיקו אם גלן הומן ירצה לפיד (ללהב) עצתי או יתנדדו עלו נדרוי (לנע"ל); כל"כ בחות נפשי להלחם בו, ור עיוו נוי – רעיזין ממשמים לי לעיזים ולאורים אלך. ו מידרוא ונוי – כל"כ מבצרי נפשי רמו ונברחו (עדיה"כ ישע ל"ז, טז), להן עלי, מיראות את מצורי חומן וחרמי הפרושים לרגלה. ר מז – בן כחני, ובכ"א האות הראשונה מטשטשת.

ש' 12–18. ז א ז מ ר ת – מי שאמר (ולשון נקבה לאו דока), אלא הוא תמונה שלertia מגויה בשיריו חסק לערבים, הבאה בדרכ שיתה בין זבר לנקבה). ח מ דוד מ א ז ר י ס – המאריות מקניות בז. ע נ י ת י ה ונוי – על זה עניתה: הם מקניות יותר בחסרי ומעלות (מלת "חסרים" בהודאות חיל וועלות הגשש מצויה בשיריו הספרדים), ועל יתרונות אלה אני מכבר ויקר בעיני נדלים וחכמים, וביחוד קראו אותו בשם ליחסני באהבה העזה המשותפת מאו (וכאן היא עובר אל נשא השיר) שבוני ובין שלמה, ב פ ר ז ונוי – עדיה"ב שהיש ד, יט. ו יו ס ונו – יום אשר אשא את ראש (אמנה ואספה) הנאמנים לו בזוהר בקדב ידרוי מנצחתי את ידרוי שלמה שהוא יסוד מספר הקודרים (המণים), עדיה"ב דה"ב כ"ג, יט); כל"כ הוא האחד והראשון בין ידרוי, שכן האחד נברח מספר היסודה. ואולי יש למزا效益ות והרמו, שנושא השיר הוא שלמה בן ראש הגל, מיל' פש – עדיה"כ "מי לה אלוי נטע ליב", סט. י א ת ה אלוי ועדי – עדיה"ב מיכה ד, ת, ב ע ר – אל. כבודתי ברויתי ונוי – עדיה"כ התלה, נ, ה. ב ט ל ונוי – כל"כ הם כלם יכלו ויחלטו בשל משבים ולא ישאר מהם רק דורי שלמה. א ק ר א ה ונוי – עדיה"כ יואל ג, ה.

ש' 19–22. ז ד ב ר ז ש לו מ יו – אנרת שלמה, צדרור המור ונוי – עדיה"כ שהיש א, יט ו מצ פוני ונוי – עדיה"כ "במיט הטעים לפניהם" ונוי (מש' כ"ג, יט); כל"כ הדרנסות שבלבו עלי הם אותן ומופת וגופ שופטים ודרדים על מה שבלבו עלייה. ו ת נ מו לו ונוי – ושברו ממי שתהוו ברית אהבתוי אלו כל ימי חי בדת פרם ומדרי אשר אין לעבור (אס' א, יט). בית אחרון זה מובא בספריו הערבי של רמב"ע בנו"א: "ותנמול בחתה רם ברויתי ימי חי ברת מריו ופרט".

נמצא בדרכיו כ"א נ"ה, ובראשו רשימה ערבית, שתרנmetaה: «שבת אל אחד האנשים, אל אחד הנדרליים».

שרה ו— א' בחוריה ונו — ימי בחרותי וחתי עברים מבאובים כאשר יאו צרי לראות כי נתיבי... יעוו — עדחוב איכה נ, ט. ומנו ונו — בני הומן ידרשו מני נקמת כל בני תם יילדי בן אשר היו ויהו; כל אלה שנפצעים תמיד על ידיהם. וכונת המשורר בזה לומר שפצעו ותלאתו עלם על אלה של כל בני תם يولדי בין, המלמדים תמיד ביסורים אפ' הם, «בני תם» — בן הנגן, ובכ"א: «בניהם», «והו», מלח"ב: «מה זה לאדם» (קהל, ב, ככו). ומאו... ונו — בראה רצינו לממר, שבן הומן הרחוק מעל המשורר בעונתו את מאויו מרחק ר' אבל, חרש (חרטה) אותו והתו על ראשי כוכבים, או שרצינו לומר כי זאת חטאתו ופשען, שמאיו שαιותיו עלם ומתרגמים עד ראשי כוכבים. ואלו ונו — כל' רך דורי שלמה אם יתפאו ימלוט לנטות על המאותים להוציאם אליו ידי; כל' בכה אהבתו הנruleה אמלא נס אין עז ומאותיו הנברות יתקרבו אליו וידיו תשווים.

ש'-12. ל' ב' ש' ונו — ערחב' ישת' ס"א, י. ועד ה ונו — כל' עדי חן יערת את ציאנו חסדה, י' פ' ונו — ערחב' שתשת' א, ג. ל' ח'יו — בן הנגן, ובכ"א: «ליך», ותפארת ונו — כל' תפארתם של מאורי אוד ברקיעו היא בשעה שחתם רומים ושווים לאור פנו, עלי דעתו ונו — שערו בך: מפעלו יעדון על רעטו ויהו בלוי לשון בור לבנו, בו-בעורתו, אם כי בזו — בן השליט בר', ובכ"א חסר המקף, נצ'ב או — בן הנגה בר', ובכ"א: «נאכו» ובל' נקו, ובתוכם מן הצר בערבית, «נקע ישבך», כל' לקוי במשקל ומושבש. נטול — מלח'ב, «ונמל» (ברא' ב'א, ח), ב' עין ונו — ערחב' תחל' קד"ג, ב.

על.

נמצא בדרכיו ב'א עט, ובראשו רשימה ערבית, שתרנmetaה: «שבת אחד מירדיי ותלונה על הפרידה». ושמו של נושא השיר, בבראה מתקיך ש' 14, הוא שלמה.

שרה 1-8. מנורו ונו — התחלה שיר פרירה זה, בדגם התהלה בכמה משויות הטרידת שאללה מצויר הטרידה של העברים שבע אחים מ dredבּר וודידות מקום למקום. ואומר המשורר כי משבעת הירדים נשארו, שומאים בצעת שובניות מהם. ומש' לח ונו — המשבעות האלה נעשו ונקראו (הומן) להחות משלחה ומרמת לבנות עפרים (לאילות השדה) ולצבאים (בני לוחרים ובתולות) ורומים ירבעו שם תחתם נמרם וונערו ערי ארונות (ערחב' ירמ' נא, לח). וגנויים ונו — גנים אשר קנו שם סוס וענור (ערחב' שם ח, ז) והציחלו לבבות בזירותיהם, נקבעו שם עבשו דיות ואיתות לquin, «קנו... לקוּן» — ליעיל קירות נטווות ונו — ערחב' תחל' ס"ב, ד; כל' הגני משופט ומוסבב בין החרבות, ועדרותם אחוּן — ערחב' שם ק"ב, ט, אבנויים ונו — ערחב' נחמי מ', לד. «מערמותם» — בן הגרען ערחב' הניל, ובכ"א: «מערומותם». ב' צוות — בן נקר�, מל' יוצ'

אריך" (ישע' ליג. בא), ובכיה"א: "בקיות". בם – בתקן החרבות. ומ שיב – כן הגהו, ובכיה"א: "מושב". מ ק שיב ו מ שיב – מליצה רגילה בשורי ספרד. תנות – חנות המדבר. "נתות יתנו התנות" – לצע"ל.

ש' 9-11. יר ה – השלך והטיל. בירדו ת חזקה ווי – עלה"ב דמי דע לך ש בזוניהם – מלח"ב "השכני באלהים" (שפטע ח', יא). זו על זה... ברנלים – ערלה"ב שם ד', י. ברנלים – אהדריהם, עם. וב ידריהם ווי – כלו, לקחו עם את נפשותיו הוצאות אחרותם. ברוחות – בנסיבות לנפער, ופררותם כפרידת הנשמה מן הנוף.

ש' 12-20. המר עי ווי – כלו על מה אבכה תחולת, האבכה את מרעי יודדי אשר יצאוינו או על נורו ומקדר (העדר) של אחים ואחות. א שר יוזב ווי – כלו כל מעי וקרבי נספו בקרבי יוזבו דם ורמעות מהמת אש הנדור והפרידה הבוערת בקרבתם. ו ה ח לב ווי – ערלה"ב יוק' ג', ד. ואם אנדור ווי – או שעלי להתאבל על פירוד שלמה אשר היה מנת וחלקי מכל הנגידים כהות (כמו שהוו) כל החסדים לו למנה. ח מד תיה – מוסב על המנה; וויתר נכו להניה: "חמדתיה". א ש ר הם לב תרי ווי – שעוו בך: אשר הם שכונות (קשוט ומאר) לכתריו בעלי המדה (או בעלי שכונות החמדת) הכוностים חפצים יקורי ערך. ובו נת חברו ווי – כל רועוותיו ומחשובתו התחברו והתרבעו כלם יחד כמו שבכל ההכנות מחובבות בטעות (בלויות) שלו (ערלה"ב אובי ל'ה, ל') ובקרבם לבו להביא חיים לעולם; כלו הוא משענבר את כל לבו וריעונו בחכמאות המהוות את בעליהם (ערלה"ב קהיל', ז, יב). ב מע לות תעודה – במעלות החכמתו, לו ק נזיות – כלו הן קני נפשו. וינחס – את הנפשות. אהביו ווי – אהביו נראים לכל כנס מרוחק, אבל יש עוד בלבו הרבה אהבים מסוימים שאינם נראים לכל.

ש' 21-24. ח ב חיל לבבי – בפזרונו של שלמה. ויריו ווי – כלו ידיו של חומן היוות על. בנותיו – של חומן, פגעי. ואיך אריה ווי – איש כמוני שרואו לו למשול על הזמן ולהתגבור עליו, איך יחי טرق לשני שיות, וציוו זה מציו לרב בשורי המפזרדים. נ ש ק – מלח"ב "אש נשקה" (תחל' ע"ח בא). ולראותם ווי – לראות את כתפיו הרוי עיני מגמות בעין ערכיה המצחאה לנשמה.

אומגנץ

I 2

A 17

1928

ראשי תיבות

ע"כ—על כן	כ"ו—בתכז ור	או"ג—敖וצר נחמר
עכ"פ—על כל פנים	כ"ויא—כתב יד אוקספורד	או"ט—敖וצר טוב
עמ'—עמוס	כ"יב—כתב יד ב'	א"כ—אם כן
ע"פ, עפיי—על או	כ"כ—כלך	א"ס—אסתר
עפירות—על פי רב	כ"ויא—כלומר	א"ע—את עצמי (עבמו)
פ"א—פרק א'	כ"יל—כונך לעיל	אעיפר, אעיפוי—אף על פי
פאיפר—פנימ אל פנים	כ"ז—כבעל יוצא	
פי—פירוש, פירוש	כ"זיל—בן ציריך להיות	
פייע—פעל עימד	ל—לשון	ביבו—בכל זאת
ציל—ציריך להיות	לד'—לדעת	במ"ר—במדרכך
צ"ע—ציריך עיון	לי—לשון אחד	בעוח"ז—בעולם הזה
צפ"ר, צפ"י—צפכנו	לגעיל—לשון נופל על לשון	בראי—בראי
ק—קורפו	לפייז—לפי זה	ג'נוור—ג'נוור
קחל—קחלת	ליד—לשון רבים	דב'—דברי—דבריהם
ר'—רבבי, רביהם	להש—לקחת שושנים	תהייא—דרבי הימים נ"
ראכ"ד—ר' אברהם בן דוד	לשה"ט—לשחמייש—לשם המשקל	ڌוחיב'—דרבי הימים ב'
ר'ז—ר' דוד	מ"יא—מלכים א'	דו"י—דו"אן
רדריך—ר' דוד חמאנא	מ"יב—מלכים ב'	דו"י—דרברי ומוי שוארץ
רוז'ל—ר' רותינה זכרונה לזכרה	מבה"ש—בחירה הרירה	דע'—דע'ן
רי'ז—ר' יהודה	מנשיכר, מנשיך — מונגאשטייט	ה'ל—תלפר
רו'יה, רוזהיל—ר' יהודה הלו	מח'—מחוזו	חלביש, החלביש—חלברשטאט
רמבייע—ר' משה בן עזרא	מח'יק—מחוזו קורפו	חניל—הנוגר לעיל
רנישס—ר' נחום סוקולוב	מל'—מלשון	הקביה—הקדוש ברוך הוא
רש'ש—ר' שמואל	מלח'יכ—מלשון הכתוב	ונג'—ונגמר
רש'א—ר' שא'	מש'—משל	זוק'—זוקרא
רשכ'גנ'—ר' שלמה בן גבריאל	נ"א—נוסח אחר	זב' זבר'—זכיריה
רש'ז—ר' שניאור זקס	נוס'ב—נוסח ב'	זיל—זוכרנו (ס) לברכה
רש'ש—ר' שלמה יצחקי	נוסח'—נוסחות	וליז'ז—זה לזה
שי—שרה	נה'—נהמ"ן—נהמיה	ח'יא—ח'לאק א'
שי'א—שפואל א'	גיל—גראה לנו	ח'ב/ח'בק—ח'בקוק
שי'ב—שפואל ב'	ג'ע—גשותו ערדן	ח'יד—ח'לאק ד'
שר'ל—שפואל דור לוצאותו	ס'—ספר	חוליל—חכמוני וזכרונו לברכה
שה'ש—שיר השירים	סומ'ס — סוף סוף	טה'ה—טה'ה דר—טעות הדפוס
שופט—שופט	ס'וי—סיטמן	
שוח'ה—שוח' חלברשטאט	סנה'—סנהדרין	
שם', שמו—שמות	ע'—עמור	יחוש'—יחושע
שעת'ש—שער השיר	עד'—על דבר; על דורך	יזחו—יזחאל
שע'ס—שם עצם פרטיו	ערדה'יכ—על דורך הכתובים (הכתובים)	יזחר'—יצר הרע
ת'—תחת	ע'ה—עללו שלום	ירט'—ירטתו
תדא'יר—תנא רבי אליהו רבא	עו'—עו'רא	יש'—ישע—ישועה
תחל'—תחלימים	עו'י—עו'ין	כ'יא—כ'י אם, ברך א'
	ע'י—על ווי	כ'יה—כ'ן הו
		כ'ח'—כתב (כתב) היד
		כ'ח'—כ'רומ חמץ